

Міністерство освіти і науки України
Чорноморський державний університет імені Петра Могили

С. А. Бурлан, Н. В. Каткова, О. Ю. Верланов

ФІНАНСОВИЙ ОБЛІК ПРАКТИКУМ

Навчальний посібник

Миколаїв – 2016

УДК 657.375.1
ББК 65.052я73
Б 90

Рекомендовано вченою радою Чорноморського державного університету ім. Петра Могили (протокол № 11 від 11 червня 2015 року)

Рецензенти:

Дубініна М. В. – доктор економічних наук, доцент (Миколаївський національний аграрний університет).

Остан'юк Н. А. – доктор економічних наук, професор (Черкаський інститут банківської справи).

Сарапіна О. А. – доктор економічних наук, професор (Херсонський національний технічний університет).

Б 90

Бурлан С. А.

Фінансовий облік. Практикум : [навчальний посібник] /
С. А. Бурлан, Н. В. Каткова, О. Ю. Верланов. – Миколаїв : Вид-во
ЧДУ ім. Петра Могили, 2016. – 216 с.

ISBN 978-966-336-342-4

Посібник підготовлено згідно з програмою курсу «Фінансовий облік» для студентів напряму підготовки 6.030509 «Облік і аудит».

Навчальний посібник призначено для придбання студентами практичних навичок щодо відображення в системі рахунків бухгалтерського обліку господарських операцій, пов'язаних з формуванням та змінами власного капіталу підприємства, доходів, витрат та фінансових результатів діяльності підприємства, з довгостроковими та поточними зобов'язаннями, а також технікою складання форм фінансової звітності.

У посібнику наведено ключові терміни та поняття, питання для самоконтролю, тести для поточного контролю якості знань студентів, практичні ситуації, а також завдання для індивідуальної самостійної роботи.

Посібник може бути корисним також студентам усіх економічних спеціальностей, аспірантам і викладачам, які підвищують свою кваліфікацію, а також бухгалтерам та економістам підприємств.

УДК 657.375.1
ББК 65.052я73

© С. А. Бурлан, Н. В. Каткова,
О. Ю. Верланов, 2016
© ЧДУ ім. Петра Могили, 2016

ISBN 978-966-336-342-4

ЗМІСТ

Передмова	6
Розділ 1. Облік короткострокових зобов'язань	8
Тема 1.1. Облік короткострокових кредитів банку	8
Ключові терміни і поняття	8
Контрольні питання	9
Тестові завдання	9
Практичні ситуації	10
Тема 1.2. Облік короткострокових зобов'язань з постачальниками та підрядниками	12
Ключові терміни і поняття	12
Контрольні питання	13
Тестові завдання	14
Практичні ситуації	17
Тема 1.3. Облік зобов'язань, забезпечених векселями виданими	20
Ключові терміни і поняття	20
Контрольні питання	21
Тестові завдання	22
Практичні ситуації	24
Тема 1.4. Облік розрахунків з оплати праці та зі страхування	26
Ключові терміни і поняття	26
Контрольні питання	28
Тестові завдання	29
Практичні ситуації	33
Тема 1.5. Облік розрахунків з бюджетом за податками та обов'язковими платежами	39
Ключові терміни і поняття	39
Контрольні питання	41
Тестові завдання	41
Практичні ситуації	45
Тема 1.6. Облік доходів майбутніх періодів	47
Ключові терміни і поняття	47
Контрольні питання	48
Тестові завдання	48
Практичні ситуації	49
Розділ 2. Облік довгострокових зобов'язань	51
Тема 2.1. Облік довгострокових кредитів банку	51
Ключові терміни і поняття	51
Контрольні питання	51
Тестові завдання	52
Практичні ситуації	54
Тема 2.2. Облік довгострокових зобов'язань за облігаціями	55
Ключові терміни і поняття	55
Контрольні питання	56
Тестові завдання	57
Практичні ситуації	61

Тема 2.3. Облік довгострокових зобов'язань з оренди	64
Ключові терміни і поняття	64
Контрольні питання	66
Тестові завдання	66
Практичні ситуації	68
Тема 2.4. Облік забезпечення зобов'язань, цільового фінансування та цільових надходжень	70
Ключові терміни і поняття	71
Контрольні питання	71
Тестові завдання	72
Практичні ситуації	74
Розділ 3. Облік власного капіталу	78
Тема 3.1. Облік статутного капіталу	78
Ключові терміни і поняття	78
Контрольні питання	79
Тестові завдання	79
Практичні ситуації	82
Тема 3.2. Облік резервного, додаткового, вилученого капіталу	85
Ключові терміни і поняття	85
Контрольні питання	85
Тестові завдання	85
Практичні ситуації	88
Розділ 4. Облік доходів і витрат та фінансових результатів діяльності підприємства	91
Тема 4.1. Облік доходів, витрат і фінансових результатів операційної діяльності	91
Ключові терміни і поняття	91
Контрольні питання	92
Тестові завдання	93
Практичні ситуації	96
Тема 4.2. Облік доходів, витрат і фінансових результатів, що не належать до операційної діяльності	101
Ключові терміни і поняття	101
Контрольні питання	102
Тестові завдання	103
Практичні ситуації	106
Розділ 5. Фінансова звітність підприємства	108
Тема 5.1. Баланс (Звіт про фінансовий стан)	108
Ключові терміни і поняття	108
Контрольні питання	108
Тестові завдання	109
Практичні ситуації	111
Тема 5.2. Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)	114
Ключові терміни і поняття	114
Контрольні питання	114
Тестові завдання	115
Практичні ситуації	117

Тема 5.3. Звіт про рух грошових коштів	120
Ключові терміни і поняття	120
Контрольні питання	120
Тестові завдання	121
Практичні ситуації	123
Тема 5.4. Звіт про власний капітал	127
Ключові терміни і поняття	127
Контрольні питання	127
Тестові завдання	128
Практичні ситуації	130
Індивідуальне завдання	133
Список рекомендованої літератури	152
Додатки	157

ПЕРЕДМОВА

Становлення ринкової економіки в Україні, поява нових господарських структур різних форм власності, розвиток міжнародних економічних зв'язків зумовлюють необхідність удосконалення обліку як складової частини економічної інформації, необхідної для управління на всіх рівнях.

Управління будь-яким підприємством вимагає систематичної інформації про здійснювані господарські процеси, їхній характер і обсяг, про наявність матеріальних, трудових і фінансових ресурсів, їх використання, про фінансові результати діяльності. Основним джерелом такої інформації є дані поточного фінансового обліку, які систематизуються у звітність.

У зв'язку з цим формування знань і вмінь ведення фінансового обліку і складання фінансової звітності набуває особливої актуальності в підготовці фахівців з бухгалтерського обліку.

Дисципліна «Фінансовий облік» є однією з профільних дисциплін у системі підготовки бакалаврів напрямку 6.030509 «Облік і аудит». Вивчення дисципліни «Фінансовий облік» спрямоване на підвищення професійного та загальноосвітнього рівня студентів. Вона дає базові поняття інформаційної системи про фінансово-господарську діяльність підприємства, основні принципи реєстрації фактів господарської діяльності, їх фіксації у первинних документах, оцінки, узагальнення на рахунках бухгалтерського обліку та в облікових регістрах, складання фінансової звітності та інші важливі елементи методології та організації бухгалтерського обліку.

Завданням дисципліни є посилення загальної економічної підготовки фахівців економічного напрямку, вивчення методів і організації ведення на підприємствах фінансового обліку капіталу і зобов'язань, доходів і витрат, оволодіння теоретичними основами і методикою та технікою складання фінансової звітності.

Однією з найважливіших складових організації навчального процесу з дисципліни «Фінансовий облік» є проведення практичних занять, які покликані поєднувати теоретичну підготовку студентів з практикою, стимулювати студентів до науково-дослідної роботи у сфері бухгалтерського обліку, систематично контролювати роботу студентів та перевіряти їхні знання з окремих тем навчальної програми дисципліни.

Навчальний посібник призначено для придбання студентами практичних навичок щодо відображення в системі рахунків бухгалтерського обліку господарських операцій, пов'язаних з формуванням та змінами власного капіталу підприємства, доходів, витрат та фінансових результатів діяльності підприємства, з довгостроковими та поточними зобов'язаннями, а також технікою складання форм фінансової звітності; набуття навичок самостійної роботи із законодавчими і інструктивними матеріалами; розвитку творчої активності студентів.

За кожною темою дисципліни зазначено мету проведення практичного заняття; наведено ключові слова і основні поняття, які дозволяють студентам самостійно підготуватися до конкретного заняття; практичні ситуації, що дають можливість бути певного обсягу вмінь та навичок у засвоєнні тем курсу; тестові завдання і контрольні запитання для перевірки знань і закріплення теоретичного матеріалу.

Задля поглиблення студентами знань щодо ведення фінансового обліку, а також складання звітності в посібнику наведено наскрізне завдання.

Виконання практичних завдань потребує від студентів безпосереднього вивчення законодавчо-нормативної бази, тому в навчальному посібнику наведено основні

законодавчо-нормативні та інструктивно-методичні матеріали, що регламентують ведення фінансового обліку та складання фінансової звітності підприємств в Україні.

Навчальний посібник призначено для студентів напряму підготовки 6.030509 «Облік і аудит», може бути корисним студентам усіх економічних спеціальностей, викладачам, а також підприємцям, бухгалтерам-практикам, економістам підприємств.

РОЗДІЛ 1

ОБЛІК КОРОТКОСТРОКОВИХ

ЗОБОВ'ЯЗАНЬ

Тема 1.1. Облік короткострокових кредитів банку

Мета заняття

1. Засвоїти класифікацію та умови визнання поточних зобов'язань, порядок розрахунку відсотків за користування кредитами.

2. Оволодіти практичними навичками щодо документального оформлення, синтетичного та аналітичного обліку господарських операцій за короткостроковими кредитами банку.

Ключові терміни і поняття

Зобов'язання – це заборгованість підприємства, яка виникла внаслідок минулих подій і погашення якої в майбутньому, як очікується, призведе до зменшення ресурсів підприємства, що втілюють у собі економічні вигоди.

Поточні зобов'язання – зобов'язання, які будуть погашені протягом операційного циклу підприємства або повинні бути погашені протягом дванадцяти місяців, починаючи з дати балансу.

Банківський кредит – будь-яке зобов'язання банку надати певну суму грошей, будь-яка гарантія, будь-яке зобов'язання придбати право вимоги боргу, будь-яке продовження строку погашення боргу, яке надано в обмін на зобов'язання боржника щодо повернення заборгованої суми, а також на зобов'язання на сплату процентів та інших зборів з такої суми.

Короткостроковий кредит банку – кредит, що видається на строк до одного року, призначений для формування оборотних коштів підприємств і фірм.

Сума погашення – недисконтована сума грошових коштів або їх еквівалентів, яка, як очікується, буде сплачена для погашення зобов'язання в процесі звичайної діяльності підприємства.

Теперішня вартість – дисконтована сума майбутніх платежів (за вирахуванням суми очікуваного відшкодування), яка, як очікується, буде потрібна для погашення зобов'язання в процесі звичайної діяльності підприємства.

Порука – це односторонній, консенсуальний договір, за яким третя особа бере на себе повну або часткову відповідальність за невиконання чи неналежне виконання боржником його зобов'язання перед кредитором.

Гарантія – це односторонній договір, за яким одна організація (гарант) зобов'язується нести майнову відповідальність перед кредитором за неналежне виконання зобов'язань боржником.

Застава – це традиційний майновий вид забезпечення виконання зобов'язання, за якого кредитор-заставодержатель має право у разі невиконання боржником (заставодавцем) зобов'язання, забезпеченого заставою, одержати задоволення за рахунок заставленого майна переважно перед іншими кредиторами цього боржника.

Кредитний договір – цивільно-правовий договір, за яким банк або інша фінансова установа (кредитодавець) зобов'язується надати грошові кошти (кредит) позичальникові у розмірі та на умовах, встановлених договором, а позичальник зобов'язується повернути кредит та сплатити проценти.

Ставка відсотка – це вартість послуги, пов’язаної з грошовим запозиченням, яка встановлюється в процентах до суми запозичених грошей.

Контрольні питання

1. За якими критеріями визнаються поточні зобов’язання?
2. За якою вартістю в балансі відображають короткострокові кредити?
3. Які положення повинен містити кредитний договір?
4. Відобразіть схематично поняття поточних зобов’язань.
5. Поясніть порядок укладання кредитного договору.
6. До складу яких витрат діяльності підприємства включається сума відсотків за користування короткостроковим кредитом?
7. Дайте визначення поточних зобов’язань та наведіть їхню класифікацію.
8. Первинний, аналітичний і синтетичний облік короткострокових кредитів.
9. На яких рахунках ведеться облік короткострокових кредитів банків?
10. Наведіть основні принципи кредитування.
11. Які умови визнання в обліку заборгованості за банківськими кредитами?
12. Яким чином відбувається документальне оформлення банківських кредитів?

Тестові завдання

1. *Списання витрат, пов’язаних з користуванням банківським кредитом, на фінансові результати відображаються кореспонденцією рахунків:*
 - а) Д-т 792 «Результат фінансових операцій»
К-т 951 «Відсотки за кредит»;
 - б) Д-т 792 «Результат фінансових операцій»
К-т 952 «Інші фінансові витрати»;
 - в) Д-т 441 «Прибуток нерозподілений»
К-т 951 «Відсотки за кредит»;
 - г) Д-т 791 «Результат операційної діяльності»
К-т 951 «Відсотки за кредит».
2. *До складу позикового капіталу не відноситься:*
 - а) кредити банку;
 - б) аванси отримані;
 - в) борг по заробітній платі;
 - г) аванси видані.
3. *За якою оцінкою в балансі відображаються короткострокові кредити банку:*
 - а) чиста вартість реалізації;
 - б) сума погашення;
 - в) теперішня вартість;
 - г) фактична вартість.
4. *За журнальної форми обліку операції з короткостроковими кредитами банку відображаються у Журналі:*
 - а) першому;
 - б) другому;
 - в) третьому;
 - г) четвертому.
5. *Оплата послуг банку з відкриття кредитної лінії відображається в бухгалтерському обліку записом:*
 - а) Д-т 949 «Інші витрати операційної діяльності»
К-т 311 «Поточні рахунки в національній валюті»;
 - б) Д-т 947 «Нестачі і втрати від псування цінностей»
К-т 311 «Поточні рахунки в національній валюті»;
 - в) Д-т 952 «Інші фінансові витрати»

- К-т 33 «Інші кошти»;
- г) Д-т 501 «Довгострокові кредити банків у національній валюті»
К-т 311 «Поточні рахунки в національній валюті».
6. *Кредитним договором не визначаються:*
- а) основні обов'язки сторін;
 - б) графік погашення кредиту і відсотків;
 - в) умови використання кредиту позичальником;
 - г) кредитоспроможність позичальника.
7. *Зобов'язання за короткостроковим кредитом банку відображається на рахунках бухгалтерського обліку:*
- а) 505 «Інші довгострокові позики у національній валюті»;
 - б) 601 «Короткострокові кредити банків у національній валюті»;
 - в) 611 «Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями в національній валюті»;
 - г) 501 «Довгострокові кредити банків у національній валюті».
8. *Для погашення заборгованості перед банком за отриманими кредитами встановлена наступна черговість платежів:*
- а) 1 – відсотки за кредитом; 2 – прострочена заборгованість; 3 – основна сума боргу;
 - б) 1 – прострочена заборгованість; 2 – відсотки за кредитом; 3 – основна сума боргу;
 - в) 1 – основна сума боргу; 2 – прострочена заборгованість; 3 – відсотки за кредитом;
 - г) 1 – відсотки за кредитом; 2 – основна сума боргу; 3 – прострочена заборгованість.

Практичні ситуації

Завдання 1.1.1

Вихідні дані

ТОВ «Алан» прийняло рішення взяти короткостроковий кредит для поточних потреб на суму 150 тис. грн строком на 10 місяців під 20 % річних. У заставу було передано будівлю в центрі міста, оцінену банком у 320 тис. грн. За умовами кредитного договору відсотки нараховуються і сплачуються щомісячно (в останній робочий день місяця), сума кредиту повертається після закінчення строку кредитування.

Зміст завдання

1. Сформулювати перелік господарських операцій за звітний період та відобразити в журналі реєстрації господарських операцій.
2. Здійснити розрахунок відсотків за отриманий короткостроковий кредит банку.

Завдання 1.1.2

Вихідні дані

1 квітня 20XX р. ТОВ «Сокіл» отримало кредит на суму 120 тис. грн на строк 6 місяців під 25 % річних.

Відсотки сплачуються щоквартально разом з основною сумою кредиту рівними платежами по 60 тис. грн за квартал. У заставу передано технологічне обладнання на суму 250 тис. грн. У зв'язку з отриманням кредиту витрати підприємства були такими:

- послуги з оцінки майна – 1 600 грн, крім того ПДВ;
- нотаріальні посвідчення договору застави – 200 грн (без ПДВ);
- відкриття позикового рахунку – 250 грн (без ПДВ).

Зміст завдання

1. Відобразити операції з отримання короткострокового кредиту, нарахування та погашення відсотків на рахунках бухгалтерського обліку.
2. Розрахувати відсотки та суми погашення короткострокового кредиту банку (табл. 1.1.1).

Таблиця 1.1.1

Розрахунок відсотків та суми погашення кредиту

Термін сплати	Заборгованість за кредитом на початок періоду, грн	Сума відсотків по кредиту, грн	Сума погашення кредиту, грн	Щоквартальний платіж, грн	Заборгованість за кредитом на кінець періоду, грн
30.06.20XX р.					
30.09.20XX р.					

Завдання 1.1.3

Вихідні дані

ПАТ «Капітал» отримало кредит для ремонту основних засобів у сумі 100 тис. грн терміном на 3 місяці під 18 % річних.

Погашення суми кредиту передбачено щомісячно:

- 30.09.20XX р. – 35 тис. грн;
- 31.10.20XX р. – 35 тис. грн;
- 30.11.20XX р – 30 тис. грн.

Відсотки сплачуються щомісячно разом з основною сумою кредиту.

Банком взято у заставу під наданий кредит технологічне обладнання.

Сума застави становить 200 тис. грн. Вартість послуг незалежного оцінювача майна, переданого у заставу, а також нотаріуса за посвідчення договору застави, склала відповідно 1 500 грн, крім того, ПДВ – 300 грн та 200 грн без ПДВ.

Зміст завдання

1. Сформулювати перелік господарських операцій за звітний період та відобразити в журналі реєстрації господарських операцій.
2. Розрахувати відсотки та суми погашення короткострокового кредиту банку (табл. 1.1.2.).

Таблиця 1.1.2

Розрахунок відсотків та суми погашення кредиту

Термін сплати	Заборгованість за кредитом на початок періоду, грн	Сума відсотків по кредиту, грн	Сума погашення кредиту, грн	Щоквартальний платіж, грн	Заборгованість за кредитом на кінець періоду, грн
30.09.20XX р.					
31.10.20XX р.					
30.11.20XX р.					

Завдання 1.1.4

Вихідні дані

Підприємством у звітному періоді здійснені операції з короткостроковими банківськими кредитами, які наведено в табл. 1.1.3.

Господарські операції за звітний період

№ з/п	Зміст операції	Сума, грн
1	2	3
1	Отримано короткостроковий кредит банку на поточний рахунок	5 000
2	Відкрито акредитив за рахунок кредиту банку	2 000
3	Погашено заборгованість перед постачальником за рахунок кредиту банку	2 000
4	Перераховано аванс підряднику за рахунок кредиту	1 000
5	Погашено кредит з поточного рахунку	5 000
6	Повернено залишок невикористаного акредитиву	150
7	Нараховані та сплачені відсотки по кредитах	80
8	Нараховані та сплачені відсотки за простроченими кредитами	160

Зміст завдання

Скласти журнал реєстрації господарських операцій підприємства за звітний період.

Навчально-методичні матеріали: [2], [4], [13], [16], [18], [19], [25], [55], [66].

Тема 1.2. Облік короткострокових зобов'язань з постачальниками та підрядниками

Мета заняття

1. Оволодіти практичними навичками з відображення господарських операцій за розрахунками з постачальниками та підрядниками на рахунках бухгалтерського обліку.
2. Опанувати методику узагальнення облікової інформації за розрахунками з постачальниками та підрядниками в регістрах бухгалтерського обліку.

Ключові терміни і поняття

Кредиторська заборгованість – це заборгованість підприємства іншим юридичним і фізичним особам, що виникла в результаті здійснених раніше дій (подій) і щодо якої у підприємства існують зобов'язання її погашення в певний строк.

Постачальники – це юридичні або фізичні особи, які здійснюють постачання товарно-матеріальних цінностей або надають послуги чи виконують роботи.

Підрядники – це юридичні та фізичні особи, які виконують для підприємства будівельні, ремонтні чи інші роботи на підставі договорів підряду.

Безготівкова форма розрахунків – перерахування певної суми коштів з рахунків платників на рахунки отримувачів коштів, а також перерахування банками за дорученням підприємств і фізичних осіб коштів, унесених ними готівкою в касу банку, на рахунки отримувачів коштів. Ці розрахунки проводяться банком на підставі розрахункових документів на паперових носіях чи в електронному вигляді.

Податковий кредит – це сума, на яку платник податку на додану вартість має право зменшити податкове зобов'язання звітного (податкового) періоду.

Податкове зобов'язання – сума коштів, яку платник податків, у тому числі податковий агент, повинен сплатити до відповідного бюджету як податок або збір на підставі, у порядку та строки, визначені податковим законодавством (у тому числі сума коштів, визначена платником податків у податковому векселі та не сплачена в установленій законом строк).

Договір купівлі-продажу – це угода, за якою продавець (одна сторона) зобов'язується передати майно у власність покупцеві (друга сторона), а покупець зобов'язується прийняти майно і сплатити за нього певну грошову суму.

Товарно-транспортна накладна – це основний документ на вантаж, що повинен оформлятися для здійснення вантажних автоперевезень; це єдиний для всіх учасників транспортного процесу юридичний документ, що призначений для списання товарно-матеріальних цінностей, обліку на шляху їхнього переміщення, оприбуткування, складського, оперативного та бухгалтерського обліку, а також для розрахунків за перевезення вантажу та обліку виконаної роботи. ТТН – обов'язковий документ для здійснення внутрішніх перевезень вантажів.

Рахунок-фактура – це документ, що надається продавцем покупцеві і вміщує перелік товарів, їх кількість і ціну, по якій вони будуть поставлені покупцеві, формальні особливості товару (колір, вага тощо), умови постачання і відомості про відправника і одержувача. Рахунок-фактура є основним документом, згідно з яким оплачуються отримані товари чи послуги відповідно до вказаних умов.

Розрахунково-платіжні інструменти – способи розрахунків з постачальниками та підрядниками: платіжні доручення, платіжні вимоги-доручення, платіжні вимоги, розрахункові чеки, акредитиви.

Розрахунковий документ – документ на паперовому носії, що містить доручення та/або вимогу про перерахування коштів з рахунку платника на рахунок отримувача.

Розрахунковий чек – розрахунковий документ, що містить нічим не обумовлене письмове розпорядження власника рахунку (чекодавця) банку-емітенту, у якому відкрито його рахунок, про сплату чекодержателю зазначеної в чеку суми коштів.

Акцепт – згода на оплату або гарантування оплати грошових, товарних і розрахункових документів, а також юридична згода на укладення угоди відповідно до пропозиції (оферти) другої сторони.

Акцепт розрахункових документів – напис уповноваженої особи (акцептант) на рахунок, який засвідчує згоду прийняти рахунок до платежу.

Платіжне доручення – розрахунковий документ, що містить письмове доручення платника обслуговуючому банку про списання зі свого рахунка зазначеної суми коштів та її перерахування на рахунок отримувача.

Платіжна вимога – розрахунковий документ, що містить вимогу стягувача або в разі договірної списання отримувача до банку, що обслуговує платника, здійснити без погодження з платником переказ визначеної суми коштів з рахунку платника на рахунок отримувача.

Платіжна вимога-доручення – розрахунковий документ, який складається з двох частин: верхньої – вимоги отримувача безпосередньо до платника про сплату визначеної суми коштів; нижньої – доручення платника обслуговуючому банку про списання зі свого рахунка визначеної ним суми коштів та перерахування її на рахунок отримувача.

Акредитив – договір, що містить зобов'язання банку-емітента, за яким цей банк за дорученням клієнта (заявника акредитива) або від свого імені проти документів, які відповідають умовам акредитива, зобов'язаний виконати платіж на користь бенефіціара або доручає іншому (виконуючому) банку здійснити цей платіж.

Невідфактуровані товарно-матеріальні цінності – отримані товарно-матеріальні цінності, у яких відсутні супровідні документи.

Контрольні питання

1. Якими первинними документами оформлюються розрахунки з постачальниками та підрядниками?
2. Що таке акцепт документа?
3. Як здійснюється аналітичний облік розрахунків з постачальниками?

4. Що необхідно передбачити в поданні претензій постачальнику?
5. За допомогою яких облікових реєстрів здійснюється узагальнення інформації за розрахунками з постачальниками та підрядниками?
6. Дайте характеристику рахункам і субрахункам бухгалтерського обліку, які використовуються для обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками.
7. Як ведеться синтетичний облік кредиторської заборгованості за товари (роботи, послуги)?
8. В яких реєстрах ведеться аналітичний облік за рахунком 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками» при різних формах бухгалтерського обліку?
9. У яких випадках у підприємства виникає поточна заборгованість за розрахунками з постачальниками та підрядниками?
10. Якими записами на рахунках бухгалтерського обліку відображаються операції за розрахунками з постачальниками та підрядниками?
11. Які види оцінки використовують у визнанні поточної заборгованості за розрахунками з постачальниками та підрядниками?
12. Наведіть умови визнання та оцінки кредиторської заборгованості за розрахунками з постачальниками та підрядниками.
13. Як відображаються розрахунки з постачальниками і підрядниками у фінансовій звітності підприємства?
14. Що відбувається з кредиторською заборгованістю за товари (роботи, послуги), за якою минув строк позовної давності?

Тестові завдання

1. Умови визнання поточних зобов'язань перед постачальниками та підрядниками:
 - а) їхня оцінка може бути достовірно визначена;
 - б) існує ймовірність одержання економічних вигід, пов'язаних з їх використанням у майбутньому;
 - в) не мають оцінки;
 - г) правильна відповідь відсутня.
2. Кредиторська заборгованість за товари (роботи, послуги) відображається в балансі:
 - а) за сумою погашення;
 - б) за чистою вартістю реалізації;
 - в) за теперішньою вартістю;
 - г) за первинною вартістю.
3. Обрати правильний зміст господарської операції до проводки Д-т 631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками» К-т 371 «Розрахунки за виданими авансами»:
 - а) перераховано аванс постачальникам згідно з договором купівлі-продажу;
 - б) пред'явлено претензії постачальнику за недопостачання матеріалів;
 - в) погашено кредиторську заборгованість перед постачальником заліком зустрічних однорідних вимог;
 - г) списується раніше перерахований аванс постачальнику в погашення кредиторської заборгованості за отримані від нього товарно-матеріальні цінності.
4. Обліковим реєстром, що узагальнює інформацію про розрахунки з постачальниками та підрядниками журнальної форми обліку, є:
 - а) журнал 2;
 - б) журнал 3;
 - в) журнал 4;
 - г) журнал 5.

5. Відображення в бухгалтерському обліку суми ПДВ, яка віднесена на вартість отриманих від постачальника матеріальних цінностей, здійснюється на підставі первинного документа:

- а) податкова накладна;
- б) рахунок-фактура;
- в) платіжне доручення;
- г) товарно-транспортна накладна.

6. Аналітичний облік розрахунків з постачальниками та підрядниками не може вестись у розрізі:

- а) постачальників;
- б) країн;
- в) кожного документа на сплату;
- г) засновників.

7. Надходження товарно-матеріальних цінностей на підприємство від постачальника без супровідних та розрахункових документів називається:

- а) матеріальними цінностями в дорозі;
- б) невідфактурованими поставками;
- в) товарними операціями;
- г) дебіторською заборгованістю.

8. До товарних документів, на підставі яких ведеться синтетичний та аналітичний облік розрахунків з постачальниками, не відноситься:

- а) товарно-транспортна накладна;
- б) специфікації;
- в) рахунки-фактури;
- г) платіжні доручення.

9. Постачальники – це:

- а) юридичні або фізичні особи, які виконують будівельно-монтажні роботи під час спорудження об'єктів на підставі договорів;
- б) юридичні або фізичні особи, які здійснюють постачання товарно-матеріальних цінностей, надають послуги, виконують роботи;
- в) юридичні або фізичні особи, що потребують інформації про діяльність підприємства для прийняття рішень;
- г) юридичні або фізичні особи, які внаслідок минулих подій заборгували підприємству певні суми грошових коштів.

10. При оприбуткуванні матеріалів від постачальника-платника ПДВ без наявності податкової накладної податковий кредит з ПДВ відображається у покупця записом:

- а) Д-т 641 «Розрахунки за податками»
К-т 631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками»;
- б) Д-т 201 «Сировина й матеріали»
К-т 631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками»;
- в) Д-т 644 «Податковий кредит»
К-т 631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками»;
- г) Д-т 631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками»
К-т 641 «Розрахунки за податками».

11. Перераховані підприємством підрядникам аванси відображаються у складі:

- а) витрат майбутніх періодів;
- б) поточних зобов'язань;
- в) забезпечень наступних платежів;
- г) боргових прав.

12. Оплата рахунків постачальників та підрядників акредитивами відображається в бухгалтерському обліку записом:

- а) Д-т 631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками»
К-т 311 «Поточні рахунки в національній валюті»;
- б) Д-т 631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками»
К-т 313 «Інші рахунки в банку в національній валюті»;
- в) Д-т 631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками»
К-т 331 «Грошові документи в національній валюті»;
- г) Д-т 631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками»
К-т 335 «Електронні гроші, номіновані в національній валюті».

13. Придбання матеріалів у постачальника без попередньої оплати відображається в бухгалтерському обліку записом:

- а) Д-т 201 «Сировина й матеріали»
К-т 631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками»;
- б) Д-т 201 «Сировина й матеріали»
К-т 685 «Розрахунки з іншими кредиторами»;
- в) Д-т 201 «Сировина й матеріали»
К-т 311 «Поточні рахунки в національній валюті»;
- г) Д-т 685 «Розрахунки з іншими кредиторами»
К-т 311 «Поточні рахунки в національній валюті».

14. Дотримання яких принципів бухгалтерського обліку є обов'язковим для відображення кредиторської заборгованості перед постачальниками та підрядниками:

- а) безперервності, обачності, єдиного грошового вимірника, повного висвітлення, автономності підприємства, превалювання сутності над формою;
- б) нарахування та відповідності доходів і витрат;
- в) обов'язковими є лише принципи, які наведено в наказі про облікову політику;
- г) послідовності та історичної (фактичної) собівартості.

15. Придбання матеріалів у постачальника відображається (в кредит):

- а) Д-т 201 «Сировина й матеріали»
К-т 631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками»;
- б) Д-т 201 «Сировина й матеріали»
К-т 685 «Розрахунки з іншими кредиторами»;
- в) Д-т 201 «Сировина й матеріали»
К-т 311 «Поточні рахунки в національній валюті»;
- г) Д-т 685 «Розрахунки з іншими кредиторами»
К-т 311 «Поточні рахунки в національній валюті».

16. Знайдіть відповідність між термінами та їхнім змістом:

А	Оприбутковані виробничі запаси, одержані від постачальників: за купівельною вартістю (без ПДВ)	1	Д-т 22 К-т 631
Б	Перераховано постачальникам за одержані виробничі запаси	2	Д-т 152 К-т 632
В	Одержані від постачальників інструменти, спецодяг, госпінвентар за купівельною вартістю	3	Д-т 20 К-т 631
Г	Прийняті від підрядників будівельно-монтажні роботи зі спорудження приміщення складу готової продукції за кошторисною вартістю (без ПДВ)	4	Д-т 631 К-т 311
Д	Одержані від постачальника-нерезидента комп'ютери	5	Д-т 631 К-т 313
Е	Здійшені розрахунки з транспортною організацією розрахунковим чеком	6	Д-т 151 К-т 631

17. Встановіть відповідність (у вигляді комбінації букв і цифр):

А	Сплачено за комп'ютерні програми постачальнику підзвітною особою	1	Д-т 93 К-т 631
Б	Оплачено вартість різних послуг (транспортування продукції тощо), пов'язаних з реалізацією продукції	2	Д-т 374 К-т 631
В	Відображено вартість послуг (освітлення, опалення, водопостачання тощо), наданих сторонніми організаціями неvirобничим підрозділам підприємства	3	Д-т 631 К-т 372
Г	Відображено суму претензії, пред'явленої постачальникам, підрядникам за операціями з одержання товарно-матеріально цінностей і прийняття робіт	4	Д-т 641 К-т 644
Д	Перераховано передоплату (аванс) постачальникам згідно з договором купівлі-продажу товарно-матеріальних цінностей	5	Д-т 371К-т 311
Е	Відображено суму податкового кредиту за операцією перерахування передоплати (авансу)	6	Д-т 949 К-т 631

Практичні ситуації

Завдання 1.2.1

Вихідні дані

Підприємством ТОВ «Промінь» у вересні 20XX р. здійснені операції, які наведено в табл. 1.2.1.

Таблиця 1.2.1

Господарські операції ТОВ «Промінь» за вересень 20xx р.

№ з/п	Зміст господарської операції	Сума, грн
1	2	3
1	Оприбутковані на склад отримані від ПАТ «Імпульс» сировини та матеріали: – покупна вартість; – ПДВ.	53 800 10 760
2	Акцептовано рахунок АТП-17 за доставку сировини та матеріалів на склад підприємства: – вартість послуг; – ПДВ.	8 760 1 752
3	Пред'явлено претензії ПАТ «Імпульс» за недопостачання матеріалів	10 000
4	Перераховано з поточного рахунку постачальникам за раніше отримані матеріали	123 700
5	Сплачено рахунок ПАТ «Імпульс» за отримані матеріали за рахунок акредитиву	64 560
6	Акцептовано рахунок ПАТ «Райдуга» за ремонт виробничого обладнання ТОВ «Промінь»: – вартість ремонту; – ПДВ.	6 000 1 200
7	Надані послуги з опалення офісу ТОВ «Промінь»: – вартість послуг; – ПДВ.	2 250 450

Закінчення табл. 1.2.1

8	Сплачено ПАТ «Вектор» за комп'ютерні програми підзвітною особою	2 400
9	Списано кредиторську заборгованість, за якою минув строк позовної давності	850

Зміст завдання

Скласти журнал реєстрації господарських операцій, вказати кореспонденцію рахунків та первинні документи по кожній операції, які наведено в табл. 1.2.1.

Завдання 1.2.2

Вихідні дані

ТОВ «Атлант» укладений контракт з ТОВ «Віта». Відповідно до укладеного договору ТОВ «Атлант» придбає у ТОВ «Віта» програмне забезпечення на загальну суму 24 000 грн, у т. ч. ПДВ. Контрактом передбачено попереднє перерахування ТОВ «Віта» авансу у розмірі 40 % вартості програмного забезпечення. Після отримання авансу ТОВ «Віта» здійснило передачу програмного забезпечення ТОВ «Атлант».

Зміст завдання

1. Сформулювати перелік господарських операцій за звітний період та відобразити їх у журналі реєстрації господарських операцій.

2. Вказати первинні документи та кореспонденцію рахунків по кожній операції за розрахунками з постачальниками.

Завдання 1.2.3

Вихідні дані

Підприємством у звітному періоді здійснені операції, які наведено в табл. 1.2.2.

Таблиця 1.2.2

Господарські операції за звітний період

Дебет	Кредит	Сума, грн
1	2	3
201	631	300 000
641	631	60 000
631	311	360 000
151	631	400 000
641	631	80 000
601	311	600
951	684	120
631	313	720
631	372	2 000
92	631	30 000
641	631	6 000
371	311	66 000
641	644	11 000
201	631	55 000
644	641	11 000
631	371	66 000

Зміст завдання

1. Визначити первинні документи, якими оформлюються господарські операції, наведені в табл. 1.2.2.

2. На підставі бухгалтерських проводок визначити економічний зміст господарських операцій підприємства і скласти журнал їх реєстрації.

Завдання 1.2.4

Вихідні дані

Згідно з договором купівлі-продажу 05.09.20XX р. з поточного рахунку ТОВ «Вектор» (виробництво м'яких іграшок) перераховано аванс ТОВ «Атлант» у сумі 70 000 грн, крім того, ПДВ – 14 000 грн, що складає 40 % вартості поставки бавовняної тканини (за ціною 56 грн/м куплено 3 750 метрів).

10.09.20XX р. за накладною отримано від ТОВ «Вектор» бавовняної тканини на суму 210 000 грн, у т. ч. ПДВ – 35 000 грн.

12.09.20XX р. перераховано з поточного рахунку оплату ТОВ «Вектор» за отриману бавовняну тканину 210 000 грн.

14.09.20XX р. згідно з договором купівлі-продажу (на умовах часткової оплати) від ТОВ «Фокус» отримано хутро штучне на суму 300 000 грн, крім того, ПДВ – 60 000 грн.

16.09.20XX р. перераховано з поточного рахунку в банку оплату ТОВ «Фокус» за отримане хутро штучне 360 000 грн.

17.09.20XX р. згідно з договором купівлі-продажу (на умовах наступної оплати) від ТОВ «Будівельник» отримано картон «Прес» на суму 15 000 грн, крім того, ПДВ – 3 000 грн.

19.09.20XX р. перераховано з поточного рахунку ТОВ «Будівельник» оплату в розмірі 60 % вартості отриманих цінностей.

Зміст завдання

1. Скласти перелік господарських операцій за звітний період та відобразити їх у журналі реєстрації господарських операцій.

2. Скласти облікові регістри:

– відомість 3.2.1 за рахунком 371 «Розрахунки за виданими авансами»;

– відомість 3.3 за рахунком 631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками і підрядниками».

Завдання 1.2.5

Вихідні дані

Підприємством у звітному періоді здійснені операції, які наведено в табл. 1.2.3.

Таблиця 1.2.3

Господарські операції за звітний період

№ з/п	Зміст господарської операції	Сума, грн
1	2	3
1	Складено акт приймання-здачі виконаних робіт, пов'язаних з будівництвом матеріального складу: а) вартість будівництва; б) ПДВ.	100 000 20 000
2	Оприбутковано на склад отримані від постачальника матеріали: а) вартість матеріалів; б) ПДВ.	50 000 10 000
3	Акцептовані рахунки підприємством за виконані роботи, які пов'язані з: – ремонтом виробничого обладнання (відновлення попереднього ресурсу)	

	а) вартість робіт; б) ПДВ; – наданням консультацій з питань податкового обліку	20 000 4 000
	а) вартість послуг; б) ПДВ; – транспортуванням готової продукції покупцю	8 000 1 600
	а) вартість послуг; б) ПДВ; – розробкою технічного проекту будівництва науково-дослідницької лабораторії	2 000 400
	а) вартість робіт; б) ПДВ.	4 000 800
4	Пред'явлено претензії транспортній організації за невиконання умов договору	1 000
5	Погашено заборгованість перед постачальниками та підрядниками: – з поточного рахунку; – з підзвітних сум; – короткостроковими векселями; – за рахунок короткострокового кредиту; – акредитивами	60 000 9 600 2 400 4 800 5 000
6	Списано безнадійну кредиторську заборгованість	2 100

Зміст завдання

Скласти журнал реєстрації господарських операцій за розрахунками з вітчизняними постачальниками і підрядниками.

Навчально-методичні матеріали: [2], [4], [13], [16], [18], [19], [25], [55], [66].

Тема 1.3. Облік зобов'язань, забезпечених векселями виданими

Мета заняття

1. Оволодіти практичними навичками з відображення зобов'язань, забезпечених векселями виданими, на рахунках бухгалтерського обліку.

2. Опанувати методику узагальнення облікової інформації по зобов'язанням, забезпечених векселями виданими, у регістрах бухгалтерського обліку.

Ключові терміни і поняття

Вексель – цінний папір, який посвідчує безумовне грошове зобов'язання векселедавця або його наказ третій особі сплатити після настання строку платежу визначену суму власнику векселя (векселедержателю). Векселі можуть бути прості або переказні та існують виключно у документарній формі.

Векселі видані – це векселі, що забезпечують заборгованість перед постачальниками, підрядниками та іншими кредиторами.

Простий вексель (соло) – вексель, який містить зобов'язання векселедавця сплатити у зазначений строк визначену суму грошей власнику векселя (векселедержателю).

Переказний вексель (тратта) – вексель, який містить письмовий наказ однієї особи (юридичної або фізичної) іншій особі сплатити у зазначений строк визначену суму грошей третій особі.

Векселедавець – юридична або фізична особа, яка видала простий або переказний вексель.

Векселедержатель – юридична або фізична особа, яка володіє векселем, що виданий або індосований цій особі чи її наказу, або індосований на пред'явника, або шляхом бланкового індосаменту, чи на підставі інших законних прав.

Перший векселедержатель – особа, на ім'я якої виписано переказний вексель і за наказом якої слід сплатити певну суму грошей за цим векселем.

Особа з вексельними повноваженнями – особа, якій передано вексель за передоручницьким індосаментом і яка виконує відповідні дії з метою отримання платежу. Власником векселя при цьому залишається індосант.

Особливий платник – юридична або фізична особа, яка має здійснити платіж за векселем за дорученням, за рахунок і від імені іншої особи – платника за векселем.

Індосамент – передавальний напис на зворотному боці векселя, який разом із векселем іншій особі передається право на отримання платежу.

Індосант – особа, яка передає вексель за індосаментом.

Індосат – особа, яка отримала вексель за індосаментом.

Аваль – вексельна порука, за якою особа (аваліст), яка здійснила її, переймає на себе відповідальність за виконання зобов'язання будь-якою зобов'язаною за векселем особою – векселедавцем, акцептантом, індосантом.

Відсотковий вексель – вексель, на якому зазначено суму погашення (вексельна сума) та відсоток, який буде сплачено векселедержателю за відстрочку платежу.

Контрольні питання

1. Яка економічна природа векселя?
2. Що таке вексельне зобов'язання і коли воно виникає?
3. Які види векселів використовуються для забезпечення розрахунків з постачальниками та підручниками?
4. Яка різниця між простим і переказним векселем; між відсотковим і безвідсотковим?
5. За якою оцінкою відображаються в обліку вексельні зобов'язання?
6. Укажіть первинні документи по розрахунках векселями.
7. Поясніть порядок розрахунків простим векселем.
8. Яким чином здійснюються розрахунки при використанні переказного векселя з трьома учасниками?
9. Яку назву має передавальний напис на векселі та що він означає?
10. Коли здійснюється нарахування відсотків з відсотковим векселем?
11. До складу яких витрат підприємства відносяться нараховані і сплачені відсотки?
12. Хто встановлює вартість бланка векселя?
13. Укажіть розмір державного мита, яке сплачує підприємство, купуючи бланки векселів.
14. Як ведеться аналітичний облік векселів?
15. Назвіть реквізити векселя.
16. Як може бути вказаний строк платежу за векселем виданим?
17. На яких синтетичних рахунках відображається заборгованість за короткостроковими векселями виданими?
18. Якими записами на рахунках бухгалтерського обліку відображаються операції з видачі та погашенню короткострокових векселів?
19. Як на рахунках бухгалтерського обліку відображаються операції з нарахування відсотків за відсотковим векселем?

20. Поясніть, в якому обліковому реєстрі за журнально-ордерної форми відображаються операції з векселями виданими?

Тестові завдання

1. 30.06.20XX р. підприємством був виданий постачальнику 20-відсотковий вексель номінальною вартістю 150 000 грн строком на один рік. 31.12.20XX р. в Балансі підприємства слід відобразити зобов'язання за нарахованими відсотками в сумі:

- а) 0 грн;
- б) 15 000 грн;
- в) 12 500 грн;
- г) 30 000 грн.

2. Підставою для відображення операції щодо одержання векселя в бухгалтерському обліку є:

- а) акцепт векселя;
- б) надходження векселя до підприємства;
- в) отримання в банку вексельного бланку;
- г) правильна відповідь відсутня.

3. На рахунку 62 «Короткострокові векселі видані» ведеться облік:

- а) довгострокових векселів виданих;
- б) побічної заборгованості за довгостроковими зобов'язаннями;
- в) короткострокових векселів виданих;
- г) короткострокових векселів отриманих.

4. До реквізитів векселя не відносяться:

- а) термін платежу;
- б) місце платежу;
- в) вексельна сума;
- г) вартість бланка векселя.

5. Вартість бланків векселів виданих підприємством-постачальником відображається в складі:

- а) інших операційних витрат;
- б) інших витрат;
- в) фінансових витрат;
- г) адміністративних витрат.

6. Нарахування державного мита у зв'язку з придбанням бланків векселів відображається записом:

- а) Д-т 977 «Інші витрати діяльності»
К-т 641 «Розрахунки за податками»;
- б) Д-т 949 «Інші витрати операційної діяльності»
К-т 641 «Розрахунки за податками»;
- в) Д-т 209 «Інші матеріали»
К-т 641 «Розрахунки за податками»;
- г) Д-т 92 «Адміністративні витрати»
К-т 641 «Розрахунки за податками».

7. Особа, яка передає вексель за індосаментом, називається:

- а) індосатом;
- б) трасатом;
- в) ремітентом;
- г) індосантом.

8. Аваль – це:

- а) передавальний напис на векселі;
- б) вексельна порука;
- в) індосація векселя;
- г) повідомлення про вчинення акценту.

9. Заборгованість за відсотковим векселем відображається:

- а) Д-т 951 «Відсотки за кредит»
К-т 684 «Розрахунки за нарахованими відсотками»;
- б) Д-т 352 «Інші поточні фінансові інвестиції»
К-т 621 «Короткострокові векселі, видані в національній валюті»;
- в) Д-т 352 «Інші поточні фінансові інвестиції»
К-т 684 «Розрахунки за нарахованими відсотками»;
- г) Д-т 951 «Відсотки за кредит»
К-т 631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками».

10. Підприємство придбало в банку 10 бланків векселів за ціною 1 грн за бланк (ПДВ 20 %) та сплатило державне мито на суму:

- а) 12,0 грн;
- б) 17,0 грн;
- в) 8,5 грн;
- г) 25,0 грн.

11. Знайдіть відповідність між проводками та їхнім змістом:

А	Нараховане державне мито у зв'язку з придбанням бланків векселів	1	Д-т 949 «Інші витрати операційної діяльності» К-т 209 «Інші матеріали»
Б	Одержані й оприбутковані бланки векселів	2	Д-т 631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками» К-т 621 «Короткострокові векселі, видані в національній валюті»
В	Списано три бланки векселів виданих підприємством постачальникам	3	Д-т 949 «Інші витрати операційної діяльності» К-т 641 «Розрахунки за податками»
Г	Підприємство видало постачальнику простий вексель за одержані виробничі запаси	4	Д-т 621 «Короткострокові векселі, видані в національній валюті» К-т 311 «Поточні рахунки в національній валюті»
Д	Постачальник пред'явив вексель до оплати	5	Д-т 209 «Інші матеріали» К-т 685 «Розрахунки з іншими кредиторами»
Е	Нараховано відсотки за виданим векселем	6	Д-т 952 «Інші фінансові витрати» К-т 684 «Розрахунки за нарахованими відсотками»

12. Знайдіть відповідність між термінами та їхнім змістом:

А	Вексель	1	письмовий документ, що містить просте і нічим не зумовлене зобов'язання векседавця (боржника) сплатити векселедержателю (кредитору) зазначену грошову суму у визначений термін і в обумовленому місці
Б	Векселі видані	2	письмовий документ, що містить простий і нічим не обумовлений наказ векседавця платникові сплатити певну суму грошей отримувачу у визначений термін і у визначеному місці. Тобто це вимога кредитора до позичальника сплатити кошти третій особі – ремітенту

Закінчення табл.

В	Простий вексель	3	особа, яка передала цінності (товар тощо) і отримала вексель (отримувач грошей може виступати індосантом)
Г	Переказний вексель	4	борговий цінний папір встановленого зразка, який письмово посвідчує безумовне грошове зобов'язання, векселедавця або його наказ третій особі сплатити після настання терміну платежу визначену суму грошей власникові векселя (векселедержателю)
Д	Векселедавець	5	заборгованість підприємства за розрахунками з постачальниками, підрядниками, іншими кредиторами за отримані матеріальні цінності, нематеріальні активи, виконані роботи і надані послуги, які забезпечені векселями, емітованими цим підприємством боржником
Е	Перший векселедержатель	6	особа, яка отримала товар (роботи, послуги) і видала вексель (платник за векселем)

Практичні ситуації

Завдання 1.3.1

Вихідні дані

У жовтні 20XX р. підприємство придбало 20 штук вексельних бланків у комерційному банку за ціною 1,2 грн за штуку та сплатило державне мито. Протягом листопада використано 11 штук векселів, вартість яких списана на витрати підприємства.

Зміст завдання

1. Сформулювати перелік господарських операцій щодо придбання вексельних бланків.
2. Скласти журнал реєстрації господарських операцій, вказати кореспонденцію рахунків та первинні документи по кожній операції.

Завдання 1.3.2

Вихідні дані

У травні 20XX р. ПАТ «Бриз» придбало у ТОВ «Авангард» матеріали виробничого призначення згідно з договором поставки на суму 46 000 грн, крім того, ПДВ – 9 200 грн. У забезпечення отриманих матеріалів ПАТ «Бриз» емітувала власний простий вексель ТОВ «Авангард» на суму договору на строк 6 місяців.

Зміст завдання

1. Сформулювати перелік господарських операцій з короткостроковими векселями виданими.
2. Скласти журнал реєстрації господарських операцій, вказати кореспонденцію рахунків та первинні документи по кожній операції.
3. Скласти облікові регістри за рахунками 631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками і підрядниками» та 621 «Короткострокові векселі, видані в національній валюті».

Завдання 1.3.3

Вихідні дані

ТОВ «Надія» придбало у ТОВ «Обрій» товари на суму 50 000 грн, крім того, ПДВ – 10 000 грн з видачею простого векселя на строк 3 місяці. Напередодні воно придбало в банку 20 бланків векселів.

Зміст завдання

1. Скласти журнал реєстрації господарських операцій, що пов'язані із забезпеченням зобов'язань виданими векселями.

2. Скласти облікові реєстри за рахунками 631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками і підрядниками» та 621 «Короткострокові векселі, видані в національній валюті».

Завдання 1.3.4

Вихідні дані

Підприємство придбало в установі банку 5 бланків векселів за ціною 1 грн за бланк без ПДВ та сплатило державне мито. За одержані від постачальника товари на суму 60 000 грн (у т. ч. ПДВ) на умовах комерційного кредиту підприємство видало йому вексель номінальною вартістю 60 000 грн. зі ставкою 25 % річних. Вексель видано на 60 днів.

Зміст завдання

1. Скласти журнал реєстрації господарських операцій, що пов'язані із забезпеченням зобов'язань виданими векселями.

2. Скласти облікові реєстри за рахунками 631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками і підрядниками» та 621 «Короткострокові векселі, видані в національній валюті».

Завдання 1.3.5

Вихідні дані

ТОВ «Авангард», що є кредитором ТОВ «Вега» на суму 30000 грн, отримало 12.04.20XX р. за накладною від ПАТ «Дельта» товари на суму 25 000 грн, крім того, ПДВ – 5 000 грн, і видало йому 14.04.20XX р. переказний вексель на 2 місяці, платником якого є ТОВ «Вена». Вексель акцептовано й оплачено 14.06.20XX р.

Таблиця 1.3.1

Господарські операції ТОВ «Авангард» з переказними векселями виданими

№ з/п	Зміст господарської операції	Сума, грн
1	Оприбутковано ТОВ «Авангард» товари, отримані від ПАТ «Дельта»: а) покупна вартість; б) податковий кредит з ПДВ.	25 000 5 000
2	Видано ТОВ «Авангард» переказний вексель	30 000
3	Зараховано ТОВ «Авангард» дебіторська заборгованість ТОВ «Вега» в рахунок зустрічної вимоги за векселем	30 000
4	Акцептовано ТОВ «Вега» переказний вексель на повну суму	30 000
5	Оплачено переказний вексель при його пред'явленні ТОВ «Вега»	3 000

Зміст завдання

1. Відобразити господарські операції з переказним векселем виданим, які наведено в таблиці, на рахунках бухгалтерського обліку та указати первинні документи.

2. Скласти облікові реєстри Відомість 3.3 за рахунком 631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками і підрядниками» та Відомість 3.3 за рахунком 621 «Короткострокові векселі, видані в національній валюті».

Завдання 1.3.6

Вихідні дані

Фірма «АТБ» видала 01.09.20X1 р. відсотковий вексель номінальною вартістю 50 000 грн під 25 % річних. Вексель підлягає погашенню 01.03.20X2 р.

Господарські операції з відсотковими векселями

№ з/п	Зміст господарської операції	Сума, грн
1	Видано фірмою «АТБ» відсотковий вексель	50 000
2	Нараховані відсотки за виданим векселем за 4 місяці 20X1 р.	Визначити
3	Нараховані відсотки за виданим векселем за 2 місяці 20X2 р.	Визначити
4	Погашено вексель при його пред'явленні до оплати 01.03.20X2 р.	50000
5	Перераховано відсотки за векселем	Визначити

Зміст завдання

1. Відобразити на рахунках бухгалтерського обліку господарські операції, пов'язані з видачею відсоткового векселя (табл. 1.3.2).
2. Визначити зобов'язання підприємства за відсотковим векселем виданим станом на 31.12.20X1 р. та вказати, за якими статтями балансу вони відображаються.

Завдання 1.3.7*Вихідні дані*

ТОВ «Світанок», що є кредитором ТОВ «Захід» на суму 24 000 грн, придбало 10.07.20XX р. у ПАТ «Промінь» виробничі запаси на таку ж суму (у т. ч. ПДВ – 4 000 грн) і видало йому 10.07.20XX р. переказний вексель на 3 місяці, платником якого є ТОВ «Захід». ТОВ «Захід» вексель акцептувало і в заданий термін оплатило його.

Зміст завдання

1. Сформулювати перелік господарських операцій щодо видачі переказного векселя.
2. Скласти облікові регістри Відомість 3.3 за рахунком 631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками і підрядниками» та Відомість 3.3 за рахунком 621 «Короткострокові векселі, видані в національній валюті».

Навчально-методичні матеріали: [2], [4], [13], [16], [18], [19], [25], [49], [55].

Тема 1.4. Облік розрахунків з оплати праці та зі страхування**Мета заняття**

1. Засвоїти порядок нарахування заробітної плати, утримань і вирахувань із заробітної плати, розрахунків по страхуванню.
2. Оволодіти практичними навичками щодо документального оформлення, синтетичного та аналітичного обліку господарських операцій із нарахування заробітної плати, утримань і вирахувань із заробітної плати, розрахунків по страхуванню.

Ключові терміни і поняття

Заробітна плата – це винагорода, обчислена, як правило, у грошовому виразі, яку за трудовим договором роботодавець виплачує працівникові за виконану ним роботу. Розмір заробітної плати залежить від складності та умов виконуваної роботи, професійно-ділових здібностей працівника, результатів його праці та господарської діяльності підприємства.

Основна заробітна плата – це винагорода за виконану роботу відповідно до встановлених норм праці (норми часу, виробітку, обслуговування, посадових обов'язків). Вона встановлюється у вигляді тарифних ставок (окладів) і відрядних розцінок для робітників та посадових окладів для службовців.

Додаткова заробітна плата – це винагорода за працю понад установлені норми, за трудові успіхи та винахідливість і за особливі умови праці. Вона включає доплати, надбавки, гарантійні і компенсаційні виплати, передбачені чинним законодавством; премії, пов'язані з виконанням виробничих завдань і функцій.

Інші заохочувальні та компенсаційні виплати – виплати у формі винагород за підсумками роботи за рік, премії за спеціальними системами і положеннями, компенсаційні та інші грошові і матеріальні виплати, які не передбачені актами чинного законодавства або які провадяться понад встановлені зазначеними актами норми.

Премія – одна з форм заохочення успіхів, досягнутих у праці, науці, літературі, мистецтві чи іншій суспільно корисній діяльності. Премії можуть мати форму нагород, медалей, дипломів, грошових заохочень і т. п.

Листок непрацездатності – це багатофункціональний документ, який є підставою для звільнення від роботи у зв'язку з непрацездатністю та з матеріальним забезпеченням застрахованої особи в разі тимчасової непрацездатності, вагітності та пологів.

Відпустка – встановлена законом, колективним договором або трудовим контрактом певна кількість календарних днів безперервного відпочинку, які надаються працівникові роботодавцем у календарному році, із оплатою або без оплати їх зі збереженням місця роботи (посади) за працівником на цей час.

Податок на доходи фізичних осіб – загальнодержавний податок, що стягується з доходів фізичних осіб (громадян – резидентів) і не резидентів, які отримують доходи з джерел їх походження в Україні.

Єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування – консолідований страховий внесок, збір якого здійснюється до системи загальнообов'язкового державного соціального страхування в обов'язковому порядку та на регулярній основі з метою забезпечення захисту у випадках, передбачених законодавством, прав застрахованих осіб та членів їхніх сімей на отримання страхових виплат (послуг) за діючими видами загальнообов'язкового державного соціального страхування.

Застрахована особа – фізична особа, яка відповідно до законодавства підлягає загальнообов'язковому державному соціальному страхуванню і сплачує (сплачувала) та/або за яку сплачується чи сплачувався у встановленому законом порядку єдиний внесок та є платником єдиного внеску.

Страховальники – платники єдиного внеску, на яких покладено обов'язки нараховувати, обчислювати та сплачувати єдиний внесок за платників єдиного внеску.

Страховий ризик – обставини, внаслідок яких особи можуть втратити роботу і потребують матеріальної підтримки та соціальних послуг.

Страхування від нещасного випадку є самостійним видом загальнообов'язкового державного соціального страхування, за допомогою якого здійснюється соціальний захист, охорона життя та здоров'я громадян у процесі їхньої трудової діяльності.

Об'єкт страхування від нещасного випадку – життя застрахованого, його здоров'я та працездатність.

Страховий ризик – обставини, внаслідок яких може статися страховий випадок.

Страховий випадок – нещасний випадок на виробництві або професійне захворювання, що спричинили застрахованому професійно зумовлену фізичну чи психічну травму, з настанням яких виникає право застрахованої особи на отримання матеріального забезпечення та/або соціальних послуг.

Нещасний випадок – це обмежена в часі подія або раптовий вплив на працівника небезпечного виробничого фактора чи середовища, що сталися у процесі виконання ним трудових обов'язків, внаслідок яких заподіяно шкоду здоров'ю або настала смерть.

Контрольні питання

1. За допомогою якого документа здійснюється облік робочого часу?
2. Які утримання здійснюються із заробітної плати?
3. Які відрахування здійснюються від суми нарахованої заробітної плати?
4. Як розраховується допомога у зв'язку з тимчасовою непрацездатністю?
5. Як розрахувати суму відпусткових?
6. Як відображається в обліку зобов'язання за розрахунками з учасниками?
7. Якими нормативними актами здійснюється регулювання оплати праці?
8. Як ведеться облік персоналу та використання робочого часу?
9. Розкрийте сутність форм і систем оплати праці.
10. Назвіть складові фонду основної заробітної плати.
11. Назвіть складові фонду додаткової заробітної плати.
12. Які виплати не включають до фонду оплати праці?
13. За допомогою яких первинних документів здійснюється облік виробітку?
14. Як розраховується заробітна плата за відрядної оплати праці за різними системами?
15. Як розраховується заробітна плата за погодинної оплати праці за різними системами?
16. Розкрийте особливості нарахування заробітної плати за роботу у понаднормовий час, нічний час; за роботу у святкові і неробочі дні; за час простою; за випуск бракованої продукції.
17. Як визначається середня заробітна плата?
18. Як нараховується заробітна плата за час відпусток?
19. Назвіть види утримань із заробітної плати, передбачені вітчизняним законодавством.
20. Розкрийте порядок нарахування податку на доходи фізичних осіб.
21. Які податкові соціальні пільги існують, який їхній розмір?
22. Які відрахування на соціальне страхування із заробітної плати працівників здійснюються?
23. Які утримання із заробітної плати з ініціативи підприємства, де працює працівник, здійснюються? Який порядок утримання аліментів існує?
24. Як ведеться аналітичний облік розрахунків з оплати праці?
25. Розкрийте методику й техніку складання розрахункових, розрахунково-платіжних відомостей.
26. Як ведеться синтетичний облік розрахунків з оплати праці?
27. Як ведеться облік заробітної плати, не виданої у визначений термін?
28. Як проводяться індексація зарплати та компенсація втрати частини заробітної плати у зв'язку із затримкою термінів її виплати?
29. Як ведеться облік розрахунків за пенсійним страхуванням?
30. Як ведеться облік розрахунків за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням?
31. Розкрийте методику нарахування допомоги у зв'язку з тимчасовою непрацездатністю.
32. Як ведеться облік видачі заробітної плати у грошовій і натуральній формі?
33. Яку звітність з праці та її оплати складає підприємство

Тестові завдання

1. Знайдіть відповідність між термінами та їхнім змістом:

А	Основна заробітна плата	1	сукупність кваліфікаційних тарифних розрядів та відповідних їм тарифних коефіцієнтів, за якими визначають розмір тарифних ставок оплати праці працівників залежно від складності виконуваних робіт та кваліфікації працівників
Б	Додаткова заробітна плата	2	елемент тарифної сітки, що характеризує складність виконуваних робіт та рівень кваліфікації працівника, здатного виконувати роботу певної складності
В	Тарифна сітка	3	винагорода за виконану роботу відповідно до встановлених норм праці (норми часу, виробітку, обслуговування, посадові обов'язки)
Г	Тарифний розряд	4	елемент тарифної сітки, який визначає годинний (денний або місячний) розмір оплати праці залежно від складності виконуваних робіт або кваліфікації працівників
Д	Тарифна ставка	5	елемент порозрядної диференціації тарифних ставок тарифної сітки
Е	Тарифний коефіцієнт	6	винагорода за працю понад установлені норми, за трудові успіхи та винахідливість і за особливі умови праці

2. Знайдіть відповідність між термінами та їхнім змістом:

А	Посадовий оклад	1	винагорода, розрахована, як правило, у грошовому вимірнику, яку власник або уповноважений ним орган виплачує працівнику за виконану роботу
Б	Мінімальна заробітна плата	2	виплати у формі винагороди за підсумками роботи за рік, премії за спеціальними системами і положеннями, компенсаційні та інші грошові і матеріальні виплати, які не передбачені актами чинного законодавства або які провадяться понад встановлені зазначеними актами норми
В	Заробітна плата	3	норма оплати праці керівників, професіоналів, фахівців та технічних службовців за місяць
Г	Професіонали	4	працівники, які мають диплом про вищу освіту (спеціаліст, магістр) або диплом про присудження наукового ступеня (кандидат наук, доктор наук) або атестат про затвердження вченого звання (старший науковий співробітник, доцент, професор)
Д	Фахівці	5	працівники, професійні завдання яких полягають у виконанні спеціальних робіт, пов'язаних із застосуванням положень та використанням методів відповідних наук
Е	Інші заохочувальні та компенсаційні виплати	6	законодавчо встановлений розмір заробітної плати за просту, некваліфіковану працю, нижче якого не можна проводити оплату за виконану працівником місячну, погодинну норму праці (обсяг робіт)

3. Знайдіть відповідність між проводками та їхнім змістом:

А	Нарахована заробітна плата робітникам основного виробництва	1	Д-т 24 К-т 661
Б	Нарахована заробітна робітникам допоміжних виробництв	2	Д-т 23 К-т 661
В	Нарахована заробітна робітникам за роботи, пов'язані з виправленням браку продукції (робіт)	3	Д-т 91 К-т 661
Г	Нарахована заробітна працівникам, зайнятим обслуговуванням робочих машин та устаткування цехів	4	Д-т 93 К-т 661
Д	Нарахована заробітна працівникам, зайнятим організацією, управлінням, обслуговуванням роботи цехів (загальноцеховому персоналу)	5	Д-т 23 К-т 661
Е	Нарахована заробітна працівникам, зайнятим збутом, реалізацією продукції товарів	6	Д-т 91 К-т 661

4. Знайдіть відповідність між проводками та їхнім змістом:

А	Нарахована заробітна робітникам за час простою, в тому числі і доплату за виконання більш і низької кваліфікаційної роботи	1	Д-т 91 К-т 661
Б	Нарахована зарплата працівникам, зайнятим капітальним будівництвом	2	Д-т 20 К-т 661
В	Нарахована зарплата робітникам, зайнятим на вантажно-розвантажувальних роботах з придбання виробничих запасів	3	Д-т 976 К-т 661
Г	Нарахована зарплата робітникам, зайнятим ліквідацією (розбиранням, демонтажем) необоротних активів	4	Д-т 15 К-т 661
Д	Нарахована зарплата працівникам за час відпустки	5	Д-т 91 К-т 661
Е	Нарахована зарплата робітникам за ремонт основних засобів цехового призначення	6	Д-т 471 К-т 661

5. До складу фонду основної заробітної плати належать:

- доплата за роботу в нічний час;
- оплата роботи в понадурочний і понаднормовий час;
- оплата праці за час перебування у відрядженні;
- оплата простоїв не з вини працівника.

6. До складу основної заробітної плати не належать:

- винагорода за виконану роботу відповідно до встановлених норм праці за тарифними ставками;
- вартість продукції, виданої працівникам за натуральної форми оплати праці;
- оплата праці працівників, які не перебувають у штаті підприємства, за виконання робіт згідно з договорами цивільно-правового характеру;
- премії та винагороди, що мають систематичний характер.

7. До складу фонду додаткової заробітної плати не належать:

- доплата за керівництво бригадою;
- суми відсоткових нарахувань залежно від обсягу доходів, отриманих від реалізації продукції;
- доплата за класність водіям;
- суми виплат, пов'язаних з індексацією заробітної плати працівників.

8. До складу інших заохочувальних та компенсаційних виплат не належать:

- винагороди за підсумками роботи за рік;

б) суми компенсації працівникам втрати частини заробітної плати у зв'язку з порушенням термінів її виплати;

- в) премії за сприяння винахідництву та раціоналізації;
- г) матеріальна допомога на оздоровлення, що має систематичний характер.

9. *Належать до фонду оплати праці:*

- а) оплата або дотації на харчування працівників;
- б) допомога з тимчасової непрацевдатності;
- в) витрати на відрядження;
- г) суми вихідної допомоги при припиненні трудового договору.

10. *Не належать до фонду оплати праці:*

- а) оплата за виготовлення продукції, що виявилася браком не з вини працівника;
- б) надбавка за знання та використання в роботі іноземної мови;
- в) оплата додаткових відпусток у зв'язку з навчанням;
- г) оплата перших п'яти днів тимчасової непрацевдатності за рахунок коштів підприємства.

11. *У якому документі передбачено форми і системи оплати праці, які можна застосувати на підприємстві:*

- а) трудовий договір;
- б) колективний договір;
- в) штатний розклад;
- г) наказ керівника.

12. *Система оплати праці приймається на підприємстві у складі:*

- а) штатного розкладу;
- б) правил внутрішнього розпорядку;
- в) колективного договору;
- г) трудового контракту.

13. *Нарахування заробітної плати основним робітникам ремонтного цеху*

- а) Д-т 232 «Додаткове виробництво»
К-т 661 «Розрахунки за заробітною платою»;
- б) Д-т 91 «Загальновиробничі витрати»
К-т 661 «Розрахунки за заробітною платою»;
- в) Д-т 949 «Інші витрати операційної діяльності»
К-т 661 «Розрахунки за заробітною платою»;
- г) Д-т 231 «Основне виробництво»
К-т 661 «Розрахунки за заробітною платою».

14. *Нараховуючи заробітну плату за пакування готової продукції, необхідно зробити таку проводку:*

- а) Д-т 92 «Адміністративні витрати»
К-т 661 «Розрахунки за заробітною платою»;
- б) Д-т 26 «Готова продукція»
К-т 661 «Розрахунки за заробітною платою»;
- в) Д-т 232 «Додаткове виробництво»
К-т 661 «Розрахунки за заробітною платою»;
- г) Д-т 93 «Витрати на збут»
К-т 661 «Розрахунки за заробітною платою».

15. *Утримання із заробітної плати нестачі ТМЦ:*

- а) Д-т 661 «Розрахунки за заробітною платою»
К-т 20 «Виробничі запаси»;
- б) Д-т 661 «Розрахунки за заробітною платою»
К-т 375 «Розрахунки за відшкодуванням завданих збитків»;

в) Д-т 661 «Розрахунки за заробітною платою»

К-т 946 «Втрати від знецінення запасів»;

г) Д-т 661 «Розрахунки за заробітною платою»

К-т 716 «Відшкодування раніше списаних активів».

16. Утримання з нарахованої заробітної плати призводять до:

а) збільшення заборгованості підприємства перед працівниками;

б) збільшення заборгованості працівників перед бюджетом;

в) зменшення заборгованості підприємства перед працівниками;

г) зменшення заборгованості підприємства перед бюджетом.

17. При нарахуванні допомоги з тимчасової втрати працездатності враховується:

а) загальний стаж роботи;

б) безперервний стаж роботи;

в) середньомісячна заробітна плата за 6 місяців до захворювання;

г) середньомісячна заробітна плата за 2 місяці до захворювання.

18. Нарахування допомоги за тимчасову непрацездатність робітникам відображається записом:

а) Д-т 652 «За соціальним страхуванням»

К-т 661 «Розрахунки за заробітною платою»;

б) Д-т 92 «Адміністративні витрати»

К-т 652 «За соціальним страхуванням»;

в) Д-т 661 «Розрахунки за заробітною платою»

К-т 652 «За соціальним страхуванням»;

г) Д-т 949 «Інші витрати операційної діяльності»

К-т 661 «Розрахунки за заробітною платою».

19. Нарахування відпускних за рахунок створеного резерву відображається проводкою:

а) Д-т 471 «Забезпечення виплат відпусток»

К-т 661 «Розрахунки за заробітною платою»;

б) Д-т 652 «За соціальним страхуванням»

К-т 661 «Розрахунки за заробітною платою»;

в) Д-т 48 «Цільове фінансування і цільові надходження»

К-т 661 «Розрахунки за заробітною платою»;

г) Д-т 651 «За розрахунками із загальнообов'язкового державного соціального страхування»

К-т 661 «Розрахунки за заробітною платою».

20. Заробітну плату неможливо виплатити за:

а) розрахунково-платіжною відомістю;

б) розрахунковою відомістю;

в) платіжною відомістю;

г) усі відповіді правильні.

21. Нічний час роботи вважається:

а) з 21.00 до 5.00;

б) з 22.00 до 5.00;

в) з 22.00 до 6.00;

г) з 21.00 до 6.00.

22. Базою нарахування єдиного страхового внеску для фізичних осіб, які забезпечують себе роботою самостійно, є:

а) сума доходу, що визначається платником самостійно для себе, але не більше максимальної величини бази нарахування єдиного внеску;

б) сума доходу отриманого від їхньої діяльності, що підлягає обкладенню податком на фізичних осіб;

- в) сума грошового забезпечення, допомога з тимчасової непрацездатності;
- г) сума нарахованої заробітної плати за видами виплат (основна, додаткова заробітна плата, інші заохочувальні та компенсаційні виплати).

23. *Максимальна величина бази нарахування єдиного соціального внеску дорівнює:*

- а) сімнадцяти розмірам прожиткового мінімуму для працездатних осіб;
- б) сімнадцяти розмірам мінімальної заробітної плати для працездатних осіб;
- в) десяти розмірам прожиткового мінімуму для працездатних осіб;
- г) десяти розмірам мінімальної заробітної плати для працездатних осіб.

24. *Найменші працівники сплачують ЄСВ із суми допомоги з тимчасової непрацездатності за ставкою:*

- а) 2,6 %;
- б) 2 %;
- в) 3,6 %;
- г) 2,21 %.

Практичні ситуації

Завдання 1.4.1

Вихідні дані

1. Дані про професійний склад, кваліфікацію, відпрацьований у березні час і рівень оплати праці персоналу підприємства (табл. 1.4.1).

Таблиця 1.4.1

Професійний склад, кваліфікація, відпрацьований у березні час і рівень оплати праці персоналу підприємства

№ з/п	ПІБ	Табельний номер	Професія, посада	Форма оплати праці	Тарифна ставка (оклад), грн	Відпрацьовано годин (днів)
1	Соболев М. П.	201	Робітник 3-го розряду	Погодинна	15,0	ОЧ* – 95
2	Михайлов О. І.	202	Робітник 4-го розряду	Погодинна	20,0	ОЧ – 168 ПЧ* – 10
3	Симонов Д. І.	203	Робітник 5-го розряду	Погодинна	27,5	ОЧ – 143 ПЧ – 25
4	Красін А. В.	204	Робітник 6-го розряду	Погодинна	31,5	ОЧ – 130 ПЧ – 12 НЧ* – 38
5	Хадарін С. М.	205	Робітник-комплектувальник 6-го розряду	Відрядна	35,0	ОЧ – 168 (21 р. д.)
6	Шолохов Р. П.	301	Майстер цеху	Окладна	8 200	ОЧ – 10 р. д. Відп. – 18 к. д.
7	Сергєєв С. І.	302	Завідувач складом	Окладна	6 000	ОЧ – 21 р. д.
8	Горбенко О. Т.	101	Директор	Окладна	15 500	ОЧ – 16 р. д. Відрядж. – 5 р. д.
9	Марченко С. М.	102	Головний бухгалтер	Окладна	14 000	ОЧ – 16 р. д. Відпустка за свій рахунок – 5 р. д.

*ОЧ – основний час; ПЧ – понадурочний час; НЧ – нічний час.

2. Персонал підприємства працює за однозмінним графіком п'ятиденної неділі. Кількість робочих днів у березні – 21, тривалість робочого дня – 8 годин.

3. За колективним договором доплата за роботу в нічний час здійснюється в розмірі 70 % тарифної ставки за кожну годину нічної роботи.

4. Робітником-комплектувальником Хадаріним С. М. протягом березня зібрано 400 деталей при нормі часу на збирання однієї деталі – 30 хвилин. Відрядну розцінку встановлено в розмірі 17,0 грн за одну деталь. За перевиконання норми виробітку відрядна розцінка збільшується на 25 %.

5. Майстру цеху Шолохову Р. П. надано чергову щорічну відпустку (часткову) терміном 18 календарних днів з 13.03.20X1 р.

Кількість днів у розрахунковому періоді – 365; кількість святкових та неробочих днів – 10.

Сума виплат за розрахунковий період:

- основна заробітна плата – 95 540 грн;
- винагорода за підсумками роботи в минулому році, виплачена в січні поточного року, – 10 700 грн;
- матеріальна допомога, що входить до фонду оплати праці, – 2 200 грн.

6. Завідувач складом Сергеев С. І. на підставі виконавчого листа виплачує аліменти за одну дитину.

За результатами роботи у березні нараховано премію у розмірі 30 % окладу.

7. Директор підприємства Горбенко О. Т. перебував у службовому відрядженні 5 робочих днів.

Сума виплат за попередні два місяця:

- основна заробітна плата – 29 140 грн;
- премії – 3 205 грн;
- лікарняні за 4 дні – 2 331 грн.

Кількість робочих днів за попередні два місяці – 39.

8. Головному бухгалтерові підприємства Марченко І. М. згідно з заявою в березні було надано відпустку за свій рахунок на 5 робочих днів.

За результатами роботи у березні нараховано премію у розмірі 30 % окладу.

Зміст завдання

1. Скласти розрахунково-платіжну відомість на працівників підприємства за березень 20X1 р.

2. Відобразити на рахунках бухгалтерського обліку операції з нарахування заробітної плати та утримань із неї по персоналу підприємства.

Завдання 1.4.2

Вихідні дані

Менеджер відділу збуту підприємства, якого було прийнято на роботу 7 липня 20X1 р., бере 4 дні щорічної відпустки з 4 червня 20X2 р. У січні 20X2 р. йому нараховано річну премію за 20X1 р. у розмірі 3 000 грн.

Розрахунковий період: серпень 20X1 р. – травень 20X2 р. (10 місяців).

Сума виплат за розрахунковий період:

- основна заробітна плата – 53 000 грн;
- винагорода за підсумками роботи за рік – 3000 грн.

Кількість святкових і неробочих днів у розрахунковому періоді – 8 днів.

Зміст завдання

1. Розрахувати заробітну плату менеджера за час відпустки.

2. Відобразити на рахунках бухгалтерського обліку операції з нарахування заробітної плати за час відпустки.

Завдання 1.4.3

Вихідні дані

Працівник підприємства бере частину щорічної відпустки тривалістю 16 календарних днів з 11 червня 20X2 р. При цьому весь вересень 20X1 р. він був у відпустці без збереження зарплати. Також він був у щорічній відпустці в липні 20X1 р. тривалістю 20 календарних днів.

Розрахунковий період: червень 20X1 р. – травень 20X2 р.

Сума виплат за розрахунковий період:

- основна заробітна плата – 45 000 грн;
- відпускні за липень 20X1 р. – 3 000 грн.

Кількість святкових і неробочих днів у розрахунковому періоді – 10 днів.

Зміст завдання

1. Розрахувати заробітну плату за чергову щорічну відпустку.
2. Відобразити на рахунках бухгалтерського обліку операції з нарахування заробітної плати за час відпустки.

Завдання 1.4.4

Вихідні дані

Працівник, який працює на підприємстві з 1 лютого 20X1 р., звільняється з роботи 23 серпня 20X1 р. Він має право на щорічну основну відпустку тривалістю 24 календарних днів і додаткову – 6 календарних днів.

Розрахунковий період: лютий 20X1 р. – серпень 20X1 р.

Кількість святкових і неробочих днів у розрахунковому періоді – 7 днів.

Заробітна плата за розрахунковий період становила 24 500 грн.

Зміст завдання

1. Розрахувати грошову компенсацію за невикористану відпустку.
2. Відобразити на рахунках бухгалтерського обліку операції з нарахування компенсаційної виплати за невикористану відпустку.

Завдання 1.4.5

Вихідні дані

Працівник звільнений з підприємства 6 червня 20X1 р. у зв'язку зі скороченням штату працівників.

Розрахунковий період: квітень 20X1 р. – травень 20X1 р.

У цей період працівник відпрацював 33 робочих дні; з 13 квітня до 22 квітня включно хворів.

Сума виплат за розрахунковий період:

- основна заробітна плата – 28 000 грн;
- лікарняні – 588 грн.

За графіком роботи підприємства кількість робочих днів у розрахунковому періоді – 41.

Зміст завдання

1. Розрахувати суму вихідної допомоги у випадку звільнення працівника у зв'язку зі скороченням штату працівників підприємства.
2. Відобразити на рахунках бухгалтерського обліку нарахування вихідної допомоги.

Завдання 1.4.6

Вихідні дані

Підприємством у звітному періоді здійснені операції з оплати праці, які наведено в табл. 1.4.2.

Таблиця 1.4.2

Господарські операції за звітний період

№ з/п	Зміст операції	Сума, грн
1	2	3
1	Нарахована заробітна плата:	
	– основним робітникам збирального цеху	12 850
	– робітникам інструментального цеху	12 400
	– робітникам, які обслуговують обладнання збирального цеху	8 900
	– робітникам за виправлення бракованої продукції	460
	– робітникам за час простою з вини адміністрації цеху	920
	– робітникам за час простою в наслідок стихійного лиха	2 280
	– адміністративно-управлінському персоналу цеху	4 120
	– робітникам, що пакують продукцію на складі відділу збуту	1 430
	– робітникам, зайнятих на роботах з ліквідації наслідків стихійного лиха	2 800
	– вантажникам за розвантаження матеріалів, які надійшли на підприємство	900
	– робітникам за роботу по капітальному ремонту основних засобів господарським способом	
	– робітникам за розбирання ліквідованого об'єкта	420
2	Нараховані дивіденди акціонерам	2 600
3	Здійснені утримання з заробітної плати робітників:	
	– податок з доходів фізичних осіб	9 880
	– за виконавчим листом	1 000
	– єдиний соціальний внесок	1 800
	– на покриття матеріального збитку	1 500

Зміст завдання

1. Скласти журнал реєстрації господарських операцій.
2. Указати первинні документи та кореспонденцію рахунків по кожній господарській операції.

Завдання 1.4.7

Вихідні дані

Відомості про умови організації та оплати праці робітника, а також операції, пов'язані з нарахуванням та утриманням із заробітної плати, наведено в табл. 1.4.3. та табл. 1.4.4.

Таблиця 1.4.3

Відомості про умови організації та оплати труда робітника у березні 2015 р.

№ з/п	Показники	Значення
1	Професія	електромонтер
2	Розряд	6

Закінчення табл. 1.4.3

3	Тарифна ставка, грн	1,55
4	Режим роботи	3 16 ⁰⁰ до 24 ⁰⁰ кожного дня
5	Чергова відпустка	3 3 до 13 березня
6	Дохід за 12 місяців до уходу у відпустку	4 000 грн
7	Розмір доплат за преміальною системою	20 %
8	Аванс за першу частину місяця	40 %

Таблиця 1.4.4

Господарські операції за березень 2015 р.

№ з/п	Зміст господарських операцій	Сума, грн
1	Нарахована основна заробітна плата	визначити
2	Нарахована доплата за роботу у нічний час	визначити
3	Нарахована заробітна плата за відпустку	визначити
4	Нарахована премія	визначити
5	Нарахований єдиний соціальний внесок	визначити
6	Утримано із заробітної плати: – податок з доходів фізичних осіб – єдиний соціальний внесок	визначити визначити
7	Списуються на собівартість продукції загальновиробничі витрати	визначити

Зміст завдання

1. Розрахувати заробітну плату електромонтера за березень 2015 р.
2. Відобразити на рахунках бухгалтерського обліку операції, пов'язані з нарахуванням та утриманням із заробітної плати.

Завдання 1.4.8

Вихідні дані

Працівник ПрАТ, Доценко В. Н., йде у відпустку на 24 календарних дні з 10 травня 2015 р. За розрахунковий період його заробітна плата становила 18 000 грн. У січні 2015 р. 6 днів простою не з вини працівника було оплачено в сумі 380 грн. У березні 2015 р. він перебував 5 календарних днів у відпустці без збереження заробітної плати.

Кількість святкових і неробочих днів за розрахунковий період – 10 днів.

Зміст завдання

Визначити заробітну плату за час відпустки.

Завдання 1.4.9

Вихідні дані

Робітник підприємства перебував на лікарняному з 02.10 2015 р. до 10.10 2015 р. згідно з листом непрацездатності.

За розрахунковий період робітнику нараховано:

- квітень: заробітна плата – 2 300 грн, 21 фактично відпрацьований робочий день;
- травень: заробітна плата – 1 089,47 грн, відпускні – 1 080,0 грн (відпустка з 12 до 25 травня), матеріальна допомога на оздоровлення – 647,0 грн. Усього нараховано – 2 816,47 грн; 9 фактично відпрацьованих робочих днів;
- червень: заробітна плата – 2 380 грн, 19 фактично відпрацьованих робочих днів;
- липень: заробітна плата – 2 600 грн, 23 фактично відпрацьованих робочих днів;

- серпень: заробітна плата – 2 600 грн, 20 фактично відпрацьованих робочих днів;
 - вересень: заробітна плата – 2 600 грн, 22 фактично відпрацьованих робочих дні.
- Страховий стаж робітника – 7 років 5 місяців.

Зміст завдання

Визначити загальну суму допомоги за час тимчасової непрацездатності.

Завдання 1.4.10

Вихідні дані

Працівник комерційного підприємства подав листок тимчасової непрацездатності, у якому вказані дні хвороби: з 1 до 10 квітня 20X1 р.

За попередні два місяці сумарний заробіток працівника становив 4 600 грн, кількість робочих днів у лютому – березні – 43, посадовий оклад працівника – 2 200 грн, загальний трудовий стаж – 7 років.

Зміст завдання

Визначити розмір допомоги з тимчасової непрацездатності

Завдання 1.4.11

Вихідні дані

Працівникові, який трудиться на підприємстві, що має 5 клас професійного ризику виробництва (ставка 36,8 %), за січень 20X1 року нараховано зарплату 18 500 грн. У лютому 20X1 року йому нараховано: зарплату за лютий – 15 000 грн; оплату перших п'яти днів тимчасової непрацездатності за січень – 5 000 грн і допомогу з тимчасової непрацездатності за лютий – 7 000 грн.

Зміст завдання

Розрахувати суми ЄСВ з нарахованої зарплати, лікарняних за лютий 20X1р.

Завдання 1.4.12

Вихідні дані

Дмитренко Антоніні Олексіївні встановлено місячний оклад – 4 000 грн. У лютому 20X2 року їй нарахували:

- 1) зарплату за 12 днів – 2 400,00 грн;
- 2) відпускні за 24 календарних дні: з 21.02.X2 р. до 17.03.X2 р. (з урахуванням того, що 8 Березня – святковий день) – 3 398,27 грн, із них за 8 днів лютого – 1 132,76 грн і за 16 днів березня – 2 265,51 грн;
- 3) лікарняні за 8 днів: з 24.01.X2 р. до 02.02.X2 р. – 1 564,32 грн, із них за 6 днів січня – 1 173,24 грн і 2 дні лютого – 391,08 грн.

Курінному Валентину Дмитровичу встановлено місячний оклад – 15 000 грн. У лютому 20X2 р. йому нарахували:

- 1) зарплату за 15 відпрацьованих днів – 11 250 грн;
- 2) відпускні за період із 24 до 28 лютого – 3 500 грн.

Підприємство – звичайний страхувальник, якому присвоєно 15-й код професійного ризику виробництва.

Зміст завдання

Розрахувати суми ЄСВ з нарахованої зарплати, лікарняних за лютий.

Навчально-методичні матеріали: [2], [3], [4], [13], [16], [18], [19], [25], [55], [66].

Тема 1.5. Облік розрахунків з бюджетом за податками та обов'язковими платежами

Мета заняття

1. Засвоїти методичні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про розрахунки з бюджетом з податків та обов'язкових платежів.
2. Оволодіти практичними навичками щодо відображення операцій з розрахунків за податками та обов'язковими платежами на рахунках бухгалтерського обліку.

Ключові терміни і поняття

Податок – обов'язковий, безмовний платіж до відповідного бюджету, що справляється з платників податку відповідно до Податкового кодексу України. Податок характеризується примусовим характером, відсутністю цільового використання, законодавчим регулюванням.

Збір (плата, внесок) – обов'язковий платіж до відповідного бюджету, що справляється з платників зборів з умовою отримання ними спеціальної вигоди, у тому числі внаслідок вчинення на користь таких осіб державними органами, органами місцевого самоврядування, іншими уповноваженими органами та особами юридично значимих дій.

Прямі податки – податки, що стягуються в результаті придбання й акумулювання матеріальних ресурсів. Ці податки залежать від доходу або майна, і їх платниками є безпосередньо власники цих доходів або майна (наприклад, податок на землю, податок на доходи фізичних осіб).

Непрямі податки – податки, що встановлюються у вигляді надбавок до цін товарів і послуг, їх розмір прямо не залежить від доходів платника податку. Платником непрямих податків є кінцевий споживач цих товарів, але він не сплачує безпосередньо до бюджету ці податки.

Загальнодержавні податки та збори – податок на прибуток підприємств; податок на доходи фізичних осіб; податок на додану вартість; акцизний податок; екологічний податок; рентна плата; мито.

Місцеві податки – податок на майно; єдиний податок.

Місцеві збори – збір за місця для паркування транспортних засобів; туристичний збір.

Платники податку – фізичні особи (резиденти і нерезиденти України), юридичні особи (резиденти і нерезиденти України) та їх відокремлені підрозділи, які мають, одержують (передають) об'єкти оподаткування або провадять діяльність (операції), що є об'єктом оподаткування згідно з Податковим кодексом України або податковими законами, і на яких покладено обов'язок із сплати податків та зборів згідно з Кодексом.

Об'єкт оподаткування – майно, товари, дохід (прибуток) або його частина, обороти з реалізації товарів (робіт, послуг), операції з постачання товарів (робіт, послуг) та інші об'єкти, визначені податковим законодавством, з наявністю яких податкове законодавство пов'язує виникнення у платника податкового обов'язку.

База оподаткування – фізичний, вартісний або інший характерний вираз об'єкта оподаткування, до якого застосовується податкова ставка і який використовується для визначення розміру податкового зобов'язання.

Ставка податку – розмір податкових нарахувань на (від) одиницю (одиниці) виміру бази оподаткування. Одиницею виміру бази оподаткування визнається конкретна вартісна, фізична або інша характеристика бази оподаткування або її частини, щодо якої застосовується ставка податку.

Податковий період – період часу, з урахуванням якого відбувається обчислення та сплата окремих видів податків та зборів. Податковим періодом може бути:

календарний рік, календарне півріччя, календарний квартал, календарний місяць, календарний день.

Строк та порядок сплати податку – період, що розпочинається з моменту виникнення податкового зобов'язання платника податку зі сплати конкретного виду податку і завершується останнім днем строку, протягом якого такий податок чи збір повинен бути сплачений у порядку, визначеному податковим законодавством.

Податкове зобов'язання – загальна сума податку, отримана (нарахована) платником податку у звітному (податковому) періоді від поставки товарів (робіт, послуг).

Податковий кредит – сума, на яку платник податку має право зменшити податкове зобов'язання звітного періоду.

Бюджетне відікодування – сума, що підлягає поверненню платнику податку з бюджету у зв'язку з надмірною сплатою податку.

Об'єкт оподаткування податком на прибуток – прибуток із джерелом походження з України та за її межами, який визначається шляхом коригування (збільшення або зменшення) фінансового результату до оподаткування (прибутку або збитку), визначеного у фінансовій звітності підприємства відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності, на податкові різниці (які виникають під час нарахування амортизації необоротних активів, формування резервів (забезпечень), здійснення фінансових операцій).

Витрати (дохід) з податку на прибуток – загальна сума витрат (доходу) з податку на прибуток, яка складається з поточного податку на прибуток з урахуванням відстроченого податкового зобов'язання і відстроченого податкового активу.

Відстрочений податковий актив – сума податку на прибуток, що підлягає відшкодуванню в наступних періодах унаслідок:

- тимчасової податкової різниці, що підлягає вирахуванню;
- перенесення податкового збитку, не включеного до розрахунку зменшення податку на прибуток у звітному періоді;
- перенесення на майбутні періоди податкових пільг, якими скористатися у звітному періоді неможливо.

Відстрочене податкове зобов'язання – сума податку на прибуток, який сплачуватиметься в наступних періодах з тимчасових податкових різниць, що підлягають оподаткуванню.

Відстрочений податок на прибуток – сума податку на прибуток, що визнана відстроченим податковим зобов'язанням і відстроченим податковим активом.

Обліковий прибуток (збиток) – сума прибутку (збитку) до оподаткування, визначена в бухгалтерському обліку і відображена у Звіті про фінансові результати за звітний період.

Податкова база активу і зобов'язання – оцінка активу і зобов'язання, яка використовується з метою оподаткування цього активу і зобов'язання при визначенні податку на прибуток.

Поточний податок на прибуток – сума податку на прибуток, визначена у звітному періоді відповідно до податкового законодавства.

Податкова соціальна пільга – сума, на яку платник податку на доходи фізичних осіб має право зменшити свій загальний місячний оподатковуваний дохід у вигляді заробітної плати від одного роботодавця.

Граничний розмір доходу – максимальний дохід, щодо якого використовується податкова соціальна пільга, визначається як місячний прожитковий мінімум, діючий для працездатної особи на 1 січня звітного податкового року, помножений на 1,4 та округлений до найближчих 10 гривень.

Штрафна санкція (фінансова санкція, штраф) – плата у вигляді фіксованої суми та/або відсотків, що справляється з платника податків у зв'язку з порушенням ним вимог податкового законодавства та іншого законодавства, контроль за дотриманням

яких покладено на контролюючі органи, а також штрафні санкції за порушення у сфері зовнішньоекономічної діяльності.

Контрольні питання

1. Що розуміється під терміном «податок»?
2. Яка різниця між податком і збором?
3. Назвіть види податків, що входять до податкової системи України.
4. Що є об'єктом оподаткування податком на прибуток?
5. Визначте склад доходів та витрат, які враховуються при оподаткуванні.
6. Який порядок нарахування податку на прибуток та в які терміни він сплачується?
7. Як визначається об'єкт оподаткування податком на додану вартість?
8. Що є базою оподаткування податком на додану вартість?
9. Назвіть ставки податку на додану вартість.
10. В яких випадках виникає податкове зобов'язання та податковий кредит з податку на додану вартість?
11. На яких рахунках відображається податкове зобов'язання та податковий кредит з податку на додану вартість?
12. Яким чином розраховується сума податку на додану вартість, що підлягає сплаті до бюджету або відшкодуванню з бюджету?
13. Який порядок обчислення і звітності плати за землю?
14. Охарактеризуйте порядок обчислення і звітності екологічного податку?
15. Який порядок обчислення і звітності мита?
16. Охарактеризуйте порядок обчислення і звітності акцизного податку.
17. Який порядок обчислення і звітності місцевих податків та зборів?
18. Який порядок оподаткування юридичних осіб – суб'єктів підприємницької діяльності, що сплачують єдиний податок?
19. Як визначається відстрочений податок на прибуток?
20. Що розуміється під відстроченим податковим активом?
21. Які існують ставки податків? Наведіть приклади.
22. У чому полягає механізм справляння непрямих податків?
23. Як поділяються податки залежно від суб'єкта оподаткування?
24. Які існують джерела сплати податків?
25. На яких рахунках бухгалтерського обліку ведеться синтетичний облік податків?
26. На яких рахунках бухгалтерського обліку ведеться аналітичний облік податків?
27. Який бухгалтерський запис необхідно зробити з нарахування податку на додану вартість?
28. Який бухгалтерський запис необхідно зробити з перерахування податку з доходів фізичних осіб до бюджету?
29. У яких формах фінансової звітності знаходять відображення суми нарахованих та сплачених податків?
30. Які існують податкові різниці?
31. За допомогою яких рахунків бухгалтерського обліку ведеться облік відстрочених податкових активів?

Тестові завдання

1. До загальнодержавних податків та зборів належать:
 - а) ПДВ, податок на прибуток підприємства, єдиний податок;
 - б) ПДВ, плата за землю, податок на прибуток підприємства;

- в) туристичний збір, ПДВ, податок на прибуток підприємства;
 - г) єдиний соціальний внесок, мито, ПДВ.
2. *До переліку загальнодержавних податків та зборів не належать:*
- а) податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, ПДВ, податок на прибуток підприємства;
 - б) акцизний податок, податок на доходи фізичних осіб, податок на прибуток підприємства;
 - в) збір за місяця для паркування транспортних засобів, єдиний податок;
 - г) збір за спеціальне використання води, екологічний податок, плата за землю.
3. *Склад місцевих податків та зборів не включає:*
- а) ПДВ, податок на доходи фізичних осіб;
 - б) податок на прибуток підприємства, збір за розвиток виноградарства, садівництва і хмелярства;
 - в) туристичний збір, єдиний податок;
 - г) податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, збір за місяця для паркування транспортних засобів.
4. *Оподатковуються податком на додану вартість операції платників з:*
- а) продажу товарів на митній території України;
 - б) ввезення товарів на митну територію України;
 - в) вивезення товарів за межі митної території України;
 - г) указане в пунктах а), б), в).
5. *Заборгованість підприємства перед бюджетом з податку на додану вартість визначається як:*
- а) сума податкових зобов'язань з ПДВ;
 - б) сума податкового кредиту з ПДВ;
 - в) різниця між сумою податкових зобов'язань та сумою податкового кредиту з ПДВ;
 - г) добуток ціни реалізації товару на ставку ПДВ.
6. *Величина прибутку, яка підлягає оподаткуванню, визначається:*
- а) за даними бухгалтерського обліку, яка підлягає коригуванню на різниці, передбачені ПКУ;
 - б) шляхом зменшення суми доходів звітного періоду на суму собівартості реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг);
 - в) шляхом зменшення суми доходів на суму амортизаційних відрахувань;
 - г) шляхом зменшення договірної вартості реалізації продукції з ПДВ на суму собівартості реалізованої продукції.
7. *Нарахування податку на прибуток відображається в бухгалтерському обліку таким записом:*
- а) Д-т 901 «Собівартість реалізованої готової продукції»
К-т 641 «Розрахунки за податками»;
 - б) Д-т 98 «Податок на прибуток»
К-т 641 «Розрахунки за податками»;
 - в) Д-т 641 «Розрахунки за податками»
К-т 98 «Податок на прибуток»;
 - г) Д-т 681 «Розрахунки за авансами одержаними»
К-т 642 «Розрахунки за обов'язковими платежами».
8. *При відображенні в бухгалтерському обліку нарахування податку на додану вартість складається кореспонденція рахунків:*
- а) Д-т 631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками»
К-т 371 «Розрахунки за виданими авансами»;
 - б) Д-т 641 «Розрахунки за податками»
К-т 701 «Дохід від реалізації готової продукції»;

- в) Д-т 701 «Дохід від реалізації готової продукції»
К-т 641 «Розрахунки за податками»;
- г) Д-т 901 «Собівартість реалізованої готової продукції»
К-т 641 «Розрахунки за податками».
9. За наявності відстрочених податкових активів у звітному періоді витрати (доходи) з податку на прибуток відображається записом:
- а) Д-т 98 «Податок на прибуток»
Д-т 17 «Відстрочені податкові активи»
К-т 641 «Розрахунки за податками»;
- б) Д-т 98 «Податок на прибуток»
К-т 17 «Відстрочені податкові активи»
К-т 641 «Розрахунки за податками»;
- в) Д-т 98 «Податок на прибуток»
Д-т 54 «Відстрочені податкові зобов'язання»
К-т 641 «Розрахунки за податками»;
- г) Д-т 98 «Податок на прибуток»
К-т 641 «Розрахунки за податками»
К-т 54 «Відстрочені податкові зобов'язання».
10. Податок на прибуток стягується за ставками:
- а) пропорційними;
- б) прогресивними;
- в) регресивними;
- г) правильна відповідь відсутня.
11. До прямих податків не належать:
- а) податок за землю;
- б) податок на доходи фізичних осіб;
- в) ПДВ;
- г) податок на прибуток.
12. За звітний період здійснено такі операції:
- відвантажена продукція «А» з переходом права власності покупцям без попередньої оплати (з ПДВ) – 300 000 грн;
 - відвантажена продукція «Б» з переходом права власності покупцям та отримана оплата в звітному періоді (з ПДВ) – 1 200 000 грн;
 - отримана передоплата від покупців за продукцію «В» (з ПДВ) – 180 000 грн.
- Сума доходів за звітний період:
- а) 1 400 000 грн;
- б) 1 680 000 грн;
- в) 1 250 000 грн;
- г) 1 150 000 грн.
13. При розрахунку податку на прибуток підприємства враховуються:
- а) доходи від операційної діяльності;
- б) доходи від операцій оренди/лізингу;
- в) вартість товарів, робіт, послуг, безоплатно отриманих платником податку у звітному періоді;
- г) суми попередньої оплати та авансів, які отримані в рахунок оплати вартості товарів, робіт, послуг.
14. Під час визначення оподаткованого прибутку не враховуються:
- а) платежі платника податку в сумі вартості товару на користь комітента за договорами комісії;
- б) дивіденди;
- в) витрати на врегулювання спорів у судах;

г) втрати від курсової різниці.

15. Платник податку на прибуток повинен амортизувати витрати:

- а) на придбання основних засобів для використання в господарській діяльності;
- б) на утримання основних засобів, що знаходяться на консервації;
- в) на самостійне виготовлення основних засобів для використання в господарській діяльності;

г) на ліквідацію основних засобів.

16. До об'єктів оподаткування ПДВ не відносяться операції з:

а) постачання послуг з міжнародних перевезень пасажирів та вантажів залізничним транспортом;

б) постачання послуг, місце постачання яких розташоване на митній території України;

в) надання послуг страхування особами, які мають ліцензію на здійснення страхової діяльності відповідно до закону;

г) постачання послуг із проведення експертизи.

17. Підприємством у звітному періоді:

– відвантажена продукція «А» без попередньої оплати (з ПДВ) – 600 000 грн;

– відвантажена продукція «Б» та отримана оплата в звітному періоді (з ПДВ) – 1 800 000 грн;

– отримана передоплата від покупців за продукцію «В» (з ПДВ) – 240 000 грн.

Податкове зобов'язання з ПДВ за звітний період складає:

а) 440 000 грн;

б) 3 336 000 грн;

в) 340 000 грн;

г) 400 000 грн.

18. Підприємством у звітному періоді:

– перераховано аванс постачальнику матеріалів (з ПДВ) – 900 000 грн;

– отримано від постачальників сировини без попередньої оплати (з ПДВ) – 600 000 грн;

– отримані від постачальника матеріали (з ПДВ), передоплата за які була здійснена в попередньому звітному періоді – 180 000 грн.

Податковий кредит з ПДВ за звітний період складає:

а) 280 000 грн;

б) 250 000 грн;

в) 130000 грн;

г) 180000 грн.

19. Платниками акцизного податку є:

а) особи, які виробляють підакцизні товари на митній території України;

б) суб'єкти господарювання, які ввозять підакцизні товари на митну територію України;

в) особи, які виробляють підакцизні товари на митній території України з давальницької сировини;

г) всі відповіді правильні.

20. Прибуток до оподаткування не підлягає обов'язковому коригуванню на різниці відповідно до ПКУ, якщо річний дохід підприємства не перевищує:

а) 5 млн грн;

б) 20 млн грн;

в) 10 млн грн;

г) 25 млн грн.

Практичні ситуації

Завдання 1.5.1

Вихідні дані

Підприємством у звітному періоді здійснені нижченаведені операції:

- відвантажено продукції на суму 12 000 грн (у т. ч. ПДВ – 2 000 грн);
- отримано авансовий платіж від покупця на суму 1 500 грн (у т. ч. ПДВ – 250 грн), у зв'язку з чим виписано податкову накладну;
- перераховано постачальнику авансовий платіж за сировину в розмірі 3 600 грн платежу (у т. ч. ПДВ – 600 грн) та отримано податкову накладну за цей вид;
- отримано від постачальників матеріали для виробництва на суму 2 400 грн (у т. ч. ПДВ – 400 грн);
- нараховано амортизацію необоротних активів на суму 1 300 грн;
- здійснено інші витрати підприємства – 2 950 грн;
- авансові внески з податку на прибуток здійснені в розмірі 350 грн.

Зміст завдання

1. Розрахувати величину податку на прибуток за звітний період.
2. Відобразити на рахунках бухгалтерського обліку нарахування та сплату податку на прибуток.

Завдання 1.5.2

Вихідні дані

За звітний період на підприємстві відбулися такі операції:

- відвантажено покупцям виробниче обладнання без попередньої оплати – 600 000 грн з ПДВ;
- здійснено витрати на матеріали (з ПДВ) – 1 200 000 грн з ПДВ;
- нараховано амортизацію – 200 000 грн;
- відвантажено товари та отримано оплату у звітному періоді – 3 000 000 грн з ПДВ;
- здійснено витрати на заробітну плату та інші витрати – 1 500 000 грн.

Зміст завдання

1. Розрахувати суму податку на прибуток.
2. Скласти кореспонденцію рахунків з нарахування та сплати податку на прибуток.

Завдання 1.5.3

Вихідні дані

Прибуток підприємства за звітний період за даними бухгалтерського обліку, складає 2 400 000 грн. За даними податкового обліку, прибуток дорівнює 3 160 000 грн. Причини, з яких прибуток визначений за даними бухгалтерського обліку, відрізняється від прибутку, який оподатковується, такі:

- на підприємство було накладено фінансові санкції фінансовими органами на суму 400 000 грн;
 - підприємство отримало авансовий платіж від замовника на суму 160 000 грн.
- На початок звітнього періоду податкових різниць не існувало.

Зміст завдання

1. Визначити величину відстрочених податкових активів за звітний рік.
2. Розрахувати суму витрат (доходів) з податку на прибуток.
3. Відобразити на рахунках бухгалтерського обліку суму витрат з податку на прибуток.

Завдання 1.5.4

Вихідні дані

За даними бухгалтерського обліку, прибуток підприємства за звітний період складає 800 000 грн. Оподатковуваний прибуток дорівнює 810 000 грн. Різниця в сумі 10 000

грн виникла в результаті перевищення фактично понесених витрат підприємства на відрядження над сумою витрат на відрядження, яка визначається згідно з податковим законодавством.

Зміст завдання

1. Визначити суму витрат (доходів) з податку на прибуток за звітний період.
2. Скласти кореспонденцію рахунків з нарахування податку на прибуток.

Завдання 1.5.5

Вихідні дані

Підприємство перерахувало 10.03.20X1 р. авансовий платіж постачальнику за матеріали у сумі 9 000 грн, що складає 50 % вартості поставки. Податкову накладну отримано 12.03.20X1 р. на суму ПДВ – 1 500 грн. Постачання матеріалів на підприємство здійснилося 04.04.20X1 р. на суму 18 000 грн, у т. ч. ПДВ – 3 000 грн.

Зміст завдання

Відобразити на рахунках бухгалтерського обліку податковий кредит з податку на додану вартість.

Завдання 1.5.6

Вихідні дані

У звітному періоді на підприємстві відбулися нижчезазначені операції:

- відвантажено товари покупцям без попередньої оплати на суму 3 600 000 грн з ПДВ;
- нараховано амортизацію необоротних активів у сумі 200 000 грн;
- перераховано аванс постачальникам за матеріали у сумі 900 грн;
- тримано від постачальника матеріали без попередньої оплати на суму 600 000 грн з ПДВ.

Зміст завдання

1. Визначити суму податку на додану вартість, яка підлягає сплаті до бюджету.
2. Відобразити на рахунках бухгалтерського обліку операції, пов'язані з нарахуванням податкового кредиту та податкового зобов'язання з податку на додану вартість.

Завдання 1.5.7

Вихідні дані

На підприємстві працює майстер цеху Прохоров С. І. та його жінка. Вони мають трьох дітей віком до 18 років. Місячний дохід Прохорова С. І. дорівнює 6 000,00 грн, дохід його жінки – 3 500,00 грн.

Зміст завдання

1. Визначити величину податку на доходи фізичних осіб.
2. Відобразити на рахунках бухгалтерського обліку операції, пов'язані з утриманням податку на доходи фізичних осіб.

Завдання 1.5.8

Вихідні дані

На підприємстві працює жінка, яка є вдовою. Вона має дитину віком до 18 років. Заробітна плата жінки в січні 20X1 р. становила 1 300 грн.

Зміст завдання

1. Визначити величину податку на доходи фізичних осіб.

2. Відобразити на рахунках бухгалтерського обліку операції, пов'язані з утриманням податку на доходи фізичних осіб.

Завдання 1.5.9

Вихідні дані

Робітник – комплектувальник Комов К. І. – відпрацював повний робочий місяць (21 день). Тривалість робочого дня – 8 годин. За місяць робітником зібрано 420 деталей належної якості. Норма часу на збирання 1-ї деталі – 30 хв; відрядна розцінка – 11,00 грн за одну деталь. За перевищення норми виробітку – відрядна розцінка збільшується на 25 %.

Завідувач складом Борін О. П. відпрацював повний робочий місяць. Посадовий оклад – 3 550 грн. Працівник має на утриманні трьох дітей віком до 18 років, дружина не працює.

Зміст завдання

1. Визначити величину податку на доходи фізичних осіб.
2. Відобразити на рахунках бухгалтерського обліку операції, пов'язані з утриманням податку на доходи фізичних осіб.

Завдання 1.5.10

Вихідні дані

Підприємство ввозить на митну територію України 1 тис. пляшок горілки (0,5 л, 40 %), контрактна вартість якої становить 4 тис. доларів США. Ставка мита – 7,5 євро за 1 л 100-відсоткового спирту.

Зміст завдання

1. Визначити суму мита, акцизного податку і ПДВ, які підлягають сплаті до бюджету.
2. Відобразити в системі бухгалтерського обліку розрахунки з бюджетом за податками та обов'язковими платежами.

Навчально-методичні матеріали: [2], [4], [13], [16], [17], [18], [19], [25], [31], [55], [66].

Тема 1.6. Облік доходів майбутніх періодів

Мета заняття

1. Засвоїти порядок визначення доходів майбутніх періодів.
2. Оволодіти методикою відображення облікової інформації про отримані доходи майбутніх періодів у системі рахунків бухгалтерського обліку.

Ключові терміни і поняття

Принцип нарахування та відповідності доходів і витрат – принцип, за яким для визначення фінансового результату звітного періоду слід порівняти доходи звітного періоду з витратами, які були здійснені для отримання цих доходів. При цьому доходи і витрати відображаються в обліку і звітності у момент їх виникнення, незалежно від часу надходження і сплати грошей.

Доходи майбутніх періодів – доходи, отримані протягом поточного або попередніх звітних періодів, які належать до наступних звітних періодів.

До доходів майбутніх періодів відносяться доходи у вигляді одержаних авансових платежів за здані в оренду основні засоби та інші необоротні активи (авансові орендні платежі), одержаних авансових платежів за ще невиконані вантажні перевезення; передплата на газети, журнали, періодичні та довідкові видання, виручка від продажу

квитків транспортних і театральних-видовищних підприємств, абонентна плата за користування засобами зв'язку тощо.

Авансові платежі – грошова сума, яку перераховують згідно з договором наперед у рахунок майбутніх розрахунків за товари (роботи, послуги), які повинні бути отримані (виконані, надані).

Орендна плата – це фіксований платіж, який орендар сплачує орендодавцю незалежно від наслідків своєї господарської діяльності.

Транспортна послуга – перевезення вантажів та комплекс допоміжних операцій, пов'язаних з доставкою вантажів автомобільним транспортом.

Передплата на газети та журнали – особливий вид послуги, яка включає доставку газет або журналів безпосередньо до офісу підприємства або до абонентської скриньки.

Абонентна плата – фіксований платіж, який може встановлювати оператор телекомунікацій для абонента за доступ на постійній основі до своєї телекомунікаційної мережі незалежно від факту отримання послуг.

Контрольні питання

1. Дайте визначення доходам майбутніх періодів.
2. Що відноситься до доходів майбутніх періодів?
3. В якому П(С)БО визначені методологічні засади обліку доходів майбутніх періодів?
4. За яким принципом бухгалтерського обліку доходи майбутніх періодів відображаються у складі доходів майбутніх періодів?
5. Як ведеться аналітичний облік доходів майбутніх періодів?
6. Поясніть порядок обліку і відображення у звітності доходів майбутніх періодів.
7. Поясніть, в якому обліковому реєстрі відображаються доходи майбутніх періодів?
8. За яких умов визнаються доходи майбутніх періодів?
9. Надайте характеристику рахунку 69 «Доходи майбутніх періодів».

Тестові завдання

1. *Отримані підприємством аванси від покупців відображаються у складі:*
 - а) оборотних активів;
 - б) поточних зобов'язань;
 - в) доходів майбутніх періодів;
 - г) витрат майбутніх періодів.
2. *За якою оцінкою відображаються у балансі доходи майбутніх періодів:*
 - а) сумою погашення;
 - б) теперішньою вартістю;
 - в) чистою вартістю реалізації;
 - г) номінальною вартістю.
3. *У звітному періоді здійснено такі операції:*
 - отримано передоплату від покупців у сумі 360 000 грн, у т. ч. ПДВ – 60 000 грн;
 - отримано орендну плату від орендарів за I півріччя наступного року у сумі 72 000 грн, у т. ч. ПДВ – 12 000 грн;
 - нараховано резерв сумнівних боргів у сумі 7 000 грн;
 - внесено в касу підприємства квартиронаймачами квартплату за проживання в будинку підприємства за I квартал наступного року в сумі 1 200 грн.

Величина доходів майбутніх періодів складає:

 - а) 61 200 грн;

- б) 73 200 грн;
 - в) 80 200 грн;
 - г) 68 200 грн.
4. За журнальної форми обліку операції з доходами майбутніх періодів відображаються у:
- а) журналі 1;
 - б) журналі 2;
 - в) журналі 3;
 - г) журналі 4.
5. До доходів майбутніх періодів не належать:
- а) авансові платежі за здані в оренду основні засоби;
 - б) передплата за періодичні видання;
 - в) абонентна плата за використання засобів зв'язку;
 - г) аванси, отримані під поставку матеріальних цінностей.
6. До складу доходів майбутніх періодів включають доходи, отримані:
- а) від операційної діяльності;
 - б) у поточному чи попередніх періодах;
 - в) у поточному чи попередніх періодах, які належать до майбутніх;
 - г) у поточному періоді від звичайної діяльності.
7. Доходи майбутніх періодів відображають у складі доходів звітного періоду відповідно до принципу:
- а) нарахування і відповідності доходів і витрат;
 - б) безперервності;
 - в) послідовності;
 - г) періодичності.
8. Отримання авансових орендних платежів відображається на рахунках бухгалтерського обліку таким записом:
- а) Д-т 31 «Рахунки в банках»
К-т 69 «Доходи майбутніх періодів»;
 - б) Д-т 371 «Розрахунки за виданими авансами»
К-т 69 «Доходи майбутніх періодів»;
 - в) Д-т 69 «Доходи майбутніх періодів»
К-т 746 «Інші доходи»;
 - г) Д-т 69 «Доходи майбутніх періодів»
К-т 713 «Дохід від операційної оренди активів».

Практичні ситуації

Завдання 1.6.1

Вихідні дані

Університетом у серпні 20X1 р. отримано плату за навчання студентів у наступному навчальному році у сумі 10 000 000 грн.

Зміст завдання

Відобразити на рахунках бухгалтерського обліку отримання доходів майбутніх періодів та їх списання на доходи звітного року.

Завдання 1.6.2

Вихідні дані

У квітні 20X1 р. на поточний рахунок підприємства надійшов від орендаря платіж за оренду приміщення у третьому кварталі у сумі 1 000 грн.

Зміст завдання

Відобразити на рахунках бухгалтерського обліку отримання доходів майбутніх періодів та їх списання на доходи звітного року.

Завдання 1.6.3

Вихідні дані

Підприємством у звітному періоді здійснені операції, які наведено в табл. 1.6.1.

Таблиця 1.6.1

Господарські операції за звітний період

№ з/п	Зміст господарських операцій	Сума, грн
1	2	3
1	Отримано в касу готівкою орендну плату за наступний місяць	2 400
2	Одержано авансові орендні платежі на поточний рахунок	4 370
3	Відображено різницю між номінальною вартістю векселя та сумою заборгованості, що ним погашається	1 500
4	Включено до доходів майбутніх періодів суму дебіторської заборгованості	12 000
5	Зараховано до доходів майбутніх періодів цільове фінансування	5 000
6	Відображено списання доходів майбутніх періодів та включення їх до складу доходів від реалізації робіт і послуг звітного періоду	7 300
7	Відображено у складі доходів звітного періоду різницю між номінальною вартістю векселя та сумою заборгованості, яка ним погашається	1500
8	Визнано іншими доходами звітного періоду доходи, віднесені до майбутніх періодів	1050

Зміст завдання

Скласти журнал реєстрації господарських операцій підприємства за звітний період.

Навчально-методичні матеріали: [2], [4], [13], [16], [18], [19], [25], [55], [66].

РОЗДІЛ 2

ОБЛІК ДОВГОСТРОКОВИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ

Тема 2.1. Облік довгострокових кредитів банку

Мета заняття

1. Засвоїти методику відображення господарських операцій за довгостроковими кредитами банку в системі рахунків бухгалтерського обліку.
2. Оволодіти практичними навичками щодо складання графіку погашення довгострокових кредитів банку.

Ключові терміни і поняття

Довгостроковий кредит банку – зобов'язання підприємства перед кредитною установою (банком), які повинні погашатися протягом терміну, що перевищує один рік з дати складання балансу, а також пролонговані короткострокові кредити (позички), які перейшли до складу довгострокових.

Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями – довгострокові зобов'язання, які переведені із складу довгострокових і підлягають погашенню протягом дванадцяти місяців.

Теперішня вартість – дисконтована сума майбутніх платежів (за вирахуванням суми очікуваного відшкодування), яка, як очікується, буде потрібна для погашення зобов'язання в процесі звичайної діяльності підприємства.

Ануїтет – постійний платіж (щорічний, щоквартальний, щомісячний).

Застава – це традиційний майновий вид забезпечення виконання зобов'язання, за якого кредитор-заставодержатель має право у разі невиконання боржником (заставадавцем) зобов'язання, забезпеченого заставою, одержати належне за рахунок заставленого майна переважно перед іншими кредиторами цього боржника.

Кредитний договір – цивільно-правовий договір, за яким банк або інша фінансова установа (кредитодавець) зобов'язується надати грошові кошти (кредит) позичальникові у розмірі та на умовах, встановлених договором, а позичальник зобов'язується повернути кредит та сплатити проценти.

Ставка відсотка – це вартість послуги, пов'язаної з грошовим запозиченням, яка встановлюється в процентах до суми запозичених грошей.

Графік погашення довгострокової позики – умови погашення позики (відсотки за період, суми погашення основного боргу, щорічні платежі, заборгованість на кінець періоду).

Кредитний ризик банку – ймовірність несплати позичальником основного боргу та відсотків за користування кредитом у терміни, визначені у кредитному договорі.

Кредитоспроможність позичальника – здатність суб'єкта господарювання розраховуватися за своїми кредитними зобов'язаннями у повному обсязі і у визначений кредитною угодою термін.

Контрольні питання

1. Якими положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку регламентуються методологічні засади формування в обліку інформації про довгострокові кредити банку, отримані підприємством?
2. Що таке довгостроковий кредит банку?

3. Яким документом регламентуються взаємовідносини між банком і позичальником?
4. Яким чином може здійснюватись погашення підприємством довгострокових кредитів банку?
5. На яких синтетичних рахунках обліку відображають заборгованість за довгостроковими кредитами банку?
6. Як відображають в обліку операції, пов'язані з погашенням заборгованості за довгостроковим кредитом?
7. На яких рахунках бухгалтерського обліку ведеться облік нарахованих відсотків за використання довгострокового кредиту?
8. Які є види оцінок зобов'язань за банківським кредитом на дату балансу?
9. Що означає «теперішня вартість» довгострокового зобов'язання за кредитом банку?
10. Як визначається теперішня вартість платежів для погашення зобов'язання за довгостроковим банківським кредитом?
11. У яких випадках у підприємства виникає поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями?
12. Які положення повинен містити кредитний договір?

Тестові завдання

1. Які зобов'язання називаються довгостроковими:
 - а) зобов'язання, на які нараховують відсотки;
 - б) зобов'язання за кредитною угодою;
 - в) зобов'язання, які мають бути погашені впродовж більш ніж 12 місяців;
 - г) забезпечення наступних платежів.
2. За якою оцінкою в балансі відображаються довгострокові кредити банку:
 - а) чиста вартість реалізації;
 - б) сума погашення;
 - в) теперішня вартість;
 - г) фактична вартість.
3. За журнальної форми обліку операції з довгостроковими кредитами банку відображаються у Журналі:
 - а) першому;
 - б) другому;
 - в) третьому;
 - г) четвертому.
4. Кредитним договором не визначаються:
 - а) основні обов'язки сторін;
 - б) графік погашення кредиту і відсотків;
 - в) умови використання кредиту позичальником;
 - г) кредитоспроможність позичальника.
5. Частина довгострокових зобов'язань за кредитом банку, яка підлягає погашенню протягом 12 місяців від дати балансу, відображається на рахунках бухгалтерського обліку:
 - а) 505 «Інші довгострокові позики у національній валюті»;
 - б) 601 «Короткострокові кредити банків у національній валюті»;
 - в) 611 «Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями в національній валюті»;
 - г) 501 «Довгострокові кредити банків у національній валюті».
6. Переведення довгострокової заборгованості за кредитом банку до складу поточної відображається в бухгалтерському обліку записом:
 - а) Д-т 501 «Довгострокові кредити банків у національній валюті»

К-т 611 «Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями в національній валюті»;

б) Д-т 611 «Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями в національній валюті»

К-т 501 «Довгострокові кредити банків у національній валюті»;

в) Д-т 501 «Довгострокові кредити банків у національній валюті»

К-т 601 «Короткострокові кредити банків у національній валюті»;

г) Д-т 503 «Відстрочені довгострокові кредити банків у національній валюті»

К-т 611 «Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями в національній валюті».

7. Для погашення заборгованості перед банком за отриманими кредитами встановлено таку черговість платежів:

а) 1 – відсотки за кредитом; 2 – прострочена заборгованість; 3 – основна сума боргу;

б) 1 – прострочена заборгованість; 2 – відсотки за кредитом; 3 – основна сума боргу;

в) 1 – основна сума боргу; 2 – прострочена заборгованість; 3 – відсотки за кредитом;

г) 1 – відсотки за кредитом; 2 – основна сума боргу; 3 – прострочена заборгованість.

8. Банк надає кредит у сумі 300 000 грн на 3 роки під 20 % річних з погашенням рівними щорічними платежами у кінці року, що включають основну суму кредиту і відсотки за нього. При значенні множника теперішньої вартості анuitету звичайного – 2,106401 щорічний платіж дорівнює:

а) 142 423,0;

б) 100 000,0;

в) 160 000,0;

г) 170 907,0.

9. Оплата послуг банку з відкриття кредитної лінії відображається в бухгалтерському обліку записом:

а) Д-т 949 «Інші витрати операційної діяльності»

К-т 311 «Поточні рахунки в національній валюті»;

б) Д-т 947 «Нестачі і втрати від псування цінностей»

К-т 311 «Поточні рахунки в національній валюті»;

в) Д-т 952 «Інші фінансові витрати»

К-т 33 «Інші кошти»;

г) Д-т 501 «Довгострокові кредити банків у національній валюті»

К-т 311 «Поточні рахунки в національній валюті».

10. Для відображення в бухгалтерському обліку процесу переоформлення короткострокових кредитів у довгострокові зобов'язання робиться запис:

а) Д-т 601 «Короткострокові кредити банків у національній валюті»

К-т 603 «Відстрочені короткострокові кредити банків у національній валюті»;

б) Д-т 603 «Відстрочені короткострокові кредити банків у національній валюті»

К-т 501 «Довгострокові кредити банків у національній валюті»;

в) Д-т 601 «Короткострокові кредити банків у національній валюті»

К-т 501 «Довгострокові кредити банків у національній валюті»;

г) Д-т 603 «Відстрочені короткострокові кредити банків у національній валюті»

К-т 61 «Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями в національній валюті».

11. Знайдіть відповідність між проводками та їхнім змістом:

А	Отримання коштів довгострокового або короткострокового кредиту (позики) зарахуванням на рахунки в банку на підставі його виписки	1	Д-т 792 «Результат фінансових операцій» К-т 951 «Відсотки за кредитами»
---	--	---	---

Закінчення табл.

Б	Переведення частини довгострокового кредиту (позики) банку у поточні зобов'язання	2	Д-т 50 «Довгострокові позики» (60 «Короткострокові позики») К-т 31 «Рахунки в банках»
В	Списано нараховані відсотки на фінансові результати діяльності	3	Д-т 50 «Довгострокові позики» К-т 61 «Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями»
Г	Погашення довгострокового або короткострокового кредиту (позики) на підставі платіжного доручення	4	Д-т 501 «Довгострокові кредити банків у національній валюті» К-т 503 «Відстрочені довгострокові кредити банків у національній валюті»
Д	Нараховано відсотки за користування довгостроковим або короткостроковим кредитом (позикую) щомісячно (щоквартально)	5	Д-т 31 «Рахунки в банках» К-т 50 «Довгострокові позики» (60 «Короткострокові позики»)
Е	Відображено в обліку підприємства-позичальника суми пролонгованого довгострокового кредиту (позики)	6	Д-т 951 «Відсотки за кредитами» К-т 684 «Розрахунки за нарахованими відсотками»

Практичні ситуації

Завдання 2.1.1

Вихідні дані

Підприємство 3.01.20X1 р. уклало з банком договір на отримання довгострокового кредиту в сумі 600 000 грн на 4 роки під 40 % річних. За умовами кредитного договору позика погашається в кінці року рівними щорічними платежами, що включають відсотки на суму основного кредиту. Множник теперішньої вартості анuitету звичайного при $n = 4$, $i = 40\%$ дорівнює 1,849229.

Зміст завдання

1. Відобразити операції, пов'язані з довгостроковим кредитуванням підприємства, на рахунках бухгалтерського обліку.

2. Скласти графік погашення довгострокового кредиту банку (табл. 2.1.1).

Таблиця 2.1.1

Графік погашення довгострокового кредиту

Рік	Відсотки за рік, грн	Погашення позики, грн	Щорічний платіж, грн	Заборгованість на кінець року, грн

Завдання 2.1.2

Вихідні дані

ТОВ «Аура» 02.02.20X1 р. отримало в банку кредит у сумі 2 000 000 грн на 5 років під 40 % річних. Кредитним договором передбачено щорічне погашення позики в кінці року в розмірі 1/5 суми кредиту. Відсотки розраховуються від непогашеної суми кредиту на кінець попереднього року і сплачуються водночас з основною сумою боргу.

Зміст завдання

1. Відобразити операції з отримання та погашення довгострокового кредиту, нарахування та погашення відсотків за користування кредитом банку на рахунках бухгалтерського обліку.

2. Скласти графік погашення довгострокового кредиту банку (табл. 2.1.1).

Завдання 2.1.3

Вихідні дані

Підприємством у звітному періоді здійснені операції з довгостроковим банківським кредитом, які наведено в табл. 2.1.3.

Таблиця 2.1.3

Господарські операції з довгостроковим банківським кредитом

№ з/п	Зміст операції	Сума, грн
1	Отримано довгостроковий банківський кредит 300 000 грн на 3 роки під 20 % річних	300 000,0
2	Нараховано відсотки за кредит за звітний місяць	5 000,0
3	Оплачено послуги банку з отримання кредиту	3 000,0
4	Переведено довгострокову заборгованість за кредитом до складу поточної	100 000,0
5	Погашено поточну заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	100 000,0
6	Сплачено нараховані відсотки	5 000,0
7	Нараховано і перераховано пеню за несвоєчасне погашення заборгованості за кредитом	520,0
8	Пролонговано довгостроковий кредит банку	50 000,0
9	Переведено заборгованість зі складу поточної до складу довгострокової	2 000,0

Зміст завдання

Скласти журнал реєстрації господарських операцій.

Завдання 2.1.4

Вихідні дані

Підприємство 2 січня 20X1 р. отримало довгостроковий банківський кредит у сумі 600 000 грн на 3 роки під 20 % річних. Кредитним договором (графіком погашення кредиту) передбачено, що відсотки, розраховані за ставкою 20 % від не погашеної суми кредиту на кінець попереднього року, і основна сума кредиту сплачуються в кінці року.

Дисконтний множник – 2,106.

Зміст завдання

Скласти графік погашення довгострокового кредиту.

Навчально-методичні матеріали: [2], [4], [13], [16], [18], [19], [25], [55], [66].

Тема 2.2. Облік довгострокових зобов'язань за облігаціями

Мета заняття

1. Засвоїти методику формування в бухгалтерському обліку інформації про облігаційні позики підприємства.
2. Оволодіти практичними навичками щодо відображення операцій з довгостроковими облігаціями, випущеними підприємством, на рахунках бухгалтерського обліку.

Ключові терміни і поняття

Облігація – цінний папір, що засвідчує внесення його власником грошових коштів і підтверджує зобов'язання відшкодувати йому номінальну вартість цього цінного

папера в передбачений у ньому термін з виплатою фіксованого відсотка, якщо інше не передбачено умовами випуску.

Ринкова ставка відсотків – ставка, за якою одна сторона (покупець облігацій) погоджується тимчасово надати кошти, а друга сторона (продавець облігацій) вважає можливим узяти ці кошти з урахуванням усіх пов'язаних із цим ризиків.

Премія по випущеним облігаціям – сума, на яку ринкова ціна облігації перевищує її номінальну вартість.

Амортизація премії – рівномірний розподіл суми премії по періодам платежів.

Дисконт на облігації – метод приведення номінальної вартості облігації до ринкової.

Відсоткові облігації – облігації, за якими передбачається виплата відсоткових доходів.

Цільові облігації – облігації, виконання зобов'язань за якими здійснюється шляхом передачі товарів та/або надання послуг відповідно до вимог, встановлених проспектом емісії, а також шляхом сплати коштів власнику таких облігацій у випадках та порядку, передбачених проспектом емісії облігацій.

Дисконтні облігації – облігації, що розміщуються за ціною, нижчою ніж їхня номінальна вартість. Різниця між ціною придбання та номінальною вартістю облігації, яка виплачується власнику облігації під час її погашення, становить доход (дисконт) за облігацією.

Іменні облігації – облігації, виплати за якими здійснюються безпосередньо їхнім власником поштою або іншим чином, чиї імена мають бути вказані в облігації і занесені в книгу реєстрації.

Облігації на пред'явника – облігації, до яких додаються купони для одержання виплат на кожну дату платежу. Власник відрізає відповідний купон і пред'являє його до сплати, коли ця дата настає.

Серійні облігації – облігації, що гасяться послідовно по серіях через визначені інтервали часу.

Ординарні облігації – облігації, що викуповуються одночасно у встановлену дату.

Гарантовані облігації – облігації, впевненість у погашенні яких у встановлений строк базується на оголошеній заставі нерухомого майна або інших фондів.

Незабезпечені облігації – облігації, що не підкріплені певною заставою.

Облігації з правом дострокового погашення – облігації, які за ініціативою емітента можуть викуповуватися раніше зафіксованого кінцевого строку.

Відшкодовані облігації – облігації, які за бажанням власника можуть у будь-який момент вільно обмінюватися на гроші.

Відкличні облігації – облігації, в умовах емісії яких передбачена можливість їх дострокового відкликання з ринку за ініціативою емітента.

Конвертовані облігації – облігації, які за бажанням власника можуть обмінюватися на інші цінні папери (частіше прості акції), що випускаються емітентом.

Купонні облігації – облігації з фіксованим річним доходом, зазначеним на відривних купонах.

Купонна ставка або гарантована ставка процента на облігацію – це премія, яку отримує власник від емітента як плату за користування коштами.

Контрольні питання

1. З якою метою випускають облігації?
2. Які основні характеристики облігацій?
3. Які обов'язкові та додаткові реквізити зазначаються в сертифікаті облігації та її купонному листі?
4. Якими законодавчими актами регламентуються господарські операції з облігаціями підприємств?

5. На які цілі підприємствам не дозволяється розміщувати облігації?
6. Якими П(С)БО регламентуються методологічні засади формування в обліку інформації про довгострокові зобов'язання за облігаціями?
7. Що означають терміни «дисконт» і «премія»?
8. Як визначається продажна (ринкова) ціна облігацій?
9. Що таке поточна облікова вартість облігацій?
10. Яка різниця між номінальною і ринковою ставкою по облігаціях?
11. Яким буде співвідношення між номінальною і ринковою вартістю облігацій у випадку, коли облігації продано: а) за номіналом; б) з дисконтом; в) з премією?
12. За який період амортизуються знижки і премії по облігаціях?
13. Як відображаються у фінансовій звітності заборгованість по облігаціям, непогашені знижки і премії?
14. Поясніть, чому від продажу облігацій зі знижкою щорічні загальні витрати емітента на виплату відсотків більші, ніж від продажу облігацій з премією.
15. До яких витрат емітента належить амортизація дисконту?
16. Чому дорівнює сума заборгованості з позики на кінець кожного облікового періоду при випуску облігацій: а) зі знижкою; б) з премією?
17. Чому дорівнює залишок премії за період?
18. Які особливості обліку витрат на розміщення облігаційної позики?
19. Назвіть основні способи довгострокового погашення облігацій.
20. Яких облікових правил дотримуються при конвертації облігацій у звичайні акції емітента?
21. На яких рахунках бухгалтерського обліку підприємства відображається довгострокова заборгованість за облігаціями?
22. Поясніть, в якому обліковому реєстрі та у якій статті балансу відображаються довгострокові зобов'язання за облігаціями.

Тестові завдання

1. Субрахунок «Дисконт за випущеними облігаціями» є:
 - а) регульованим доповнювальним;
 - б) регульованим контрарним;
 - в) регульованим контрпассивним;
 - г) немає правильної відповіді.
2. *Нарахування відсотків за розміщеними довгостроковими облігаціями в бухгалтерському обліку відображаються записом:*
 - а) Д-т 951 «Відсотки за кредит»
К-т 684 «Розрахунки за нарахованими відсотками»;
 - б) Д-т 952 «Інші фінансові витрати»
К-т 684 «Розрахунки за нарахованими відсотками»;
 - в) Д-т 684 «Розрахунки за нарахованими відсотками»
К-т 311 «Поточні рахунки в національній валюті»;
 - г) Д-т 472 «Додаткове пенсійне забезпечення»
К-т 685 «Розрахунки з іншими кредиторами».
3. *При журнальній формі обліку операції з облігаціями відображаються у Журналі:*
 - а) першому;
 - б) другому;
 - в) третьому;
 - г) четвертому.
4. *1 січня 20X1 року ПАТ «Альфа» випустило облігації строком на 10 років на загальну суму 4 000 000 грн. Облігації були реалізовані за 3 282 980 грн. Номінальна*

ставка відсотка становить 8 %, ринкова ставка – 11 %. Відсотки по облігаціям сплачуються двічі на рік: 30 червня та 31 грудня. Витрати на відсотки по облігаціям за перше півріччя 20X1 року становлять:

- а) 361 130 грн;
- б) 180 563 грн;
- в) 320 000 грн;
- г) 160 000 грн.

5. *Дисконт за випущеними облігаціями – це сума, на яку:*

- а) ринкова ціна облігації перевищує її номінальну вартість;
- б) номінальна вартість облігації перевищує її ринкову ціну;
- в) ринкова ціна облігації перевищує її суму погашення;
- г) сума погашення облігації перевищує її номінальну вартість.

6. *Премія за випущеними облігаціями – це сума, на яку:*

- а) ринкова ціна облігації перевищує її суму погашення;
- б) номінальна вартість облігації перевищує її ринкову ціну;
- в) сума погашення облігації перевищує її номінальну вартість;
- г) ринкова ціна облігації перевищує її номінальну вартість.

7. *Звичайні облігації, випущені підприємством, – це:*

а) боргові зобов'язання, основна сума за якими погашається одним платежем у момент погашення заборгованості;

б) боргові зобов'язання, основна сума за якими підлягає сплаті частковими платежами у визначені дати;

в) боргові зобов'язання, які можуть бути погашені за бажанням сторони, яка випустила ці боргові зобов'язання;

г) боргові зобов'язання, що мають бути погашені на вимогу власника боргових зобов'язань.

8. *До складу інформації, яка вказується на бланку облігації, не входить:*

- а) номінальна вартість облігації;
- б) термін погашення;
- в) дата сплати відсотків;
- г) ринкова ставка відсотка.

9. *Облігація реалізується з премією, якщо:*

- а) номінальна ставка відсотка перевищує ринкову;
- б) номінальна ставка відсотка нижча, ніж ринкова;
- в) номінальна вартість облігації перевищує її поточну;
- г) немає правильної відповіді.

10. *Нарахування амортизації дисконту за випущеними облігаціями відображається в бухгалтерському обліку записом:*

- а) Д-т 952 «Інші фінансові витрати»
К-т 684 «Розрахунки за нарахованими відсотками»;
- б) Д-т 952 «Інші фінансові витрати»
К-т 523 «Дисконт за випущеними облігаціями»;
- в) Д-т 523 «Дисконт за випущеними облігаціями»
К-т 521 «Зобов'язання за облігаціями»;
- г) Д-т 521 «Зобов'язання за облігаціями»
К-т 523 «Дисконт за випущеними облігаціями».

11. *Амортизації премії за випущеними облігаціями розраховується як:*

а) різниця між величиною випущених відсотків і витратами на їх виплату;

б) добуток ринкової ставки відсотка, що діяла на момент випуску облігацій, та їхньої балансової вартості на початок облікового періоду;

в) різниця між витратами на виплату відсотків за ринковою ставкою і величиною виплачених відсотків за фіксованою ставкою;

г) різниця номінальною вартістю облігації та її балансовою вартістю на кінець звітного періоду.

12. *Балансова вартість облігації, випущеної з премією, на кінець звітного періоду дорівнює:*

- а) вартості облігації на кінець минулого року;
- б) вартості облігації на кінець минулого року, збільшеної на суму амортизації премії відповідно до графіку погашення позики;
- в) різниці між номінальною вартістю облігації та неамортизованою частиною премії;
- г) вартості облігації на кінець минулого року, зменшеної на суму амортизації премії відповідно до графіку погашення позики.

13. *Емітенти зменшують ціну продажу облігації проти її номінальної вартості, якщо:*

- а) ринкова ставка відсотка менша, ніж номінальна ставка відсотка;
- б) ринкова ставка відсотка менша, ніж офіційно встановлена ставка відсотка;
- в) купонна ставка відсотка більша, ніж ринкова ставка відсотка;
- г) ринкова ставка відсотка більша, ніж встановлена ставка відсотка.

14. *Балансова вартість облігації, випущеної з дисконтом, на кінець звітного періоду дорівнює:*

- а) вартості облігації на кінець минулого року;
- б) вартості облігації на кінець минулого року, збільшеної на суму амортизації знижки відповідно до графіку погашення позики і амортизації знижки;
- в) номінальній вартості облігації, збільшеної на величину неамортизованої знижки відповідно до графіку погашення позики і амортизації знижки;
- г) вартості облігації на кінець минулого року, зменшеної на суму амортизації дисконту відповідно до графіку погашення позики і амортизації дисконту.

15. *При продажу облігацій, які випущені з дисконтом, у бухгалтерському обліку робиться запис:*

- а) Д-т 311 «Поточні рахунки в національній валюті»
К-т 521 «Зобов'язання за облігаціями»;
- б) Д-т 311 «Поточні рахунки в національній валюті»
К-т 521 «Зобов'язання за облігаціями»
Д-т 523 «Дисконт за випущеними облігаціями»
К-т 521 «Зобов'язання за облігаціями»;
- в) Д-т 311 «Поточні рахунки в національній валюті»
К-т 521 «Зобов'язання за облігаціями»
Д-т 521 «Зобов'язання за облігаціями»
К-т 523 «Дисконт за випущеними облігаціями»;
- г) Д-т 311 «Поточні рахунки в національній валюті»
К-т 521 «Зобов'язання за облігаціями»
Д-т 311 «Поточні рахунки в національній валюті»
К-т 523 «Дисконт за випущеними облігаціями».

16. *Нарахована амортизація премії по випущеним облігаціям відображається в бухгалтерському обліку записом:*

- а) Д-т 521 «Зобов'язання за облігаціями»
К-т 684 «Розрахунки за нарахованими відсотками»;
- б) Д-т 522 «Премія за випущеними облігаціями»
К-т 684 «Розрахунки за нарахованими відсотками»;
- в) Д-т 952 «Інші фінансові витрати»
К-т 684 «Розрахунки за нарахованими відсотками»;
- г) Д-т 952 «Інші фінансові витрати»
К-т 522 «Премія за випущеними облігаціями».

17. Витрати на розміщення довгострокової облігаційної позики на дату її реалізації відображаються в бухгалтерському обліку записом:

- а) Д-т 952 «Інші фінансові витрати»
К-т 685 «Розрахунки з іншими кредиторами»;
- б) Д-т 952 «Інші фінансові витрати»
К-т 311 «Поточні рахунки в національній валюті»;
- в) Д-т 39 «Витрати майбутніх періодів»
К-т 684 «Розрахунки за нарахованими відсотками»;
- г) Д-т 521 «Зобов'язання за облігаціями»
К-т 311 «Поточні рахунки в національній валюті».

18. До яких витрат емітента належить амортизація дисконту:

- а) інвестиційних витрат;
- б) витрат від участі в капіталі;
- в) фінансових витрат;
- г) адміністративних витрат.

19. Знайдіть відповідність між проводками та їхнім змістом:

А	Продаж облігацій	1	Д-т 952 «Інші фінансові витрати» К-т 684 «Розрахунки за нарахованими відсотками»
Б	Нараховані відсотки за облігаціями	2	Д-т 952 «Інші фінансові витрати» К-т 523 «Дисконт за випущеними облігаціями»
В	Відображається дисконт за облігаціями	3	Д-т 311 «Поточні рахунки в національній валюті» К-т 521 «Зобов'язання за облігаціями»
Г	Нарахована амортизація дисконту	4	Д-т 522 «Премія за випущеними облігаціями» К-т 684 «Розрахунки за нарахованими відсотками»
Д	Відображається премія за облігаціями	5	Д-т 523 «Дисконт за випущеними облігаціями» К-т 521 «Зобов'язання за облігаціями»
Е	Нарахована амортизація премії	6	Д-т 311 «Поточні рахунки в національній валюті» К-т 522 «Премія за випущеними облігаціями»

20. Знайдіть відповідність між термінами та їхнім змістом:

А	Облігація	1	продажна ціна облігацій менша, ніж номінальна вартість облігацій
Б	Ринкова ставка відсотків	2	основна сума заборгованості підлягає сплаті повністю одним платежем у момент погашення заборгованості
В	Дисконт	3	основна сума заборгованості підлягає сплаті частковими платежами у визначені дати
Г	Премія	4	цінний папір, що засвідчує внесення її власником грошових коштів і підтверджує зобов'язання відшкодувати йому номінальну вартість цього цінного папера в передбачений у ньому термін з виплатою фіксованого процента (якщо інше не передбачено умовами випуску)

Закінчення табл.

Д	Звичайні боргові зобов'язання	5	ставка, за якою одна сторона (покупець облігацій) погоджується тимчасово надати кошти, а друга сторона (продавець облігацій) вважає можливим узяти ці кошти з урахуванням усіх пов'язаних із цим ризиків
Е	Серійні боргові зобов'язання	6	продажна ціна облігацій більша, ніж номінальна вартість облігацій

21. Знайдіть відповідність між проводками та їхнім змістом:

А	Надходження коштів від реалізації облігацій за номінальною вартістю на поточні рахунки в банку	1	Д-т 522 «Премія за випущеними облігаціями» К-т 684 «Розрахунки за нарахованими відсотками»
Б	Відображено отримані суми премії за випущеними облігаціями	2	Д-т 31 «Рахунки в банках» К-т 521 «Зобов'язання за облігаціями»
В	Відображено нараховану суму амортизації премії за облігаціями	3	Д-т 523 «Дисконт за випущеними облігаціями» К-т 521 «Зобов'язання за облігаціями»
Г	Відображено продаж випущених облігацій на підставі виписок банку	4	Д-т 31 «Рахунки в банках» К-т 521 «Зобов'язання за облігаціями»
Д	Відображено дисконт за облігаціями в обліку підприємства-емітента одночасно з продажем	5	Д-т 31 «Рахунки в банках» К-т 522 «Премія за випущеними облігаціями»
Е	Відображено нараховану суму амортизації дисконту за облігаціями	6	Д-т 952 «Інші фінансові витрати» К-т 523 «Дисконт за випущеними облігаціями»

Практичні ситуації

Завдання 2.2.1

Вихідні дані

Підприємство-емітент 02.02.20X1 р. здійснило випуск та продаж облігацій номінальною вартістю 200 000 тис. грн. Номінальна ставка відсотка по облігаціям складає 10 % і дорівнює ринковій. Термін погашення – 3 роки. Відсотки сплачуються один раз на рік 31 грудня. Дата погашення облігаційної позики – 31.12.20X3 р.

Зміст завдання

1. Розрахувати суму відсотків за довгостроковими облігаціями, які продаються за номіналом.
2. Відобразити на рахунках бухгалтерського обліку операції за 1-й рік, пов'язані з випуском та погашенням облігацій.

Завдання 2.2.2

Вихідні дані

ПАТ «Десна» 2.01.20X1 р. випустило облігації на 2 000 000 грн. Номінальна й емісійна вартість облігації – 200 грн, заявлена ставка – 10 % річних і дорівнює ринковій, термін – 3 роки. Відсотки сплачуються один раз на рік 31 грудня. Дата погашення – 31.12.20X5 р.

Зміст завдання

1. Розрахувати відсотки за облігаціями.

2. Відобразити на рахунках бухгалтерського обліку операції, пов'язані з випуском та погашенням облігацій.

Завдання 2.2.3

Вихідні дані

Підприємство-емітент 02.01.20X1 р. здійснило випуск та продаж облігацій (з дисконтом) номінальною вартістю 130 000 грн. Номінальна ставка відсотка по облігаціях – 10 %. Ринкова ставка – 15 %. Термін погашення – 4 роки.

Фактор дисконту теперішньої вартості відсотків – 2,85498; фактор дисконту теперішньої вартості основного платежу – 0,57175. Виплата відсотків здійснюється один раз на рік 31.12.20X1 р.

Зміст завдання

Визначити вартість продажу облігацій, здійснити розрахунок амортизації дисконту за зобов'язаннями по облігаціях за 20X1 рік, визначити, як цю інформацію буде відображено в Балансі (Звіті про фінансовий стан).

Завдання 2.2.4

Вихідні дані

Підприємство-емітент 02.01.20X1 р. здійснило випуск та продаж облігацій (з премією) номінальною вартістю 150 000 грн. Номінальна ставка відсотка по облігаціях – 12 %. Ринкова ставка – 9 %. Термін погашення – 4 роки.

Фактор дисконту теперішньої вартості відсотків – 3,23972; фактор дисконту теперішньої вартості основного платежу – 0,70843. Виплата відсотків здійснюється один раз на рік – 31.12.20X1 р.

Зміст завдання

Визначити вартість продажу облігацій, здійснити розрахунок амортизації премії за зобов'язаннями по облігаціях за 20X1 рік, визначити, як цю інформацію буде відображено в Балансі (Звіті про фінансовий стан).

Завдання 2.2.5

Вихідні дані

ПАТ «Вектор» 3.01.20X1 р. здійснило випуск та продаж облігацій номінальною вартістю 200 000 грн. Номінальна ставка відсотка по облігаціях – 10 %, ринкова ставка – 15 %, термін погашення облігацій – 4 роки. Коефіцієнт дисконту теперішньої вартості відсотків – 2,85498 (відповідно до таблиці теперішньої вартості звичайного ануїтету однієї грошової одиниці). Коефіцієнт дисконту теперішньої вартості основного платежу – 0,57175 (відповідно до таблиці значень теперішньої вартості однієї грошової одиниці). Виплата відсотків здійснюється в кінці кожного року.

Зміст завдання

1. Визначити вартість продажу облігацій і розмір дисконту.
2. Скласти графік погашення зобов'язань і амортизації дисконту за випущеними облігаціями на чотири роки за формою, наведеною в табл. 2.2.1.
3. Відобразити операції за 1-й рік по зобов'язанням за випущеними облігаціями на рахунках бухгалтерського обліку.

Таблиця 2.2.1

Графік погашення зобов'язань і амортизації дисконту за випущеними облігаціями

Дата	Номінальна вартість облігацій, грн	Відсотки, що підлягають сплаті, грн	Витрати на виплату відсотків за ринковою ставкою, грн	Амортизація дисконту, грн	Неамортизована частка дисконту за облігаціями, грн	Балансова вартість облігацій, грн

Завдання 2.2.6

Вихідні дані

ПАТ «Вектор» 3.01.20X1 р. здійснило випуск та продаж облігацій номінальною вартістю 180 000 грн. Номінальна ставка відсотка по облігаціях – 12 %, ринкова ставка – 9 %, термін погашення облігацій – 4 роки. Коефіцієнт дисконту теперішньої вартості відсотків – 3,23972 (відповідно до таблиці теперішньої вартості звичайного ануїтету однієї грошової одиниці). Коефіцієнт дисконту теперішньої вартості основного платежу – 0,70843 (відповідно до таблиці значень теперішньої вартості однієї грошової одиниці). Виплата відсотків здійснюється в кінці кожного року.

Зміст завдання

1. Визначити вартість продажу облігацій і розмір премії.
2. Скласти графік погашення зобов'язань і амортизації премії за випущеними облігаціями на чотири роки за формою, наведеною в табл. 2.2.2.
3. Відобразити операції за 1-й рік по зобов'язанням за випущеними облігаціями на рахунках бухгалтерського обліку.

Таблиця 2.2.2

Графік погашення зобов'язань і амортизації премії за випущеними облігаціями

Дата	Номінальна вартість облігацій, грн	Відсотки, що підлягають сплаті, грн	Витрати на виплату відсотків за ринковою ставкою, грн	Амортизація премії, грн	Неамортизована частка премії за облігаціями, грн	Балансова вартість облігацій, грн

Завдання 2.2.7

Вихідні дані

ПАТ «Оріон» 2.01.20X1 р. випустило та реалізувало облігації номінальною вартістю 2 000 000 грн. Купонна ставка відсотків по облігаціях – 10 %, ринкова ставка – 12 %, термін погашення облігацій – 8 років. Коефіцієнт дисконту теперішньої вартості основного платежу – 0,40388 (відповідно до таблиці значень теперішньої вартості однієї грошової одиниці). Коефіцієнт дисконту теперішньої вартості відсотків – 4,96764 (відповідно до таблиці теперішньої вартості звичайного ануїтету однієї грошової одиниці). Виплата відсотків здійснюється в кінці кожного року.

Зміст завдання

1. Визначити вартість продажу облігацій і розмір дисконту.
2. Скласти графік погашення зобов'язань і амортизації дисконту за випущеними облігаціями на 8 років за формою, наведеною в табл. 2.2.1.
3. Відобразити операції за 1-й рік по зобов'язанням за випущеними облігаціями на рахунках бухгалтерського обліку.

Завдання 2.2.8

Вихідні дані

ПАТ «Форсаж» витратило 30 000 грн на розміщення облігацій 1.03.20X1 р. Дата погашення облігаційної позики – 31.12.20X5 р. Відсотки сплачуються в кінці кожного року.

Зміст завдання

1. Визначити річну суму амортизації витрат на розміщення облігаційної позики.
2. Відобразити на рахунках бухгалтерського обліку витрати, що пов'язані з розміщенням облігацій.
3. Списати витрати на розміщення облігацій за 20X1 р.
4. Відобразити у фінансовій звітності суму амортизації витрат на розміщення облігацій і неамортизований їх залишок на 31.12.20X1р.

Завдання 2.2.9

Вихідні дані

ПАТ «Омега» випустило облігації на 3 000 000 грн під 10 % річних при ринковій ставці 8 % на 5 років. Премія при цьому становила 344 790 грн. В умовах облігаційної позики застережене право довгострокового погашення за ціною 108 грн. При зменшенні ринкової ставки протягом третього року позики і прогнозній оцінці збереження нового рівня ПАТ вирішило викупити облігації в кінці цього року під час виплати дивідендів. Неамортизована величина премії на кінець четвертого року склала 198 716,1 грн.

Зміст завдання

1. Визначити балансову вартість облігацій на дату дострокового викупу.
2. Відобразити на рахунках бухгалтерського обліку операції, пов'язані з достроковим вилученням облігацій з обігу.

Навчально-методичні матеріали: [2], [4], [13], [16], [18], [19], [25], [50], [55], [66].

Тема 2.3. Облік довгострокових зобов'язань з оренди

Мета заняття

1. Засвоїти методичні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про довгострокові зобов'язання з фінансової оренди (лізингу) необоротних активів і її розкриття у фінансовій звітності.
2. Оволодіти практичними навичками щодо відображення операцій за довгостроковими зобов'язаннями з фінансової оренди на рахунках бухгалтерського обліку.

Ключові терміни і поняття

Ануїтет – це серія періодичних платежів, коли: всі платежі рівні за розміром; всі інтервали між платежами однакові; складні відсотки нараховуються одноразово впродовж кожного інтервалу.

Гарантована ліквідаційна вартість:

- 1) для орендаря – частина ліквідаційної вартості, яка гарантується до сплати орендарем або пов'язаною з ним стороною;
- 2) для орендодавця – частина ліквідаційної вартості, яка гарантується до сплати орендарем або незалежною третьою стороною, здатною за своїм фінансовим станом відповідати за гарантією.

Мінімальні орендні платежі – платежі, що підлягають сплаті орендарем протягом строку оренди (за вирахуванням вартості послуг та податків, що підлягають сплаті орендодавцю, і непередбаченої орендної плати), збільшені:

- 1) для орендаря – на суму його гарантованої ліквідаційної вартості;
- 2) для орендодавця – на суму його гарантованої ліквідаційної вартості.

Невідмовна орендна угода – орендна угода, за якою орендарем на початок строку оренди сплачено таку суму орендної плати, яка дає змогу орендодавцю бути впевненим у продовженні строку оренди або яка може бути розірвана тільки:

- 1) з дозволу орендодавця;
- 2) якщо відбулася певна непередбачена подія;
- 3) у разі укладання орендарем нової угоди про оренду цього самого активу або замість нього іншого аналогічного за призначенням активу з тим самим орендодавцем;

Негарантована ліквідаційна вартість – частина ліквідаційної вартості об'єкта оренди, отримання якої орендодавцем не забезпечується або гарантується лише пов'язаною з ним стороною.

Непередбачена орендна плата – частина орендної плати, яка не зафіксована конкретною сумою та розраховується із застосуванням інших показників, ніж строк оренди (обсяг продажу, рівень використання, індекс інфляції та цін, ринкові ставки відсотка тощо).

Ознаки фінансової оренди. Оренда вважається фінансовою за наявності хоча б однієї з наведених нижче ознак:

- 1) орендар набуває права власності на орендований актив після закінчення строку оренди;
- 2) орендар має можливість та намір придбати об'єкт оренди за ціною, нижчою, ніж його справедлива вартість на дату придбання;
- 3) строк оренди становить більшу частину строку корисного використання (експлуатації) об'єкта оренди;
- 4) теперішня вартість мінімальних орендних платежів з початку строку оренди дорівнює або перевищує справедливу вартість об'єкта оренди;
- 5) орендований актив має особливий характер, що дає змогу лише орендареві використовувати його без витрат на його модернізацію, модифікацію, дообладнання;
- 6) орендар може подовжити оренду активу за плату, значно нижчу, ніж ринкова орендна плата;
- 7) оренда може бути припинена орендарем, який відшкодовує орендодавцю його втрати від припинення оренди;
- 8) доходи або втрати від змін справедливої вартості об'єкта оренди на кінець терміну оренди належать орендарю. *Оренда* – угода, за якою орендар набуває права користування необоротним активом за плату протягом погодженого з орендодавцем строку.

Операційна оренда – оренда інша, ніж фінансова.

Орендна ставка відсотка – ставка відсотка, за якою теперішня вартість суми мінімальних орендних платежів та негарантованої ліквідаційної вартості дорівнює справедливій вартості об'єкта фінансової оренди на початок строку оренди.

Початок строку оренди – дата, яка настає раніше: дата підписання орендної угоди або дата прийняття сторонами зобов'язань щодо основних положень угоди про оренду.

Ставка відсотка на можливі позики орендаря – ставка відсотка, яку мав би сплачувати орендар за подібну оренду або (якщо цей показник визначити неможливо) ставка відсотка за позиками для придбання подібного активу (на той самий термін та з подібною гарантією) на початку строку оренди.

Строк оренди – період дії невідмовної орендної угоди, а також період продовження цієї угоди, обумовлений на початку строку оренди.

Суборенда – угода про передачу орендарем орендованого ним об'єкта в оренду третій особі.

Теперішня (дисконтована) вартість мінімальних орендних платежів – це добуток ануїтету (суми мінімального орендного платежу, що сплачується регулярно) та дисконтного коефіцієнту.

Фінансова оренда – оренда, що передбачає передачу орендарю всіх ризиків та вигод, пов'язаних з правом користування та володіння активом.

Контрольні питання

1. Якими положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку регламентуються методологічні засади формування в обліку інформації про довгострокові зобов'язання з оренди?
2. Наведіть основні ознаки фінансової оренди необоротних активів.
3. Наведіть визначення оренди та мінімальних орендних платежів.
4. За якими ознаками класифікують оренду згідно з П(С)БО?
5. На якому рахунку бухгалтерського обліку ведеться облік розрахунків з орендодавцями за необоротні активи, передані на умовах довгострокової оренди?
6. Яким чином визначається теперішня вартість мінімальних орендних платежів?
7. У чому полягає суть ануїтету?
8. Як господарські операції з довгострокової фінансової оренди відображаються в обліку і звітності орендаря?
9. Яким чином здійснюється аналітичний облік операцій довгострокової оренди?
10. Яким чином впливає порядок розрахунків, обумовлений договором оренди, на облік фінансових витрат орендаря?
11. Як обліковуються витрати орендаря, пов'язані з утриманням об'єкта фінансової оренди?

Тестові завдання

1. *Ануїтет* – це:
 - а) платежі, що підлягають сплаті орендарем протягом строку оренди;
 - б) договірна вартість об'єкта оренди;
 - в) орендний платіж, який сплачується регулярно;
 - г) теперішня вартість мінімальних орендних платежів.
2. *Отримання орендарем основних засобів у фінансову оренду відображається таким записом:*
 - а) Д-т 15 «Капітальні інвестиції»
К-т 531 «Зобов'язання з фінансової оренди»
Д-т 641 «Розрахунки за податками»
К-т 531 «Зобов'язання з фінансової оренди»;
 - б) Д-т 181 «Заборгованість за майно, що передано у фінансову оренду»
К-т 10 «Основні засоби»;

- в) Д-т 181 «Заборгованість за майно, що передано у фінансову оренду»
К-т 703 «Дохід від реалізації робіт і послуг»
Д-т 703 «Дохід від реалізації робіт і послуг»
К-т 641 «Розрахунки за податками»;
- г) Д-т 181 «Заборгованість за майно, що передано у фінансову оренду»
К-т 531 «Зобов'язання з фінансової оренди»
Д-т 641 «Розрахунки за податками»
К-т 531 «Зобов'язання з фінансової оренди».
3. Підприємство отримало у фінансову оренду обладнання строком на 6 років. Щорічний орендний платіж 14 000 грн сплачується на початок року. Орендна ставка відсотка становить 10 % річних. Дисконтний множник – 4,79079. Теперішня вартість мінімальних орендних платежів дорівнює на початок строку оренди:
- а) 84 000 грн;
б) 70 000 грн;
в) 48 448 грн;
г) 67 071 грн.
4. За якою вартістю відображає в обліку орендар отримані у фінансову оренду активи:
- а) теперішня вартість мінімальних орендних платежів, яка дорівнює справедливій вартості;
б) теперішня вартість мінімальних орендних платежів, яка менша, ніж справедлива вартість;
в) теперішня вартість мінімальних орендних платежів, яка більша, ніж справедлива вартість;
г) справедлива вартість активів.
5. Фінансові витрати орендаря у зв'язку з фінансовою орендою визначаються як:
- а) різниця між сумою орендного платежу та компенсацій за об'єкт оренди;
б) різниця між залишком зобов'язань з оренди на кінець періоду та мінімальною сумою орендних платежів (ануїтетом);
в) додаток залишку зобов'язань з оренди на кінець періоду та орендної ставки відсотка за період;
г) мінімальна сума орендних платежів.
6. Нарахування орендарем відсотків за користування отриманою у фінансову оренду об'єкта відображається записом:
- а) Д-т 949 «Інші витрати операційної діяльності»
К-т 684 «Розрахунки за нарахованими відсотками»;
б) Д-т 92 «Адміністративні витрати»
К-т 685 «Розрахунки з іншими кредиторами»;
в) Д-т 952 «Інші фінансові витрати»
К-т 684 «Розрахунки за нарахованими відсотками»;
г) Д-т 531 «Зобов'язання з фінансової оренди»
К-т 611 «Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями в національній валюті».
7. Для відображення в бухгалтерському обліку зобов'язання за об'єкт фінансової оренди робиться наступний запис:
- а) Д-т 531 «Зобов'язання з фінансової оренди»
К-т 611 «Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями в національній валюті»;
б) Д-т 611 «Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями в національній валюті»
К-т 311 «Поточні рахунки в національній валюті»;

- в) Д-т 531 «Зобов'язання з фінансової оренди»
К-т 311 «Поточні рахунки в національній валюті»;
- г) Д-т 684 «Розрахунки за нарахованими відсотками»
К-т 311 «Поточні рахунки в національній валюті».
8. *Оренда не вважається фінансовою, якщо:*
- а) строк оренди становить більшу частину строку корисного використання об'єкта оренди;
- б) оренда може бути припинена орендарем, який відшкодовує орендодавцю його витрати від припинення оренди;
- в) теперішня вартість мінімальних орендних платежів з початку строку оренди перевищує справедливу вартість об'єкта оренди;
- г) суму амортизаційних відрахувань за об'єктом оренди визначає орендодавець.
9. *Орендар відображає в бухгалтерському обліку одержаний у фінансову оренду об'єкт за:*
- а) справедливою вартістю активу;
- б) теперішньою вартістю суми мінімальних орендних платежів;
- в) найменшою на початок строку оренди оцінкою: справедливою вартістю активу або теперішньою вартістю суми мінімальних орендних платежів;
- г) балансовою вартістю.
10. *Затрати орендаря на поліпшення об'єкта фінансової оренди (модернізація, реконструкція, модифікація) включаються до:*
- а) вартості об'єкта фінансової оренди;
- б) складу інших витрат підприємства;
- в) фінансових витрат підприємства;
- г) незавершеного капітального будівництва.
11. *Підприємство отримало у фінансову оренду гараж строком на 5 років. Сума щорічного платежу становить 12 000 грн та сплачується на початку року. Ставка відсотка по довгостроковим кредитах банку становить 12 % річних. Дисконтний множник – 4,03735. Балансова вартість гаража на початок строку оренди дорівнює:*
- а) 60 000 грн;
- б) 48 448 грн;
- в) 14 861 грн;
- г) 67 200 грн.

Практичні ситуації

Завдання 2.3.1

Вихідні дані

Підприємство «Сталкер» 09.01.20X1 р. отримало виробниче обладнання від підприємства «Авангард» у фінансову оренду. Сума щорічного платежу – 15 000 грн, термін оренди – 4 роки. Орендна ставка відсотка – 8 % річних. Дисконтний множник анuitету – 3,5771.

Строк корисного використання обладнання становить 4 роки, а його справедлива вартість дорівнює теперішній вартості суми мінімальних орендних платежів. Орендні платежі сплачуються щорічно в кінці року. Амортизація нараховується за прямолінійним методом. Ліквідаційна вартість дорівнює нулю.

Зміст завдання

1. Виконати розрахунок орендних платежів орендаря за період оренди виробничого обладнання за формою, наведеною в табл. 2.3.1.

Розрахунок орендних платежів за період оренди обладнання

Дата	Орендні платежі, грн.			Залишок зобов'язання з оренди на кінець періоду, грн
	Мінімальна сума орендних платежів (ануїтет)	Фінансові витрати	За обладнання	

2. Відобразити операції, що пов'язані з фінансовою орендою виробничого обладнання, у орендаря на рахунках бухгалтерського обліку.

Завдання 2.3.2

Вихідні дані

31.12.20X1 підприємство «А» одержало в фінансову оренду обладнання від підприємства «В» на таких умовах:

- 1) строк оренди – 5 років;
- 2) орендні платежі в сумі 6 000 грн сплачуються щоквартально на початок кварталу, починаючи з 01.01.20X2 року;
- 3) договір оренди передбачає перехід орендарю права власності на обладнання в кінці строку оренди;
- 4) орендна ставка відсотка становить 12 % річних;
- 5) дисконтний множник ануїтету – 15,3238.

Відомості про передане в оренду обладнання: первісна вартість – 100 000 грн; сума нарахованого зносу – 20 000 грн; справедлива вартість на дату укладання договору – 95 000 грн; строк корисного використання – 6 років; ліквідаційна вартість дорівнює нулю; амортизація нараховується за прямолінійним методом.

Зміст завдання

1. Виконати розрахунок орендних платежів орендаря за період оренди обладнання за формою, наведеною в табл. 2.3.1.

2. Відобразити на рахунках бухгалтерського обліку операції з фінансової оренди обладнання в орендаря.

Завдання 2.3.3

Вихідні дані

Підприємство-орендодавець 02.02.20XI р. уклало угоду про фінансову оренду устаткування з підприємством-орендарем на таких умовах:

- 1) строк оренди – 3 роки;
- 2) орендна ставка відсотка – 24 % річних;
- 3) орендні платежі в сумі 50 000 грн сплачуються один раз на півроку – 30 червня і 31 грудня;
- 4) після завершення строку оренди право власності на устаткування переходить орендарю;
- 5) дисконтний множник ануїтету – 4,60477.

Відомості про передане в оренду устаткування: первісна вартість – 270 000 грн; сума нарахування зносу – 245 000 грн; справедлива вартість на дату укладання договору – 238 000 грн; строк корисного використання – 5 років; ліквідаційна вартість дорівнює нулю; амортизація нараховується за прямолінійним методом.

Зміст завдання

1. Виконати розрахунок орендних платежів орендаря за період оренди виробничого обладнання за формою, наведеною в табл. 2.3.1.

2. Відобразити операції, що пов'язані з фінансовою орендою виробничого обладнання, у орендаря на рахунках бухгалтерського обліку.

Завдання 2.3.4

Вихідні дані

Підприємство-орендодавець надало у фінансову оренду основні засоби на термін 5 років. Згідно з договором оренди, орендар виплачує орендні платежі авансом на початку року в сумі 2 000 грн. Орендна ставка відсотка, яку орендодавець використав для визначення суми орендної плати, становить 10 %.

Зміст завдання

Визначити теперішню вартість мінімальних орендних платежів.

Завдання 2.3.5

Вихідні дані

Між орендодавцем і орендарем укладено угоду про фінансову оренду вантажного автомобіля на таких умовах:

- термін оренди – 2 роки починаючи з 01.01.2014 року;
- орендна ставка відсотка – 20 % річних;
- мінімальні орендні платежі – 200 000 грн, сплачуються 4 рази на рік: 5 січня, 5 квітня, 5 липня і 5 жовтня ($200\,000 : 8 = 25$);
- після завершення строку оренди право власності на вантажний автомобіль переходить до орендаря.

Дисконтний множник ануїтету – 6,786369.

Зміст завдання

Визначити теперішню вартість мінімальних орендних платежів.

Завдання 2.3.6

Вихідні дані

Орендодавець уклав угоду про фінансову оренду об'єкта з орендарем на таких умовах:

- строк оренди 3 роки, починаючи з 2 січня 2014 р.;
- орендна відсоткова ставка – 24 % річних;
- мінімальні орендні платежі загальною сумою 120 000 грн сплачуються один раз на півроку (2 січня 11 липня) по 20 000 грн;
- об'єкт знаходиться на балансі орендодавця в сумі 80 000 грн;
- після завершення строку оренди право власності на об'єкт переходить орендарю.

Дисконтний множник ануїтету – 4,60477.

Зміст завдання

Визначити теперішню вартість мінімальних орендних платежів.

Навчально-методичні матеріали: [2], [4], [13], [16], [18], [19], [25], [28], [55], [66].

Тема 2.4. Облік забезпечення зобов'язань, цільового фінансування та цільових надходжень

Мета заняття

1. Засвоїти методичні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про забезпечення майбутніх виплат і платежів підприємства та цільове фінансування його діяльності.

2. Оволодіти практичними навичками відображення операцій щодо забезпечення виконання господарських зобов'язань підприємства та цільового фінансування і цільових надходжень.

Ключові терміни і поняття

Забезпечення – зобов'язання з невизначеними сумою або часом погашення на дату балансу.

Цільове фінансування і цільові надходження – кошти, одержані підприємством тільки на визначені цілі.

Непередбачене зобов'язання – це:

1) зобов'язання, що може виникнути внаслідок минулих подій та існування якого буде підтверджено лише тоді, коли відбудеться або не відбудеться одна чи більше невизначених майбутніх подій, над якими підприємство не має повного контролю;

2) теперішнє зобов'язання, що виникає внаслідок минулих подій, але не визнається, оскільки малоймовірно, що для врегулювання зобов'язання потрібно буде використати ресурси, які втілюють у собі економічні вигоди, або оскільки суму зобов'язання не можна достовірно визначити.

Обтяжливий контракт – контракт, витрати (яких не можна уникнути) на виконання якого перевищують очікувані економічні вигоди від цього контракту.

Забезпечення виплат персоналу – нараховані у звітному періоді витрати на оплату майбутніх відпусток, додаткове пенсійне зобов'язання, величина яких на дату складання Балансу може бути визначена тільки шляхом попередніх облікових (прогнозних) оцінок.

Інші забезпечення – нараховані у звітному періоді майбутні витрати на виконання гарантійних зобов'язань, реструктуризацію, виконання зобов'язань щодо обтяжливих контрактів тощо, величина яких на дату складання Балансу визначена шляхом попередніх оцінок.

Метод визначення величини забезпечення зобов'язань підприємства – розрахунок за обліковою оцінкою ресурсів за вирахуванням суми очікуваного відшкодування, необхідних для погашення відповідного зобов'язання, на дату балансу.

Умови визнання забезпечення:

- а) зобов'язання виникло внаслідок минулих подій;
- б) погашення зобов'язання, ймовірно, призведе до зменшення ресурсів, що втілюють у собі економічні вигоди;
- в) оцінка зобов'язання може бути розрахунково визначена.

Гуманітарна допомога – це цільова адресна безоплатна допомога у грошовій або натуральній формі у вигляді безповоротної фінансової допомоги або добровільних пожертвувань чи допомоги у вигляді виконаних робіт, надання послуг.

Джерела цільового фінансування та цільових надходжень – субсидії; асигнування з бюджету; цільові внески фізичних та юридичних осіб; гуманітарна допомога; чистий прибуток підприємства.

Контрольні питання

1. Якими П(С)БО регламентуються методологічні засади формування в обліку інформації про забезпечення майбутніх витрат і платежів?
2. Поясніть значення терміна «забезпечення» та наведіть їх класифікацію.
3. Як визнаються та оцінюються в бухгалтерському обліку створені забезпечення?
4. На які потреби підприємства забороняється створення забезпечень?
5. Які існують види забезпечення виконання господарських зобов'язань?
6. На яких рахунках бухгалтерського обліку ведеться узагальнення інформації про рух коштів, які резервуються для забезпечення майбутніх витрат і платежів та їх включення до витрат поточного періоду?
7. Дайте визначення цільовому фінансуванню та цільовим надходженням. Як оцінюються кошти цільового фінансування?

8. Якими запасами на рахунках бухгалтерського обліку відображаються операції щодо цільового фінансування капітальних інвестицій?

9. Які рахунки бухгалтерського обліку використовуються для відображення інформації про фінансування заходів цільового призначення?

10. Назвіть основні напрями використання коштів цільового фінансування та цільових надходжень.

11. Визначте джерела цільового фінансування та цільових надходжень.

12. Хто може бути отримувачем гуманітарної допомоги?

13. Яким чином здійснюється аналітичний облік коштів цільового фінансування і цільових надходжень?

14. Як розраховується щомісячна сума забезпечень виплат персоналу?

15. Як нараховуються і використовуються забезпечення гарантійних зобов'язань?

16. Як відображається на рахунках бухгалтерського обліку отримання і використання цільового фінансування і цільових надходжень?

17. Як відображається на рахунках бухгалтерського обліку отримання і використання гуманітарної допомоги?

Тестові завдання

1. *За якою ознакою в обліку відкриваються субрахунки до балансового рахунку 48 «Цільове фінансування і цільові надходження»?*

- а) залежно від виду майбутніх витрат;
- б) залежно від цілей фінансування;
- в) за ознакою валюти;
- г) правильної відповіді немає.

2. *За журнально-ордерної форми обліку операції з цільового фінансування та цільових надходжень відображається в реєстрі:*

- а) журнал 1;
- б) журнал 2;
- в) журнал 4;
- г) журнал 7.

3. *Забезпечення не створюється для:*

- а) відшкодування витрат на виплату відпусток працівникам;
- б) відшкодування витрат на додаткове пенсійне забезпечення;
- в) відшкодування витрат на виконання зобов'язань щодо обтяжливих контрактів;
- г) погашення майбутніх збитків від діяльності підприємства.

4. *Забезпечення для відшкодування витрат на реструктуризацію визначається:*

- а) за сумою прямих витрат, не пов'язаних з діяльністю підприємства, що триває;
- б) у сумі попередньої вартості;
- в) за обліковою оцінкою ресурсів;
- г) правильної відповіді немає.

5. *Забезпечення майбутніх витрат і платежів – це:*

- а) зобов'язання з невизначеними сумою або часом погашення на дату балансу;
- б) зобов'язання, що може виникнути внаслідок минулих подій;
- в) зобов'язання за обтяжливими контрактами;
- г) грошові кошти, що утворюються страховиками з метою забезпечення виплат страхових сум і страхового відшкодування.

6. *Зобов'язання з невизначеною сумою або часом погашення на дату балансу називаються:*

- а) непередбаченим зобов'язанням;
- б) поточним зобов'язанням;
- в) забезпеченням;

- г) довгостроковим зобов'язанням.
7. *Гуманітарна допомога – це:*
- а) нецільова адресна безоплатна допомога в грошовій або натуральній формі;
 - б) безоплатна допомога в натуральній формі у вигляді пожертвувань;
 - в) цільова адресна безоплатна допомога в грошовій або натуральній формі;
 - г) усі відповіді правильні.
8. *Суми створених забезпечень визнаються:*
- а) активами;
 - б) доходами;
 - в) витратами;
 - г) зобов'язаннями.
9. *До умов визнання забезпечення не відносяться:*
- а) зобов'язання внаслідок минулих подій;
 - б) погашення зобов'язань у майбутньому призведе до зменшення економічних вигод;
 - в) оцінка зобов'язання може бути розрахунково визначена;
 - г) оцінка зобов'язання може бути достовірно визначена.
10. *Обліковим реєстром для відображення забезпечень є:*
- а) журнал 2;
 - б) журнал 3;
 - в) журнал 4;
 - г) журнал 7.
11. *Сума коштів, отриманих як добровільні внески жителів району на будівництво школи, відображається записом:*
- а) Д-т 15 «Капітальні інвестиції»
К-т 48 «Цільове фінансування і цільові надходження»;
 - б) Д-т 31 «Рахунки в банках»
К-т 48 «Цільове фінансування і цільові надходження»;
 - в) Д-т 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками»
К-т 48 «Цільове фінансування і цільові надходження»;
 - г) правильної відповіді немає.
12. *Узагальнення інформації про наявність та рух коштів для фінансування заходів цільового призначення здійснюється на рахунках:*
- а) 48 «Цільове фінансування і цільові надходження»;
 - б) 473 «Забезпечення гарантійних зобов'язань»;
 - в) 49 «Страхові резерви»;
 - г) 474 «Забезпечення інших витрат і платежів».
13. *Цільове фінансування капітальних інвестицій визнається:*
- а) дебіторською заборгованістю з одночасним визнанням доходу;
 - б) доходом протягом періоду корисного використання відповідних об'єктів основних засобів;
 - в) доходом протягом періоду, у якому були зазані витрати;
 - г) правильною відповіді немає.
14. *До джерел цільового фінансування та цільових надходжень НЕ належать:*
- а) асигнування з бюджету;
 - б) одержання гуманітарної допомоги;
 - в) плати за навчання;
 - г) фонд соціального страхування.
15. *Списання суми цільового фінансування і цільових надходжень, яка визнається доходом, відображається записом:*
- а) Д-т 48 «Цільове фінансування і цільові надходження»
К-т 718 «Дохід від безоплатно одержаних оборотних активів»;

- б) Д-т 48 «Цільове фінансування і цільові надходження»
К-т 949 «Інші витрати операційної діяльності»;
- в) Д-т 48 «Цільове фінансування і цільові надходження»
К-т 719 «Інші доходи від операційної діяльності»;
- г) Д-т 48 «Цільове фінансування і цільові надходження»
К-т 746 «Інші доходи».

1б. Створення забезпечення виплат відпусток основним робітникам відображається бухгалтерським проведенням:

- а) Д-т 23 «Виробництво»
К-т 471 «Забезпечення виплат відпусток»;
- б) Д-т 661 «Розрахунки за заробітною платою»
К-т 471 «Забезпечення виплат відпусток»;
- в) Д-т 91 «Загальновиробничі витрати»
К-т 471 «Забезпечення виплат відпусток»;
- г) Д-т 471 «Забезпечення виплат відпусток»
К-т 661 «Розрахунки за заробітною платою».

Практичні ситуації

Завдання 2.4.1

Вихідні дані

Розрахована на березень 20X1 р. сума забезпечення виплат відпусток працівникам підприємства склала 8 525 грн, у тому числі:

- робітникам, зайнятим виробництвом продукції – 3 630 грн;
- іншому виробничому персоналу – 2 245 грн;
- адміністративно-управлінському персоналу – 1 380 грн;
- персоналу, що займається збутом продукції – 750 грн;
- персоналу об'єктів соціально-культурного призначення – 520 грн.

Зміст завдання

Відобразити на рахунках бухгалтерського обліку операції, пов'язані з формуванням та використанням забезпечення виплат відпусток працівникам у звітному періоді.

Завдання 2.4.2

Вихідні дані

Річна планова сума на оплату відпусток складає 14 9448 грн; загальний плановий фонд оплати праці ТОВ «Лотос» – 1 568 000 грн.

Суми нарахованої заробітної плати працівників ТОВ «Лотос» взяти із завдання 1.4.1 теми 1.4 «Облік розрахунків з оплати праці та зі страхування». Ставка єдиного внеску на соціальне страхування – 37 %.

Зміст завдання

1) Здійснити розрахунок забезпечення виплат відпусток працівникам ТОВ «Лотос» за березень 20X1 р. (табл. 2.4.1).

Таблиця 2.4.1

Розрахунок забезпечення виплат відпусток за березень 20XX р.

№ з/п	Категорія працівників	Рахунок витрат	Нарахована заробітна плата, грн	Забезпечення на виплату відпусток, грн.		
				на оплату відпусток (за нормативом) (гр. 4 × норматив)	єдиний внесок на соціальне страхування (гр. 5 × % єдиного внеску)	Всього за Кт рахунку 471 (гр. 5 + гр. 6)
1	2	3	4	5	6	7
1	Виробничий персонал	23				
2	Загально-виробничий персонал	91				
3	Адміністративний персонал	92				
4	Персонал відділу збуту	93				
	Всього					

2) Відобразити на рахунках бухгалтерського обліку операції зі створення забезпечення виплат відпусток.

Завдання 2.4.3*Вихідні дані*

Для забезпечення гарантійних зобов'язань підприємства було здійснено відрахування від суми чистого доходу від реалізації в розмірі 3 %, що дорівнює 2 800 грн.

Витрати на гарантійний ремонт реалізованої продукції в звітному періоді склали:

- використані запасні частини – 710 грн;
- заробітна плата за виконаний ремонт – 1 040 грн;
- відрахування на соціальні заходи – 37 %.

Зміст завдання

Відобразити на рахунках бухгалтерського обліку операції, пов'язані з формуванням та використанням забезпечення гарантійних зобов'язань підприємства.

Завдання 2.4.4*Вихідні дані*

Планова сума на оплату відпусток на рік становить 1 800 000,00 грн, відрахування до фондів обов'язкового державного соціального страхування – 720 000,00 грн, плановий фонд оплати праці на рік по підприємству становить 20 000 000,00 грн.

Зміст завдання

1. Розрахувати відсоток забезпечення виплат відпусток у звітному році.
2. Відобразити на рахунках бухгалтерського обліку операції, пов'язані з формуванням забезпечення виплат відпусток.

Завдання 2.4.5*Вихідні дані*

Фактична сума заробітної плати за січень становила 1 600 000 грн. Сума забезпечення становитиме 201 600 грн.

Зміст завдання

1. Розрахувати відсоток забезпечення виплат відпусток у звітному році.
2. Відобразити на рахунках бухгалтерського обліку операції, пов'язані з формуванням забезпечення виплат відпусток.

Завдання 2.4.6

Вихідні дані

За даними відділу кадрів (довідка), станом на 31 грудня поточного року працівники підприємства не використали 3 000 календарних днів належної їм відпустки.

Середньоденна заробітна плата по підприємству становить 150,00 грн.

За даними бухгалтерського обліку попередньо розраховане кредитове сальдо субрахунку 471 «Забезпечення виплат відпусток» становить 219 000,00 грн.

Зміст завдання

1. Визначити реальну суму забезпечення виплат відпусток на дату складання балансу.
2. Відобразити на рахунках бухгалтерського обліку корегування величини забезпечення виплат відпусток на дату складання балансу.

Завдання 2.4.7

Вихідні дані

Господарські операції, пов'язані з формуванням та використанням забезпечень, наведені в табл. 2.4.2.

Таблиця 2.4.2

Господарські операції ПрАТ «Промінь»

№ з/п	Зміст господарських операцій	Сума, грн
1	2	3
1	Створено резерв на оплату відпусток для працівників зайнятих в: – основному та допоміжному виробництві; – управлінні підприємством; – збуті продукції.	85 000 24 000 12 000
2	Отримано бюджетне фінансування на розрахунковий рахунок дня будівництва дитячого садка.	100 000
3	Нараховано гарантійний резерв на майбутні витрати по ремонту виробленої продукції з гарантією	8 000
4	Створено резерв на оплату відпусток працівникам, які зайняті в соціально-культурній сфері	30 000
5	Нараховано відпускні працівникам, зайнятим в: – основному та допоміжному виробництві, – управлінні підприємством; – збуті продукції; – соціокультурній сфері.	242 000 87 000 47 000 38 000
6	Здійснено виплати з каси відпускних працівникам підприємства	414 000
7	Здійснено відрахування на соціальні заходи за рахунок резерву відпусток	Визначити

Закінчення табл. 2.4.2

8	Фактичні витрати на брак, списані за рахунок гарантійного ремонту	45 000
9	Виплачено пенсію пенсіонерам, які працюють, за рахунок створеного пенсійного фонду	70 000
10	Списано фактичні витрати, пов'язані з будівництвом дитячого садка за рахунок цільового фінансування	98 500
11	Внесено готівкою від батьків за утримання дітей у дитячому садку підприємства	5 600

Зміст завдання

Скласти журнал реєстрації господарських операцій, пов'язаних з формуванням та використанням забезпечення зобов'язань.

Завдання 2.4.8

Вихідні дані

Господарські операції, пов'язані з використанням коштів цільового фінансування і цільових надходжень, наведено в табл. 2.4.3.

Таблиця 2.4.3

Господарські операції з цільового фінансування і цільових надходжень

№ з/п	Зміст господарських операцій	Сума, грн
1	2	3
1	Отримано кошти за бюджетним дорученням на утримання дитячих закладів	5 000,0
2	Відображено нараховану суму внесків батьків на утримання дитячих закладів	1 200,0
3	Відображені витрати на утримання дитячих закладів	6 000,0
4	Відображена сума отриманих внесків батьків на утримання дитячих установ	1 200,0
5	У кінці звітної періоду списується сума цільового фінансування і цільових надходжень, яка визнається доходом	6 200,0
6	Списуються витрати на утримання дитячих установ	6 000,0
7	Відображено суму коштів, отриманих забудовником від пайовика для пайової участі в будівництві житлового будинку	300 000,0
8	Оформлені документи на право власності пайовика на відповідну частку збудованого житлового будинку і акт приймання-передачі об'єкта	280 000,0
9	Повернуто пайовику невикористані кошти на будівництво житлового будинку	20 000,0
10	Нараховано фінансовані з бюджету компенсаційні витрати працівникам підприємства	13 000,0
11	Відображена сума заборгованості з бюджетного фінансування компенсаційних виплат	13 000,0

Зміст завдання

Скласти журнал реєстрації господарських операцій, пов'язаних з цільовим фінансуванням і цільовими надходженнями.

Навчально-методичні матеріали: [2], [4], [13], [16], [18], [19], [25], [55], [66].

РОЗДІЛ 3

ОБЛІК ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ

Тема 3.1. Облік статутного капіталу

Мета заняття

1. Засвоїти призначення, склад та джерела формування власного капіталу підприємства.
2. Вивчити і засвоїти вимоги щодо розміру, порядку формування та зміни статутного капіталу суб'єкта господарювання.
3. Оволодіти методикою відображення облікової інформації за операціями зі статутним капіталом підприємства на рахунках бухгалтерського обліку.

Ключові терміни і поняття

Власний капітал – це частина в активах підприємства, що залишається після вирахування його зобов'язань.

Зареєстрований (пайовий) капітал – зафіксована в установчих документах сума статутного капіталу, іншого зареєстрованого капіталу, а також пайовий капітал у сумі, яка формується відповідно до законодавства.

Статутний капітал – зафіксована в установчих документах загальна вартість активів, які є внеском власників (учасників) до капіталу підприємства.

Пайовий капітал – сума пайових внесків членів спілок та інших підприємств, що передбачена установчими документами.

Акціонерне товариство – господарське товариство, яке має статутний капітал, поділений на визначену кількість акцій однакової номінальної вартості, і несе відповідальність за зобов'язаннями тільки майном товариства, а акціонери несуть ризик збитків, пов'язаних із діяльністю товариства, в межах вартості належних їм акцій.

Товариство з обмеженою відповідальністю – господарське товариство, що має статутний капітал, поділений на частки, розмір яких визначається установчими документами, і несе відповідальність за своїми зобов'язаннями тільки своїм майном. Учасники товариства, які повністю сплатили свої вклади, несуть ризик збитків, пов'язаних з діяльністю товариства, у межах своїх вкладів.

Товариство з додатковою відповідальністю – господарське товариство, статутний капітал якого поділений на частки визначених установчими документами розмірів і яке несе відповідальність за своїми зобов'язаннями власним майном, а в разі його недостатності учасники цього товариства несуть додаткову солідарну відповідальність у визначеному установчими документами однаково кратному розмірі до вкладу кожного з учасників.

Повне товариство – господарське товариство, всі учасники якого відповідно до укладеного між ними договору здійснюють підприємницьку діяльність від імені товариства і несуть додаткову солідарну відповідальність за зобов'язаннями товариства всім своїм майном.

Командитне товариство – господарське товариство, в якому один або декілька учасників здійснюють від імені товариства підприємницьку діяльність і несуть за його зобов'язаннями додаткову солідарну відповідальність усім своїм майном, на яке за законом може бути звернено стягнення (повні учасники), а інші учасники присутні в діяльності товариства лише своїми вкладками (вкладники).

Випуск цінних паперів – сукупність певного виду емісійних цінних паперів одного емітента, однієї номінальної вартості, які мають однакову форму випуску і міжнародний ідентифікаційний номер та забезпечують їхнім власникам однакові права незалежно від часу придбання і способу їх емісії.

Емісія акцій – сукупність дій емітента, що провадяться в установленій законодавством послідовності і спрямовані на розміщення емісійних цінних паперів серед їх перших власників.

Акція – іменний цінний папір, який посвідчує майнові права його власника (акціонера), що стосуються акціонерного товариства, включаючи право на отримання частини прибутку акціонерного товариства у вигляді дивідендів та право на отримання частини майна акціонерного товариства у разі його ліквідації, право на управління акціонерним товариством, а також немайнові права, передбачені Цивільним кодексом України та законом, що регулює питання створення, діяльності та припинення акціонерних товариств.

Прості акції – акції, що надають їхнім власникам право на отримання частини прибутку акціонерного товариства у вигляді дивідендів, на участь в управлінні акціонерним товариством, на отримання частини майна акціонерного товариства у разі його ліквідації та інші права, передбачені законом, що регулює питання створення, діяльності та припинення акціонерних товариств. Прості акції надають їхнім власникам однакові права. Прості акції не підлягають конвертації у привілейовані акції або інші цінні папери акціонерного товариства.

Привілейовані акції – акції, що надають їхнім власникам переважні, стосовно власників простих акцій, права на отримання частини прибутку акціонерного товариства у вигляді дивідендів та на отримання частини майна акціонерного товариства у разі його ліквідації, а також надають права на участь в управлінні акціонерним товариством у випадках, передбачених статутом і законом, який регулює питання створення, діяльності та припинення акціонерних товариств.

Конвертовані привілейовані акції – акції, що можуть мати властивість обмінюватися за обумовленою ставкою на певну кількість звичайних акцій чи облігацій певного емітенту. Неконвертовані акції не змінюють свій статус.

Конвертовані облігації – облігації компанії, які можна в певній пропорції обміняти на звичайні акції цієї компанії. Конвертовані облігації характеризуються двома основними рисами: вони передбачають право на отримання доходу і, разом із тим, опціон на покупку звичайних акцій емітента.

Депозитарій – професійний учасник ринку цінних паперів, що здійснює послуги зі зберігання сертифікатів цінних паперів і здійснює послуги з обліку переходу прав власності на цінні папери.

Дивіденди – частина чистого прибутку, розподілена між учасниками (власниками) відповідно до частки їхньої участі у власному капіталі підприємства.

Контрольні питання

1. Дайте визначення господарського товариства.
2. Дайте визначення власного капіталу підприємства.
3. Які основні складові елементи власного капіталу?
4. Дайте визначення зареєстрованому капіталу.
5. Дайте визначення статутного капіталу.
6. Які вимоги до розміру статутного капіталу акціонерного товариства в Україні?
7. Дайте визначення акції.
8. Які існують класифікаційні ознаки акцій?
9. Як впливають на розмір та структуру статутного капіталу роздільності та консолідація акцій?

10. На яку дату здійснюється відображення в обліку статутного капіталу акціонерного товариства?

11. Які вимоги встановлені до засновників акціонерного товариства щодо терміну володіння та мінімальної кількості належних їм акцій?

12. Дайте визначення емісійного доходу акціонерного товариства?

13. Укажіть основні способи збільшення статутного капіталу. Як ці зміни відображаються у Звіті про власний капітал?

14. Яким чином може здійснюватися зменшення статутного капіталу та який порядок його відображення у Звіті про власний капітал?

15. На які показники Звіту про власний капітал впливає нарахування дивідендів?

16. Яким чином операції, пов'язані з викупом акцій та їх анулюванням відображаються у Звіті про власний капітал?

17. Наведіть приклади господарських операцій підприємства, які обумовлюють збільшення або зменшення складових елементів власного капіталу підприємства.

18. Які акції відносяться до викуплених?

19. За рахунок яких джерел акціонерне товариство може здійснювати викуп акцій власного випуску?

20. Дайте визначення дивідендів.

21. Які джерела виплати дивідендів по акціях передбачені діючим законодавством України?

22. На яку дату визначається перелік власників акцій, які мають право на отримання дивідендів?

23. Яким чином нарахування дивідендів впливає на розмір власного капіталу?

Тестові завдання

1. *Вартість чистих активів підприємства визначається як різниця:*

- а) між сумою оборотних активів і сумою поточних зобов'язань;
- б) між сумою необоротних активів і сумою поточних зобов'язань;
- в) між загальною сумою активів і загальною сумою зобов'язань;
- г) між сумою необоротних активів і сумою довгострокових зобов'язань.

2. *Власний капітал – це:*

- а) робочий капітал;
- б) вартість прав власників підприємства;
- в) боргові зобов'язання та чистий прибуток;
- г) частина в активах підприємства, що залишається після вирахування його зобов'язань.

3. *Збільшення номіналу випущених акцій призводить до:*

- а) збільшення розміру статутного капіталу;
- б) збільшення розміру нерозподіленого прибутку;
- в) збільшення розміру додаткового вкладеного капіталу;
- г) не змінює загальну оцінку власного капіталу.

4. *До складу власного капіталу входить:*

- а) запаси та основні засоби;
- б) зобов'язання та нерозподілений прибуток;
- в) статутний капітал, додатковий капітал, нерозподілений прибуток;
- г) статутний капітал, додатковий капітал, чистий прибуток.

5. *До основних джерел збільшення статутного капіталу акціонерної компанії в Україні належать:*

- а) додаткові внески акціонерів;
- б) обмін облігацій на акції;

- в) суми дооцінки основних засобів товариства;
г) правильної відповіді немає.
6. Чи призводить викуп акцій до зміни величини статутного капіталу:
- а) не призводить;
б) призводить у розмірі їхньої ринкової вартості;
в) призводить у розмірі їхньої номінальної вартості;
г) правильної відповіді немає.
7. Викуп власних акцій призводить до зменшення статутного капіталу акціонерного товариства у розмірі:
- а) номінальної вартості викуплених акцій;
б) ринкової вартості викуплених акцій;
в) фактичної собівартості викуплених акцій;
г) справедливої вартості викуплених акцій.
8. Сальдо на рахунку 40 «Зареєстрований капітал» акціонерного товариства повинне дорівнювати:
- а) сумарній вартості коштів, які належать до сплати учасниками за придбані ними акції товариства;
б) сумарній номінальній вартості випущених акцій товариства;
в) сумарній вартості активів товариства;
г) правильна відповідь відсутня.
9. Сальдо рахунку 46 «Неоплачений капітал»:
- а) збільшує суму дебіторської заборгованості підприємства;
б) вираховується при визначенні підсумкової суми власного капіталу підприємства;
в) додається при визначенні суми власного капіталу підприємства;
г) зменшує суму дебіторської заборгованості.
10. Для нарахування дивідендів по простих акціях джерелом може бути:
- а) нерозподілений прибуток та резервний капітал;
б) нерозподілений прибуток;
в) резервний капітал;
г) додатковий капітал.
11. В Україні право на отримання дивідендів мають особи, які є акціонерами цього товариства на:
- а) дату прийняття рішення про виплату дивідендів;
б) початок строку виплати дивідендів;
в) на останній календарний день року, за який нараховуються дивіденди;
г) на перший календарний день року, за який нараховуються дивіденди.
12. До складу власного капіталу входить:
- а) запаси та основні засоби;
б) зобов'язання та нерозподілений прибуток;
в) статутний капітал, додатковий капітал, нерозподілений прибуток;
г) доходи майбутніх періодів та капітал у дооцінках.
13. Нарахування дивідендів по акціонерах на початок виплати відображається записом:
- а) Д-т 441 «Прибуток нерозподілений»
К-т 443 «Прибуток, використаний у звітному періоді»;
б) Д-т 671 «Розрахунки за нарахованими дивідендами»
К-т 46 «Неоплачений капітал»;
в) Д-т 443 «Прибуток, використаний у звітному періоді»
К-т 671 «Розрахунки за нарахованими дивідендами»;
г) Д-т 441 «Прибуток нерозподілений»
К-т 685 «Розрахунки з іншими кредиторами».

14. Знайдіть відповідність між проводками та їхнім змістом:

А	Відображено зафіксовану в статуті суму статутного капіталу	1	Д-т 311 К-т 421
Б	Відображено різницю між продажною (за грошові кошти) і номінальною вартістю первинно розміщених акцій	2	Д-т 672 К-т 301
В	Відображено суму зменшення статутного капіталу ПАТ через зменшення номінальної вартості акцій	3	Д-т 451 К-т 672
Г	Відображено суму відшкодування акціонерам збитків від зменшення номінальної вартості акцій виплатою готівки із каси ПАТ	4	Д-т 46 К-т 40
Д	ПАТ викупило в акціонерів акції за ціною, що збігається з номінальною вартістю	5	Д-т 40 К-т 672
Е	Відображено анульовані акції	6	Д-т 40 К-т 451

Практичні ситуації

Завдання 3.1.1

Вихідні дані

Засновники вирішили створити публічне акціонерне товариство із статутним капіталом 2 000 000 грн, поділений на 200 000 простих акцій номіналом 10 грн/шт. Згідно з установчим договором акції розміщують за номіналом з оплатою грошима та майном. Після підписання установчого договору на підприємстві відбулися наведені нижче операції:

- за 160 000 акцій засновники-фізичні особи перерахували на поточний рахунок у банку 1 600 000 грн;
- за 40 000 акцій засновники-юридичні особи (платники податку на прибуток та ПДВ) передали обладнання (для створюваного АТ – це основні засоби) ринковою вартістю 400 000 грн (у т. ч. ПДВ).

Вартість послуг депозитарію з обслуговування емісії – 50 000 грн.

Зміст завдання

1. Відобразити на рахунках бухгалтерського обліку операції, які пов'язані з формуванням статутного капіталу публічного акціонерного товариства.
2. Скласти обліковий реєстр – Журнал 7.

Завдання 3.1.2

Вихідні дані

Інформацію про перший випуск акцій (приватне розміщення серед засновників публічного акціонерного товариства) наведено в табл. 3.1.1.

Таблиця 3.1.1

Господарські операції за грудень 20X1 р.

№ з/п	Зміст операції	Сума, грн
1	Зареєстровано ПАТ «Березень» станом на 31.12.20X1р. Статутний капітал зареєстровано в сумі 190 000 грн, у складі якого: – прості акції 175 000 шт. номінальною вартістю 1,0 грн; – привілейовані акції 12 000 шт. номінальною вартістю 1,25 грн.	190 000 175 000 15 000
2	Засновники внесли в обмін на 38 000 простих і 8 000 привілейованих акцій до статутного капіталу ПАТ «Березень»: – акції іншого підприємства; – матеріали; – грошові кошти на поточний рахунок.	14 500 2 300 9 200

3	На поточний рахунок надійшли кошти від продажу:	
	– простих акцій 137000 шт. за ціною 1,2 грн;	164 400
	– привілейованих акцій 4000 шт. за ціною 1,5 грн.	6 000

Зміст завдання

1. Визначити розмір зареєстрованого статутного капіталу.
2. Визначити розмір емісійного доходу.
3. Відобразити на рахунках бухгалтерського обліку операції, які пов'язані з формуванням статутного капіталу публічного акціонерного товариства.

Завдання 3.1.3

Вихідні дані

Загальними зборами засновників публічного акціонерного товариства «Океан» (платник податку на прибуток та ПДВ) було вирішено збільшити статутний капітал на 400 000 грн шляхом публічного розміщення 20 000 простих акцій номінальною вартістю 20 грн за акцію.

З депозитарієм було укладено договір на обслуговування емісії. Вартість послуг складала – 2000 грн. Акції розмістили за ринковою ціною – 35,00 грн за акцію.

ПАТ «Океан» отримало:

- за 17 000 акцій від акціонерів-фізичних осіб кошти на поточний рахунок в банку в сумі 595 000 грн;
- за 3 000 акцій від акціонера-юридичної особи (платник податку на прибуток та ПДВ) товар ринковою вартістю 105 000 грн (у т. ч. ПДВ).

Зміст завдання

1. Відобразити на рахунках бухгалтерського обліку операції, пов'язані зі збільшенням статутного капіталу акціонерного товариства за рахунок додаткової емісії акцій.
2. Скласти обліковий реєстр (журнал 7) за рахунками: 40 «Зареєстрований капітал»; 421 «Емісійний дохід»; 46 «Неоплачений капітал».

Завдання 3.1.4

Вихідні дані

Публічне акціонерне товариство «Стандарт» (платник податку на прибуток і ПДВ) вирішило збільшити статутний капітал на 500 тис. простих акцій номіналом 10 грн/шт. Вартість послуг депозитарію цінних паперів з обслуговування емісії – 25 тис. грн. Акції розмістили серед акціонерів за ринковою ціною – 15 грн/шт. Усього від акціонерів надійшло на рахунок у банку 750 тис. грн.

Зміст завдання

1. Відобразити на рахунках бухгалтерського обліку операції, пов'язані зі збільшенням статутного капіталу акціонерного товариства за рахунок додаткової емісії акцій.
2. Скласти обліковий реєстр (журнал 7) за рахунками: 40 «Зареєстрований капітал»; 421 «Емісійний дохід»; 46 «Неоплачений капітал».

Завдання 3.1.5

Вихідні дані

Для приведення розміру статутного капіталу у відповідність до розміру чистих активів (ч. 3 ст. 155 ГКУ, ч. 3. ст. 14 Закону України «Про акціонерні товариства») публічне акціонерне товариство «Перлина» прийняло рішення зменшити свій статутний капітал до 200 тис. грн. за рахунок зменшення номінальної вартості всіх акцій. Статутний капітал до зменшення становив 1 900 тис. грн, після зменшення – 1 700 тис. грн. Виплати акціонерам не здійснювались.

Зміст завдання

1. Відобразити на рахунках бухгалтерського обліку операції, які пов'язані зі зменшенням величини статутного капіталу за рахунок зменшення номінальної вартості акцій.

2. Скласти обліковий регістр (журнал 7) за рахунками: 40 «Зареєстрований капітал»; 442 «Непокритий збиток».

Завдання 3.1.6

Вихідні дані

Публічне акціонерне товариство «Перлина» прийняло рішення зменшити свій статутний капітал на 300 тис. грн, зменшивши номінальну вартість усіх акцій. Статутний капітал до зменшення становив 2 000 тис. грн, після зменшення – 1 700 тис. грн. Грошові виплати акціонерам становлять 100 тис. грн; на погашення збитків спрямовано 150 тис. грн; на збільшення додаткового капіталу – 50 тис. грн.

Зміст завдання

1. Відобразити на рахунках бухгалтерського обліку операції, які пов'язані зі зменшенням величини статутного капіталу за рахунок зменшення номінальної вартості акцій.

2. Скласти обліковий регістр (журнал 7) за рахунками: 40 «Зареєстрований капітал»; 421 «Емісійний дохід»; 442 «Непокритий збиток»; 425 «Інший додатковий капітал».

Завдання 3.1.7

Вихідні дані

Публічне акціонерне товариство «Зоря» прийняло рішення вилучити 1 000 акцій за номінальною вартістю 60,0 грн/шт. з подальшим анулюванням таких акцій.

Зміст завдання

1. Відобразити на рахунках бухгалтерського обліку операції, які пов'язані зі зменшенням величини статутного капіталу через анулювання вилучених акцій.

2. Скласти обліковий регістр (журнал 7) за рахунками: 40 «Зареєстрований капітал»; 451 «Вилучений капітал».

Завдання 3.1.8

Вихідні дані

Величина статутного капіталу публічного акціонерного товариства «Скіф» складає 2 000 тис. грн. Частки його засновників становлять:

- 40 % (800 тис. грн) – ТОВ «Спектр»;
- 30 % (600 тис. грн) – ТОВ «Світанок»;
- 30 % (600 тис. грн) – ТОВ «Промінь».

За підсумками 20X1 року підприємство отримало 500 тис. грн. чистого прибутку, який засновники вирішили спрямувати на збільшення статутного капіталу через реінвестицію дивідендів.

Зміст завдання

1. Відобразити на рахунках бухгалтерського обліку операції, які пов'язані зі збільшенням величини статутного капіталу за рахунок реінвестиції дивідендів.

2. Скласти обліковий регістр (журнал 7) за рахунками: 40 «Зареєстрований капітал»; 441 «Прибуток нерозподілений»; 46 «Неоплачений капітал»; журнал 3 за рахунком 671 «Розрахунки за нарахованими дивідендами».

Навчально-методичні матеріали: [2], [4], [13], [16], [18], [19], [55], [66].

Тема 3.2. Облік резервного, додаткового, вилученого капіталу

Мета заняття

1. Засвоїти вимоги щодо розміру, порядку формування та зміни резервного, додаткового та вилученого капіталу суб'єкта господарювання.
2. Оволодіти практичними навиками щодо відображення операцій з вказаними вище видами власного капіталу.

Ключові терміни і поняття

Капітал у дооцінках – сума дооцінки необоротних активів і фінансових інструментів.

Додатковий капітал – емісійний дохід (сума, на яку вартість продажу акцій власної емісії перевищує їхню номінальну вартість), вартість безкоштовно отриманих необоротних активів, сума капіталу, який вкладено засновниками без збільшення статутного капіталу, накопичені курсові різниці, які відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку відображаються у складі власного капіталу та інші складові додаткового капіталу.

Резервний капітал – сума резервів, створених відповідно до чинного законодавства або установчих документів за рахунок нерозподіленого прибутку підприємства.

Неоплачений капітал – сума заборгованості власників (учасників) за внесками до статутного капіталу.

Вилучений капітал – фактична собівартість акцій власної емісії або часток, викуплених товариством у його учасників.

Емісійний дохід – сума перевищення доходів, отриманих підприємством від первинної емісії (випуску) власних акцій та інших корпоративних прав, над номіналом таких акцій (інших корпоративних прав).

Контрольні питання

1. Дайте визначення резервного капіталу.
2. Що таке капітал у дооцінках?
3. Визначте елементи додаткового капіталу
4. Дайте визначення нерозподіленого прибутку.
5. Дайте визначення непокритого збитку та поясніть його вплив на показники власного капіталу.
6. Дайте визначення неоплаченого та вилученого капіталу. У чому полягає різниця між цими поняттями?
7. Яка різниця з точки зору формування власного капіталу існує між товариствами, які діють на підставі статуту, та товариствами, які діють на підставі лише установчого договору?
8. Дайте визначення акціонерного товариства.
9. Які вимоги встановлені до розміру та порядку формування резервного капіталу акціонерного товариства в Україні?
10. Як викуп акцій власного випуску впливає на розмір власного капіталу акціонерного товариства?
11. Як реінвестування дивідендів впливає на розмір власного капіталу?

Тестові завдання

1. Порядок використання чистого прибутку визначається:
 - а) власником підприємства;
 - б) головним бухгалтером;
 - в) установчими документами;

- г) положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку.
2. Сума перевищення ціни викупу власних акцій над їхньою номінальною вартістю при анулюванні акцій відображається записом:
- а) Д-т 421 «Емісійний дохід» К-т 451 «Вилучені акції»;
 - б) Д-т 451 «Вилучені акції» К-т 421 «Емісійний дохід»;
 - в) Д-т 40 «Зареєстрований (пайовий) капітал» К-т 421 «Емісійний дохід»;
 - г) Д-т 443 «Прибуток, використаний у звітному періоді» К-т 451 «Вилучені акції».
3. Різниця між ціною реалізації випущених акцій та їхньою номінальною вартістю відображається записом:
- а) Д-т 311 «Поточні рахунки в національній валюті» К-т 421 «Емісійний дохід»;
 - б) Д-т 451 «Вилучені акції» К-т 421 «Емісійний дохід»;
 - в) Д-т 421 «Емісійний дохід» К-т 46 «Неоплачений капітал»;
 - г) Д-т 46 «Неоплачений капітал» К-т 422 «Інший вкладений капітал».
4. Основними напрямками використання резервного капіталу є:
- а) виплата дивідендів по простим акціям;
 - б) поповнення статутного капіталу;
 - в) покриття витрат з гарантованого обслуговування покупців;
 - г) покриття збитків звітного періоду.
5. Неоплачений капітал – це:
- а) сума заборгованостей власників за внесками до капіталу;
 - б) сума пайових внесків спілок та інших підприємств, що передбачена установчими документами;
 - в) сума, на яку вартість реалізації випущених акцій перевищує їхню номінальну вартість;
 - г) сума коштів, одержаних у ході передплати на акції.
6. Основними напрямками використання резервного капіталу є:
- а) виплата дивідендів за простими акціями;
 - б) поповнення статутного капіталу;
 - в) покриття збитків звітного періоду;
 - г) покриття витрат з гарантованого обслуговування покупців.
7. Розмір резервного капіталу АТ повинен бути не менше ніж:
- а) 5 % від чистого прибутку;
 - б) 10 % від розміру статутного капіталу;
 - в) 25 % від розміру статутного капіталу;
 - г) 5 % від розміру статутного капіталу.
8. Переоцінка об'єктів основних засобів впливає на:
- а) статутний капітал підприємства;
 - б) додатковий капітал;
 - в) нерозподілений прибуток;
 - г) капітал в дооцінках.
9. Дохід від безоплатно отриманих необоротних активів відображається у розмірі:
- а) справедливої вартості цих активів;
 - б) залишкової вартості цих активів;
 - в) нарахованої амортизації;
 - г) фактично використаної амортизації.

10. Розмір щорічних відрахувань до резервного капіталу в Україні визначається установчими документами товариства в розмірі не менше ніж:

- а) 25 % прибутку після сплати податку на прибуток;
- б) 10 % прибутку після сплати податку на прибуток;
- в) 5 % прибутку після сплати податку на прибуток;
- г) 3 % прибутку після сплати податку на прибуток.

11. Викуп товариством акцій власного випуску означає:

- а) скорочення кількості випущених товариством акцій;
- б) зменшення кількості акцій товариства в обігу;
- в) зменшення статутного капіталу;
- г) усі відповіді правильні.

12. За якою вартістю обліковують власні акції, викуплені в акціонерів:

- а) за фактичною собівартістю викупу;
- б) за номінальною вартістю;
- в) за ринковою вартістю;
- г) за справедливою вартістю.

13. Для відображення емісійного доходу складається бухгалтерська проводка:

- а) Д-т 672 «Розрахунки за іншими виплатами»
К-т 421 «Емісійний дохід»;
- б) Д-т 311 «Поточні рахунки в національній валюті»
К-т 421 «Емісійний дохід»;
- в) Д-т 40 «Зареєстрований (пайовий) капітал»
К-т 421 «Емісійний дохід»;
- г) Д-т 46 «Неоплачений капітал»
К-т 421 «Емісійний дохід».

14. Загальними зборами ПАТ прийняте рішення про анулювання 5 000 простих акцій номінальною вартістю 1 грн, які були викуплені в попередньому році за курсовою вартістю 2 грн 30 коп. Величина емісійного доходу:

- а) зменшиться на 6 500 грн;
- б) зменшиться на 5 000 грн;
- в) зменшиться на 11 500 грн;
- г) збільшиться на 6 500 грн.

15. Сума, на яку ціна викупу акцій нижче, ніж їхня номінальна вартість, при анулюванні акцій відображається записом:

- а) Д-т 421 «Емісійний дохід» К-т 451 «Вилучені акції»;
- б) Д-т 451 «Вилучені акції» К-т 421 «Емісійний дохід»;
- в) Д-т 40 «Зареєстрований (пайовий) капітал»
К-т 451 «Вилучені акції»;
- г) Д-т 443 «Прибуток, використаний у звітному періоді»
К-т 451 «Вилучені акції».

16. Погашення боргованості засновників та акціонерів з підписки на акції (емісія) відображається записом:

- а) Д-т 311 «Поточні рахунки в національній валюті»
К-т 685 «Розрахунки з іншими кредиторами»;
- б) Д-т 67 «Розрахунки з учасниками»
К-т 46 «Неоплачений капітал»;
- в) Д-т 311 «Поточні рахунки в національній валюті»
К-т 46 «Неоплачений капітал»;
- г) Д-т 46 «Неоплачений капітал»
К-т 40 «Зареєстрований (пайовий) капітал».

17. Якщо за підсумками року 5 % чистого прибутку, сума якого склала 100 000 грн, було перераховано до резервного капіталу, то сума власного капіталу підприємства внаслідок цієї операції:

- а) не змінилася;
- б) збільшилася на 5 000 грн;
- в) зменшилася на 5 000 грн;
- г) збільшилася на 10 000 грн.

18. Загальними зборами ПАТ прийняте рішення про анулювання 5 000 простих акцій номінальною вартістю 1 грн, які були викуплені в попередньому році за курсовою вартістю 2 грн. 30 коп. У Звіті про власний капітал величина емісійного доходу:

- а) зменшиться на 6 500 грн;
- б) зменшиться на 5 000 грн;
- в) зменшиться на 11 500 грн;
- г) збільшиться на 6 500 грн.

19. Анулювання викуплених акцій, коли ціна викупу більша, ніж номінальна вартість акцій, впливає на величину додаткового капіталу таким чином:

- а) емісійний дохід збільшується на суму перевищення ціни викупу над номінальною вартістю;
- б) емісійний дохід зменшується на суму перевищення ціни викупу над номінальною вартістю;
- в) емісійний дохід залишається без змін;
- г) не впливає взагалі.

20. Первісна вартість обладнання на 31.12.20X1 року становила 20 000 грн, а знос – 14 000 грн. Справедлива вартість обладнання на цю дату становила 24 000 грн. Підприємство прийняло рішення про переоцінку обладнання. Переоцінена сума зносу обладнання на 31.12.20X1 року дорівнює:

- а) 5 600 грн;
- б) 16 800 грн;
- в) 24 000 грн;
- г) 8 000 грн.

Практичні ситуації

Завдання 3.2.1

Вихідні дані

Публічне акціонерне товариство «Прогрес» прийняло рішення вилучити 800 акцій за ринковою вартістю 1 грн/шт. (номінальна вартість – 0,70 грн/шт.) з подальшим анулюванням таких акцій.

Зміст завдання

1. Відобразити на рахунках бухгалтерського обліку операції, які пов'язані з викупом та анулюванням акцій.

2. Скласти обліковий регістр (журнал 7) за рахунками: 40 «Зареєстрований капітал»; 451 «Вилучений капітал»; 421 «Емісійний дохід».

Завдання 3.2.2

Вихідні дані

Публічне акціонерне товариство «Райдуга» прийняло рішення викупити 500 акцій за ринковою вартістю 0,6 грн/шт. (номінальна вартість – 0,70 грн/шт.) з подальшим анулюванням таких акцій.

Зміст завдання

1. Відобразити на рахунках бухгалтерського обліку операції, які пов'язані з викупом та анулюванням акцій.
2. Скласти обліковий реєстр (журнал 7) за рахунками: 40 «Зареєстрований капітал»; 451 «Вилучений капітал», 421 «Емісійний дохід».

Завдання 3.2.3

Вихідні дані

На обліку АТ перебуває 200 000 простих акцій номінальною вартістю 1 грн, які було викуплено в попередньому році за курсовою вартістю 1,5 грн/шт. Статутний капітал АТ становить 2 млн. грн.

Загальними зборами акціонерів прийнято рішення анулювати 100 000 викуплених акцій та зменшити статутний капітал товариства, решту 100 000 раніше викуплених акцій розмістити повторно за грошові кошти безготівковим розрахунком. Акціонерне товариство реалізувало 45 000 акцій першому покупцю за ціною викупу та 55 000 – другому покупцю за номінальною вартістю. Кошти від повторного розміщення акцій отримано своєчасно згідно з умовами укладених договорів.

Зміст завдання

1. Визначити розмір зареєстрованого статутного капіталу акціонерного товариства після зміни установчих документів.
2. Відобразити на рахунках бухгалтерського обліку операції, пов'язані зі змінами власного капіталу.

Завдання 3.2.4

Вихідні дані

Публічне акціонерне товариство «Імпульс» на третьому році своєї діяльності збільшує статутний капітал на 1 000 тис. грн шляхом публічного розміщення 1 000 000 простих акцій за ринковою вартістю – 1,5 грн/шт. (номінальна вартість акції – 1 грн/шт.). Внески акціонерів в оплату 1 000 000 акцій було здійснено в повному обсязі грошовими коштами в національній валюті безготівковими рахунками.

Зміст завдання

1. Визначити розмір статутного капіталу та величину емісійного доходу після додаткової емісії акцій.
2. Відобразити на рахунках бухгалтерського обліку операції, пов'язані зі змінами власного капіталу.
3. Скласти обліковий реєстр (журнал 7) за рахунками: 40 «Зареєстрований капітал»; 421 «Емісійний дохід».

Завдання 3.2.5

Вихідні дані

Публічне акціонерне товариство «Аура» безоплатно отримало виробничий інвентар, залишкова вартість якого за актом приймання-передачі становить 50 000 грн, а сума нарахованого зносу за період експлуатації дорівнює 10 000 грн. Ринкова вартість інвентарю з урахуванням зносу оцінюється в сумі 55 000 грн, а очікуваний строк його експлуатації становить 5 років. Втрати на перевезення цього інвентарю транспортною організацією становили 1 500 грн, крім того, ПДВ – 300 грн. Нарахування амортизації здійснюється за прямолінійним методом.

Зміст завдання

1. Розрахувати суму місячної амортизації безоплатно отриманого інвентарю.
2. Відобразити на рахунках бухгалтерського обліку операції, пов'язані з безоплатним отриманням інвентарю та нарахуванням його амортизації.

Завдання 3.2.6

Вихідні дані

Виробниче обладнання підприємства має первісну вартість 800 000 грн, а сума його зносу на дату переоцінки становила 200 000 грн. У результаті дооцінки обладнання його залишкова вартість зросла в 1,5 рази і склала 900 000 грн. Під час наступної переоцінки обладнання було уцінено до 492 000 грн. На цю дату його залишкова вартість становила 820 000 грн.

Зміст завдання

Відобразити на рахунках бухгалтерського обліку операції з переоцінки виробничого обладнання.

Завдання 3.2.7

Вихідні дані

Публічне акціонерне товариство «Глобус» має первісну вартість 400 000 грн, а сума її зносу на дату переоцінки становила 100 000 грн. У результаті переоцінки балансову вартість об'єкта було уцінено до 210 000 грн. Під час наступної переоцінки справедлива вартість об'єкта зросла до 320 000 грн. На цей момент балансова вартість дорівнювала 200 000 грн, а сума зносу – 80 000 грн.

Зміст завдання

Відобразити на рахунках бухгалтерського обліку операції з переоцінки споруди.

Завдання 3.2.8

Вихідні дані

За результатами діяльності в 20X1 році публічне акціонерне товариство «Сатурн» отримало чистий прибуток на суму 450 000 грн. У 20X2 році були здійснені відрахування в резервний капітал у розмірі 5 %.

Зміст завдання

Відобразити операції з формування резервного капіталу в системі бухгалтерського обліку.

Завдання 3.2.9

Вихідні дані

Загальними зборами акціонерів ПрАТ «Юпітер» прийнято рішення про грошову виплату дивідендів за підсумками роботи в 20X1 році. В обігу знаходяться всі випущені акції – 2 100 000 шт., з яких:

- 100 000 акцій – привілейовані з фіксованим дивідендом 0,5 грн на одну акцію;
- 2 000 000 акцій – прості.

Чистий прибуток товариства на дату оголошення дивідендів становив 40 000 грн. Сформований резервний капітал – 200 000 грн.

Зміст завдання

1. Визначити:

- джерело нарахування дивідендів;
- розмір фонду виплати дивідендів;
- суму дивідендів до сплати по акціям.

2. Відобразити операції з нарахування дивідендів у системі бухгалтерського обліку.

Навчально-методичні матеріали: [2], [4], [13], [16], [18], [19], [55], [66].

РОЗДІЛ 4

ОБЛІК ДОХОДІВ, ВИТРАТ ТА ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Тема 4.1. Облік доходів, витрат і фінансових результатів операційної діяльності

Мета заняття

1. Засвоїти порядок визнання, класифікації та визначення доходів і витрат операційної діяльності підприємства.
2. Опанувати порядок формування фінансових результатів від операційної діяльності підприємства.
3. Оволодіти методикою відображення інформації про доходи, витрати та отримані фінансові результати операційної діяльності на рахунках бухгалтерського обліку.

Ключові терміни і поняття

Звичайна діяльність – будь-яка основна діяльність підприємства, а також операції, що її забезпечують або виникають внаслідок її проведення.

Операційна діяльність – основна діяльність підприємства, а також інші види діяльності, які не є інвестиційною чи фінансовою діяльністю.

Основна діяльність – операції, пов'язані з виробництвом або реалізацією продукції (товарів, робіт, послуг), що є головною метою створення підприємства і забезпечують основну частку його доходу.

Доходи – збільшення економічних вигод у вигляді надходження активів або зменшення зобов'язань, які призводять до зростання власного капіталу (за винятком зростання капіталу за рахунок внесків власників).

Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) – дохід (виручка) від реалізації продукції, товарів, робіт, послуг (у т. ч. платежі від оренди об'єктів інвестиційної нерухомості) за вирахуванням наданих знижок, вартості повернутих раніше проданих товарів, доходів, що за договорами належать комітентам (принципалам тощо), та податків і зборів.

Інші операційні доходи – суми інших доходів від операційної діяльності підприємства, крім чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг): дохід від операційної оренди активів; дохід від операційних курсових різниць; відшкодування раніше списаних активів; дохід від роялті, відсотків, отриманих на залишки коштів на поточних рахунках у банках, дохід від реалізації оборотних активів (крім фінансових інвестицій), необоротних активів, утримуваних для продажу, та групи вибуття, дохід від списання кредиторської заборгованості, одержані штрафи, пені, неустойки тощо.

Витрати – зменшення економічних вигод у вигляді вибуття активів або збільшення зобов'язань, які призводять до зменшення власного капіталу (за винятком зменшення капіталу за рахунок його вилучення або розподілення власниками).

Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) – виробнича собівартість реалізованої продукції (робіт, послуг) та/або собівартість реалізованих товарів.

Адміністративні витрати – загальногосподарські витрати, пов’язані з управлінням та обслуговуванням підприємства.

Витрати на збут – витрати підприємства, пов’язані з реалізацією продукції (товарів), – витрати на утримання підрозділів, що займаються збутом продукції (товарів), рекламу, доставку продукції споживачам тощо.

Елемент витрат – сукупність економічно однорідних витрат.

Інші операційні витрати – собівартість реалізованих виробничих запасів, необоротних активів, утримуваних для продажу, та групи вибуття; відрахування на створення резерву сумнівних боргів і суми списаної безнадійної дебіторської заборгованості; втрати від знецінення запасів; втрати від операційних курсових різниць; визнані економічні (фінансові) санкції; відрахування для забезпечення наступних операційних витрат, а також усі інші витрати, що виникають у процесі операційної діяльності підприємства (крім витрат, що включаються до собівартості продукції (товарів, робіт, послуг).

Витрати (дохід) з податку на прибуток – загальна сума витрат (доходу) з податку на прибуток, яка складається з поточного податку на прибуток з урахуванням відстроченого податкового зобов’язання і відстроченого податкового активу.

Прямі витрати – витрати, що можуть бути віднесені безпосередньо до конкретного об’єкта витрат економічно доцільним шляхом.

Об’єкт витрат – продукція, роботи, послуги або вид діяльності підприємства, які потребують визначення пов’язаних з їх виробництвом (виконанням) витрат.

Збиток – перевищення суми витрат над сумою доходу, для отримання якого були здійснені ці витрати.

Прибуток – сума, на яку доходи перевищують пов’язані з ними витрати.

Контрольні питання

1. В яких П(С)БО визначено методологічні засади обліку доходів, витрат та фінансових результатів діяльності підприємства?
2. За якими видами діяльності формується інформація про доходи, витрати і фінансові результати діяльності підприємства?
3. Дайте визначення доходу та витратам підприємства.
4. Розкрийте критерії визнання доходів та витрат.
5. Як класифікується діяльність підприємства?
6. Назвіть та поясніть принципи визнання доходів і витрат.
7. Розкрийте послідовність розрахунку валового прибутку (збитку) та визначення чистого прибутку (збитку) підприємства.
8. Як визначається фінансовий результат підприємства від операційної діяльності і яким він може бути?
9. Назвіть основні принципи обліку доходів, витрат і фінансових результатів діяльності підприємства.
10. Яка діяльність вважається операційною?
11. Якими є основні умови визнання доходів і витрат підприємства?
12. За якими ознаками класифікують доходи підприємства?
13. Укажіть, за якими групами класифікують витрати підприємства.
14. Які витрати належать до витрат операційної діяльності?
15. Які витрати основної діяльності належать до прямих і непрямих?
16. З яких умов визнається дохід від реалізації продукції?
17. Назвіть умови визнання доходу від надання послуг.
18. Які витрати належать до виробничої собівартості готової продукції?
19. Як групують операційні витрати за елементами?
20. Яким чином відображаються на рахунках бухгалтерського обліку доходи та витрати за операціями з реалізації продукції?

21. Як у системі рахунків відображають інші операційні доходи і витрати?
22. Укажіть основні складові собівартості реалізованої продукції.
23. Визначте склад адміністративних витрат.
24. Які витрати підприємства належать до витрат, пов'язаних зі збутом продукції?
25. Як визначається фінансовий результат від реалізації готової продукції?
26. Як визначається фінансовий результат від іншої операційної діяльності?
27. На яких рахунках відображається чистий фінансовий результат (прибуток, збиток)?
28. З якою метою використовується субрахунок 704 «Відрахування з доходу»? В яких випадках використовується рахунок 704?

Тестові завдання

1. Що означає бухгалтерський запис: Д-т 361 «Розрахунки з вітчизняними покупцями» К-т 701 «Дохід від реалізації готової продукції»; Д-т 901 «Собівартість реалізованої готової продукції» К-т 26 «Готова продукція»:

- а) покупцям повернено готову продукцію;
- б) готову продукцію відвантажено покупцю;
- в) покупцем акцентовано платіж за реалізовану продукцію;
- г) правильна відповідь відсутня.

2. Витрати від знецінення запасів включається до складу:

- а) інших операційних витрат;
- б) собівартості реалізованої продукції;
- в) адміністративних витрат;
- г) витрат на збут.

3. Підставою для визнання доходів від продажу продукції (товарів) згідно з П(С)БО 15 «Доходи» є момент:

- а) відвантаження товарів покупцю;
- б) отримання авансу від покупця;
- в) отримання грошових коштів від покупця за відвантажену їм раніше продукцію;
- г) правильна відповідь відсутня

4. Собівартість реалізованих основних засобів включається до складу:

- а) інших операційних витрат;
- б) собівартості реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг);
- в) інших витрат;
- г) адміністративних витрат.

5. Витрати включаються до Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) на підставі принципу:

- а) економічності;
- б) доцільності;
- в) нарахування та відповідності доходів і витрат;
- г) автономності.

6. Якщо підприємство після відвантаження готової продукції на 24 000 грн, у т. ч. ПДВ 4 000 грн, надало знижку на суму 1 800 грн, то чистий дохід від реалізації готової продукції становитиме:

- а) 20 000 грн;
- б) 24 000 грн;
- в) 22 200 грн;
- г) 18 200 грн.

7. Витрати на збут списуються на:

- а) витрати діяльності;
- б) собівартість реалізованої продукції;

- в) фінансові результати діяльності;
- г) виробничу собівартість продукції.

8. 3.01.20X1 року підприємство сплатило 6 000 грн за періодичну пресу за I півріччя. Витрати січень 20X1 року становлять:

- а) 1 000 грн – інші операційні витрати;
- б) 1 000 грн – адміністративні витрати;
- в) 6 000 грн – адміністративні витрати;
- г) 6 000 грн – витрати майбутніх періодів.

9. Доходи включаються до складу об'єктів облікового процесу на підставі принципів бухгалтерського обліку:

- а) автономності;
- б) нарахування;
- в) періодичності;
- г) обачності.

10. У звітному періоді підприємство отримало:

- винагороду за здане у фінансову оренду будівлю санаторію – 1 240 грн;
- грошові кошти від комірника для відшкодування крадіжки товарів – 825 грн;
- дивіденди – 1 600 грн;
- дохід від списання безнадійної кредиторської заборгованості за придбані матеріальні ресурси – 2 000 грн;
- виручку від реалізації основних засобів – 5 000 (без ПДВ) грн;
- дохід від неопераційної курсової різниці – 2 000 грн.

Сума іншого операційного доходу склала:

- а) 7 825 грн;
- б) 2 825 грн;
- в) 4 065 грн;
- г) 4 825 грн.

11. Підприємство у звітному періоді:

- списало собівартість реалізованої продукції – 1 200 000 грн;
- нарахувало зарплату управлінському персоналу – 800 000 грн;
- нарахувало амортизацію офісу підприємства – 2 000 грн;
- сплатило послуги залізниці з відвантаження готової продукції – 3 000 грн.

Витрати звітного періоду склали:

- а) 1 200 000 грн;
- б) 2 002 000 грн;
- в) 805 000 грн;
- г) 2 000 000 грн.

12. Списання адміністративних витрат на фінансові результати відображається записом:

- а) Д-т 92 «Адміністративні витрати»
К-т 441 «Прибуток нерозподілений»;
- б) Д-т 791 «Результат операційної діяльності»
К-т 92 «Адміністративні витрати»;
- в) Д-т 441 «Прибуток нерозподілений»
К-т 92 «Адміністративні витрати»;
- г) Д-т 442 «Непокриті збитки»
К-т 92 «Адміністративні витрати».

13. У звітному періоді підприємство отримало виручку від реалізації продукції на суму 700 000 грн, крім того ПДВ – 140 000 грн. Собівартість реалізованої продукції

склала 620 000 грн, витрати на збут – 4 200 грн, адміністративні витрати – 7 000 грн.
Фінансовий результат від реалізації продукції складає:

- а) 80 000 грн (прибуток);
- б) 220 000 грн (прибуток);
- в) 68 800 грн (прибуток);
- г) 208 800 грн.

14. Собівартість реалізованої продукції відображається бухгалтерським проведенням:

- а) Д-т 901 «Собівартість реалізованої готової продукції»
К-т 701 «Дохід від реалізації готової продукції»;
- б) Д-т 901 «Собівартість реалізованої готової продукції»
К-т 23 «Виробництво»;
- в) Д-т 901 «Собівартість реалізованої готової продукції»
К-т 26 «Готова продукція»;
- г) Д-т 361 «Розрахунки з вітчизняними покупцями»
К-т 26 «Готова продукція».

15. Витрати на збут продукції списуються в дебет рахунку:

- а) 23 «Виробництво»;
- б) 901 «Собівартість реалізованої готової продукції»;
- в) 791 «Результат операційної діяльності»;
- г) 441 «Прибуток нерозподілений»

16. Підприємство у звітному періоді:

- сплатило вартість рекламних послуг у сумі 6 000 грн, у т. ч. ПДВ – 1000 грн;
- сплатило відсотки за короткостроковий кредит – 2 000 грн;
- нарахувало від'ємну курсову різницю з експорту готової продукції – 1 200 грн;
- сплатило штрафні санкції за порушення податкового законодавства – 320 грн;
- нарахувало матеріальну допомогу робітникам підприємства – 1 760 грн.

Сума інших витрат операційної діяльності складає:

- а) 6 200 грн;
- б) 6 520 грн;
- в) 2 080 грн;
- г) 3 280 грн.

17. Доходи від відшкодування раніше списаних активів:

- а) не визнаються доходами згідно з П(С)БО 15;
- б) відносяться до інших доходів від звичайної діяльності;
- в) відносяться до інших операційних доходів;
- г) є доходом від інвестиційної діяльності.

18. Прибуток, отриманий від операційної діяльності до оподаткування, це:

- а) прибуток від розміщення на депозитних рахунках тимчасово вільних коштів;
- б) прибуток, отриманий від реалізації цінних паперів;
- в) прибуток, отриманий від реалізації продукції допоміжного виробництва;
- г) дивіденди, отримані підприємством.

19. До адміністративних витрат відносяться:

- а) витрати на професійні послуги;
- б) витрати на ремонт тари;
- в) витрати на дослідження та розробки;
- г) витрати, пов'язані із реалізацією продукції.

20. Необхідною умовою визнання доходів діяльності є:

- а) договірна оцінка доходів;
- б) зростання капіталу за рахунок внесків учасників підприємства;

в) збільшення зобов'язань, що призводить до зменшення капіталу;

г) зменшення активів підприємства, що призводить до зменшення капіталу.

21. За звітний період було реалізовано товарів на суму 48 000 грн, у тому числі ПДВ – 8 000 грн (при придбанні цього товару було сплачено 36 000 грн, у тому числі ПДВ – 6 000 грн). Крім того, були реалізовані основні засоби на суму 72 000 грн, у тому числі ПДВ – 12 000 грн (первісна вартість реалізованих об'єктів 160 000 грн, сума нарахованого зносу – 20 000 грн). Фінансовий результат від реалізації товарів складає:

а) прибуток – 30 000 грн;

б) прибуток – 10 000 грн;

в) прибуток – 40 000 грн;

г) збиток – 80 000 грн.

22. Знайдіть відповідність між термінами та їхнім змістом:

А	Витрати	1	збільшення економічних вигод у вигляді надходження активів або зменшення зобов'язань, які приводять до зростання власного капіталу (крім зростання капіталу за рахунок внесків власників) за звітний період
Б	Збиток	2	зменшення економічних вигод у вигляді вибуття активів або збільшення зобов'язань, які призводять до зменшення власного капіталу (за винятком зменшення капіталу за рахунок його вилучення або розподілу власниками) за звітний період
В	Принцип періодичності	3	сума, на яку доходи перевищують пов'язані з ними витрати
Г	Доходи	4	зіставлення доходів звітного періоду з витратами, які були здійснені для отримання цих доходів
Д	Принцип нарахування та відповідності доходів і витрат	5	визначення фінансового результату діяльності підприємства розподілом доходів та витрат по звітних періодах (місяць, квартал, рік)
Е	Прибуток	6	перевищення суми витрат над сумою доходу, для отримання якого були здійснені ці витрати

Практичні ситуації

Завдання 4.1.1

Вихідні дані

На склад підприємства надійшло 200 одиниць виробленої продукції. Дебетовий оборот за рахунком 26 «Готова продукція» становить 22 000 грн. Підприємством реалізовано 150 одиниць продукції за ціною 410 грн за одиницю (з ПДВ). На кінець звітного періоду підприємство не має залишків незавершеного виробництва.

Протягом звітного періоду витрати підприємства були такими:

- витрати на виготовлення та випробування моделей і зразків з раціоналіза-торських пропозицій – 6 000 грн;
- витрати на сигналізацію – 3 800 грн,
- заробітна плата менеджерів з реалізації готової продукції – 10 130 грн;
- витрати з надсилання запрошень акціонерам на загальні збори – 2 100 грн;
- заробітна плата офісних працівників підприємства – 15 730 грн;
- від'ємна курсова різниця з експорту готової продукції – 1 200 грн;
- збитки від списання безнадійної заборгованості покупців – 1 673 грн;
- збиток від акцій асоційованого підприємства – 3 380 грн;

– штрафні санкції за порушення податкового законодавства – 314 грн.

Зміст завдання

Визначити собівартість реалізованої продукції, величину адміністративних витрат, витрат на збут, витрат від іншої операційної діяльності.

Завдання 4.1.2

Вихідні дані

Інформацію про доходи і витрати підприємства за звітний рік наведено в табл. 4.1.1.

Таблиця 4.1.1

Доходи і витрати підприємства за звітний період

№ з/п	Показники	Сума, тис. грн
1	Витрати на пакування готової продукції	300
2	Позитивна курсова різниця з імпорту виробничого обладнання	157
3	Знос будинку відпочинку підприємства	217
4	Отримані відсотки за облігаціями	1 520
5	Дохід від списання безнадійної кредиторської заборгованості за придбане обладнання	2 100
6	Відсотки за банківськими кредитами	400
7	Збитки від уцінки будівлі складу сировини та матеріалів	620
8	Штрафи отримані за порушення терміну поставки матеріалів	1 263
9	Витрати від нарахування ПДВ на залишкову вартість ліквідованого обладнання	608
10	Утримання офісних працівників підприємства	6 000
11	Амортизація офісу підприємства	400
12	Матеріальна допомога робітникам виробничих підрозділів підприємства	1 800
13	Прибуток від акцій дочірнього підприємства	585
14	Збитки від нестачі матеріалів на складі	480
15	Виручка від реалізації виробничого обладнання	1 350
16	Собівартість реалізованого виробничого обладнання	880
17	Плата за послуги банку (розрахунково-касове обслуговування)	80
18	Виручка від реалізації іноземної валюти	1 300
19	Собівартість реалізованої іноземної валюти	970
20	Витрати на реєстрацію акцій підприємства	200
21	Витрати на підвищення кваліфікації робітників підприємства	2 000
22	Витрати на дослідження ризику збуту готової продукції	2 150
23	Винагорода за передачу в оренду (оперативну) будинку відпочинку	1 000
24	Нараховані дивіденди до одержання	1 510

Зміст завдання

1. Визначити адміністративні витрати та витрати на збут.
2. Відобразити на рахунках бухгалтерського обліку списання адміністративних витрат та витрат на збут на фінансові результати.

Завдання 4.1.3

Вихідні дані

- Доходи і витрати діяльності підприємства за звітний період склали:
- виручка від реалізації сировини – 1 350 грн;
 - собівартість реалізованих виробничих запасів – 890 грн.
 - витрати на пакування готової продукції – 324 грн;
 - позитивна курсова різниця з імпорту виробничого обладнання – 157 грн;
 - знос будинку відпочинку – 417 грн;
 - амортизація будівлі складу сировини та основних матеріалів – 367 грн;
 - матеріальна допомога робітникам підприємства – 1 760 грн;
 - прибуток від акцій дочірнього підприємства – 585 грн;
 - збитки від нестачі матеріалів на складі – 449 грн;
 - отримані відсотки по облігаціях – 1 520 грн;
 - дохід від списання безнадійної кредиторської заборгованості за придбання обладнання – 2 100 грн;
 - відсотки за банківськими кредитами – 335 грн;
 - збитки від уцінки будівлі складу готової продукції – 847 грн;
 - штрафи отримані за порушення терміну виконання договору поставки матеріалів – 1 263 грн;
 - витрати на нарахування ПДВ на залишкову вартість ліквідованого обладнання, термін експлуатації якого ще не минув – 608 грн;
 - утримання офісних працівників підприємства – 6 000 грн.

Зміст завдання

1. Визначити доходи і витрати від іншої операційної діяльності підприємства.
2. Відобразити на рахунках бухгалтерського обліку списання доходів і витрат від іншої операційної діяльності на фінансові результати.

Завдання 4.1.4

Вихідні дані

Інформацію про витрати на виробництво за звітний період та залишки готової продукції підприємства наведено в табл. 4.1.2.

Таблиця 4.1.2

Витрати на виробництво та залишки готової продукції підприємства

Показник	Сума, тис. грн
1. Залишок готової продукції на 1.01.20X1 р.	400
2. Незавершене виробництво на 1.01.20X1 р.	50
3. Витрати на виробництво за звітний період:	
– прямі матеріальні витрати	200
– прямі витрати на оплату праці	100
– інші прямі витрати	120
– загальновиробничі втрати	250
4. Незавершене виробництво на 31.12.20X1 р.	70
5. Собівартість виготовленої продукції	Визначити
6. Залишок готової продукції на 31.12.20X1 р.	300
7. Собівартість реалізованої продукції	Визначити
8. Дохід від реалізації продукції, у т. ч. ПДВ	800

Зміст завдання

1. Визначити собівартість готової та реалізованої продукції.
2. Відобразити на рахунках бухгалтерського обліку списання собівартості реалізованої продукції на фінансові результати.

Завдання 4.1.5

Вихідні дані

Інформацію про доходи і витрати підприємства за звітний рік наведено в табл. 4.1.3.

Таблиця 4.1.3

Доходи і витрати підприємства за звітний період

№ з/п	Показники	Сума, тис. грн
1	2	3
1	Готова продукція підприємства за звітний період, шт.	300
2	Витрати на виробництво продукції (залишків незавершеного виробництва на кінець року немає), грн	48 000
3	Відвантажено готової продукції покупцям, шт.	264
4	Ціна реалізації з ПДВ, грн	250
5	Витрати на пакування готової продукції	300
6	Позитивна курсова різниця з імпорту виробничого обладнання	157
7	Знос будинку відпочинку підприємства	217
8	Отримані відсотки за облігаціями	1 520
9	Дохід від списання безнадійної кредиторської заборгованості за придбане обладнання	2 100
10	Відсотки за банківськими кредитами	400
11	Збитки від уцінки будівлі складу сировини та матеріалів	620
12	Штрафи отримані за порушення терміну поставки матеріалів	1 263
13	Витрати від нарахування ПДВ на залишкову вартість ліквідованого обладнання	608
14	Утримання офісних працівників підприємства	6 000
15	Амортизація офісу підприємства	400
16	Матеріальна допомога робітникам виробничих підрозділів підприємства	1 800
17	Прибуток від акцій дочірнього підприємства	585
18	Збитки від нестачі матеріалів на складі	480
19	Виручка від реалізації виробничого обладнання	1 350
20	Собівартість реалізованого виробничого обладнання	880
21	Плата за послуги банку (розрахунково-касове обслуговування)	80
22	Виручка від реалізації іноземної валюти	1 300
23	Собівартість реалізованої іноземної валюти	970
24	Витрати на реєстрацію акцій підприємства	200
25	Витрати на підвищення кваліфікації робітників підприємства	2 000
26	Витрати на дослідження ризику збуту готової продукції	2 150
27	Винагорода за передачу в оренду (оперативну) будинку відпочинку	1 000
28	Нараховані дивіденди до одержання	1 510

Зміст завдання

1. Визначити дохід від реалізації продукції, собівартість реалізованої продукції, адміністративні витрати, витрати на збут та доходи і витрати від іншої операційної діяльності підприємства.

2. Відобразити на рахунках бухгалтерського обліку списання доходів і витрат від операційної діяльності на фінансові результати.

Завдання 4.1.6

Вихідні дані

Підприємством у звітному періоді здійснені операції, які наведено в табл. 4.1.4.

Таблиця 4.1.4

Перелік господарських операцій за звітний період

№	Зміст операції	Сума, грн
1	Сплачено з підзвітних сум витрати по пакуванню готової продукції	800
2	Здійснено відвантаження продукції покупцю, у тому числі ПДВ	20 000
3	Нарахований ПДВ на обсяг реалізованої продукції	Визначити
4	З розрахункового рахунку сплачено витрати на доставку готової продукції до станції призначення	1 000
5	Списуються на фінансовий результат витрати на збут продукції	Визначити
6	Списується фінансовий результат від реалізації продукції	Визначити
7	Надійшов платіж від покупця за реалізовану продукцію	10 000
8	Нараховано податок на прибуток за результатами роботи за звітний період	Визначити

Зміст завдання

1. Відобразити господарські операції в журналі реєстрації.
2. Вказати первинні документи та кореспонденцію рахунків по кожній господарській операції.

Завдання 4.1.7

Вихідні дані

Підприємством у звітному періоді здійснені операції, які наведено в табл. 4.1.5.

Таблиця 4.1.5

Перелік господарських операцій за звітний період

№ з/п	Зміст господарських операцій	Сума, грн
1	Надійшла передплата від покупця за продукцію у розмірі 50 % договірної вартості поставки (60 000 грн, у т. ч. ПДВ)	30 000
2	Надійшла на склад підприємства готова продукція за фактичною виробничою собівартістю	55 000
3	Відвантажено готову продукцію у звітному місяці покупцям: – за договірною ціною (з ПДВ); – за фактичною виробничою собівартістю	60 000 42 000
4	Нарахований ПДВ на обсяг реалізованої продукції	Визначити
5	Списана вартість матеріалів, витрачених на пакування готової продукції	500
6	Сплачені з розрахункового рахунку витрати на доставку готової продукції до станції призначення, у т. ч. ПДВ	1 200

7	Списані на фінансовий результат: – чистий дохід від реалізації продукції; – собівартість реалізованої продукції; – витрати на збут продукції.	Визначити Визначити Визначити
8	Розраховується і списується фінансовий результат від реалізації продукції	Визначити
9	Надійшов платіж від покупця за відвантажену продукцію	60 000

Зміст завдання

1. Відобразити господарські операції в журналі реєстрації.
2. Вказати первинні документи та кореспонденцію рахунків по кожній господарській операції.

Завдання 4.1.8

Вихідні дані

Перелік доходів, отриманих підприємством у звітному році:

- дохід від реалізації готової продукції – 200 000 грн;
- дохід від реалізації основних засобів – 50 000 грн;
- дохід від реалізації іноземної валюти – 30 000 грн;
- дохід від не операційної курсової різниці – 5 000 грн;
- дохід від списання кредиторської заборгованості – 6 000 грн;
- одержані штрафи за невиконання умов договору – 4 000 грн;
- дохід від реалізації МШП – 2 000 грн;
- дохід від безоплатно одержаних необоротних активів – 30 000 грн.

Зміст завдання

1. Визначити суму іншого операційного доходу підприємства.
2. Відобразити на рахунках бухгалтерського обліку списання доходів від іншої операційної діяльності на фінансові результати.

Навчально-методичні матеріали: [2], [4], [13], [16], [18], [19], [29], [30], [55], [66].

Тема 4.2. Облік доходів, витрат і фінансових результатів, що не належать до операційної діяльності

Мета заняття

1. Опанувати порядок визнання доходів і витрат та формування фінансових результатів фінансової та інвестиційної діяльності підприємства.
2. Набути практичних навичок відображення облікової інформації про доходи, витрати та отримані фінансові результати від фінансової та іншої звичайної діяльності підприємства в системі рахунків бухгалтерського обліку.

Ключові терміни і поняття

Фінансова діяльність – діяльність, яка призводить до змін розміру і складу власного та позикового капіталів підприємства.

Інвестиційна діяльність – придбання та реалізація тих необоротних активів, а також тих фінансових інвестицій, які не є складовою частиною еквівалентів грошових коштів.

Метод участі в капіталі – метод обліку інвестицій, згідно з яким балансова вартість інвестицій відповідно збільшується або зменшується на суму збільшення або зменшення частки інвестора у власному капіталі об'єкта інвестування.

Дохід від участі в капіталі – дохід, отриманий від інвестицій в асоційовані, дочірні або спільні підприємства, облік яких ведеться методом участі в капіталі.

Інші фінансові доходи – дивіденди, відсотки та інші доходи, отримані від фінансових інвестицій (крім доходів, які обліковуються за методом участі в капіталі).

Інші доходи – дохід від реалізації фінансових інвестицій; дохід від неопераційних курсових різниць; дохід підприємств (крім тих, основною діяльністю яких є торгівля цінними паперами) від зміни Балансової вартості фінансових інструментів, які оцінюються за справедливою вартістю, та інші доходи, які виникають у процесі господарської діяльності, але не пов'язані з операційною діяльністю підприємства.

Сукупний дохід – зміни у власному капіталі протягом звітного періоду внаслідок господарських операцій та інших подій (за винятком змін капіталу за рахунок операцій з власниками).

Інший сукупний дохід – доходи і витрати, які не включені до фінансових результатів підприємства.

Збиток – перевищення суми витрат над сумою доходу, для отримання якого були здійснені ці витрати.

Прибуток – сума, на яку доходи перевищують пов'язані з ними витрати.

Фінансові витрати – витрати на проценти та інші витрати підприємства, пов'язані із запозиченнями (крім фінансових витрат, які включаються до собівартості кваліфікаційних активів).

Втрати від участі в капіталі – збиток від інвестицій в асоційовані, дочірні або спільні підприємства, облік яких ведеться методом участі в капіталі.

Інші витрати – собівартість реалізації фінансових інвестицій; втрати від неопераційних курсових різниць; втрати від уцінки фінансових інвестицій та необоротних активів; витрати підприємств (крім тих, основною діяльністю яких є торгівля цінними паперами) від зміни Балансової вартості фінансових інструментів, які оцінюються за справедливою вартістю; інші витрати, які виникають у процесі господарської діяльності (крім фінансових витрат), але не пов'язані з операційною діяльністю підприємства.

Контрольні питання

1. Дайте визначення фінансової діяльності підприємства.
2. Яка діяльність підприємства вважається інвестиційною?
3. Який зв'язок існує між видами доходів іншої звичайної діяльності та бухгалтерськими рахунками?
4. Які витрати відносяться до фінансових витрат?
5. Які витрати відносяться до витрат інвестиційної діяльності?
6. На яких рахунках бухгалтерського обліку відображаються фінансові доходи та витрати підприємства?
7. Як у системі рахунків бухгалтерського обліку відображаються доходи і витрати, пов'язані з інвестиційною діяльністю?
8. Яким чином розраховується фінансовий результат від іншої звичайної діяльності?
9. Опишіть порядок визначення чистого фінансового результату (прибуток або збиток) та відображення його на рахунках бухгалтерського обліку.
10. Назвіть основні напрями використання чистого прибутку.
11. Як у бухгалтерському обліку відображається використання чистого прибутку підприємства?
12. Поясніть, які підприємства відносять до асоційованих та дочірніх.
13. Назвіть складові елементи доходів від інвестиційної діяльності.

Тестові завдання

1. Підприємством за звітний період здійснені господарські операції:
 - нараховано відсотки банку за одержані кредити – 1 500 грн;
 - сплачено банку за розрахунково-касове обслуговування – 240 грн;
 - списано інші необоротні активи: первісна вартість – 1 000 грн, сума нарахованого зносу – 500 грн;
 - нараховано витрати від неопераційної курсової різниці – 800 грн;
 - сплачено постачальнику за доставку виробничого обладнання – 500 грн, крім того ПДВ – 100 грн.
- Витрати від іншої звичайної діяльності становлять:
- a) 2 800 грн;
 - б) 1 240 грн;
 - в) 2 500 грн;
 - г) 1 300 грн.
2. Підприємство в звітному періоді отримало доходи:
 - від реалізації основних засобів – 10 000 грн;
 - від реалізації іноземної валюти – 47 000 грн;
 - від неопераційної курсової різниці – 8 000 грн;
 - від списання кредиторської заборгованості – 9 100 грн;
 - від безоплатно отриманих необоротних активів – 31 000 грн.
- Сума доходу від інвестиційної діяльності складає:
- a) 88 000 грн;
 - б) 8 000 грн;
 - в) 41 000 грн;
 - г) 10 000 грн.
3. До інших фінансових доходів відносяться:
 - a) дивіденди одержані;
 - б) відшкодування раніше списаних активів;
 - в) дохід від списання кредиторської заборгованості;
 - г) дохід від реалізації цінних паперів.
4. Підприємство в звітному періоді:
 - нарахувало та сплатило відсотки за кредит – 20 000 грн;
 - погасило короткостроковий банківський кредит – 300 000 грн;
 - нарахувало та сплатило відсотки за випущеними облигаціями – 27 000 грн;
 - отримало новий кредит в банку – 210 000 грн;
 - отримало дивіденди за фінансовими інвестиціями – 180 000 грн.
- Прибуток від фінансової діяльності складає:
- a) 70 000 грн;
 - б) 90 000 грн;
 - в) 133 000 грн;
 - г) 370 000 грн.
5. До фінансових витрат підприємства НЕ можна віднести:
 - a) відсотки за користування отриманими кредитами;
 - б) курсові різниці;
 - в) відсотки за фінансову оренду;
 - г) відсотки за облигаційними позиками.
6. Доходи від неопераційних курсових різниць відносяться до:
 - a) фінансових доходів;
 - б) інших операційних доходів;
 - в) інших доходів;

г) доходів від купівлі-продажу іноземної валюти.

7. Списання витрат, пов'язаних з користуванням банківськими кредитами, на фінансові результати відображається кореспонденцією рахунків:

- а) Д-т 792 «Результат фінансових операцій»
К-т 951 «Відсотки за кредит»;
- б) Д-т 792 «Результат фінансових операцій»
К-т 952 «Інші фінансові витрати»;
- в) Д-т 441 «Прибуток нерозподілений»
К-т 951 «Відсотки за кредит»;
- г) Д-т 791 «Результат операційної діяльності»
К-т 951 «Відсотки за кредит».

8. Витрати інвестиційної діяльності підприємства списуються на:

- а) витрати діяльності;
- б) собівартість реалізованої продукції;
- в) фінансові результати діяльності;
- г) виробничу собівартість продукції.

9. Асоційоване підприємство – підприємство, в якому інвестору належить:

- а) більше 25 % акцій;
- б) 10 % акцій;
- в) більше 50 % акцій;
- г) більше 30 % акцій.

10. Сума доходу, одержаного за інвестиціями і визначеного за методом участі в капіталі, відображається в обліку записом:

- а) Д-т 141 «Інвестиції пов'язаним сторонам за методом обліку участі в капіталі»
К-т 721 «Дохід від інвестицій в асоційовані підприємства»;
- б) Д-т 352 «Інші поточні фінансові інвестиції»
К-т 721 «Дохід від інвестицій в дочірні підприємства»;
- в) Д-т 143 «Інвестиції непов'язаним сторонам»
К-т 733 «Інші доходи від фінансових операцій»;
- г) Д-т 142 «Інші інвестиції пов'язаним сторонам»
К-т 733 «Інші доходи від фінансових операцій».

11. Витрати на збут списуються:

- а) на витрати діяльності;
- б) на собівартість реалізованої продукції;
- в) на фінансові результати діяльності;
- г) на виробничу собівартість продукції.

12. Списання адміністративних витрат на фінансові результати відображається кореспонденцією рахунків:

- а) Д-т 92 «Адміністративні витрати»
К-т 441 «Прибуток нерозподілений»;
- б) Д-т 791 «Результат операційної діяльності»
К-т 91 «Загальновиробничі витрати»;
- в) Д-т 791 «Результат операційної діяльності»
К-т 92 «Адміністративні витрати»;
- г) Д-т 441 «Прибуток нерозподілений»
К-т 92 «Адміністративні витрати».

13. При розподілі загальновиробничих витрат основного підрозділу підприємства складається бухгалтерська проводка

- а) Д-т 26 «Готова продукція»
К-т 91 «Загальновиробничі витрати»;
- б) Д-т 231 «Основне виробництво»

- К-т 91 «Загальновиробничі витрати»;
- в) Д-т 901 «Собівартість реалізованої готової продукції»
К-т 91 Загальновиробничі витрати»;
- г) Д-т 791 «Результат операційної діяльності»
К-т 91 Загальновиробничі витрати».

14. *Відрахування до резерву на оплату відпусток робітникам основного виробництва включаються до складу:*

- а) адміністративних витрат;
- б) загальновиробничих витрат;
- в) інших операційних витрат;
- г) додаткової заробітної плати виробничих робітників.

15. *Виробнича собівартість готової продукції визначається як:*

- а) кінцевий залишок за рахунком 23 «Виробництво»;
- б) дебетовий оборот за рахунком 26 «Готова продукція»;
- в) кредитовий оборот за рахунком 23 «Виробництво»;
- г) дебетовий оборот за рахунком 23 «Виробництво».

16. *Відображення виручки від реалізації основних засобів:*

- а) Д-т 377 «Розрахунки з іншими дебіторами»
К-т 746 «Інші доходи»;
- б) Д-т 311 «Поточні рахунки в національній валюті»
К-т 10 «Основні засоби»;
- в) Д-т 377 «Розрахунки з іншими дебіторами»
К-т 712 «Дохід від реалізації інших оборотних активів»;
- г) Д-т 311 «Поточні рахунки в національній валюті»
К-т 742 «Дохід від відновлення корисності активів»

17. *До доходу від інвестиційної діяльності відноситься дохід від:*

- а) операційної курсової різниці;
- б) неопераційної курсової різниці;
- в) відшкодування раніше завданих збитків;
- г) участі в капіталі.

18. *Відсотки за користування короткостроковим банківським кредитом відносяться до:*

- а) втрат від участі у капіталі;
- б) фінансових витрат;
- в) інших операційних витрат;
- г) інших витрат.

19. *Знайдіть відповідність між проводками та їхнім змістом:*

А	Відображено інвестором дохід (прибуток), нарахований на інвестиції в асоційовані й дочірні підприємства	1	Д-т 373 К-т 141
Б	Нараховано інвестором дивіденди від інвестицій, що обліковуються за методом участі в капіталі	2	Д-т 377 К-т 741
В	Відображено доходи від участі в капіталі, отримані за звітний рік, у складі фінансових результатів від фінансових операцій	3	Д-т 141 К-т 72
Г	Відображено дохід від реалізації фінансових інвестицій	4	Д-т 971 К-т 14
Д	Відображено балансову вартість реалізованих фінансових інвестицій на дату реалізації	5	Д-т 361, 362 або 377 К-т 714
Е	Відображено дохід від реалізації основних засобів	6	Д-т 72 К-т 792

20. Знайдіть відповідність між проводками та їхнім змістом:

А	Відображено дохід від безоплатно отриманих активів	1	Д-т 377 К-т 746
Б	Відображено суму уцінки необоротних активів та фінансових інвестицій	2	Д-т 976 К-т 10, 11, 12
В	Відображено дохід від фінансової оренди необоротних активів	3	Д-т 10 К-т 745
Г	Списано балансову (залишкову) вартість ліквідованих необоротних активів	4	Д-т 976 К-т 66, 65, 685
Д	Списано на суму зносу по ліквідованих необоротних активах	5	Д-т 975 К-т 10, 11, 12, 14, 35
Е	Списані різні витрати, пов'язані з ліквідацією необоротних активів	6	Д-т 13 К-т 10, 11, 12

21. Знайдіть відповідність між термінами та їхнім змістом:

А	Витрати	1	збільшення економічних вигод у вигляді надходження активів або зменшення зобов'язань, які приводять до зростання власного капіталу (крім зростання капіталу за рахунок внесків власників) за звітний період
Б	Збиток	2	зменшення економічних вигод у вигляді вибуття активів або збільшення зобов'язань, які призводять до зменшення власного капіталу (за винятком зменшення капіталу за рахунок його вилучення або розподілу власниками) за звітний період
В	Принцип періодичності	3	сума, на яку доходи перевищують пов'язані з ними витрати
Г	Доходи	4	зіставлення доходів звітного періоду з витратами, які були здійснені для отримання цих доходів
Д	Принцип нарахування та відповідності доходів і витрат	5	визначення фінансового результату діяльності підприємства розподілом доходів та витрат по звітних періодах (місяць, квартал, рік)
Е	Прибуток	6	перевищення суми витрат над сумою доходу, для отримання якого були здійснені ці витрати

Практичні ситуації

Завдання 4.2.1

Вихідні дані

Підприємством у звітному періоді здійснені операції, які наведено в табл. 4.2.1.

Таблиця 4.2.1

Господарські операції за звітний період

№ з/п	Зміст господарських операцій	Сума, грн
1	Списано залишкову вартість ліквідованого автомобіля, який прийшов у непридатність внаслідок дорожньо-транспортної пригоди	23 000

2	Списано суму зносу, нарахованого по ліквідованому автомобілю	7 000
3	Оприбутковано запасні частини від ліквідації автомобіля	10 000
4	Списано витрати по розбірці ліквідуемого автомобіля: а) вартість послуг сторонній організації без ПДВ; б) сума ПДВ	3 000 600
5	Списано з балансу залишкову вартість офісної меблі, безплатно переданої іншому підприємству	1 000
6	Відображено суму податкового зобов'язання з ПДВ, визначену до залишкової вартості офісної меблі	200
7	Списано суму зносу, нарахованого на офісні меблі	9 000
8	Списуються на фінансові результати: а) витрати, пов'язані з ліквідуванням автомобіля; б) дохід, пов'язаний з ліквідуванням автомобіля; в) витрати, пов'язані з безплатною переданою офісною меблі	Визначити Визначити Визначити
9	Списується фінансовий результат від іншої звичайно, діяльності за звітний період	Визначити

Зміст завдання

1. Відобразити господарські операції в журналі реєстрації.
2. Вказати первинні документи та кореспонденцію рахунків по кожній господарській операції.

Завдання 4.2.2

Зміст завдання

1. За даними завдання 4.1.2. визначити величину витрат від фінансової та інвестиційної діяльності.
2. Відобразити на рахунках бухгалтерського обліку списання на фінансові результати витрат від фінансової та інвестиційної діяльності.

Завдання 4.2.3

Зміст завдання

1. За даними завдання 4.1.3. визначити доходи і витрати від фінансової та інвестиційної діяльності підприємства.
2. Відобразити на рахунках бухгалтерського обліку списання на фінансові результати доходів і витрат від фінансової та інвестиційної діяльності.

Завдання 4.2.4

Зміст завдання

1. За даними завдання 4.1.5. визначити доходи і витрати від фінансової та інвестиційної діяльності підприємства.
2. Відобразити на рахунках бухгалтерського обліку списання на фінансові результати доходів і витрат від фінансової та інвестиційної діяльності.

Навчально-методичні матеріали: [2], [4], [13], [16], [18], [19], [29], [30], [55], [66].

РОЗДІЛ 5

ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА

Тема 5.1. Баланс (Звіт про фінансовий стан)

Мета заняття

1. Засвоїти зміст, структуру і порядок подання активів, зобов'язань та власного капіталу у Балансі.
2. Набути практичних навичок щодо формування показників Балансу (Звіту про фінансовий стан) на базі даних бухгалтерського обліку.

Ключові терміни і поняття

Баланс (Звіт про фінансовий стан) – Звіт про фінансовий стан підприємства, який відображає на певну дату його активи, зобов'язання і власний капітал.

Мета складання Балансу – надання користувачам повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансовий стан підприємства на звітну дату.

Активи – ресурси, контрольовані підприємством у результаті минулих подій, використання яких, як очікується, призведе до отримання економічних вигод у майбутньому.

Необоротні активи – всі активи, що не є оборотними; оборотні активи – гроші та їхні еквіваленти, що не обмежені у використанні, а також інші активи, призначені для реалізації чи споживання протягом операційного циклу чи протягом дванадцяти місяців з дати Балансу.

Власний капітал – частина в активах підприємства, що залишається після вирахування його зобов'язань.

Зобов'язання – заборгованість підприємства, яка виникла внаслідок минулих подій і погашення якої в майбутньому, як очікується, призведе до зменшення ресурсів підприємства, що втілюють у собі економічні вигоди.

Забезпечення – зобов'язання з невизначеними сумою або часом погашення на дату Балансу.

Довгострокові зобов'язання – всі зобов'язання, які не є поточними зобов'язаннями.

Поточні зобов'язання – зобов'язання, які будуть погашені протягом операційного циклу підприємства або повинні бути погашені протягом дванадцяти місяців, починаючи з дати Балансу.

Валюта Балансу – це сума усіх статей активів або пасивів Балансу.

Контрольні питання

1. Обґрунтуйте мету складання та подання Балансу (Звіту про фінансовий стан).
2. Укажіть основні елементи Балансу (Звіту про фінансовий стан) та охарактеризуйте їх.
3. Розкрийте структуру активу Балансу (Звіту про фінансовий стан) підприємств України.
4. Розкрийте структуру пасиву Балансу (Звіту про фінансовий стан) підприємств України.
5. На підставі яких даних складають Баланс (Звіт про фінансовий стан)?
6. Дайте характеристику статей розділу I активу Балансу (Звіту про фінансовий стан) «Необоротні активи».

7. З яких статей складається розділ II активу Балансу (Звіту про фінансовий стан) «Оборотні активи»?
8. Охарактеризуйте склад розділу I пасиву Балансу (Звіту про фінансовий стан) «Власний капітал».
9. Назвіть основні статті розділу II пасиву Балансу (Звіту про фінансовий стан) «Довгострокові зобов'язання і забезпечення».
10. Які статті Балансу (Звіту про фінансовий стан) характеризують поточні зобов'язання та забезпечення?
11. За яким принципом активи поділяються на оборотні і необоротні?
12. За яким принципом зобов'язання поділяються на поточні та довгострокові?
13. Який зв'язок між статтями Балансу (Звіту про фінансовий стан) та Планом рахунків бухгалтерського обліку?

Тестові завдання

1. Метою формування Балансу (Звіту про фінансовий стан) на сучасному етапі вважається:
 - а) оцінка стану ресурсів та їхніх джерел на певний момент часу;
 - б) визначення ефективності діяльності економічного суб'єкта на будь-якій фазі кругообігу капіталу;
 - в) виявлення спроможності підприємства відтворювати грошові потоки;
 - г) оцінка здатності підприємства сплачувати дивіденди акціонерам (учасникам, засновникам).
2. Запаси в Балансі (Звіті про фінансовий стан) відображаються за найменшою з двох оцінок:
 - а) первісною вартістю або справедливою вартістю;
 - б) первісною вартістю або дисконтованою вартістю;
 - в) первісною вартістю або чистою вартістю реалізації;
 - г) відновлювальною вартістю або чистою вартістю реалізації.
3. У першому розділі активу Балансу (Звіту про фінансовий стан) підприємства наводяться:
 - а) транспортні засоби;
 - б) відстрочені податкові зобов'язання;
 - в) покупні напівфабрикати;
 - г) незавершене виробництво.
4. У другому розділі пасиву Балансу (Звіту про фінансовий стан) наводяться:
 - а) заборгованість зі сплати відсотків банку, строк погашення яких настає через 10 місяців;
 - б) заборгованість перед бюджетом за податками;
 - в) відстрочені податкові зобов'язання;
 - г) доходи майбутніх періодів.
5. При формуванні розділів в активі Балансу (Звіту про фінансовий стан) згідно з НП(С)БО 1 враховується:
 - а) ступінь ліквідності активів;
 - б) строк використання (погашення) активів (більше чи менше ніж 12 місяців);
 - в) функціональне призначення активів;
 - г) напрям використання активів.
6. При визначенні валюти Балансу враховується вартість основних засобів:
 - а) первісна;
 - б) залишкова;
 - в) справедлива;
 - г) теперішня.

7. Джерелами інформації для складання Балансу (Звіту про фінансовий стан) є:

- а) бухгалтерські рахунки;
- б) реєстри обліку;
- в) економічні показники роботи підприємства;
- г) статистична звітність.

8. У Балансі (Звіті про фінансовий стан) відображаються перераховані нижче елементи:

- а) активи, зобов'язання, прибутки та збитки;
- б) активи та зміни у власному капіталі;
- в) активи, зобов'язання та власний капітал;
- г) активи, витрати, зобов'язання, прибутки та збитки.

9. Під час проведення дооцінки основних засобів зміняться статті Балансу (Звіту про фінансовий стан):

- а) збільшиться залишкова вартість основних засобів (ряд. 1010);
- б) збільшиться первісна вартість основних засобів (ряд. 1011);
- в) збільшиться залишкова вартість основних засобів (ряд. 1010) та додатковий капітал (ряд. 1410);
- г) оцінка статей не зміниться.

10. Сума за статтею «Зареєстрований капітал» акціонерного товариства повинна дорівнювати:

- а) сумарній вартості активів підприємства;
- б) сумарній номінальній вартості випущених акцій товариства;
- в) сумарній вартості коштів, які належать до сплати учасниками за придбані ними акції товариства;
- г) сумарній вартості коштів, сплачених учасниками товариства.

11. Поточні фінансові інвестиції відображаються в Балансі (Звіті про фінансовий стан) за справедливою вартістю:

- а) для кожної інвестиції окремо;
- б) для всього інвестиційного портфеля;
- в) для інвестицій, згрупованих за строком придбання;
- г) для інвестицій, які утримуються до погашення.

12. Створення резерву сумнівних боргів призводить до зміни статей Балансу (Звіту про фінансовий стан):

- а) зменшення дебіторської заборгованості і резерву сумнівних боргів;
- б) зменшення дебіторської заборгованості та збільшення резерву сумнівних боргів;
- в) збільшення резерву сумнівних боргів та зменшення прибутку від вкладення капіталу;
- г) збільшення резерву сумнівних боргів та зменшення зобов'язань.

13. 31 липня підприємством був виданий постачальнику 10 % вексель номінальною вартістю 200 000 грн строком на 1 рік. 31 грудня в Балансі (Звіті про фінансовий стан) слід відобразити зобов'язання за нарахованими відсотками в сумі:

- а) 20 000 грн;
- б) 10 000 грн;
- в) 8 335 грн;
- г) 0 грн.

14. У Балансі (Звіті про фінансовий стан) підприємства станом на 31 грудня 20X1 р. за статтею «Капітал у дооцінках» відображено дооцінку основних засобів у сумі 5 000 грн. Якщо станом на 31 грудня 20X1 р. переоцінка основних засобів зменшила їхню балансову вартість на 6 000 грн, то власний капітал підприємства на цю дату:

- а) зменшиться на 6 000 грн;
- б) зменшиться на 5 000 грн;

- в) зменшиться на 1 000 грн;
- г) не зміниться.

Практичні ситуації

Завдання 5.1.1

Вихідні дані

Інформацію про залишки господарських засобів та джерел їх формування станом на 31.12.20X1р. наведено в табл. 5.1.1.

Таблиця 5.1.1

Залишки господарських засобів та джерел їх формування станом на 31.12.20X1 р.

№ з/п	Рахунки	Сума, грн
1	2	3
1	Сальдо за рахунком 10	21 000
2	Сальдо за рахунком 111	6 200
3	Сальдо за рахунком 12	19 000
4	Сальдо за рахунком 131	15 000
5	Сальдо за рахунком 142	–
6	Сальдо за рахунком 201	6 200
7	Сальдо за рахунком 207	1 000
8	Сальдо за рахунком 23	–
9	Сальдо за рахунком 26	4 000
10	Сальдо за рахунком 28	800
11	Сальдо за рахунком 301	60
12	Сальдо за рахунком 311	80
13	Сальдо за рахунком 312	2 940
14	Сальдо за рахунком 34	1 000
15	Сальдо за рахунком 371	–
16	Сальдо за рахунком 372	50
17	Сальдо за рахунком 39	–
18	Сальдо за рахунком 40	37 030
19	Сальдо за рахунком 42	–
20	Сальдо за рахунком 441	–
21	Сальдо за рахунком 442	2 300
22	Сальдо за рахунком 501	1 100
23	Сальдо за рахунком 51	–
24	Сальдо за рахунком 601	1 500
25	Сальдо за рахунком 661	3 400
26	Сальдо за рахунком 685	2 000

Зміст завдання

Згідно з наведеними даними скласти Баланс (Звіт про фінансовий стан) підприємства станом на 31.12.20X1 р.

Завдання 5.1.2

Вихідні дані

Перед складанням Балансу (Звіту про фінансовий стан) бухгалтер зробив групування господарських засобів підприємства за складом та джерелами їх утворення, яке наведено в табл. 5.1.2.

Таблиця 5.1.2

Засоби підприємства та джерела їх утворення станом на 31 грудня 20X1 р.

Засоби підприємства		Джерела утворення засобів підприємства	
1	2	3	4
Стаття	Сума, грн	Стаття	Сума, грн
Необоротні активи – матеріальні	432 000	Короткострокові зобов'язання	242 000
Обладнання	110 000	Торговельна кредиторська заборгованість	140 000
мінус: накопичена амортизація	(40 000)	Резерв сумнівної дебіторської заборгованості	8 000
Верстати	22 000	Дивіденди до сплати	35 000
Земля і споруди	400 000	Зобов'язання з податку на прибуток	42 000
мінус: накопичена амортизація	(150 000)	Податок на додану вартість	17 000
Земля	90 000		
Оборотні активи	495 000	Довгострокові зобов'язання	650 000
Торговельна дебіторська заборгованість	175 000	Довгострокові облигації	500 000
Грошові кошти	80 000	Резерв непередбачених збитків	150 000
Запаси	220 000	Зобов'язання, всього	892 000
Державні цінні папери	20 000		
Необоротні активи – нематеріальні	146 000	Випущений акціонерний капітал	150 000
Гудвіл	80 000	Чистий прибуток	90 000
Інвестиції	40 000	Дивіденди сплачені	(20 000)
Патенти	26 000	Нерозподілений прибуток	123 000
Витрати майбутніх періодів	162 000	Капітал, всього	343 000
Аванси дилерам	60 000		
Адміністративні витрати	12 000		
Передплачена оренда	15 000		
Інші витрати	75 000		
Активи, всього	1 235 000	Зобов'язання та капітал, всього	1 235 000

Зміст завдання

Скласти Баланс (Звіт про фінансовий стан) підприємства станом на 31 грудня 20X1 р. згідно з НП(С)БО, 1.

Завдання 5.1.3*Вихідні дані*

Інформацію про запаси підприємства на кінець звітного року наведено в табл. 5.1.3.

Запаси підприємства на кінець звітного року

Найменування запасів	Первісна вартість, грн	Чиста вартість реалізації, грн
А	160 000	155 000
Б	145 000	152 000
Разом	305 000	307 000

Зміст завдання

Визначити оцінку, за якою запаси будуть відображені у Балансі (Звіті про фінансовий стан) на кінець звітного періоду.

Завдання 5.1.4

Вихідні дані

Первісна вартість дебіторської заборгованості за продукцію (товари, роботи, послуги) на 31.12.20X1 р. становить 250 000 грн. Залишок резерву сумнівних боргів на 31.12.20X1 р. дорівнює 4 500 грн, а безнадійні борги, списані протягом 20X1 р. – 2 800 грн. Протягом 20X1 р. було також донараховано 1 170 грн резерву.

Зміст завдання

Визначити чисту реалізаційну вартість дебіторської заборгованості за статтею Балансу (Звіту про фінансовий стан) «Дебіторська заборгованість за продукцію (товари, роботи, послуги)» – ряд. 1125.

Завдання 5.1.5

Вихідні дані

У звітному періоді підприємство здійснило низку операцій, що вплинули на величину основних засобів.

1. Придбано комп'ютер у товарний кредит. Купівельна вартість комп'ютера складає 6 000 грн, крім того, ПДВ – 1 200 грн. Витрати на установку та налагодження комп'ютера склали 200 грн, крім того, ПДВ – 40 грн, витрати на транспортування – 1 000 грн, крім того, ПДВ – 20 грн.

2. Безоплатно передано підшефній школі універсальний токарний верстат. Первісна вартість – 45 210 грн, сума нарахованого зносу – 15 160 грн, витрати з демонтажу – 1 000 грн. (заробітна плата з нарахованими соціальними внесками).

3. Здійснено капітальний ремонт офісу господарським способом. На ремонт використано ремонтним цехом:

- будівельних матеріалів – 11 560 грн;
- нарахована заробітна плата – 1 250 грн;
- відрахування на соціальні заходи – 37 %;
- загальновиробничі витрати – 60 %.

Вартість оприбуткованих на складі матеріалів, отриманих після ремонту офісу, склала 300 грн. Виконаний капітальний ремонт відновив будівлю офісу.

4. Було списано з Балансу підприємства ліквідований автомобіль: первісна вартість – 45 000 грн; знос – 35 000 грн. Витрати, пов'язані з ліквідацією, становили: заробітна плата – 1 000 грн; страхові внески – 37 %. Вартість запасних частин, які надійшли на склад підприємства після ліквідації автомобіля, склала 5 000 грн.

Зміст завдання

Визначити, на яку величину зміниться первісна вартість основних засобів на кінець періоду у статті Балансу (Звіту про фінансовий стан) «Первісна вартість основних засобів» – ряд. 1011.

Навчально-методичні матеріали: [2], [4], [5], [6], [13], [16], [53], [55], [60], [62], [64], [66].

Тема 5.2. Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

Мета заняття

1. Засвоїти зміст, будову і порядок подання доходів та витрат у звіті про фінансові результати.
2. Набути практичних навичок щодо формування показників Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) на базі даних бухгалтерського обліку.

Ключові терміни і поняття

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) – звіт про доходи, витрати, фінансові результати та сукупний дохід.

Мета складання Звіту про фінансові результати – надання користувачам повної, правдивої і неупередженої інформації про доходи, витрати, прибутки і збитки та сукупний дохід підприємства за звітний період.

Витрати – зменшення економічних вигод у вигляді вибуття активів або збільшення зобов'язань, які призводять до зменшення власного капіталу (за винятком зменшення капіталу за рахунок його вилучення або розподілення власниками).

Доходи – збільшення економічних вигод у вигляді надходження активів або зменшення зобов'язань, які призводять до зростання власного капіталу (за винятком зростання капіталу за рахунок внесків власників).

Сукупний дохід – зміни у власному капіталі протягом звітного періоду внаслідок господарських операцій та інших подій (за винятком змін капіталу за рахунок операцій з власниками).

Інший сукупний дохід – доходи і витрати, які не включені до фінансових результатів підприємства.

Збиток – перевищення суми витрат над сумою доходу, для отримання якого були здійснені ці витрати.

Прибуток – сума, на яку доходи перевищують пов'язані з ними витрати.

Контрольні питання

1. Обґрунтуйте мету складання Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід).
2. З яких розділів складається Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) підприємств України? Охарактеризуйте зміст і призначення кожного розділу.
3. Які інформаційні зв'язки між статтями Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) та планом рахунків бухгалтерського обліку?
4. Охарактеризуйте основні елементи Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід)?
5. Розкрийте критерії визнання доходів та витрат у Звіті про фінансові результати (Звіті про сукупний дохід).
6. Як класифікується діяльність підприємства з метою складання Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід)?
7. На підставі яких даних складається розділ I «Фінансові результати» Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід)?
8. Розкрийте методiku складання розділу I «Фінансові результати» Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід).
9. Охарактеризуйте зміст розділу II «Сукупний дохід» Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід).
10. За якими даними бухгалтерського обліку складається розділ II «Сукупний дохід» Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід)?

11. Висвітліть методику складання розділу II «Сукупний дохід» Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід)?

12. Розкрийте методику складання розділу III «Елементи операційних витрат» Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід)?

13. Розкрийте методику розрахунку скоригованого показника чистого прибутку на одну просту акцію.

14. Розкрийте послідовність розрахунку валового прибутку (збитку) та визначення чистого прибутку (збитку) підприємства.

15. Висвітліть порядок складання розділу IV «Розрахунок показників прибутковості акцій» Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід)?

Тестові завдання

1. *Втрати від знецінення запасів з метою складання Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) включаються до складу:*

- а) інших операційних витрат;
- б) собівартості реалізованої продукції;
- в) адміністративних витрат;
- г) витрат на збут.

2. *Підставою для визнання доходів від продажу продукції (товарів) згідно з П(С)БО 15 «Доходи» є момент:*

- а) відвантаження товарів покупцю;
- б) отримання авансу від покупця;
- в) отримання грошових коштів від покупця за відвантажену їм раніше продукцію;
- г) правильна відповідь відсутня

3. *У статті «Чистий дохід від реалізації продукції» відображається:*

- а) дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) з урахуванням наданих знижок і податків;
- б) дохід від реалізації продукції, товарів або послуг, без вирахування наданих знижок, але з урахуванням податків з продажу;
- в) дохід від реалізації продукції, товарів або послуг без вирахування наданих знижок, повернених товарів та податків;
- г) виручка від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) без вирахування непрямих податків.

4. *Витрати включаються до Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) на підставі принципу:*

- а) економічності;
- б) доцільності;
- в) нарахування та відповідності доходів і витрат;
- г) автономності.

5. *Стаття «Інші фінансові доходи» не включає:*

- а) дивіденди одержані;
- б) відшкодування раніше списаних активів;
- в) плата за фінансовим лізингом;
- г) відсотки отримані.

6. *У статтях розділу II «Сукупний дохід» Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) наводяться дані щодо збільшення або зменшення власного капіталу за рахунок:*

- а) дооцінки основних засобів і нематеріальних активів;
- б) переоцінки основних засобів і нематеріальних активів;
- в) переоцінки основних засобів і інших активів;
- г) переоцінки запасів.

7. Собівартість реалізованих основних засобів з метою складання Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) включається до складу:

- а) інших операційних витрат;
- б) собівартості реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг);
- в) інших витрат;
- г) адміністративних витрат.

8. Сума одержаних дивідендів у Звіті про фінансові результати (Звіті про сукупний дохід) включається до складу:

- а) доходів від участі в капіталі;
- б) інших фінансових доходів;
- в) інших доходів;
- г) інших операційних доходів.

9. Відсотки за користування короткостроковим банківським кредитом відображаються у Звіті про фінансові результати (Звіті про сукупний дохід) за статтею:

- а) втрати від участі у капіталі;
- б) фінансові витрати;
- в) інші операційні витрати;
- г) інші витрати.

10. Під час оцінки розбавленого показника прибутку на акцію до розрахунку береться:

- а) прибуток підприємства до оподаткування за звітний рік;
- б) чистий прибуток підприємства за звітний рік;
- в) чистий прибуток підприємства за звітний рік, який належить власникам простих акцій;
- г) чистий прибуток підприємства за звітний рік, який належить власникам простих акцій, збільшений на суму дивідендів за привілейованими акціями, які можуть бути конвертовані в прості акції.

11. Якщо підприємство веде облік витрат з використанням рахунків класу 9, то сума господарської операції за проводкою Д-т 92 К-т 372 буде відображена у Звіті про фінансові результати (Звіті про сукупний дохід) у рядку:

- а) ряд. 2500 «Матеріальні витрати»;
- б) ряд. 2505 «Витрати на оплату праці»;
- в) ряд. 2520 «Інші операційні витрати»;
- г) не буде відображена в жодному з рядків.

12. При організації обліку витрат з використанням рахунків класів 8 та 9 за ряд. 2520 «Інші операційні витрати» буде відображено суму:

- а) дебетового обороту за рахунком 94;
- б) дебетового обороту за рахунком 84;
- в) кредитового обороту за рахунком 74;
- г) дебетового обороту за рахунком 92.

13. 01.01.20X1 р. підприємством сплачено 2 400 грн за передплату періодичної преси на наступний рік. Витрати за 1 квартал 20X1 р. будуть відображені у звіті про фінансові результати таким чином:

- а) 2 400 грн – адміністративні витрати (р. 2130);
- б) 600 грн – адміністративні витрати (р. 2130);
- в) 2 400 грн – інші операційні витрати (р. 2180);
- г) 600 грн – інші операційні витрати (р. 2180).

14. Підприємство отримало від замовника аванс у сумі 6 тис. грн (за продукцію ціною 20 грн за одиницю, собівартість якої 18 грн за одиницю), а відвантажило у звітному періоді лише 250 од. Показники Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) становлять:

- а) ряд. 2000 – 5 000 грн, ряд. 2050 – 4500 грн;
- б) ряд. 2000 – 0 грн, ряд. 2050 – 0 грн;

- в) ряд. 2000 – 6 000 грн, ряд. 2050 – 0 грн;
- г) ряд. 2000 – 6 000 грн, ряд. 2050 – 5400 грн.

15. Якщо підприємство відвантажило протягом року готової продукції на суму 12 000 грн, у т. ч. ПДВ – 2 000 грн, але протягом року було повернуто цієї продукції на суму 6 000 грн, у т.ч. ПДВ – 1 000 грн, то за ряд. 2 000 Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) буде відображена сума:

- а) 10 000 грн;
- б) 5 000 грн;
- в) 7 000 грн;
- г) 11 000 грн.

Практичні ситуації

Завдання 5.2.1

Вихідні дані

На склад оприбутковано 200 виробів. Дебетовий оборот за рахунком 26 «Готова продукція» – 200 тис. грн. Продано 150 виробів за ціною 1 400 грн за одиницю (з ПДВ). Підприємство не має залишків незавершеного виробництва на кінець року. У звітному періоді витрати і доходи підприємства від іншої операційної, фінансової та інвестиційної діяльності склали:

- витрати на сигналізацію – 3 800 грн;
- заробітна плата менеджерів з реалізації готової продукції – 11 300 грн;
- витрати на відправлення запрошення акціонерам на загальні збори – 2 100 грн;
- заробітна плата офісних працівників підприємства – 57 300 грн;
- від’ємна курсова різниця з експорту готової продукції – 1 200 грн;
- виручка від реалізації МШП – 5 000 грн;
- збиток від акцій асоційованого підприємства – 3 380 грн;
- дивіденди одержані – 6 000 грн;
- дохід від списання безнадійної кредиторської заборгованості за придбані цінні папери – 2 000 грн;
- залишкова вартість безкоштовно переданого виробничого інвентарю – 473 грн.

Зміст завдання

Визначити показники та скласти розділ I «Фінансові результати» Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід).

Завдання 5.2.2

Вихідні дані

Прибуток, розрахований як об’єкт оподаткування у податковій декларації, становить 220 тис. грн і перевищує обліковий прибуток, розрахований за даними Звіту про фінансові результати на 160 тис. грн, з яких 120 тис. грн – тимчасові різниці. Ставка податку на прибуток – 18 %.

Зміст завдання

Визначити витрати (дохід) з податку на прибуток, які будуть відображені у Звіті про фінансові результати (Звіті про сукупний дохід).

Завдання 5.2.3

Вихідні дані

1. У складі оборотних активів підприємства знаходяться депозитні сертифікати на суму 20 тис. грн, за якими за 2 місяці звітного року нараховано дохід за ставкою 50 % річних.
2. Реалізовано основних засобів на суму 4,8 тис. грн, у т. ч. ПДВ – 800 грн. Первісна вартість основних засобів складає 10 тис. грн, знос на дату реалізації – 7 тис. грн.
3. У звітному році підприємство отримало короткостроковий кредит у банку в сумі 300 тис. грн під 60 % річних на 6 місяців.

Зміст завдання

Визначити фінансовий результат від звичайної діяльності до оподаткування (р. 2290 Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід)).

Завдання 5.2.4

Вихідні дані

Інформацію про доходи і витрати підприємства за звітний рік наведено в табл. 5.2.1.

Таблиця 5.2.1

Доходи і витрати підприємства за звітний рік

№ з/п	Показники	Сума, тис. грн
1	Вартість реалізованої продукції (з ПДВ)	89
2	Заробітна плата основних виробничих робітників	49
3	Заробітна плата персоналу управління цехами	30
4	Заробітна плата адміністративного персоналу підприємства	45
5	Нарахування на заробітну плату – на соціальні заходи (37 %)	?
6	Собівартість витрачених матеріалів	8
7	Амортизація основних засобів	6
8	Дохід від безоплатно одержаних основних засобів	4
9	Дивіденди одержані	5
10	Визнані штрафи, пені, неустойки	2
11	Сумнівні та безнадійні борги	1
12	Витрати на рекламу	2

Зміст завдання

Скласти Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) – розділ I «Фінансові результати» та розділ III «Елементи операційних витрат».

Завдання 5.2.5

Вихідні дані

Інформацію про доходи і витрати підприємства за звітний рік та його акції наведено в табл. 5.2.2. та 5.2.3

Таблиця 5.2.2

Доходи і витрати підприємства за звітний період

№ з/п	Показники	Сума
1	Готова продукція підприємства за звітний період, шт.	620
2	Витрати на виробництво продукції (залишків незавершеного виробництва на кінець року немає), грн	62 000
3	Відвантажено готової продукції покупцям, шт.	200
4	Ціна реалізації з ПДВ, грн	240
5	Витрати на виготовлення зразків з раціоналізаторських пропозицій, грн.	600
6	Витрати на сигналізацію, грн	380

7	Заробітна плата менеджерів з реалізації готової продукції, грн	1 180
8	Витрати на відправлення запрошення акціонерам на загальні збори	210
9	Від'ємна курсова різниця з експорту готової продукції	120
10	Винагорода за фінансову оренду будівлі санаторію, отримана підприємством	1 240
11	Надходження в касу від комірника для відшкодування крадіжці товарів	825
12	Виручка від реалізації спеціальних інструментів	1 000
13	Збитки від списання безнадійної заборгованості покупців	673
14	Збиток від акцій асоційованого підприємства	338
15	Нараховані дивіденди до одержання	600
16	Дохід від списання безнадійної кредиторської заборгованості за придбані цінні папери	2 000
17	Залишкова вартість безкоштовно переданого виробничого інвентарю	473
18	Штрафні санкції сплачені за порушення податкового законодавства	314
19	Сума нарахованої амортизації по безкоштовно отриманого легкового автомобілю	515
20	Збитки від уцінки будівлі складу готової продукції	847
21	Заробітна плата офісних працівників підприємства	5 730
22	Витрати на пакування готової продукції	324
23	Виручка від реалізації сировини	1 350
24	Собівартість реалізованої сировини	890
25	Відсотки за банківськими кредитами сплачені	335
26	Амортизація будівлі складу сировини та матеріалів	367
27	Знос будинку відпочинку, який знаходиться на Балансі підприємства	417

Таблиця 5.2.3

Інформація про акції підприємства

№ з/п	Показники	Сума
1	Кількість привілейованих акцій, яка знаходиться в обігу	200
2	Дивіденди: 5 грн на одну просту акцію; 30 грн на одну привілейовану акцію	
3	Прості акції в обігу, шт.: На 1 січня Випущені 1 лютого Випущені 1 вересня На 31 грудня	900 100 200 800
4	Кількість 15 % облігацій, які можна конвертувати у прості акції	200
5	Вартість облігацій, які можна конвертувати	2 000
6	Умови конвертації: 10 облігацій конвертується у 2 прості акції	

Зміст завдання

Скласти Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) – розділ I «Фінансові результати» та розділ IV «Розрахунок показників прибутковості акцій».

Навчально-методичні матеріали: [2], [4], [5], [6], [13], [16], [53], [55], [60], [62], [64], [66].

Тема 5.3. Звіт про рух грошових коштів

Мета заняття

1. З'ясувати зміст, структуру і порядок відображення грошових потоків у Звіті про рух грошових коштів.
2. Набути практичних навичок щодо формування показників Звіту про рух грошових коштів на базі даних бухгалтерського обліку.

Ключові терміни і поняття

Звіт про рух грошових коштів – звіт, який відображає надходження і вибуття грошових коштів протягом звітного періоду в результаті операційної, інвестиційної та фінансової діяльності.

Мета складання Звіту про рух грошових коштів – надання користувачам фінансової звітності повної, правдивої та неупередженої інформації про зміни, що відбулися у грошових коштах підприємства та їхніх еквівалентах за звітний період.

Грошові кошти (гроші) – готівка, кошти на рахунках у банках та депозити до запитання.

Еквіваленти грошових коштів (грошей) – короткострокові високоліквідні фінансові інвестиції, які вільно конвертуються у певні суми грошей і які характеризуються незначним ризиком зміни вартості.

Електронні гроші – одиниці вартості, які зберігаються на електронному пристрої, приймаються як засіб платежу іншими, ніж емітент, особами і є грошовим зобов'язанням емітента.

Негрошові операції – операції, які не потребують використання грошей та їхніх еквівалентів.

Рух грошових коштів – надходження і вибуття грошей та їхніх еквівалентів.

Прямий метод складання Звіту про рух грошових коштів – метод, згідно з яким розкривається інформація про основні класи валових надходжень грошових коштів чи валових виплат грошових коштів.

Непрямий метод складання Звіту про рух грошових коштів (рух грошових коштів від операційної діяльності) – метод, згідно з яким прибуток чи збиток коригується відповідно до впливу операцій негрошового характеру, будь-яких відстрочок або нарахувань минулих чи майбутніх надходжень або виплат грошових коштів щодо операційної діяльності, а також відповідно до статей доходу або витрат, пов'язаних із грошовими потоками від інвестиційної чи фінансової діяльності.

Контрольні питання

1. З якою метою складається Звіт про рух грошових коштів?
2. Дайте характеристику структурі Звіту про рух грошових коштів?
3. У розрізі яких видів діяльності відображаються у Звіті про рух грошових коштів грошові потоки?
4. Визначте склад операційної, інвестиційної та фінансової діяльності підприємства.

5. Які господарські операції зумовлюють надходження та витрачання коштів за операційною, інвестиційною та фінансовою діяльністю підприємства.
6. Назвіть основні етапи процесу складання Звіту про рух грошових коштів.
7. На підставі яких даних складається Звіт про рух грошових коштів?
8. Розкрийте методика визначення чистого руху коштів у результаті операційної діяльності за непрямим методом.
9. У чому полягає сутність прямого методу представлення інформації у Звіті про рух грошових коштів?
10. Як визначається чистий рух коштів у результаті інвестиційної діяльності та фінансової діяльності?
11. Які операції не включаються до Звіту про рух грошових коштів?
12. Розкрийте інформаційні зв'язки між Балансом, Звітом про фінансові результати та Звітом про рух грошових коштів.
13. Як враховується вплив зміни валютних курсів при складанні Звіту про рух грошових коштів?

Тестові завдання

1. *Непрямий метод складання Звіту про рух грошових коштів полягає у:*
 - а) коригуванні прибутку від звичайної діяльності на зміни залишків запасів, операційної дебіторської і кредиторської заборгованості;
 - б) коригуванні суми залишку грошових коштів на початок періоду;
 - в) коригуванні прибутку від звичайної діяльності у разі зміни облікової політики;
 - г) правильної відповіді не запропоновано.
2. *До руху грошових коштів від операційної діяльності відносяться:*
 - а) виплати з каси заробітної плати;
 - б) виплата дивідендів та процентів;
 - в) отримання дивідендів та процентів;
 - г) отриманих позик та кредитів.
3. *Які операції відображають рух грошових коштів від фінансової діяльності:*
 - а) виплати з каси заробітної плати;
 - б) придбання за грошові кошти акцій;
 - в) виплата дивідендів та процентів;
 - г) отримання дивідендів та процентів.
4. *Надходження коштів від дебіторів за реалізовану готову продукцію відноситься до грошових потоків від:*
 - а) операційної діяльності;
 - б) інвестиційної діяльності;
 - в) фінансової діяльності;
 - г) не відображається у Звіті про рух грошових коштів.
5. *Прикладом грошових потоків від інвестиційної діяльності є:*
 - а) надходження від продажу продукції;
 - б) отримання позики в грошовій формі;
 - в) оплата за придбані довгострокові облігації;
 - г) правильної відповіді немає.
6. *Придбання підприємством довгострокових фінансових інвестицій з оплатою грошовими коштами буде відображено у Звіті про рух грошових коштів у складі руху коштів від:*
 - а) основної діяльності;
 - б) інвестиційної діяльності;
 - в) фінансової діяльності;
 - г) іншої операційної діяльності.

7. *Вхідний грошовий потік* – це:

- а) величина надходжень грошових коштів за звітний період;
- б) чистий приплив грошових коштів за звітний період;
- в) величина витрачання грошових коштів за звітний період;
- г) чистий відплив грошових коштів за звітний період.

8. *Вихідний грошовий потік* – це:

- а) величина надходжень грошових коштів за звітний період;
- б) чистий приплив грошових коштів за звітний період;
- в) величина витрачання грошових коштів за звітний період;
- г) чистий відплив грошових коштів за звітний період.

9. *Подання грошового потоку в результаті операційної діяльності у Звіті про рух грошових коштів прямим методом базується на:*

а) відображенні грошової виручки на основі дебетових і кредитових оборотів за рахунками обліку грошових коштів;

б) відображенні нарахованої виручки, скоригованої на зміну залишків дебіторської заборгованості покупців;

в) відображенні розрахованого чистого прибутку (збитку), скоригованого на зміну залишків дебіторської заборгованості покупців, кредиторської заборгованості постачальників та величини запасів;

г) а, б.

10. *Залучення грошових коштів на довгостроковий період відображається у Звіті про рух грошових коштів у складі:*

а) операційної діяльності;

б) фінансової діяльності;

в) інвестиційної діяльності

г) не відображається.

11. *Підприємство у листопаді 20X1 р. отримало аванс від замовника за продукцію, що буде вироблена і відвантажена протягом 1 півріччя 20X2 р. Ця операція буде відображена у фінансовій звітності за 20X1 рік як:*

а) витрати майбутніх періодів у Балансі;

б) надходження грошових коштів від фінансової діяльності у Звіті про рух грошових коштів;

в) поточні зобов'язання у Балансі;

г) буде розкрита у примітках як така, що не має відношення до звітного періоду.

12. *Прибуток ПАТ від звичайної діяльності до оподаткування у 20X1 р. становив 150 000 грн. Протягом року залишок запасів ПАТ зменшився на 30 000 грн, а кредиторська заборгованість збільшилася на 30 000 грн. Амортизація необоротних активів становила 50 000 грн. Чисті грошові надходження від операційної діяльності становили (грн):*

а) 210 000;

б) 150 000;

в) 200 000;

г) 260 000.

13. *Залишок грошових коштів та їхніх еквівалентів на початок звітного року становив 20 тис. грн. Чистий рух грошових коштів за рік становив: від операційної діяльності 600 тис. грн; від інвестиційної діяльності (-200 тис. грн); від фінансової діяльності 300 тис. грн. Збитки від курсових різниць, що виникли внаслідок перерахунку залишку коштів у іноземній валюті на кінець звітного року дорівнюють 6 тис. грн. Залишок грошових коштів та їхніх еквівалентів на кінець звітного року складає:*

а) 720 тис. грн;

б) 714 тис. грн;

- в) 700 тис. грн;
- г) 814 тис. грн.

14. Прибуток до оподаткування у Звіті про фінансові результати становив 15 000 грн. За рік залишок товарних запасів зменшився на 2 000 грн, а дебіторська заборгованість зросла на 3 000 грн. Ці зміни будуть враховані під час визначення чистого руху грошових коштів від операційної діяльності непрямим методом наступним чином:

- а) прибуток зросте на 2 000 грн;
- б) прибуток зменшиться на 1 000 грн;
- в) прибуток зросте на 5 000 грн;
- г) не вплинуть.

15. Першого вересня 20X1 р. ПАТ отримало позику 100 тис. грн під 60 % річних на 4 місяці. Станом на 31 грудня 20X1 р. ПАТ розрахувалося за відсотками, але не повернуло основну суму позики. Ці операції вплинули на рух грошових коштів у 20X1 р. таким чином:

- а) чистий рух грошових коштів від операційної діяльності становив 20 тис. грн;
- б) чистий рух грошових коштів у результаті фінансової діяльності становило 20 тис. грн;
- в) чистий рух грошових коштів від фінансової діяльності становив 80 тис. грн;
- г) чистий рух грошових коштів від операційної діяльності становив 60 тис. грн.

Практичні ситуації

Завдання 5.3.1

Вихідні дані

Підприємство має такі грошові операції:

- надходження грошових коштів від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг);
- виплати грошових коштів за договорами страхування;
- придбання за грошові кошти товарів, сировини, матеріалів та послуг;
- надходження грошових коштів за договорами страхування;
- надходження грошових коштів у вигляді доходів від авторських прав, роялті, комісійних;
- перерахування грошових коштів на сплату податку на прибуток (якщо він не ототожнюється з фінансовою/інвестиційною діяльністю), інших податків та обов'язкових зборів та платежів.

Зміст завдання

Здійснити класифікацію наведених операцій у розрізі «Надходження грошових коштів за операційною діяльністю» та «Видатки грошових коштів за операційною діяльністю», обґрунтувати послідовність дій.

Завдання 5.3.2

Вихідні дані

Прибуток підприємства від звичайної діяльності до оподаткування становить 5000 тис. грн, амортизація у звітному періоді – 800 тис. грн, зменшення забезпечень – 90 тис. грн, збиток від нереалізованих курсових різниць – 20 тис. грн, прибуток від неопераційної діяльності – 150 тис. грн.

Зміст завдання

Визначити рух коштів від операційної діяльності за непрямим методом і заповнити розділ I «Рух коштів у результаті операційної діяльності» Звіту про рух грошових коштів.

Завдання 5.3.3

Вихідні дані

Залишок коштів на рахунку підприємства на 1.01.20X1 р. становив 110 000 грн. Протягом 20X1 року були здійснені операції, наведені в табл. 5.3.1.

Таблиця 5.3.1

Господарські операції підприємства у 20X1 р.

№ з/п	Зміст операції	Сума, тис. грн
1	2	3
1	Придбані товари (запасів на 1 січня 20X1 р. не було)	1 700
2	Реалізовані товари у кредит (собівартість реалізованих товарів 1600 тис. грн)	3 200
3	Надійшло від покупців	3 000
4	Перераховано постачальникам за придбані товари	1 650
5	Виплачена зарплата	400
6	Сплачені проценти	22
7	Нарахована амортизація основних засобів	90
8	Оплачені різні витрати обігу (оренда, опалення тощо)	200
9	Нарахований податок на прибуток	80
10	Придбане та оплачене устаткування	870
11	Отримана позика	220
12	Сплачений податок на прибуток	70
13	Виплачені дивіденди	78
14	Сплачені товари, які пошкоджені	10

Зміст завдання

Скласти Звіт про рух грошових коштів із застосуванням прямого методу.

Завдання 5.3.4

Вихідні дані

Згідно з даними бухгалтерського обліку за звітний період отримано чистий дохід від реалізації продукції у сумі 600,0 тис. грн, собівартість реалізованої продукції склала 100,2 тис. грн, адміністративні витрати – 112,0 тис. грн, інші операційні витрати – 9,0 тис. грн; нараховано амортизацію необоротних активів – 13,9 тис. грн; сплачено податок на прибуток у сумі 83,64 тис. грн; придбані основні засоби на суму 90 тис. грн, довгострокові інвестиції – на суму 4 тис. грн; реалізовані нематеріальні активи на суму 15 тис. грн, сплачені дивіденди грошовими коштами в сумі 151,26 тис. грн.

Залишки по рахункам бухгалтерського обліку наведено в табл. 5.3.2.

Таблиця 5.3.2

Залишки по рахункам бухгалтерського обліку

№ з/п	Показник	Сума, тис. грн	
		На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
1	Нематеріальні активи (первісна вартість)	75,0	60,0
2	Знос нематеріальних активів	12,5	8,4
3	Довгострокові фінансові інвестиції	9,0	13,0
4	Векселі одержані	21,2	14,8
5	Основні засоби (первісна вартість)	360,0	450,0

Закінчення табл. 5.3.2

6	Знос основних засобів	72,0	90,0
7	Товари	0,5	–
8	Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	11,2	18,6
9	Виробничі запаси	105,0	135,0
10	Готова продукція	44,6	64,6
11	Дебіторська заборгованість за виданими авансами	76,8	80,8
12	Грошові кошти у національній валюті	15,2	63,0
13	Незавершене виробництво	43,3	23,6
14	Статутний капітал	470,0	470,0
15	Неоплачений капітал	(120,0)	–
16	Векселі видані	5,4	9,8
17	Короткостроковий кредит банку	12,0	12,0
18	Нерозподілений прибуток	271,3	315,2
19	Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	38,6	18,0

Зміст завдання

Визначити рух коштів від операційної діяльності за непрямим методом і заповнити розділ I «Рух коштів у результаті операційної діяльності» Звіту про рух грошових коштів.

Завдання 5.3.5

Вихідні дані

Залишок коштів на рахунку підприємства на 1 січня 20X1 року становив 8 694 000 грн, в касі – 9 500 грн. Протягом 20X1 року були здійснені операції, наведено в табл. 5.3.3.

Таблиця 5.3.3

Господарські операції підприємства у 20X1 р.

№ з/п	Зміст операції	Сума, грн
1	2	3
1	Оплачено рахунок постачальника за придбаний вантажний автомобіль (у т. ч. ПДВ).	144 000
2	Оплачені додаткові витрати на державну реєстрацію вантажного автомобіля	3 000
3	Надійшли кошти від покупця в оплату за реалізований автокар (у т. ч. ПДВ)	13 200
4	Надійшли кошти від покупця в оплату за відвантажену йому готову продукцію у попередньому звітному періоді (у т. ч. ПДВ)	210 000
5	Придбано 1 000 акцій ПАТ «Віза» вартістю 15 грн кожна. Оплачена винагорода комісіонеру за посередницькі послуги	Визначити 750
6	По акціях ПАТ «Віза» нараховані і отримані дивіденди у розмірі 0,8 грн на одну акцію.	Визначити
7	Придбано облигації ПАТ «Чайка»	52 000
8	Оплачено рахунок за одержані сировину і матеріали	50 000

9	Надійшли кошти від покупців у передплату готової продукції	3 675 000
10	Оплачено з поточного рахунку розрахунковоплатіжні документи постачальників і транспортних організацій: – за одержані основні засоби; – за модернізацію і ремонт основних засобів; – за одержані нематеріальні активи; – за одержані запаси.	168 240 2 760 30 000 115 000
11	Погашено заборгованість перед бюджетом за податками і обов'язковими платежами	470 000
12	Видано вексель постачальнику за раніше поставлені запаси терміном на 50 днів під 15 % річних.	99 000
13	Сплачені з поточного рахунку зобов'язання: – нараховані відсотки; – за орендними платежами; – поточна частина зобов'язання за довгостроковою позицією; – зобов'язання за короткостроковою позицією.	30 900 4 600 62 500 29 500
14	Оприбутковані в касу грошові кошти, одержані з поточного рахунку підприємства для виплати робітникам і службовцям заробітної плати за поточний період	370 000
15	Виплачено з каси підприємства робітникам і службовцям: – основної і додаткової заробітної плати; – нарахованих одноразових премій; – допомоги по тимчасовій непрацездатності; – депонованої зарплати нарахованих за попередній період.	253 000 75 000 16 000 26 000
16	Списано кошти з поточного рахунку на суму збільшення коштів у касі для виплати заробітної плати за першу половину поточного періоду працівникам підприємства	250 000
17	Виплачено з каси підприємства робітникам і службовцям зарплата за першу половину поточного періоду	247 000
18	Сплачені внески (відрахування) із загальнодержавного обов'язкового соціального страхування до суми заробітної плати працівників за час перебування у відпустці за встановленими ставками (37 %)	12 950
19	Із суми заробітної плати, нарахованої працівникам, здійснені такі утримання: – податку з доходу фізичної особи; – відрахування із загальнодержавного обов'язкового соціального страхування; – утримань за виконавчими документами (аліменти).	83 895 23 402 5 203
20	Оплачено за доставку готової продукції перевізникам	14 400

Зміст завдання

Скласти Звіт про рух грошових коштів із застосуванням прямого методу.

Навчально-методичні матеріали: [2], [4], [5], [6], [13], [16], [53], [55], [60], [62], [64], [66].

Тема 5.4. Звіт про власний капітал

Мета заняття

1. З'ясувати зміст, структуру і порядок відображення операцій з власним капіталом.
2. Набути практичних навичок щодо формування показників Звіту про власний капітал на базі даних бухгалтерського обліку.

Ключові терміни і поняття

Звіт про власний капітал – звіт, який відображає зміни у складі власного капіталу підприємства протягом звітного періоду.

Мета складання Звіту про власний капітал – надання користувачам фінансової звітності повної, правдивої та неупередженої інформації про зміни у складі власного капіталу підприємства протягом звітного періоду.

Зареєстрований (пайовий) капітал – зафіксована в установчих документах сума статутного капіталу, іншого зареєстрованого капіталу, а також пайовий капітал у сумі, яка формується відповідно до законодавства.

Капітал у дооцінках – сума дооцінки необоротних активів і фінансових інструментів.

Додатковий капітал – емісійний дохід (сума, на яку вартість продажу акцій власної емісії перевищує їхню номінальну вартість), вартість безкоштовно отриманих необоротних активів, сума капіталу, який вкладено засновниками в понадстатутний капітал, накопичені курсові різниці, які відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку відображаються у складі власного капіталу та інші складові додаткового капіталу.

Резервний капітал – сума резервів, створених відповідно до чинного законодавства або установчих документів за рахунок нерозподіленого прибутку підприємства.

Неоплачений капітал – сума заборгованості власників (учасників) за внесками до статутного капіталу.

Вилучений капітал – фактична собівартість акцій власної емісії або часток, викуплених товариством у його учасників.

Контрольні питання

1. Якою є мета складання Звіту про власний капітал?
2. Дайте характеристику структурі Звіту про власний капітал?
3. Укажіть основні способи збільшення статутного капіталу. Як ці зміни відображаються у звіті?
4. Яким чином може здійснюватися зменшення статутного капіталу та який порядок його відображення у Звіті про власний капітал?
5. Що таке додатковий капітал та резервний капітал?
6. Які фактори впливають на величину додаткового капіталу і як ці зміни відображаються у Звіті про власний капітал?
7. Під впливом яких операцій може здійснюватись зміна емісійного доходу у Звіті про власний капітал?
8. Які вимоги встановлені до розміру та порядку формування резервного капіталу?
9. Дайте характеристику капіталу у дооцінках. Визначте фактори, які впливають на його величину.
10. Що таке нерозподілений прибуток? Для яких цілей він може використовуватися? Як це відображається у Звіті про власний капітал?
11. В яких випадках відбувається вилучення капіталу? Як ці операції відображаються у Звіті про власний капітал?
12. Яким чином операції, пов'язані з викупом акцій та їх анулюванням, відображаються у Звіті про власний капітал?

13. Розкрийте методику складання Звіту про власний капітал.

14. Укажіть джерела інформації про основні складові власного капіталу, необхідні для заповнення Звіту про власний капітал.

15. Яким чином коригується сума власного капіталу при зміні облікової політики та виправленні помилок минулих років?

Тестові завдання

1. Сума власного капіталу, відображена у Звіті про власний капітал, показує:

а) облікову вартість активів підприємства, які належать йому, за правом власності;

б) облікову вартість прав власників;

в) ринкову вартість активів підприємства, які належать йому за правом власності;

г) ринкову вартість прав власників.

2. Залишок зареєстрованого капіталу на початок звітнього періоду у Звіті про власний капітал дорівнює:

а) сумарній вартості коштів, які належать до сплати учасниками за придбані ними акції товариства;

б) сумарній номінальній вартості випущених та оплачених акцій товариства;

в) сумарній вартості активів підприємства;

г) сумарній вартості основних засобів підприємства.

3. Сума за статтю «Неоплачений капітал» у Звіті про власний капітал:

а) збільшує загальну суму власного капіталу;

б) зменшує загальну суму власного капіталу;

в) не впливає на суму власного капіталу;

г) правильна відповідь відсутня.

4. Збільшення номіналу випущених акцій призводить до:

а) збільшення розміру статутного капіталу;

б) збільшення розміру нерозподіленого прибутку;

в) збільшення розміру додаткового вкладеного капіталу;

г) не змінює загальну оцінку власного капіталу.

5. Основними напрямками використання резервного капіталу, які передбачені Звітом про власний капітал, є:

а) виплата дивідендів по привілейованим акціям;

б) покриття збитків звітнього періоду;

в) поповнення додаткового капіталу;

г) покриття витрат з гарантованого обслуговування покупців.

6. Метою складання Звіту про власний капітал є:

а) розкриття інформації про зміни у складі власного капіталу підприємства протягом звітнього періоду;

б) розкриття інформації про зміни у складі власного та залученого капіталу підприємства;

в) розкриття інформації про зміни у складі власного капіталу підприємства протягом року;

г) правильної відповіді немає.

7. У статті «Чистий прибуток (збиток) за звітний період» Звіту про власний капітал відображається сума чистого прибутку (збитку):

а) зі Звіту про фінансові результати;

б) з Балансу;

в) зі Звіту про рух грошових коштів;

г) з Приміток до річної фінансової звітності.

8. Чи призводить викуп акції до зменшення величини власного капіталу акціонерного товариства:

- а) не призводить;
- б) призводить у розмірі їхньої ринкової вартості;
- в) призводить у розмірі їхньої номінальної вартості;
- г) правильної відповіді немає.

9. З якими показниками інших форм фінансової звітності збігаються підсумки Звіту про власний капітал:

- а) розділ II «Рух коштів в результаті інвестиційної діяльності» Звіту про рух грошових коштів;
- б) розділ I «Власний капітал» пасиву Балансу;
- в) розділ I «Необоротні активи» активу Балансу;
- г) жодна з наведених позицій.

10. Який показник Звіту про власний капітал підлягає коригуванню у разі зміни облікової політики:

- а) статутний капітал;
- б) додатковий капітал;
- в) капітал у дооцінках;
- г) нерозподілений прибуток (непокритий збиток).

11. Підприємство «А» на своєму Балансі має довгострокові фінансові вкладення у підприємство «Б», які обліковуються за методом участі в капіталі. За підсумками звітного року підприємство «Б» отримало чистий прибуток 30 тис. грн. Яким чином ці результати будуть відображені у Звіті про власний капітал, якщо частка підприємства «А» у статутному капіталі підприємства «Б» становить 25 %:

- а) за статтею «Нерозподілений прибуток» – у сумі 7 500 грн;
- б) за статтею «Інший додатковий капітал» – 7 500 грн;
- в) за статтею «Статутний капітал» – 7 500 грн;
- г) операція не буде відображена у цьому звіті.

12. Підприємство 01.07.20X1 року отримало безкоштовно меблі справедливою вартістю 60 000 грн. Керівництво підприємства оцінило строк їх корисного використання – 6 років, ліквідаційна вартість – 10 тис. грн. У Звіті про власний капітал унаслідок цієї операції за 20X1 рік будуть відображені:

- а) дохід від безкоштовно отриманих активів – 60 тис. грн;
- б) збільшення додаткового капіталу – 60 тис. грн;
- в) витрати на амортизацію меблів – 8,3 тис. грн;
- г) збільшення додаткового капіталу – на 50 тис. грн.

13. Якщо за підсумками року 5 % чистого прибутку, сума якого склала 100 000 грн, було перераховано до резервного капіталу, то сума власного капіталу підприємства внаслідок цієї операції:

- а) не змінилася;
- б) збільшилася на 5 000 грн;
- в) зменшилася на 5 000 грн;
- г) збільшилася на 10 000 грн.

14. У Балансі підприємства на 31.12.20X1 р. за статтею «Капітал у дооцінках» відображено дооцінку основних засобів у сумі 15 000 грн. Якщо на 31.12.20X1 р. переоцінка основних засобів зменшила їхню Балансову вартість на 16 000 грн, то власний капітал на цю дату:

- а) зменшиться на 16 000 грн;
- б) зменшиться на 15 000 грн;
- в) зменшиться на 1 000 грн;
- г) не зміниться.

15. Загальними зборами ПАТ прийняте рішення про анулювання 5 000 простих акцій номінальною вартістю 1 грн, які були викуплені в попередньому році за курсовою вартістю 2 грн 30 коп. У Звіті про власний капітал величина емісійного доходу:

- а) зменшиться на 6 500 грн;
- б) зменшиться на 5 000 грн;
- в) зменшиться на 11 500 грн;
- г) збільшиться на 6 500 грн.

Практичні ситуації

Завдання 5.4.1

Вихідні дані

У Звіті про власний капітал за статтею «Капітал у дооцінках» на початок звітного року відображено залишок дооцінки необоротних активів на суму 20 000 грн. Протягом року Балансова вартість даних необоротних активів знизилася на 9 000 грн, окрім того, у звітному році були оприбутковані безкоштовно отримані основні засоби за справедливою вартістю 3 000 грн.

Зміст завдання

Визначити, яка зміна суми капіталу у дооцінках відбудеться у підприємства на кінець звітного року.

Завдання 5.4.2

Вихідні дані

Акціонерне товариство було засновано 1 березня 20X1 р. У статуті передбачено статутний капітал у кількості 100 000 простих акцій номіналом 20 грн кожна. Протягом 20X1 р. товариство здійснило такі операції:

- 10 березня було реалізовано 25 000 акцій за ціною 22 грн за акцію;
- 25 березня було розповсюджено ще 1 000 акцій за ціною 24 грн за акцію.

За підсумками діяльності у 20X1 р. акціонерне товариство отримало чистий прибуток – 10 000 грн.

Зміст завдання

Визначити залишок додаткового і власного капіталу у Звіті про власний капітал на кінець року.

Завдання 5.4.3

Вихідні дані

Господарські операції за грудень 20X1 р. наведено в табл. 5.4.1.

Таблиця 5.4.1

Господарські операції за грудень 20X1 р.

№ з/п	Зміст операції	Сума, грн
1	Зареєстровано ПАТ «Березень» станом на 31.12.20 р. Статутний капітал зареєстрований у сумі 190 000 грн, у складі якого: – прості акції 175 000 шт. номінальною вартістю 1,0 грн; – привілейовані акції 12 000 шт. номінальною вартістю 1,25 грн.	190 000 175 000 15 000
2	Засновники внесли в обмін на 38 000 простих і 8 000 привілейованих акцій до статутного капіталу ПАТ «Березень»: – акції іншого підприємства; – матеріали; – грошові кошти на поточний рахунок.	14 500 2 300 9 200

3	На поточний рахунок надійшли кошти від продажу: – простих акцій 137 000 шт. за ціною 1,2 грн; – привілейованих акцій 4 000 шт. за ціною 1,5 грн.	164 400 6 000
---	--	------------------

Зміст завдання

Скласти Звіт про власний капітал підприємства за 20X1 рік.

Завдання 5.4.4

Вихідні дані

Балансові дані станом на 31.12.20X0 р. наведено в табл. 5.4.2.

Таблиця 5.4.2

Витяг з Балансу (Звіту про фінансовий стан) на 31.12.20X0р.

Статті Балансу	Сума, тис. грн
Зареєстрований капітал	1 927
Капітал у дооцінках	150
Додатковий капітал	593
Резервний капітал	440
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	50
Вилучений капітал	–
Разом за I розділом	3 160

Господарські операції за 20X1 р., що вплинули на величину і структуру власного капіталу, наведено в табл. 5.4.3.

Таблиця 5.4.3

Господарські операції за 20X1 р.

№ з/п	Зміст операції	Сума, грн
1	У лютому 20X1 р. було виявлено помилку у нарахуванні амортизації у 20X0 р., що зменшила величину чистого прибутку	20 000
2	У квітні 20X1 р. надійшли: – кошти в оплату за підписані, але не повністю сплачені акції; – благодійний внесок	200 000 10 000
3	У травні 20X1 р. підприємство викупило власні акції, а у червні повністю їх анулювало. Ціна викупу акцій – 1 грн, номінальна вартість акції – 0,5 грн.	150 000
4	Чистий прибуток за 20X1 р.	40 000
5	Спрямовано на поповнення резервного капіталу	3 000
6	За підсумками 20X1 р. оголошені дивіденди на: – привілейовані акції – на прості акції	2 000 68 000
7	У серпні було здійснено дооцінку основних засобів	8 000

Зміст завдання

Скласти Звіт про власний капітал підприємства за 20X1 рік.

Завдання 5.4.5

Вихідні дані

Балансові дані станом на 31.12.20X0 р. наведено в табл. 5.4.4.

Таблиця 5.4.4

Витяг з Балансу (Звіту про фінансовий стан) на 31.12.20X0 р.

Статті Балансу	Сума, тис. грн
Зареєстрований капітал	23 900
Капітал у дооцінках	1 700
Додатковий капітал	2 350
Резервний капітал	3 500
Вилучений капітал	–
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	270
Разом за I розділом	31 720

Господарські операції за 20X1 р., що вплинули на величину і структуру власного капіталу, наведено в табл. 5.4.5.

Таблиця 5.4.5

**Господарські операції за 20X1 р.,
що спричинили зміну власного капіталу**

№ з/п	Зміст операції	Сума, грн
1	У березні 20X1 р. підприємством було виявлено помилку, у результаті якої було завищено суму чистого прибутку	5 000
2	У квітні 20X1 р. було здійснено дооцінку нематеріальних активів	80 000
3	Чистий прибуток за 20X1 р.	150 000
4	За підсумками 20X1 р. спрямовано на виплату дивідендів	30 000
5	У червні підприємство викупило власні акції (ціна викупу – 1 грн за акцію, номінальна вартість акції – 0,5 грн)	15 000
6	У липні викуплені акції власної емісії у кількості 10 000 було анульовано	
7	У листопаді підприємство безоплатно отримало персональний комп'ютер	3 000

Зміст завдання

Скласти Звіт про власний капітал підприємства за 20X1 рік.

Навчально-методичні матеріали: [2], [4], [5], [6], [13], [16], [53], [55], [60], [62], [64], [66].

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

Зміст завдання

1. Відкрити синтетичні рахунки бухгалтерського обліку за даними балансу підприємства ПАТ «Аура» на початок звітного періоду (табл. 1).
2. Скласти журнал реєстрації господарських операцій за звітний період.
3. Відобразити господарські операції на відповідних рахунках бухгалтерського обліку.
4. Узагальнити облікову інформацію в регістрах бухгалтерського обліку: Журнал 3, Журнал 5, Журнал 6, Журнал 7.
5. Скласти форми річної фінансової звітності підприємства.

Вихідні дані

Таблиця 1

Баланс ПАТ «Аура» на початок звітного періоду (грн)

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду
1	2	3
<i>I. Необоротні активи</i>		
Нематеріальні активи	1000	160 000
первісна вартість	1001	272 000
накопичена амортизація	1002	(112000)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	
Основні засоби	1010	8 184 500
первісна вартість	1011	12 462 000
знос	1012	(4 277 500)
Інвестиційна нерухомість	1015	
Довгострокові біологічні активи	1020	
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	
Інші фінансові інвестиції	1035	
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	
Відстрочені податкові активи	1045	
Інші необоротні активи	1090	
Усього за розділом I	1095	8 344 500
<i>II. Оборотні активи</i>		
Запаси	1100	
виробничі запаси	1101	5 793 700
малоцінні та швидкозношувані предмети		895 500
незавершене виробництво	1102	2 081 000
готова продукція	1103	647 000
Поточні біологічні активи	1110	

Векселі отримані	1120	50 000
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	480 000
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	
з бюджетом	1135	
у тому числі з податку на прибуток	1136	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	4 800
Поточні фінансові інвестиції	1160	
Гроші та їхні еквіваленти	1165	8 703 500
Витрати майбутніх періодів	1170	
Інші оборотні активи	1190	
Усього за розділом II	1195	18 655 500
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	
Баланс	1300	27 000 000
Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду
I. Власний капітал		
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	13 850 000
Капітал у дооцінках	1405	
Додатковий капітал	1410	2 770 000
Резервний капітал	1415	4 660 000
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	2 830 000
Неоплачений капітал	1425	()
Вилучений капітал	1430	()
Усього за розділом I	1495	24 110 000
II. Довгострокові зобов'язання й забезпечення		
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	
Довгострокові кредити банків	1510	500 000
Інші довгострокові зобов'язання	1515	120 000
Довгострокові забезпечення	1520	610 000
Цільове фінансування	1525	
Усього за розділом II	1595	1230000
III. Поточні зобов'язання й забезпечення		
Короткострокові кредити банків	1600	118000
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	
товари, роботи, послуги	1615	562 000
розрахунками з бюджетом	1620	470 000
у тому числі з податку на прибуток	1621	

Закінчення табл. 1

розрахунками зі страхування	1625	140 000
розрахунками з оплати праці	1630	370 000
Поточні забезпечення	1660	
Доходи майбутніх періодів	1665	
Інші поточні зобов'язання	1690	
Усього за розділом III	1695	1 660 000
<i>IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття</i>	1700	
Баланс	1900	27 000 000

Таблиця 2

**Розшифровка залишку на синтетичному рахунку 10
«Основні засоби» на початок звітного періоду**

Види основних засобів за призначенням	Сума, грн
<i>Виробничого призначення</i>	3450 000
Машини і механізми	2 100 000
Устаткування та приладдя до них	900 000
Прилади та інструменти	450 000
Загальновиробничого призначення	5 042 000
Будівлі, споруди цехів	3 762 000
Устаткування	600 000
Транспортні засоби	400 000
Меблі, інвентар	280 000
<i>Адміністративного призначення</i>	3 290 000
Будівля заводууправління	1 790 000
Електронно-обчислювальні машини та інші інформаційні системи	800 000
Меблі, інвентар, офісне обладнання	700 000
<i>Збутового призначення</i>	680 000
Складські будівлі і споруди	400 000
Транспортні засоби	120 000
Меблі, інвентар	160 000
Разом	12 462 000

Таблиця 3

**Розшифровка залишку на синтетичному рахунку 131
«Знос основних засобів» на початок звітного періоду**

Види основних засобів за призначенням	Сума, грн
<i>Виробничого призначення</i>	1 286 500
Машини і механізми	836 500

Закінчення табл. 3

Устаткування та приладдя до них	300 000
Прилади та інструменти	150 000
<i>Загальновиробничого призначення</i>	1 443 000
Будівлі, споруди цехів	683 000
Устаткування	300 000
Транспортні засоби	270 000
Меблі, інвентар	190 000
<i>Адміністративного призначення</i>	1 235 000
Будівля заводууправління	325 000
Електронно-обчислювальні машини та інші інформаційні системи	440 000
Меблі, інвентар, офісне обладнання	470 000
<i>Збутового призначення</i>	313 000
Складські будівлі і споруди	73 000
Транспортні засоби	80 000
Меблі, інвентар	160 000
<i>Разом</i>	4 277 500

Таблиця 4

Розшифровка залишку на синтетичному рахунку 201 «Сировина й матеріали» на початок звітної періоду

Вид матеріалів	Одиниця виміру	Кількість	Ціна	Сума, грн
1. Сталь – нержавіюча НЖ	т	20 000	110,0	2 200 000
2. Сталь – армована АР	т	50 000	30,0	1 500 000
3. Кольоровий метал	т	5 000	10,0	50 000
4. Профілі металеві	шт.	3 000	3,0	9000
5. Інші матеріали	×	×	×	1 966 000
Разом по обліковій ціні	×	×	×	5 725 000
Транспортно-заготівельні витрати	×	×	×	68 700
Разом фактична собівартість	×	×	×	5 793 700

Таблиця 5

Розшифровка залишку на рахунку 23 «Виробництво»

Номер а/р	Статті витрат	На початок періоду	На кінець періоду
	<i>Виробництво металоконструкції — виріб А</i>		
001	Матеріальні витрати	530 000	510 000
	Витрати на оплату праці	262 000	243 000
	Відрахування на соціальні заходи	97 000	90 000
	Загальновиробничі витрати	322 000	298 000
	Інші витрати	168 000	167 000
	Разом	1 379 000	1 308 000

Виробництво металоконструкції — виріб Б			
002	Матеріальні втрати	330 000	324 000
	Витрати на оплату праці	132 000	122 000
	Відрахування на соціальні заходи	49 000	45 000
	Загальновиробничі витрати	89 000	149 000
	Інші витрати	102 000	103 000
	Разом	702 000	743 000
	Всього по рахунку	2 081 000	2 051 000

Таблиця 6

**Розшифровка залишків на рахунку 26 «Готова продукція»
на початок звітної періоду**

Номер субрахунку	Номер аналітичного рахунку	Назва субрахунків та аналітичних рахунків	Одиниця виміру	Кількість	Облікова ціна, грн	Сума, грн
261	Продукція основного цеху					
261	001	Виріб — А	шт.	2 000	240,00	480 000
261	002	Виріб — Б	шт.	1 000	120,00	120 000
	×	Відхилення	×	×	×	47 000
Разом по субрахунку			×	×	×	647 000
Всього по рахунку			×	×	×	647 000

Таблиця 7

**Групувальна відомість матеріальних витрат
на виробництво продукції за звітний період**

Виробничі запаси	Ціна, грн	Об'єкти калькулювання					
		Виріб А		Виріб Б		Разом	
		Кількість, т	Сума, грн	Кількість, т	Сума, грн	Кількість, т	Сума, грн
Сталь нержавіюча	110	3500	385 000	2 500	275 000	6 000	660 000
Сталь армована	30	1000	30 000	700	21 000	1 700	50 000
Інші матеріали	×	×	130 000	×	1 5200	×	146 200
Разом		×	545 000	×	311 200	×	856 200

Таблиця 8

Перелік господарських операцій за звітний період

№ п/п	Зміст господарської операції	Сума, грн
1	2	3
Облік необоротних активів та фінансових інвестицій		
	Рахунок-фактура. Накладні	
1	Акцептовано рахунок постачальника за придбаний і оприбуткований на склад вантажний автомобіль збутового призначення: — вартість (без ПДВ) — ПДВ — витрати на державну реєстрацію (без ПДВ)	120 000 Визначити 3 000
2	Акт приймання-передачі основних засобів Прийнято в експлуатацію допоміжного цеху і зараховано на баланс вантажний автомобіль (суму визначити за даними операції 1)	Визначити
3	Рахунок-фактура. Накладні Акцептовано рахунок постачальника за придбаний і оприбуткований на склад металорізальний верстат виробничого призначення у сумі 24 240 грн. з ПДВ, у т. ч. : — відпускна ціна — транспортні витрати — ПДВ — 20 % на вказані суми	24 240 19 000 1 200 Визначити
4	Рахунок-фактура. Акт приймання виконаних робіт Акцептовано рахунок спеціалізованої організації за монтаж та налагодження придбаного металорізального верстата у сумі 960 грн. (у т. ч. ПДВ).	960
5	Акт приймання-передачі основних засобів. Прийнято в експлуатацію механічного цеху і зараховано на баланс металорізальний верстат. Комісія у складі головного інженера, інженера з техніки безпеки, начальника ремонтно-механічного цеху та головного бухгалтера прийшла до висновку, що верстат відповідає технічним нормам, придатний до експлуатації у механічному цеху. Йому присвоєний інвентарний № 54000. До акту додається паспорт № 0000243. На підставі акту відкрита інвентарна картка № 165.	Визначити
6	Акт приймання-передачі основних засобів Прийнято в оперативну оренду складське приміщення для збереження готової продукції терміном на 6 місяців. Орендні платежі встановлені у розмірі 20 % річних від вартості приміщення і повинні сплачуватися щоквартально за рахунок витрат на збут. Справедлива вартість орендованого складського приміщення склала 93 020 грн.	

7	<p>Розрахунково-платіжні документи підрядних організацій. Акти приймання виконаних робіт Прийнято виконані підрядними організаціями роботи з модернізації виробничого обладнання:</p> <ul style="list-style-type: none"> – вартість робіт з модернізації (без ПДВ) 2 300 – ПДВ 460 	
8	<p>Акт на списання основних засобів Здійснено списання фрезерувального верстату, що використовувався в основному виробництві:</p> <ul style="list-style-type: none"> – первісна вартість 5 500 – знос 5 000 – металобрухт від розбирання верстату 1 000 – зарплата робітникам за демонтаж верстата 500 – внески на соціальне страхування 200 	
9	<p>Акт приймання-передачі основних засобів Безоплатно передано середній школі персональний комп'ютер адміністративного призначення:</p> <ul style="list-style-type: none"> – первісна вартість 20 000 – знос 8 000 	
10	<p>Акт приймання-передачі основних засобів. Рахунок-фактура Реалізовано покупцю автокар збутового призначення:</p> <ul style="list-style-type: none"> – первісна вартість 15 200 – знос 6 200 – вартість реалізації (у т. ч. ПДВ) 13 200 	
11	<p>За даними відомості «Розрахунок амортизації (зносу) основних засобів» нараховано амортизацію основних засобів різного призначення (<i>розрахунок виконати на підставі даних, наведених у табл. 2, 3</i>):</p> <ul style="list-style-type: none"> – виробничих основних засобів 279 390 – основних засобів загальногосподарського призначення 106 300 – основних засобів збутового призначення 10 5408 	
12	<p>Акти приймання-передачі нематеріальних активів Придбано у інших підприємств та введені в господарський оборот об'єкти права промислової власності у складі нематеріальних активів виробничого призначення</p> <ul style="list-style-type: none"> – вартість придбання (з ПДВ) 30 000 – витрати на державну реєстрацію прав власності без ПДВ 500 	
13	<p>Акти приймання-передачі нематеріальних активів Безоплатно одержано від інших підприємств та введені в господарський оборот авторські права у складі нематеріальних активів адміністративного призначення:</p> <ul style="list-style-type: none"> – первісна вартість 4 500 	
14	<p>Акти приймання-передачі нематеріальних активів. Рішення зборів засновників Одержано інші об'єкти права у складі нематеріальних активів адміністративного призначення як погашення</p>	

	заборгованості (внеску) засновника за додатково підписані акції у сумі 5000 грн, що введені в господарський оборот: – первісна вартість	5 000
15	Відомість розрахунку амортизації Нараховано знос нематеріальних активів за нормами, визначеними з їх первісної вартості і строку корисного використання за прямолінійним методом: – нематеріальних активів виробничого призначення – нематеріальних активів адміністративного призначення – безоплатного одержаного нематеріального активу	9 400 6 800 675
16	Виписка банку з поточного рахунка. Реєстр акцій Придбано 1000 акцій ПАТ-1 вартістю 15 грн кожна, на строк менше року: – вартість акцій за відпускнуою ціною – винагорода комісіонеру за посередницькі послуги	Визначити 750
17	Виписка банку з поточного рахунка. Реєстр акцій Придбано 20 000 акцій іншого ПАТ-2 вартістю 12 грн кожна, що становить 30 % статутного капіталу емітентів на строк більше одного року: – вартість акцій за відпускнуою ціною.	Визначити
18	Виписка банку і поточного рахунка. Реєстр акцій По акціях ПАТ-1 нараховані і отримані дивіденди у розмірі 0,8 грн на одну акцію. Дохід за дивідендами одержаними	Визначити
19	Виписка банку з поточного рахунка. Реєстр акцій Реалізовано покупцю 500 акцій ПАТ-1 за продажною ціною 17 грн за одиницю: – собівартість реалізованих (поточних) фінансових інвестицій; – дохід від реалізації (поточних) фінансових інвестицій за справедливою вартістю	Визначити Визначити
20	Авізо від ПАТ-2. Бухгалтерська довідка. Виписка банку з поточного рахунка За підсумками року ПАТ-2 отримало прибутки у розмірі 100 000 грн та виплатило дивіденди у розмірі 40 % від суми отриманого прибутку. Крім того уцінка активів ПАТ-2 склала 20 000 грн.	
21	Виписка банку з поточного рахунка. Реєстр облігацій Придбано облігації ПАТ-3 на суму 52019 грн, (номінальна вартість – 50 000 грн). Фіксована ставка відсотка по облігаціям становить 9 % річних. Облігації будуть погашені через 5 років.	

	<p>Виплата відсотків здійснюється щорічно в кінці року. Придбано облигації ПАТ-4 на суму 46 282 грн., (номінальна вартість – 50 000 грн). Фіксована ставка відсотка по облигаціям становить 9 % річних. Облигації будуть погашені через 5 років. Виплата відсотків здійснюється щорічно в кінці року.</p>	
22	<p>Авізо ПАТ-3. Бухгалтерська довідка В кінці року нараховані відсотки за утримання облигацій та уцінена вартість облигацій на суму частини премії (амортизація премії):</p> <ul style="list-style-type: none"> – дохід за відсотками одержаними від утримання облигацій; – уцінка балансової вартості облигацій на суму амортизації премії 	<p>Визначити Визначити</p>
23	<p>Авізо ПАТ-4. Бухгалтерська довідка В кінці року нараховані відсотки за утримання облигацій та дооцінена вартість облигацій на суму частини дисконту (амортизація дисконту):</p> <ul style="list-style-type: none"> – дохід за відсотками одержаними від утримання облигацій – доходи від дооцінки вартості облигацій на суму амортизації дисконту 	<p>Визначити Визначити</p>
24	<p>Виписка банку з поточного рахунку Надійшли на поточний рахунок. нараховані доходи (відсотки) за утримання облигацій:</p> <ul style="list-style-type: none"> – з премією (операція 22) – з дисконтом (операція 23) 	<p>4 500 4 500</p>
Облік запасів		
25	<p>Рахунки-фактури. Товарно-транспортні накладні. Прибутковий ордер Акцептовано рахунок металургійного комбінату за одержані сировину і матеріали, зокрема сталь нержавіюча НЖ (2300 т по 110 грн за 1 т) і сталь армована АР (1100 т по 30 грн за 1 т):</p> <ul style="list-style-type: none"> – відпускна вартість запасів (без ПДВ) – залізничний тариф – ПДВ — 20 % на загальну суму 	<p>286 000 14 000 Визначити</p>
26	<p>Рахунки-фактури. Товарно-транспортні накладні. Прибутковий ордер Акцептовано рахунки постачальників за придбані матеріали:</p> <ul style="list-style-type: none"> – відпускна вартість – залізничний тариф – ПДВ — 20 % на загальну суму 	<p>600 000 16 465 Визначити</p>
27	<p>Акт приймання виробничих запасів на відповідальне зберігання Надіслано відмову від акцепту платіжних документів постачальника за одержані будівельні матеріали (внаслідок їх невідпо-відності умовам договору):</p> <ul style="list-style-type: none"> – вартість будівельних матеріалів (без ПДВ) – ПДВ — 20 % 	<p>70 000 14 000</p>

28	<p>Матеріальний звіт За даними видаткових первинних документів (лімітно-забірних карт, накладних-вимог та ін.), згрупованих у відомості, списано за обліковими (покупними) цінами матеріали у сумі 860 000 грн (табл. 7), в т.ч.:</p> <p>а) для виробництва продукції: – виготовлення виробу А – виготовлення виробу Б</p> <p>б) для потреб цехів в) для загальногосподарських потреб г) для складських потреб</p>	<p>856 200 545 000 311 200 2 000 1 200 600</p>
29	<p>Розрахунок транспортно-заготівельних витрат (ТЗВ) Списано транспортно-заготівельні витрати, що обліковуються на доповнюючому рахунку і регулюють вартість матеріалів, у сумі 12 900 грн, у т.ч.:</p> <p>а) на витрати виробництва для виготовлення продукції – виготовлення виробу А – виготовлення виробу Б</p> <p>б) на загальновиробничі витрати для потреб цехів в) на адміністративні витрати для загальногосподарських потреб г) на витрати збуту для складських потреб</p>	<p>12 843 8 175 4 668 30 18 9</p>
30	<p>Накладні Оприбутковано на склад малоцінні та швидкозношувані предмети (МШП), що надійшли від постачальників:</p> <p>– вартість МШП за відпускними цінами без ПДВ – ПДВ</p>	<p>12 000 2 400</p>
31	<p>Інвентаризаційні описи та акти. Порівняльна відомість У процесі інвентаризації матеріальних цінностей на складі виявлено:</p> <p>– надлишки МШП – нестача інших матеріалів, яка за рішенням керівника підприємства списана в межах норм природних втрат – нестача інших матеріалів з вини невстановленої матеріально-відповідальної особи</p>	<p>320 1 200 5 000</p>
32	<p>Наказ керівника ПАТ. Довідка бухгалтерії Віднести на встановлену винну матеріально-відповідальну особу нестачу матеріалів у 2-кратному розмірі, з урахуванням ПДВ на розраховану суму та забезпечити повне відшкодуванням завданих збитків» (за даними операції 31).</p>	<p>Визначити</p>
33	<p>Звіт касира. Прибутковий касовий ордер Оприбутковано в касу кошти, внесені матеріально-відповідальною особою у відшкодування збитку по нестачах матеріальних цінностей (за даними операції 32)</p>	<p>Визначити</p>
34	<p>Акти переоцінки матеріалів Здійснено уцінку запасів комплектуючих виробів у зв'язку зі значним зменшенням їх чистої реалізаційної вартості.</p>	<p>5 420</p>

35	<p>Акт на списання малоцінних та швидкозношуваних предметів Передано зі складу малоцінні та швидкозношувани предмети (МШП) в експлуатацію у сумі 12 140 грн, у т.ч.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – для потреб цехів – для загальногосподарських потреб – для складських потреб 	<p>10 340 1 200 600</p>
Облік грошових коштів та дебіторської заборгованості		
36	<p>Виписка банку з поточного рахунку в національній валюті. Рахунок-фактура. Податкова накладна Надійшли кошти від покупців в оплату за реалізовані активи (операція 11 у сумі 13200 грн) та за відвантажену їм готову продукцію у попередньому звітному періоді у сумі 210 000 грн (у т. ч. ПДВ).</p>	223 200
37	<p>Виписка банку з поточного рахунку в національній валюті. Рахунок-фактура. Податкова накладна Надійшли кошти від покупців у передплату готової продукції за продажною вартістю у сумі 3 675 000 грн (у т. ч. ПДВ).</p>	3 675 000
38	<p>Виписки банку з поточного рахунку в національній валюті Оплачено з поточною рахунку розрахунково-платіжні документи постачальників і транспортних організацій:</p> <ul style="list-style-type: none"> – за одержані в попередньому звітному періоді різні активи – за одержані основні засоби (операції 1, 3) – за модернізацію і ремонт основних засобів (операція 7) – за одержані нематеріальні активи (операція 12) – за одержані запаси (операції 25, 26, 30) 	<p>450 000 168 240 2 760 30 000 1 114 158</p>
39	<p>Виписки банку з поточного рахунку в національній валюті Оплачено з поточного рахунку документи організацій за надані послуги:</p> <ul style="list-style-type: none"> – з реєстрації активів (операції 1, 12) – з монтажу основних засобів (операція 4) 	<p>3 500 960</p>
40	<p>Виписки банку з поточного рахунку в національній валюті Погашено заборгованість перед бюджетом за податками і обов'язковими платежами:</p> <ul style="list-style-type: none"> – заборгованість на початок періоду – авансовий платіж по сплаті в бюджет ПДВ 	<p>470 000 370 000</p>
41	<p>Виписки банку з поточного рахунку в національній валюті Підприємством подана до уповноваженого банку заявка на придбання 25 тис. доларів США для передоплати контракту з імпорту товарів за курсом МВБ (22,55 грн за 1 \$).</p>	
42	<p>Виписки банку з поточного рахунку в іноземній валюті. Бухгалтерська довідка Зараховано на валютний рахунок підприємства іноземну валюту 25 тис. доларів США за курсом НБУ на день надходження – (22,35 грн за 1 \$) та відображено курсову різницю (втрату) між курсами МВБ 22,55 грн та – НБУ 22,35 грн.</p>	Визначити

43	Виписки банку з поточного рахунку в іноземній валюті. Бухгалтерська довідка Сплачено внески до Пенсійного фонду (операція 41) та комісійна винагорода банку (операція 41)	Визначити
44	Виписки банку з поточного рахунку в іноземній валюті Перераховано з валютного рахунка підприємства передоплату іноземному постачальнику у сумі контракту 25 тис. доларів за курсом НБУ 22,35 грн за 1 \$.	Визначити
Облік власного капіталу		
45	Виписка з протоколу зборів акціонерів Оголошена додаткова підписка (емісія) на 5 000 акцій ПАТ за ціною 12 грн за акцію (номінальна вартість однієї акції – 10 грн).	
46	Виписка банку з поточного рахунку в національній валюті. Виписка з протоколу зборів акціонерів Надійшли на поточний рахунок кошти, одержані в погашення заборгованості учасників підписки акцій.	20 000
47	Акти приймання-передачі майна. Виписка з протоколу зборів акціонерів Прийняті на баланс активи, одержані в погашення заборгованості учасників підписки акцій на суму 40 000 грн., зокрема: — основні засоби — інші матеріали — господарський інвентар, строком служби менше 1 року — цінні довгострокові папери інших підприємств — довгострокові облигації власної емісії	10 000 10 000 5 000 5 000 10 000
48	Виписка банку з поточного рахунку в національній валюті. Виписка з протоколу зборів акціонерів Викуплено у акціонерів 4 000 акцій за ціною: — номіналу 1 000 шт. (по 10 грн.) — вищу за номінальну на 4 грн. – 2 000 шт. (по 14 грн) — нижчу за номінальну на 1 грн 1 000 шт. (по 9 грн)	Визначити Визначити Визначити
49	Виписка банку з поточного рахунку в національній валюті. Виписка з протоколу зборів акціонерів Здійснена повторна емісія (реалізація) 2 000 акцій, за продажною ціною у розмірі номіналу на суму 20 000 грн. Фактична собівартість раніше викуплених акцій (викупна ціна) становить – 19 000 грн і складається з 1 000 шт. акцій, раніше викуплених за ціною нижчою за номінал (9 000 грн) та 1 000 шт. акцій раніше викуплених за номіналом (10 000 грн).	
50	Виписка банку з поточного рахунку в національній валюті. Виписка з протоколу зборів акціонерів Здійснена повторна емісія (реалізація) 1 000 акцій, за продажною ціною у розмірі номіналу на суму 10 000 грн. Фактична собівартість раніше викуплених акцій становить 14 000 грн.	

51	Бухгалтерська довідка. Виписка з протоколу зборів акціонерів Решту раніше викуплених акцій анульовано. Фактична собівартість анульованих акцій (1 000 шт.) становить 14 000 грн. Номінальна вартість акцій – 10 грн.	
52	Бухгалтерська довідка. Виписка з протоколу зборів акціонерів Відбулося зменшення статутного капіталу шляхом зменшення номіналу акцій на суму 50 000 грн.	50 000
53	Бухгалтерська довідка. Виписка з протоколу зборів акціонерів Направлена частина нерозподіленого прибутку: – на покриття номінальної вартості акцій – на поповнення резервного капіталу – на виплату дивідендів	50 000 195 000 1 385 000
54	Виписка банку з поточного рахунку в національній валюті. Звіт касира (додані прибуткові і видаткові касові ордери) 1. З поточного рахунку надійшли кошти в касу для погашення зобов'язань перед учасниками. 2. Виплачено з каси кошти в погашення зобов'язань перед учасниками: – за нарахованими дивідендами – за іншими виплатами	1 435 000 1 385 000 50 000
Облік операцій з оплати праці та соціального страхування		
55	Звіт касира (додані прибуткові касові ордери) Оприбутковані в касу грошові кошти, одержані з поточного рахунку підприємства для виплати робітникам і службовцям заробітної плати, премій, допомоги по тимчасовій непрацездатності за поточний період.	370 000
56	Звіт касира (додані видаткові касові ордери) Виплачено з каси підприємства робітникам і службовцям: – основну і додаткову заробітну плату – нараховані одноразові премії – допомогу з тимчасової непрацездатності – депоновану зарплату	253 000 75 000 16 000 26 000
57	Виписка банку з поточного рахунку в національній валюті. Звіт касира (додані прибуткові касові ордери) Одержані за чеком з поточного рахунку підприємства грошові кошти для виплати заробітної плати за першу половину поточного періоду працівникам підприємства.	250 000
58	Звіт касира (додані видаткові касові ордери) Виплачено з каси підприємства робітникам і службовцям зарплата за першу половину поточного періоду.	247 000
59	Ресстр депонованої заробітної плати Зарахована на рахунок депонентів заробітна плата, своєчасно (протягом 3 робочих днів) не одержана робітниками і службовцями (за даними операцій 57 і 58).	Визначити

60	<p>Відомість нарахування і розподілу заробітної плати Нарахована основна заробітна плата за поточний період:</p> <ul style="list-style-type: none"> а) виробничим робітникам: <ul style="list-style-type: none"> – за виготовлення виробу А 200 000 – за виготовлення виробу Б 100 000 б) загальновиробничому персоналу 150 000 в) управлінському та загальногосподарському персоналу 80 000 г) працівникам зайнятим збутом продукції 30 000 <p><i>Розрахунок заробітної плати робітникам виконати за даними, наведеними у табл. 9 і табл. 10).</i></p>	<p>300 000</p>
61	<p>Відомість нарахування і розподілу заробітної плати Нараховані премії за індивідуальні показники роботи:</p> <ul style="list-style-type: none"> а) робітникам (додаткова зарплата): <ul style="list-style-type: none"> – за виготовлення виробу А 30 000 – за виготовлення виробу Б 15 000 б) працівникам загальновиробничих підрозділів. 20 000 	<p>30 000</p> <p>15 000</p> <p>20 000</p>
62	<p>Розрахунок забезпечення (резерву) виплат відпусток працівників Складено розрахунок забезпечення виплат відпусток працівників за плановим відсотком до суми їхньої заробітної плати у розмірі:</p> <ul style="list-style-type: none"> а) робітникам, зайнятим виробництвом продукції: <ul style="list-style-type: none"> – виробу А 23 000 – виробу Б 11 500 б) працівникам загальновиробничих підрозділів 17 000 в) управлінському та загальногосподарському персоналу 8 000 г) працівникам зайнятим збутом продукції 3 000 	<p>62 500</p> <p>23 000</p> <p>11 500</p> <p>17 000</p> <p>8 000</p> <p>3 000</p>
63	<p>Відомість – розрахунок відрахувань ЄСВ підприємства за встановленою ставкою до суми нарахованої заробітної плати:</p> <ul style="list-style-type: none"> а) робітникам за виробництво продукції: <ul style="list-style-type: none"> – виробу А – виробу Б б) працівникам загальновиробничих підрозділів в) управлінському та загальногосподарському персоналу г) працівникам зайнятим збутом продукції 	<p>Визначити</p> <p>Визначити</p> <p>Визначити</p> <p>Визначити</p> <p>Визначити</p>
64	<p>Відомість нарахування заробітної плати працівникам за час чергової відпустки Нарахована заробітна плата за час наданих чергових відпусток за рахунок забезпечення виплат відпусток:</p> <ul style="list-style-type: none"> – робітникам – адміністративно-управлінському персоналу <p><i>Розрахунок заробітної плати за час чергової відпустки (відпускних) виконати на підставі даних, наведених у табл. 11</i></p>	<p>25 000</p> <p>10 000</p>
65	<p>Розрахунок нарахування допомоги по тимчасовій непрацездатності працівникам Нарахована допомога по тимчасовій непрацездатності працівникам підприємства за рахунок коштів соціального страхування (допомога по тимчасовій непрацездатності за рахунок власних коштів ПАТ урахована в сумі нарахування зарплати за опер. 60).</p>	

	<i>Розрахунок допомоги по тимчасовій непрацездатності (лікарняного) робітника ремонтно-механічного цеху виконати за даними, наведеними у табл. 12 і табл. 13.</i>	6 260
66	Відомість утримань із заробітної плати робітників і службовців Із суми заробітної плати, нарахованої працівникам, здійснені нижченаведені утримання: – податку з доходу фізичної особи, що підлягає перерахуванню в бюджет – ЄСВ – утримань за виконавчими документами (аліменти)	83 895 23 402 5 203
Облік інших зобов'язань		
67	Бухгалтерська довідка. Реєстр векселів виданих Видано вексель постачальнику за раніше поставлені запаси у сумі 99 000 грн терміном на 60 днів під 20 % річних. Сума відсотків врахована у вартість векселя і буде сплачена під час його погашення.	
68	Бухгалтерські довідки Нараховані відсотки: а) за користування позиками банку: – довгостроковими – короткостроковими б) за користування орендованим приміщенням складу, де зберігається готова продукція, призначена для реалізації	25 000 5 900 4 651
69	Бухгалтерські довідки Нарахована до сплати поточна частина зобов'язання за довгостроковою позикою банку.	62 500
70	Виписки банку з поточного рахунку в національній валюті Сплачені з поточного рахунку зобов'язання: – нараховані відсотки – іншим кредиторам за орендними платежами – поточна частина зобов'язання за довгостроковою позикою – частина зобов'язання за короткостроковою позикою	30 900 4 651 62 500 29 500
Облік витрат, доходів і фінансових результатів		
71	Розрахунково-платіжні документи допоміжних та обслуговуючих виробництв Акцептовано (прийнято до сплати) розрахунково-платіжні документи за спожиту електроенергію: а) для потреб виробництва: – виготовлення виробу А – виготовлення виробу Б б) для адміністративних потреб в) ПДВ — 20 % від загальної суми	33 220 16 980 15 240 Визначити
72	Акт витрат від браку За актами про брак списано собівартість остаточно забракованих деталей (виріб Б).	7560

73	Накладні на здачу матеріалів на склад Оприбутковані на склад здані забраковані деталі, оцінені за ціною можливої реалізації.	250
74	Відомість виробничих втрат За рішенням керівника підприємства у відшкодування втрат від браку списано 7 310 грн, зокрема: а) утримано із заробітної плати робітників, які винні у виникненні браку б) виставлена претензія постачальникам купівельних напівфабрикатами з дефектами, що спричинило брак в) списані на витрати виробництва (виріб Б) невідшкодовані втрати від браку	910 3 400 3 000
75	Відомість розподілу загальновиробничих витрат Списані загальновиробничі витрати цехів на витрати основного виробництва і розподілені між об'єктами калькулювання пропорційно основній заробітній платі робітників основного виробництва (операція 60): а) виріб А б) виріб Б	Визначити Визначити
76	Накладна на оприбуткування готової продукції на склад Випущена основним виробництвом і оприбуткована на склад готова продукція за фактичною собівартістю: а) виріб А б) виріб Б	Визначити Визначити
77	Виписки з поточного рахунку в національній валюті. Товарно-транспортні накладні Оплачено за доставку готової продукції різним перевізникам, у т. ч.: а) АТП – за перевезення від складів підприємства до станції відправлення б) станції залізниці – в оплату за перевезення готової продукції в) ПДВ – 20 % на загальну суму	6 800 5 200 2 400
78	Накладні на відвантаження товарно-матеріальних цінностей. Довіреність покупця Нарахована виручка (дохід) за відвантажену готову продукцію, що передплачена покупцями авансом (операція 37) за продажними цінами (з ПДВ): а) виріб А – 6000 шт. за ціною 420,00 грн (з ПДВ) б) виріб Б – 5500 шт. за ціною 210,00 грн (з ПДВ)	Визначити Визначити
79	Відомість звірвання заборгованості. Бухгалтерська довідка Зменшено дебіторську заборгованість покупців у сумі погашення зобов'язання за авансами одержаними (операція 37).	Визначити
80	Бухгалтерська довідка Списано на фінансові результати звітного періоду собівартість реалізованої продукції.	Визначити

81	Бухгалтерська довідка Списано на фінансові результати звітною періоду чистий дохід від реалізації готової продукції (дохід за вирахуванням ПДВ).	Визначити
82	Бухгалтерська довідка Списано на фінансові результати звітного періоду адміністративні витрати.	Визначити
83	Бухгалтерська довідка Списано на фінансові результати звітного періоду витрати на збут.	Визначити
84	Бухгалтерська довідка Нарахований податок на прибуток за звітний період за діючою ставкою від суми прибутку, що підлягає оподаткуванню.	Визначити
85	Бухгалтерська довідка Списано на фінансовий результат діяльності сума нарахованого податку на прибуток	Визначити
86	Бухгалтерська довідка Визначено і списано фінансовий результат діяльності підприємства за звітний період.	Визначити

Рекомендації до виконання окремих господарських операцій

Операція 29

Синтетичний облік матеріалів здійснюється за фактичною собівартістю їх придбання (заготівлі); аналітичний – за прийнятими обліковими (купівельними, плановими) цінами. У цих же цінах матеріали протягом місяця списуються на затрати виробництва. Для включення у собівартість продукції фактичної собівартості матеріалів, в кінці місяця визначають і списують суму відхилення фактичних цін матеріалів від облікових цін (у нашому прикладі – це транспортно-заготівельні витрати (ТЗВ)).

Для цього визначають середній відсоток ТЗВ:

$$C = (TЗВ_1 + TЗВ_2) / (M_1 + M_2) \times 100,$$

де ТЗВ₁, ТЗВ₂ – транспортно-заготівельні витрати відповідно на початок місяця і за місяць, грн;

M₁ – вартість залишку матеріалів на початок місяця за обліковими цінами, грн;

M₂ – вартість матеріалів за обліковими цінами, що надійшли на склад підприємства за місяць, грн.

Сума ТЗВ розраховується за формулою:

$$TЗВ = \frac{C \times M p_i}{100},$$

де С – середній відсоток ТЗВ, %;

M_p – вартість матеріалів, витрачених на виробництво і-го виробу, грн.

Розрахунок і визначення фактичної собівартості використаних у виробництві матеріалів слід зробити, використовуючи дані аналітичного обліку до рахунку 20 «Виробничі запаси» та рахунків по обліку виробничих витрат: 23 «Виробництво», 91 «Загальноновиробничі витрати», 92 «Адміністративні витрати», 93 «Витрати на збут».

Операція 60

Дані для розрахунку заробітної плати окремому робочому подано в табл. 9.

Таблиця 9

Наряд на відрядну роботу № 60 на грудень 20X1 р.

Дата	Шифр		Опис робіт	Розряд роботи	Задано кількість	Норма на 1 шт.		Прийнято		Нормований час	Сума заробітної плати
	Замовлення	Операції				Час, хв.	Розцінка, грн-коп.	Придатних	Брак		
2	27	1	Збірно-складальні роботи	3	10	5	2,50	10		50	
7	29	1	Теж саме	3	10	3	1,90	10		30	
9	29	2	Теж саме	3	23	4	2,20	23		92	
			Теж саме	3	9	5	2,50	9		45	
Всього											

Робітник Архіпов В. І., табельний номер 1305, розряд 4; цех № 2.

Дані для розрахунку заробітної плати робітникам за бригадним підрядом. За нарядом на відрядні роботи комплексній бригаді за виконання роботи належить заробітна плата у сумі 10 176 грн. Необхідно розподілити нараховану заробітну плату між членами бригади за даними табл. 10.

Таблиця 10

**Наряд на відрядну роботу № 30 за грудень 20X1р. цех № 8;
по заказу № 2; бригадир Петренко О. В.; оплата пряма відрядна**

Табельний номер	Прізвище, ініціали	Розряд	Відпрацьовано годин	КТУ
2120	Макаренко К. О.	5	184	1,50
2118	Власенко І. І.	2	184	0,50
2126	Петренко О. В.	6	160	1,75
2140	Коваленко П. В.	4	160	1,25
2137	Власов В. В.	3	184	1,00
2135	Таранец С. С.	6	160	1,50
	Разом	×	1032	

Операція 64

Для визначення середньої заробітної плати за час чергової відпустки працівникові треба загальну суму виплат за останні 12 календарних місяців роботи перед наданням відпустки поділити на кількість календарних днів року (за винятком святкових і неробочих днів, установлених законодавством – 10 днів). Отриманий результат множиться на число календарних днів відпустки.

Майстру Борисенку В. В. за наказом керівника підприємства надано частину щорічної відпустки строком на 10 календарних днів (8 робочих).

Сума виплат працівника за 12 місяців, що передують відпустці для розрахунку середньої заробітної плати, наведено в табл. 11.

Таблиця 11

**Довідка про види виплат майстру цеху Борисенку В. В.
за попередні 12 місяців**

Шифр виплат	Вид виплат	Сума, грн
02	Заробіток за окладом	21 505
12	Премії із фонду матеріального стимулювання	3 000
15	Одноразова матеріальна допомога	330
11	Оплата цілозмінних простоїв (не з вини робітника)	0
16	Компенсація за невикористану відпустку	750
35	Винагороди за винахідництво та раціоналізацію	250
50	Дивіденди по акціях	1 000
23	Оплата за роботи, виконанні в понаднормовий час	150
33	Допомога по тимчасовій непрацездатності	195
	Разом	27 180

Операція 65

Для визначення середньої заробітної плати за час тимчасової непрацездатності працівникові треба загальну суму виплат за останні 12 календарних місяців роботи перед початком хвороби, з яких сплачувалися внески на загальнодержавне соціальне страхування, поділити на кількість календарних днів за цей період, не враховуючи невідпрацьовані робітником дні за поважними причинами. Отриманий результат множиться на кількість календарних днів за час тимчасової непрацездатності працівника з урахуванням його загального трудового стажу. При стажі менше 3 років – 50 %, від 3 років до 5 років – 60 %, від 5 років до 8 років – 70 %, більше 8 років – 100 %.

За даними таблиця обліку робочого часу та листка про тимчасову непрацездатність (лікарняний) медичної установи майстер цеху Рівенко Ю. А. хворів у поточному місяці 7 календарних днів.

Загальний трудовий стаж роботи – 6 років.

Кількість календарних днів в розрахунковому періоді, який передував захворюванню, – 345.

Заробіток працівника за останні 12 місяців перед захворюванням для розрахунку середньої заробітної плати наведено в табл. 12, з якого виключається допомога по тимчасовій непрацездатності.

Таблиця 12

**Довідка про види заробітку майстра цеху Рівенко Ю. А.
за попередні 12 місяці**

Вид заробітку	Сума, грн
Погодинна оплата	23 000
Премії	2 760
Оплата за виконання державних обов'язків	312
Допомога по тимчасовій непрацездатності	360
Разом	26 432

Операція 66

За даними розрахунку основної і додаткової заробітної плати робітників комплексної бригади виконати розрахунок обов'язкових утримань з нарахованого доходу:

- податку з доходів громадян у встановленому розмірі (15 %), після сплати обов'язкових внесків та відрахування соціальної пільги;
- ЄСВ 2-3,6 %;
- аліментів з доходу Макаренка К. О. у розмірі 25 % (після вирахування з доходу податку і обов'язкових платежів).

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Законодавчо-нормативні матеріали:

1. Господарський кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. № 436-IV зі змінами і доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
2. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій [Текст] : [наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291] [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>.
3. Інструкція про порядок нарахування і сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування [Текст] : [наказ Міністерства фінансів України від 20.04.2015 № 449] [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0508-15>.
4. Методичні рекомендації по застосуванню реєстрів бухгалтерського обліку [Текст] : [наказ Міністерства фінансів України від 29.12.2000 р. № 356] [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/printable_article?art_id=293587.
5. Методичні рекомендації з перевірки порівнянності показників фінансової звітності [Текст] : [наказ Міністерства фінансів України від 11.04.2013 року № 476] [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/printable_article?art_id=186164.
6. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності [Текст] : [наказ Міністерства фінансів України від 28.03.2013 р. № 433] [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.visnuk.com.ua/ua/pubs/id/5229>.
7. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів [Текст] : [наказ Міністерства фінансів України від 30.09.03 р. № 561] [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=293623.
8. Методичні рекомендації по формуванню собівартості продукції (робіт, послуг) в промисловості [Текст] : [наказ Міністерства промислової політики України від 09.07.2007 р. № 373] [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon.nau.ua/doc/?doc_id=587308.
9. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку фінансових витрат [Текст] : [наказ Міністерства фінансів України від 01.11.2010 р. № 1300] [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/article/main?art>.
10. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку запасів [Текст] : [наказ Міністерства фінансів України від 10.01.2007р. № 2] [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/printable_article?art_id=293629.
11. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку біологічних активів [Текст] : [наказ Міністерства фінансів України від 29.12.2006 № 1315] [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/printable_article?art_id=66856.
12. Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства [Текст] : [наказ Міністерства фінансів України від 27.06.2013 р. № 635] [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=382876.

13. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [Текст] : [наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013р. № 73] [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>.
14. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 2 «Консолідована фінансова звітність» [Текст] : [наказ Міністерства фінансів України від 27.06.2013 р. № 628] [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1223-13>.
15. Перелік типових документів, що створюються під час діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування, інших установ, підприємств та організацій із зазначенням строків зберігання документів [Текст] : [наказ Міністерства юстиції України від 12.04.2012 р. №578/5] [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0571-12>.
16. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань та господарських операцій підприємств, організацій та установ [Текст] : [наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291] [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>.
17. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.10 № 2755-VI зі змінами і доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
18. Положення про документальне забезпечення записів в бухгалтерському обліку [Текст] : [наказ Міністерства фінансів України від 24.05.1995 р. № 88] [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95>.
19. Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань [Текст] : [наказ Міністерства фінансів України від 02.09.2014 р. № 879] [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14>.
20. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 6 «Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах» [Текст] : [наказ Міністерства фінансів України від 28.05.99 № 137] [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0392-99>.
21. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» [Текст] : [наказ Міністерства фінансів України від 27.04.2000 р. № 92] [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00>.
22. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 8 «Нематеріальні активи» [Текст] : [наказ Міністерства фінансів України від 18.10.1999 р. № 242] [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0750-99>.
23. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси» [Текст] : [наказ Міністерства фінансів України від 20.10.1999 р. № 246] [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99>.
24. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість» [Текст] : [наказ Міністерства фінансів України від 08.10.1999 р. № 237] [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0725-99>.
25. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання» [Текст] : [наказ Міністерства фінансів України від 31.01.2000 р. № 20] [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0085-00>.
26. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 12 «Фінансові інвестиції» [Текст] : [наказ Міністерства фінансів України від 26.04.2000 р. № 91] [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0284-00>.

27. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 13 «Фінансові інструменти» [Текст] : [наказ Міністерства фінансів України від 30.11.2001 р. № 559] [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1050-01>.
28. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 14 «Оренда» [Текст] : [наказ Міністерства фінансів України від 28.07.2000 р. № 181] [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0487-00>.
29. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід» [Текст] : [наказ Міністерства фінансів України від 29.11.1999 р. № 290] [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99>.
30. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» [Текст] : [наказ Міністерства фінансів України від 31.12.1999 р. № 318] [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00>.
31. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 17 «Податок на прибуток» [Текст] : [наказ Міністерства фінансів України від 28.12.2000 р. № 353] [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0047-01>.
32. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 18 «Будівельні контракти» [Текст] : [наказ Міністерства фінансів України від 28.04.2001 р. № 205] [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0433-01>.
33. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 19 «Об'єднання підприємств» [Текст] : [наказ Міністерства фінансів України від 07.07.1999 р. № 163] [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0499-99>.
34. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 21 «Вплив змін валютних курсів» [Текст] : [наказ Міністерства фінансів України від 10.08.2000 р. № 193] // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0515-00>.
35. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 22 «Вплив інфляції» [Текст] : [наказ Міністерства фінансів України від 28.02.2002 р. № 147] [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0269-02>.
36. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 23 «Розкриття інформації щодо пов'язаних осіб» [Текст] : [наказ Міністерства фінансів України від 18.06.2001 р. № 303] [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0539-01>.
37. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 24 «Прибуток на акцію» [Текст] : [наказ Міністерства фінансів України від 16.07.2001 р. № 344] [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0647-01>.
38. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва» [Текст] : [наказ Міністерства фінансів України від 25.02.2000 р. № 39] [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0161-00>.
39. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 26 «Виплати працівникам» [Текст] : [наказ Міністерства фінансів України від 10.11.2003 р. № 601] [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1025-03>.
40. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 27 «Необоротні активи, утримувані для продажу, та припинена діяльність» [Текст] : [наказ Міністерства фінансів України від 3.10.2007р. № 1100] [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1054-03>.
41. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 28 «Зменшення корисності активів» [Текст] : [наказ Міністерства фінансів України від 24.12.2004 р. № 817] [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/printable_article?art_id=293950.
42. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 29 «Фінансова звітність за сегментами» [Текст] : [наказ Міністерства фінансів України від 19.05.2005 р.

- № 412 (зі змінами і доповненнями)] [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0621-05>.
43. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 30 «Біологічні активи» [Текст] : [наказ Міністерства фінансів України від 18.11.2005 р. № 790] [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1456-05>.
44. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 31 «Фінансові витрати» [Текст] : [наказ Міністерства фінансів України від 28.04.2006 р. № 415] [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0610-06>.
45. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 32 «Інвестиційна нерухомість» [Текст] : [наказ Міністерства фінансів України від 2.07.2007 р. № 779] [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0823-07>.
46. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 33 «Витрати на розвідку запасів корисних копалин» [Текст] : [наказ Міністерства фінансів України від 26.08.2008 р. № 1090] [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0844-08>.
47. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 34 «Платіж на основі акцій» [Текст] : [наказ Міністерства фінансів України від 30.12.2008 р. № 1577] [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0057-09>.
48. Порядок обчислення середньої заробітної плати (доходу, грошового забезпечення) для розрахунку виплат за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням [Текст] : [постанова Кабінету Міністрів України від 26.09.2001 р. № 1266 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 26.06.2015 р. № 439)] [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1266-2001-%D0%BF>.
49. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV зі змінами і доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.
50. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 28.12.2014 р. № 77-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/77-19/page>.
51. Про обіг векселів в Україні: Закон України від 05.04.2001 р. № 2374-III зі змінами і доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2374-14>.
52. Про цінні папери та фондовий ринок: Закон України від 23.02.2006 р. № 3480-IV зі змінами і доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3480-15>.
53. Про примітки до річної фінансової звітності [Текст] : [наказ Міністерства фінансів України від 29.11.2000 р. № 302] [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0904-00>.
54. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. № 435-IV зі змінами і доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.

Спеціальна література:

55. Алексеева А. В. Звітність підприємств [Текст] : [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] / А. В. Алексеева, А. П. Шаповалова, Г. В. Уманців ; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2013. – 367 с.
56. Бутинець Ф. Ф. Теорія бухгалтерського обліку : підручник / Ф. Ф. Бутинець. – Житомир : ЖГП, 2006. – 444 с.
57. Бухгалтерський фінансовий облік : підручник / За ред. Ф. Ф. Бутиця. – Житомир : ЖГП, 2006. – 834 с.

58. Бухгалтерський облік і фінансова звітність – об'єкти фінансового контролю : [метод. посіб.]. – К. : Атіка, Ельга-Н, 2003. – 304 с.
59. Верига Ю. А. Звітність підприємств : навч. посібник / Ю. А. Верига, З. М. Левченко, І. Д. Ватуля. – К. : ЦУЛ, 2008. – 776 с.
60. Голов С. Ф. Бухгалтерський облік в Україні: аналіз стану та перспективи розвитку / С. Ф. Голов. – К. : Кондор, 2007. – 522 с.
61. Голов С. Ф. Бухгалтерський облік за міжнародними стандартами: приклади та коментарі : практ. пос. / С. Ф. Голов, В. М. Коспochenко. – К. : Кондор, 2001.
62. Давидов Г. М. Звітність підприємств [Текст] : навч. посіб. / Г. М. Давидов, Н. С. Шалімова. – К. : Знання, 2011. – 623 с.
63. Загородній А. Г. Бухгалтерський облік в Україні: нормативна і методична база : навчальний посібник / А. Г. Загородній. – К. : «А.С.К», 2007. – 240 с.
64. Звітність підприємства : [навч. посіб. для студ. вищих навч. закладів спец. 7.050106 «Облік і аудит»] / за ред. проф. Ф. Ф. Бутинця та Н. А. Остап'юк. – Житомир : ЖДТУ, 2006. – 428 с.
65. Звітність підприємств : [підручник] / С. О. Левицька, Я. В. Лебедзевич, О. О. Осадча. – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 240 с.
66. Лень В. С. Звітність підприємства : [підручник] / В. С. Лень, В. В. Гливенко. – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 612 с.
67. Лишипенко О. В. Бухгалтерський облік : навчальний посібник / О. В. Лишипенко. – К. : Кондор, 2006. – 630 с.
68. Лишиленко О. В. Фінансовий облік : підручник / О. В. Лишиленко. – [2-е вид., перероб. і доп.]. – К. : Центр навч. л-ри, 2007. – 556 с.
69. Сук Л. К. Бухгалтерський облік : навчальний посібник / Л. К. Сук. – К. : Кондор, 2008. – 570 с.
70. Сопко В. В. Бухгалтерський облік в управлінні підприємством : навчальний посібник / В. В. Сопко. – К. : Кондор, 2006. – 526 с.
71. Ткаченко Н. М. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність : підручник / Н. М. Ткаченко. – К. : Кондор, 2007. – 954 с.

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

ПЛАН РАХУНКІВ бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій

Синтетичні рахунки		Сфера застосування
Код	Назва	
1	2	3
Клас 1. Необоротні активи		
10	Основні засоби	100 «Інвестиційна нерухомість» 101 «Земельні ділянки» 102 «Капітальні витрати на поліпшення земель» 103 «Будинки та споруди» 104 «Машини та обладнання» 105 «Транспортні засоби» 106 «Інструменти, прилади та інвентар» 107 «Тварини» 108 «Багаторічні насадження» 109 «Інші основні засоби»
11	Інші необоротні матеріальні активи	111 «Бібліотечні фонди» 112 «Малоцінні необоротні матеріальні активи» 113 «Тимчасові (нетитульні) споруди» 114 «Природні ресурси» 115 «Інвентарна тара» 116 «Предмети прокату» 117 «Інші необоротні матеріальні активи»
12	Нематеріальні активи	121 «Права користування природними ресурсами» 122 «Права користування майном» 123 «Права на комерційні позначення» 124 «Права на об'єкти промислової власності» 125 «Авторське право та суміжні з ним права» 127 «Інші нематеріальні активи»
13	Знос (амортизація) необоротних активів	131 «Знос основних засобів» 132 «Знос інших необоротних матеріальних активів» 133 «Накопичена амортизація нематеріальних активів» 134 «Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів» 135 «Знос інвестиційної нерухомості»
14	Довгострокові фінансові інвестиції	141 «Інвестиції пов'язаним сторонам за методом обліку участі в капіталі» 142 «Інші інвестиції пов'язаним сторонам» 143 «Інвестиції непов'язаним сторонам»

Продовження табл.

15	Капітальні інвестиції	151 «Капітальне будівництво» 152 «Придбання (виготовлення) основних засобів» 153 «Придбання (виготовлення) інших необоротних матеріальних активів» 154 «Придбання (створення) нематеріальних активів» 155 «Придбання (виращування) довгострокових біологічних активів»
16	Довгострокові біологічні активи	161 «Довгострокові біологічні активи рослинництва, які оцінені за справедливою вартістю» 162 «Довгострокові біологічні активи рослинництва, які оцінені за первісною вартістю» 163 «Довгострокові біологічні активи тваринництва які оцінені за справедливою вартістю» 164 «Довгострокові біологічні активи тваринництва, які оцінені за первісною вартістю» 165 «Незрілі довгострокові біологічні активи, які оцінюються за справедливою вартістю» 166 «Незрілі довгострокові біологічні активи, які оцінюються за первісною вартістю»
17	Відстрочені податкові активи	
18	Довгострокова дебіторська заборгованість та інші необоротні активи	181 «Заборгованість за майно, що передано у фінансову оренду» 182 «Довгострокові векселі одержані» 183 «Інша дебіторська заборгованість» 184 «Інші необоротні активи»
19	Гудвіл	191 «Гудвіл при придбанні» 193 «Гудвіл при приватизації (корпоратизації)»
Клас 2. Запаси		
20	Виробничі запаси	201 «Сировина й матеріали» 202 «Купівельні напівфабрикати та комплектуючі вироби» 203 «Паливо» 204 «Гара й тарні матеріали» 205 «Будівельні матеріали» 206 «Матеріали, передані в переробку» 207 «Запасні частини» 208 «Матеріали сільськогосподарського призначення» 209 «Інші матеріали»
21	Поточні біологічні активи	211 «Поточні біологічні активи рослинництва, які оцінені за справедливою вартістю» 212 «Поточні біологічні активи тваринництва, які оцінені за справедливою вартістю» 213 «Поточні біологічні активи тваринництва, які оцінені за первісною вартістю»
22	Малоцінні та швидкозношувані предмети	Аналітичний облік малоцінних та швидкозношуваних предметів ведеться за видами предметів по однорідних групах, установлених, виходячи з потреб підприємства.

23	Виробництво	Аналітичний облік за рахунком 23 «Виробництво» ведеться за видами виробництв, за статтями витрат і видами або групами продукції, що виробляється. На великих виробництвах аналітичний облік витрат може вестися за підрозділами підприємства та центрами витрат і відповідальності
24	Брак у виробництві	Аналітичний облік за рахунком 24 «Брак у виробництві» ведеться за видами виробництва
25	Напівфабрикати	Аналітичний облік ведеться за видами напівфабрикатів, визначеними, виходячи з потреб підприємства
26	Готова продукція	Аналітичний облік готової продукції ведеться за видами готової продукції
27	Продукція сільськогосподарського виробництва	Аналітичний облік продукції сільськогосподарського виробництва ведеться за видами продукції
28	Товари	281 «Товари на складі» 282 «Товари в торгівлі» 283 «Товари на комісії» 284 «Тара під товарами» 285 «Торгова націнка» 286 «Необоротні активи та групи вибуття, утримувані для продажу»
Клас 3. Кошти, розрахунки та інші активи		
30	Готівка	301 «Готівка в національній валюті» 302 «Готівка в іноземній валюті»
31	Рахунки в банках	311 «Поточні рахунки в національній валюті» 312 «Поточні рахунки в іноземній валюті» 313 «Інші рахунки в банку в національній валюті» 314 «Інші рахунки в банку в іноземній валюті»
33	Інші кошти	331 «Грошові документи в національній валюті» 332 «Грошові документи в іноземній валюті» 333 «Грошові кошти в дорозі в національній валюті» 334 «Грошові кошти в дорозі в іноземній валюті» 335 «Електронні гроші, номіновані в національній валюті»
34	Короткострокові векселі одержані	341 «Короткострокові векселі, одержані в національній валюті» 342 «Короткострокові векселі, одержані в іноземній валюті»
35	Поточні фінансові інвестиції	351 «Еквіваленти грошових коштів» 352 «Інші поточні фінансові інвестиції»
36	Розрахунки з покупцями та замовниками	361 «Розрахунки з вітчизняними покупцями» 362 «Розрахунки з іноземними покупцями» 363 «Розрахунки з учасниками ПФГ» 364 «Розрахунки за гарантійним забезпеченням»
37	Розрахунки з різними дебіторами	371 «Розрахунки за виданими авансами» 372 «Розрахунки з підзвітними особами» 373 «Розрахунки за нарахованими доходами»

		374 «Розрахунки за претензіями» 375 «Розрахунки за відшкодуванням завданих збитків» 376 «Розрахунки за позиками членам кредитних спілок» 377 «Розрахунки з іншими дебіторами» 378 «Розрахунки з державними цільовими фондами» 379 «Розрахунки за операціями з деривативами»
38	Резерв сумнівних боргів	
39	Витрати майбутніх періодів	Аналітичний облік витрат майбутніх періодів ведеться за їх видами
Клас 4. Власний капітал та забезпечення зобов'язань		
40	Зареєстрований (пайовий) капітал	401 «Статутний капітал» 402 «Пайовий капітал» 403 «Інший зареєстрований капітал» 404 «Внески до незареєстрованого статутного капіталу»
41	Капітал у дооцінках	411 «Дооцінка (уцінка) основних засобів» 412 «Дооцінка (уцінка) нематеріальних активів» 413 «Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів» 414 «Інший капітал у дооцінках»
42	Додатковий капітал	421 «Емісійний дохід» 422 «Інший вкладений капітал» 423 «Накопичені курсові різниці» 424 «Безоплатно одержані необоротні активи» 425 «Інший додатковий капітал»
43	Резервний капітал	Аналітичний облік резервного капіталу ведеться за його видами та напрямками використання
44	Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)	441 «Прибуток нерозподілений» 442 «Непокриті збитки» 443 «Прибуток, використаний у звітному періоді»
45	Вилучений капітал	451 «Вилучені акції» 452 «Вилучені вклади й паї» 453 «Інший вилучений капітал»
46	Неоплачений капітал	Аналітичний облік неоплаченого капіталу ведеться за видами розміщених неоплачених акцій (для акціонерних товариств) та за кожним засновником (учасником) підприємства
47	Забезпечення майбутніх витрат і платежів	471 «Забезпечення виплат відпусток» 472 «Додаткове пенсійне забезпечення» 473 «Забезпечення гарантійних зобов'язань» 474 «Забезпечення інших витрат і платежів» 475 «Забезпечення призового фонду (резерв виплат)» 476 «Резерв на виплату джек-поту, не забезпеченого сплатою участі у лотереї» 477 «Забезпечення матеріального заохочення» 478 «Забезпечення відновлення земельних ділянок»

48	Цільове фінансування і цільові надходження	481 «Кошти, вивільнені від оподаткування» 482 «Кошти з бюджету та державних цільових фондів» 483 «Благодійна допомога» 484 «Інші кошти цільового фінансування і цільових надходжень»
49	Страхові резерви	491 «Технічні резерви» 492 «Резерви із страхування життя» 493 «Частка перестраховиків у технічних резервах» 494 «Частка перестраховиків у резервах із страхування життя» 495 «Результат зміни технічних резервів» 496 «Результат зміни резервів із страхування життя»
Клас 5. Довгострокові зобов'язання		
50	Довгострокові позики	501 «Довгострокові кредити банків у національній валюті» 502 «Довгострокові кредити банків в іноземній валюті» 503 «Відстрочені довгострокові кредити банків у національній валюті» 504 «Відстрочені довгострокові кредити банків в іноземній валюті» 505 «Інші довгострокові позики в національній валюті» 506 «Інші довгострокові позики в іноземній валюті»
51	Довгострокові векселі видані	511 «Довгострокові векселі, видані в національній валюті» 512 «Довгострокові векселі, видані в іноземній валюті»
52	Довгострокові зобов'язання за облігаціями	521 «Зобов'язання за облігаціями» 522 «Премія за випущеними облігаціями» 523 «Дисконт за випущеними облігаціями»
53	Довгострокові зобов'язання з оренди	531 «Зобов'язання з фінансової оренди» 532 «Зобов'язання з оренди цілісних майно-вих комплексів»
54	Відстрочені податкові зобов'язання	
55	Інші довгострокові зобов'язання	Аналітичний облік ведеться за кожним кредитором та видами залучених коштів
Клас 6. Поточні зобов'язання		
60	Короткострокові позики	601 «Короткострокові кредити банків у національній валюті» 602 «Короткострокові кредити банків в іноземній валюті» 603 «Відстрочені короткострокові кредити банків у національній валюті» 604 «Відстрочені короткострокові кредити банків в іноземній валюті» 605 «Прострочені позики в національній валюті» 606 «Прострочені позики в іноземній валюті»

61	Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	611 «Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями в національній валюті» 612 «Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями в іноземній валюті»
62	Короткострокові векселі видані	621 «Короткострокові векселі, видані в національній валюті» 622 «Короткострокові векселі, видані в іноземній валюті»
63	Розрахунки з постачальниками та підрядниками	631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками» 632 «Розрахунки з іноземними постачальниками» 633 «Розрахунки з учасниками ПФГ»
64	Розрахунки за податками й платежами	641 «Розрахунки за податками» 642 «Розрахунки за обов'язковими платежами» 643 «Податкові зобов'язання» 644 «Податковий кредит»
65	Розрахунки за страхування	651 «За розрахунками із загальнообов'язкового державного соціального страхування» 652 «За соціальним страхуванням» 654 «За індивідуальним страхуванням» 655 «За страхуванням майна»
66	Розрахунки за виплатами працівникам	661 «Розрахунки за заробітною платою» 662 «Розрахунки з депонентами» 663 «Розрахунки за іншими виплатами»
67	Розрахунки з учасниками	671 «Розрахунки за нарахованими дивідендами» 672 «Розрахунки за іншими виплатами»
68	Розрахунки за іншими операціями	680 «Розрахунки, пов'язані з необоротними активами та групами вибуття, утримуваними для продажу» 681 «Розрахунки за авансами одержаними» 682 «Внутрішні розрахунки» 683 «Внутрішньогосподарські розрахунки» 684 «Розрахунки за нарахованими відсотками» 685 «Розрахунки з іншими кредиторами»
69	Доходи майбутніх періодів	Аналітичний облік доходів майбутніх періодів ведеться за їх видами, датами їх утворення і визнання доходами звітного періоду.
Клас 7. Доходи і результати діяльності		
70	Доходи від реалізації	701 «Дохід від реалізації готової продукції» 702 «Дохід від реалізації товарів» 703 «Дохід від реалізації робіт і послуг» 704 «Вирахування з доходу» 705 «Перестрахування»
71	Інший операційний дохід	710 «Дохід від первісного визнання та від зміни вартості активів, які обліковуються за справедливою вартістю» 711 «Дохід від купівлі-продажу іноземної валюти» 712 «Дохід від реалізації інших оборотних активів» 713 «Дохід від операційної оренди активів» 714 «Дохід від операційної курсової різниці» 715 «Одержані штрафи, пені, неустойки»

		716 «Відшкодування раніше списаних активів» 717 «Дохід від списання кредиторської заборгованості» 718 «Дохід від безоплатно одержаних оборотних активів» 719 «Інші доходи від операційної діяльності»
72	Дохід від участі в капіталі	721 «Дохід від інвестицій в асоційовані підприємства» 722 «Дохід від спільної діяльності» 723 «Дохід від інвестицій в дочірні підприємства»
73	Інші фінансові доходи	731 «Дивіденди одержані» 732 «Відсотки одержані» 733 «Інші доходи від фінансових операцій»
74	Інші доходи	740 «Дохід від зміни вартості фінансових інструментів» 741 «Дохід від реалізації фінансових інвестицій» 742 «Дохід від відновлення корисності активів» 744 «Дохід від неопераційної курсової різниці» 745 «Дохід від безоплатно одержаних активів» 746 «Інші доходи»
76	Страхові платежі	
79	Фінансові результати	791 «Результат операційної діяльності» 792 «Результат фінансових операцій» 793 «Результат іншої діяльності»
Клас 8. Витрати за елементами		
80	Матеріальні витрати	801 «Витрати сировини й матеріалів» 802 «Витрати купівельних напівфабрикатів та комплектуючих виробів» 803 «Витрати палива й енергії» 804 «Витрати тари й тарних матеріалів» 805 «Витрати будівельних матеріалів» 806 «Витрати запасних частин» 807 «Витрати матеріалів сільськогосподарського призначення» 808 «Витрати товарів» 809 «Інші матеріальні витрати»
81	Витрати на оплату праці	811 «Виплати за окладами й тарифами» 812 «Премії та заохочення» 813 «Компенсаційні виплати» 814 «Оплата відпусток» 815 «Оплата іншого невідпрацьованого часу» 816 «Інші витрати на оплату праці»
82	Відрахування на соціальні заходи	821 «Відрахування на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» 824 «Відрахування на індивідуальне страхування»
83	Амортизація	831 «Амортизація основних засобів» 832 «Амортизація інших необоротних матеріальних активів» 833 «Амортизація нематеріальних активів»
84	Інші операційні витрати	

85	Інші затрати	
Клас 9. Витрати діяльності		
90	Собівартість реалізації	901 «Собівартість реалізованої готової продукції» 902 «Собівартість реалізованих товарів» 903 «Собівартість реалізованих робіт і послуг» 904 «Страхові виплати»
91	Загальновиробничі витрати	
92	Адміністративні витрати	Аналітичний облік ведеться за статтями витрат
93	Витрати на збут	
94	Інші витрати операційної діяльності	940 «Витрати від первісного визнання та від зміни вартості активів, які обліковуються за справедливою вартістю» 941 «Витрати на дослідження і розробки» 942 «Витрати на купівлю-продаж іноземної валюти» 943 «Собівартість реалізованих виробничих запасів» 944 «Сумнівні та безнадійні борги» 945 «Втрати від операційної курсової різниці» 946 «Втрати від знецінення запасів» 947 «Нестачі і втрати від псування цінностей» 948 «Визнані штрафи, пені, неустойки» 949 «Інші витрати операційної діяльності»
95	Фінансові витрати	951 «Відсотки за кредит» 952 «Інші фінансові витрати»
96	Втрати від участі в капіталі	961 «Втрати від інвестицій в асоційовані підприємства» 962 «Втрати від спільної діяльності» 963 «Втрати від інвестицій в дочірні підприємства»
97	Інші витрати	970 «Витрати від зміни вартості фінансових інструментів» 971 «Собівартість реалізованих фінансових інвестицій» 972 «Втрати від зменшення корисності активів» 974 «Втрати від неопераційних курсових різниць» 975 «Уцінка необоротних активів і фінансових інвестицій» 976 «Списання необоротних активів» 977 «Інші витрати діяльності»
98	Податок на прибуток	
Клас 0. Позабалансові рахунки		
01	Орендовані необоротні активи	Аналітичний облік орендованих необоротних активів ведеться за видами активів
02	Активи на відповідальному зберіганні	021 «Устаткування, прийняте для монтажу» 022 «Матеріали, прийняті для переробки» 023 «Матеріальні цінності на відповідальному зберіганні» 024 «Товари, прийняті на комісію» 025 «Матеріальні цінності довірителя»
03	Контрактні зобов'язання	Аналітичний облік ведеться за видами зобов'язань.

04	Непередбачені активи й зобов'язання	041 «Непередбачені активи» 042 «Непередбачені зобов'язання»
05	Гарантії та забезпечення надані	Аналітичний облік гарантій та забезпечень ведеться за кожною наданою гарантією та забезпеченням.
06	Гарантії та забезпечення отримані	Аналітичний облік гарантій та забезпечень ведеться за кожною отриманою гарантією та забезпеченням.
07	Списані активи	Аналітичний облік за позабалансовим рахунком 07 «Списані активи» ведеться за боржниками та випадками встановлення нестач і втрат від псування цінностей.
08	Бланки суворого обліку	Аналітичний облік ведеться за кожним бланком та місцями їх зберігання
09	Амортизаційні відрахування	Аналітичний облік ведеться, зокрема, за такими напрямками використання амортизації на: <ul style="list-style-type: none"> – будівництво об'єктів; – придбання (виготовлення) основних засобів; – поліпшення (модернізація, модифікація, добудову, дообладнання, реконструкція тощо) основних засобів; – придбання (створення) нематеріальних активів; – інші капітальні роботи; – погашення отриманих на капітальні інвестиції позик

ДОДАТОК Б

ФОРМИ ВЕКСЕЛІВ

ПРОСТИЙ ВЕКСЕЛЬ Серія _____ № _____

_____ (валюта) (сума цифрами)

(місце

_____ складання) (дата складання)

_____ 20 _____ року ми заплатимо проти цього простого векселя

наказу _____

(найменування того, кому або за наказом кого платіж повинен бути здійснений)

_____ (валюта)

(сума словами)

Підлягає сплаті в

(місце платежу)

(найменування банківської установи)

підпис і точна адреса
векселедавця

М. П.

Я
К

а
В
а
Л
і
С
Т

З
а

а
к
ц
е
п
т
о
в
а
н
о

ПЕРЕКАЗНИЙ ВЕКСЕЛЬ Серія _____ № _____

_____ (валюта) (сума цифрами)

_____ (місце складання) (дата складання)

_____ 20__ року заплатіть проти цього переказного векселя
наказу

_____ (найменування того, кому або за наказом кого платіж повинен бути здійснений)

_____ (валюта) (сума словами)

я
к
а
в
а
л
і
с
т
з
а

п Платник

і _____ (трасат) (найменування)

п _____ (точна адреса)

с Підлягає сплаті в _____

п _____ (місце платежу)

л _____ (найменування банківської установи)

т _____

н
и
к
а

підпис і точна адреса трасанта
М. П.

реєстраційний номер облікової
картки платника податків /код за
ЄДРПОУ

ДОДАТОК В

Платіжне доручення № _____
від «__» _____ 20__ року

Одержано банком

«__» _____ 20__ року

Платник

Код

Банк платника

Код банку

Дебет

Сума

Отримувач

Код

Кредит

Банк отримувача

Код банку

(сума словами)

Призначення платежу

М.П.

Підписи

Проведено банком

«__» _____ 20__ року

Підпис банку

Продовження додатку В

ПЛАТІЖНА ВИМОГА – ДОРУЧЕННЯ №

Одержано
банком
« ____ » _____ 2015р.

від _____

« ____ » _____ 2015р.

Платник

Код

Банк платника код банку

Отримувач _____

Код

Банк отримувача код банку

ДЕБЕТ рах. №	СУМА
<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	
КРЕДИТ рах. №	
<input type="text"/>	
<input type="text"/>	

Призначення платежу

ДР

Підписи отримувача _____

Сума до оплати словами

ДЕБЕТ рах. №	СУМА ДО ОПЛАТИ
<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	
КРЕДИТ рах. №	
<input type="text"/>	
<input type="text"/>	

Підписи _____

Проведено банком
« ____ » _____ 20 р.
підпис банку

ДОДАТОК Г

Форма № 1-ТН

ТОВАРНО-ТРАНСПОРТНА НАКЛАДНА № _____ « ____ » _____ 20__ р.

Автомобіль _____ Причіп/напівпричіп _____ Вид перевезень _____
(марка, модель, тип, реєстраційний номер) (марка, модель, тип, реєстраційний номер)

Автомобільний перевізник _____ Водій _____
(найменування/П.І.Б.) (П.І.Б., номер посвідчення водія)

Замовник _____
(найменування/П.І.Б.)

Вантажовідправник _____
(повне найменування, місцезнаходження/П.І.Б., місце проживання)

Вантажоодержувач _____
(повне найменування, місцезнаходження/П.І.Б., місце проживання)

Пункт навантаження _____ Пункт розвантаження _____
(місцезнаходження) (місцезнаходження)

Переадресування вантажу _____
(найменування, місцезнаходження/П.І.Б., місце проживання нового вантажоодержувача; П.І.Б., посада та підпис відповідальної особи)

Відпуск за довіреністю вантажоодержувача: серія _____ № _____ від « ____ » _____ 20__ р., виданою _____

Вантаж наданий для перевезення у стані, що _____ правилам перевезень відповідних вантажів, номер пломби (за наявності) _____,
(відповідає/не відповідає)

кількість місць _____, масою брутто, т _____, отримав водій/експедитор _____
(словами) (словами) (П.І.Б., посада, підпис)

Бухгалтер (відповідальна особа вантажовідправника) _____ Відпуск дозволив _____
(П.І.Б., посада, підпис) (П.І.Б., посада, підпис, печатка)

Усього відпущено на загальну суму _____, у т.ч. ПДВ _____
(словами, з урахуванням ПДВ)

Супровідні документи на вантаж _____

Транспортні послуги, які надаються автомобільним перевізником: _____

ВІДОМОСТІ ПРО ВАНТАЖ

№ з/п	Найменування вантажу (номер контейнера), у разі перевезення небезпечних вантажів: клас небезпечних речовин, до якого віднесено вантаж	Одиниця виміру	Кількість місць	Ціна без ПДВ за одиницю, грн	Загальна сума з ПДВ, грн	Вид пакування	Документи з вантажем	Маса бруцто, т
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Всього:								

Здав (відповідальна особа вантажовідправника)

(П.І.Б., посада, підпис, печатка)

Прийняв водій/експедитор

(П.І.Б., посада, підпис)

Здав водій/експедитор

(П.І.Б., посада, підпис)

Прийняв (відповідальна особа вантажоодержувача)

(П.І.Б., посада, підпис, печатка)

ВАНТАЖНО-РОЗВАНТАЖУВАЛЬНІ ОПЕРАЦІЇ

Операція	Маса бруцто, т	Час (год., хв.)			Підпис відповідальної особи
		прибуття	вибуття	простого	
10	11	12	13	14	15
Навантаження					
Розвантаження					

**ДОДАТОК Д
РАХУНОК-ФАКТУРА**

РАХУНОК-ФАКТУРА № __ ВІД _____ 201_р.

ПОСТАЧАЛЬНИК: _____ ПЛАТНИК: _____
 _____ Код
 ЄДРПОУ _____ Р/рахунок №:
 _____ МФО _____ в _____
 в _____

Підстава:

№	Найменування товару	Од. вим.	Кільк.	Ціна	Сума
			1,00	0,00	0,00
Всього сума без ПДВ					0,00
ПДВ					0,00
Всього сума з ПДВ					

Рахунок виписав: _____

Паперова	Оригінал (видається покупцю)	
	Копія (залишається у продавця)	
Електронна		
Підлягає реєстрації в ЄРПН		
Усі примірники залишаються у продавця (тип примірник)		

(потрібно виділити поміткою "X")

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства фінансів України
22 вересня 2014 року № 957

ДОДАТОК Е

ПОДАТКОВА НАКЛАДНА

Дата складання податкової накладної

Порядковий номер / /
(¹) (номер фізиі)

Продавець

Особа (платник податку) – продавець

(найменування, прізвище, ім'я, по батькові – для фізичної особи – підприємця)

(індивідуальний податковий номер продавця)

Місцезнаходження (податкова адреса) продавця

Номер телефону

Вид цивільно-правового договору

Форма проведених розрахунків

(вид договору)

Особа (платник податку) – покупець

(найменування, прізвище, ім'я, по батькові – для фізичної особи – підприємця)

(індивідуальний податковий номер покупця)

Місцезнаходження (податкова адреса) покупця

Номер телефону

від №

(бартр, готівка, оплата з поточного рахунку, чек тощо)

Розділ	Дата виникнення податкового зобов'язання (постачання (оплати) ²)	Номенклатура товарів/послуг продавця	Код товару згідно з УКТ ЗЕД	Одиниця виміру товару/послуги	Кількість (об'єм, обсяг)	Ціна постачання одиниці товару/послуги без урахування ПДВ	Обсяги постачання (база оподаткування) без урахування ПДВ, що підлягають оподаткуванню за ставками					Загальна сума коштів, що підлягає сплаті
							основна ставка	ставка 7 %	нульова ставка		звільнення від ПДВ ³	
									постачання на митній території України	експорт		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
I												
		Усього за розділом I	X	X	X	X						
II	Зворотна (заставна) тара		X	X	X	X	X	X	X	X	X	
III	Податок на подану вартість		X	X	X	X			0	0	X	
IV	Загальна сума з ПДВ		X	X	X	X						

Суми ПДВ, нараховані (сплачені) у зв'язку з постачанням товарів/послуг, зазначених у цій накладній, визначені правильно, відповідають сумі податкових зобов'язань продавця і включені до реєстру виданих та отриманих податкових накладних.

М. П.

(підпис, вицятки та прізвище особи, яка оплатила податкову накладну)

¹ Зазначється код виду діяльності, що передбачає спеціальний режим оподаткування (2, або 3, або 4), у разі складання податкової накладної за такою діяльністю.

² Дата оплати ставиться у разі попередньої оплати постачання, на яку виписується податкова накладна, для операцій з постачання товарів/послуг – відповідно до пункту 187.10 статті 187 розділу V Податкового кодексу України.

³

(відповідні пункти (підпункти), статті, підрозділи, розділи Податкового кодексу України, якими передбачено звільнення від оподаткування)

**ДОДАТОК Ж
ЖУРНАЛ 2**

за _____ 20__ р. за кредитом рахунків 50 «Довгострокові позики», 60 «Короткострокові позики», аналітичні дані рахунків 50, 60
I. З кредиту рахунку 50 «Довгострокові позики» в дебет рахунків

I. З кредиту рахунку 50 «Довгострокові позики» в дебет рахунків

N запису	Дата виписок банку (дата здійснення операції)	14 «Довгострокові фінансові інвестиції»	15 «Капітальні інвестиції	30 «Каса»	31 «Рахунки в банках»	37 «Рахунки з різними дебіторами»	50 «Довгострокові позики», 51 «Довгострокові векселі видані», 52 «Довгострокові зобов'язання за облігаціями», 53 «Довгострокові зобов'язання з оренди»			60 «Короткострокові позики»	84 «Інші операційні витрати»	91 «Загальновиробничі витрати», 92 «Адміністративні витрати», 93 «Витрати на збут», 94 «Інші витрати операційної діяльності»				33, 35, 45, 48, 61, 62, 63, 64, 65, 68, 95, 99				Усього	
							N	N	N			N	N	N	N	N	N	N	N		N
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	
	Усього																				
	Відмітки																				

III. АНАЛІТИЧНІ ДАНІ ДО РАХУНКІВ 50, 60

N субрахунку	Вид позики (кредиту)	Позикодавці (банки)	Строк погашення позики (кредиту)	Сальдо на початок місяця	Обороти за звітний період		Сальдо на кінець місяця	Нараховано відсотків за користування позиками	
					Дебет	Кредит		За звітний період	З початку року
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
АНАЛІТИЧНІ ДАНІ ДО РАХУНКУ 50									
501	Довгострокові кредити банків у національній валюті								
502	Довгострокові кредити банків в іноземній валюті								
503	Відстрочені довгострокові кредити банків у національній валюті								
504	Відстрочені довгострокові кредити банків в іноземній валюті								
505	Інші довгострокові позики в національній валюті								
506	Інші довгострокові позики в іноземній валюті								
-	Усього								

АНАЛІТИЧНІ ДАНІ ДО РАХУНКУ 60									
601	Короткострокові кредити банків у національній валюті								
602	Короткострокові кредити банків в іноземній валюті								
603	Відстрочені короткострокові кредити банків у національній валюті								
604	Відстрочені короткострокові кредити банків в іноземній валюті								
605	Прострочені позики в національній валюті								
606	Прострочені позики в іноземній валюті								
-	Усього								

ЖУРНАЛ ЗАКІНЧЕНО «__» _____ 20__ р.

У Головній книзі суми оборотів відображено
«__» _____ 20__ р.

Виконавець _____
(підпис)

Головний бухгалтер _____
(підпис)

ДОДАТОК 3

ЖУРНАЛ 3

відомості аналітичного обліку за _____ 20__ р. за кредитом рахунків:

16 «Довгострокова дебіторська заборгованість»,
 17 «Відстрочені податкові активи»,
 34 «Короткострокові векселі одержані»,
 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками»,
 37 «Розрахунки з різними дебіторами»,
 38 «Резерв сумнівних боргів»,
 51 «Довгострокові векселі видані»,
 52 «Довгострокові зобов'язання за облігаціями»,
 53 «Довгострокові зобов'язання з оренди»,

54 «Відстрочені податкові зобов'язання»,
 55 «Інші довгострокові зобов'язання»,
 61 «Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями»,
 62 «Короткострокові векселі видані»,
 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками»,
 64 «Розрахунки за податками й платежами»,
 67 «Розрахунки з учасниками»,
 68 «Розрахунки за іншими операціями»,
 69 «Доходи майбутніх періодів».

I. З кредиту рахунків 16, 34, 36, 37, 38, 51, 62, 63, 68 в дебет рахунків

N з/п	Дебет рахунків	Кредит рахунків									Усього
		N 16	N 34	N 36	N 37	N 38	N 51	N 62	N 63	N 68	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	15 «Капітальні інвестиції»	x	x	x		x	x	x			
2	20 «Виробничі запаси»	x	x	x		x	x	x			
3	22 «Малоцінні та швидкозношувані предмети»	x	x	x		x	x	x			
4	23 «Виробництво»	x	x	x		x	x	x			
5	28 «Товари»	x	x	x		x	x	x			
6	30 «Каса»					x	x	x			
7	31 «Рахунки в банках»					x	x	x			
8	63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками»	x				x					
9	64 «Розрахунки за податками й платежами»	x				x					
10	68 «Розрахунки за іншими операціями»	x				x					

11	80 «Матеріальні витрати»	x	x	x		x	x	x					
12	84 «Інші операційні витрати»												
13	85 «Інші затрати»					x	x	x					
14	91 «Загальнопромислові витрати»	x	x	x		x	x	x					
15	93 «Витрати на збут»	x	x				x	x					
16	94 «Інші витрати операційної діяльності»	x											
17	10, 11, 12, 14, 16, 24, 25, 26, 33, 34, 35, 37, 38, 39, 45, 47, 48, 50, 51, 60, 61, 62, 65, 66, 67, 70, 76, 92, 95, 97, 99												
18	Усього												
19	Відмітки												

II. З кредиту рахунків 17, 52, 53, 54, 55, 61, 64, 67, 69 в дебет рахунків

N з/п	Дебет рахунків	Кредит рахунків									Усього
		N 17	N 52	N 53	N 54	N 55	N 61	N 64	N 67	N 69	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	15 «Капітальні інвестиції»	x	x		x	x	x		x	x	
2	17 «Відстрочені податкові активи»	x	x	x		x	x		x	x	
3	20 «Виробничі запаси»	x	x	x	x	x	x		x	x	
4	22 «Малоцінні та швидкозношувані предмети»	x	x	x	x	x	x		x	x	
5	23 «Виробництво»	x	x	x	x	x	x		x	x	
6	30 «Каса»	x		x	x		x	x	x		
7	31 «Рахунки в банках»	x		x	x		x		x		
8	44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)»	x	x	x	x	x	x	x		x	
9	50 «Довгострокові позики»	x		x	x			x	x	x	
10	54 «Відстрочені податкові зобов'язання»		x	x	x	x	x		x	x	
11	64 «Розрахунки за податками й платежами»		x	x			x		x	x	
12	84 «Інші операційні витрати»	x	x	x	x	x	x		x	x	
13	85 «Інші затрати»		x	x		x	x		x	x	
14	91 «Загальновиробничі витрати»	x	x	x	x	x	x		x	x	
15	92 «Адміністративні витрати»	x	x	x	x	x	x		x	x	
16	93 «Витрати на збут»	x	x	x	x	x	x		x	x	
17	94 «Інші витрати операційної діяльності»	x	x	x	x	x	x		x	x	

18	10, 11, 12, 16, 24, 28, 35, 37, 39, 40, 41, 42, 45, 47, 48, 51, 52, 53, 54, 55, 60, 62, 63, 65, 66, 67, 68, 70, 71, 74, 82, 95, 98, 99													
19	Усього													
20	Відмітки													

ЖУРНАЛ ЗАКІНЧЕНО «__» _____ 20__ р.

У Головній книзі суми оборотів відображено
«__» _____ 20__ р.

Виконавець _____
(підпис)

Головний бухгалтер _____
(підпис)

ВІДОМІСТЬ 3.1 аналітичного обліку розрахунків з покупцями та замовниками (до рахунку 36)

за _____ 20_ р.

N запису	Номер документа	Найменування покупця (замовника)	Сальдо на початок місяця		В дебет рахунку 36 з кредиту рахунків 30, 31, 70, 71, 76						З кредиту рахунку 36 в дебет рахунків 30, 31, 34, 35, 37, 38, 50, 51, 60, 62, 63, 64, 65, 68, 70, 76, 84, 85, 93, 94, 99										Сальдо на кінець місяця (дебет)	
			Дата виникнення заборгованості	Дебет	Дата	N	N	N	N	Усього за дебетом	Дата	N	N	N	N	N	N	N	N	Усього за кредитом		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	
Усього за рахунком 36																						

«__» _____ 20_ р.

Виконавець _____
(підпис)

ВІДОМІСТЬ 3.2 аналітичного обліку розрахунків з різними дебіторами (до рахунку 37)
за _____ 20__ р.

N запису	Номер документа	Найменування дебітора рахунків (підзвітна особа, назва організації тощо)	Сальдо на початок місяця			В дебет рахунку 37 з кредиту рахунків 10, 11, 14, 15, 16, 19, 20, 22, 23, 24, 25, 26, 28, 30, 31, 33, 36, 39, 50, 60, 64, 68, 69, 70, 71, 73, 74, 75								З кредиту рахунку 37 в дебет рахунків 10, 11, 12, 14, 15, 16, 20, 22, 23, 25, 26, 28, 30, 31, 33, 34, 35, 48, 50, 51, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 80, 84, 85, 91, 92, 93, 94, 99								Сальдо на кінець місяця		
			Дата виникнення заборгованості	Дебет	Кредит	Дата	N	N	N	N	N	N	N	Усього за дебетом	Дата	N	N	N	N	N	N	Усього за кредитом	Дебет	Кредит
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	
	Усього за рахунком 37																							

« ___ » _____ 20__ р.

Виконавець _____
(підпис)

ВІДОМОСТЬ 3.3 аналітичного обліку розрахунків з поставачальниками та підрядниками (до рахунку 63)

за 20 р.

Реєстраційний N	Номер документа, дата	Постачальник	Номер прибуткового документа (акта), дата	Сальдо на початок місяця		В дебет рахунку 63 з кредиту рахунків 24, 30, 31, 34, 36, 37, 41, 46, 48, 50, 51, 52, 55, 60, 62, 64, 68, 70, 71, 73, 74					З кредиту рахунку 63 в дебет рахунків 15, 20, 22, 23, 24, 28, 30, 31, 39, 47, 64, 68, 80, 84, 85, 91, 92, 93, 94, 99							Сальдо на кінець місяця (кредит)			
				Дата виникнення заборгованості	Кредит	Дата	N	N	N	N	Усього за дебетом	N	N	N	N	N	N		Усього за кредитом		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	
Усього за рахунком 63																					

« » 20_ р.

Виконавець _____
(підпис)

ВІДОМІСТЬ 3.4 аналітичного обліку _____ векселів
за _____ 20__ р.

N запису	Номер документа (векселя)	Найменування векселедавця, векселеодержувача	Сальдо на початок місяця			В дебет рахунку _____ з кредиту рахунків 30, 31, 36, 37, 46, 50, 60, 61, 64, 69, 70, 71, 73, 74							З кредиту рахунку _____ в дебет рахунків 30, 31, 37, 45, 50, 60, 61, 63, 64, 65, 68, 84, 85, 94, 97, 99					Сальдо на кінець місяця	
			Дата отримання (видачі) векселя	Дебет	Кредит	Дата	N	N	N	N	N	Усього за дебетом	Дата	N	N	N	Усього за кредитом	Дебет	Кредит
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Усього																			

«__» _____ 20__ р.

Виконавець _____
(підпис)

ВІДОМІСТЬ 3.5 аналітичного обліку розрахунків за іншими операціями (до рахунку 68)
 за _____ 20__ р.

N запису	Номер документа	Найменування кредитора (підзвітна особа, назва організації)	Сальдо на початок місяця			В дебет рахунку 68 з кредиту рахунків 14, 19, 30, 31, 33, 34, 36, 37, 41, 46, 47, 48, 50, 51, 52, 55, 60, 62, 63, 64, 65, 70, 71, 73, 74							З кредиту рахунку 68 в дебет рахунків 12, 14, 15, 20, 22, 23, 24, 28, 30, 31, 33, 35, 37, 39, 47, 50, 60, 63, 64, 65, 66, 70, 80, 84, 85, 91, 92, 93, 94, 95, 97, 99							Сальдо на кінець місяця			
			Дата виникнення заборгованості	Дебет	Кредит	Дата	N	N	N	N	N	N	Усього за дебетом	Дата	N	N	N	N	N	N	Усього за кредитом	Дебет	Кредит
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	
	Усього																						

« _ » _____ 20__ р.

Виконавець _____
(підпис)

ВІДОМІСТЬ 3.6 аналітичного обліку розрахунків з бюджетом
за _____ 20__ р.

N з/п	Показник	Сальдо на початок місяця		В дебет рахунку 64 з кредиту рахунків								Усього за дебетом	З кредиту рахунку 64 в дебет рахунків								Сальдо на кінець місяця		
				17 «Відстрочені податкові активи»	31 «Рахунки в банках»	63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками»	15, 34, 36, 37, 48, 50, 51, 54, 55, 60, 62, 64, 65, 68, 74, 98, 99				66 «Розрахунки з оплати праці»		84 «Інші операційні витрати», 85 «Інші затрати»		91 «Загально-виробничі витрати», 92 «Адміністративні витрати», 93 «Витрати на збут»		15, 23, 31, 39, 64, 68		Усього за кредитом	Дебет			Кредит
		8	9				10	11	13	14			15	16	17	18	19	20			21	22	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	
1	Розрахунки за податками																						
1.1	Податок на додану вартість																						
1.2	Акцизний збір																						
1.3	Податок на прибуток																						
1.4	Прибутковий податок																						
1.5																							
1.6																							
1.7																							
1.8																							
1.9																							
1.10	Усього за субрахунком 641 «Розрахунки за податками»																						
2	Розрахунки за обов'язковими платежами																						
2.1	Митні збори																						
2.2																							

Продовження додатку 3

2.3																					
2.4																					
2.7																					
2.8																					
2.9	Усього за субрахунком 642 «Розрахунки за обов'язковими платежами»																				
3	Податкові зобов'язання																				
3.1	З податку на додану вартість																				
3.2	З акцизного збору																				
3.3																					
3.4	Усього за субрахунком 643 «Податкові зобов'язання»																				
4	Податковий кредит																				
4.1	З податку на додану вартість																				
4.2	З акцизного збору																				
4.3																					
4.4	Усього за субрахунком 644 «Податковий кредит»																				
5	Усього за рахунком 64 «Розрахунки за податками й платежами»																				

« __ » _____ 20__ р.

Виконавець _____
(підпис)

ДОДАТОК І

ЖУРНАЛ 5

за _____ 20__ р.

За кредитом рахунків:

- 20 «Виробничі запаси»,
- 22 «Малоцінні та швидкозношувані предмети»,
- 23 «Виробництво»,
- 24 «Брак у виробництві»,
- 25 «Напівфабрикати»,
- 26 «Готова продукція»,
- 28 «Товари»,
- 39 «Витрати майбутніх періодів»,
- 65 «Розрахунки за страхуванням»,
- 66 «Розрахунки з оплати праці»,
- класу 9 «Витрати діяльності».

І. З кредиту рахунків 90, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99 в дебет рахунків

№ з/п	Дебет рахунків	Кредит рахунків									Усього
		№ 90	№ 92	№ 93	№ 94	№ 95	№ 96	№ 97	№ 98	№ 99	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	79 »Фінансові результати»										
2											
3											
4											
5											
6	Усього										
7	Відмітки										

ІІ. Витрати з податку на прибуток, витрати фінансової та інвестиційної діяльності, інші витрати

№ з/п	Дебет рахунків	Кредит рахунків з журналів 1, 2, 3, 4, 6					Усього
		3	4	5	6	7	
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Фінансові витрати						
1.1	Відсотки за кредит						
1.2	Інші фінансові витрати						

Продовження додатку I

1.3	Усього за рахунком 95 «Фінансові витрати»						
2	96 «Втрати від участі в капіталі»						
3	Інші витрати						
3.1	Собівартість реалізованих необоротних активів						
3.2	Втрати від неопераційних курсових різниць						
3.3	Уцінка необоротних активів і фінансових інвестицій						
3.4	Списання необоротних активів						
3.5							
3.6							
3.7	Усього за рахунком 97 «Інші витрати»						
4	98 «Податки на прибуток»						
5	Усього						

III. Витрати діяльності

IV. АНАЛІТИЧНІ ДАНІ ДО РАХУНКУ 28 «ТОВАРИ»

Найменування	Сальдо на початок місяця		Обороти за місяць		Сальдо на кінець місяця	
	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит
281 «Товари на складі»		x				x
282 «Товари в торгівлі»		x				x
283 «Товари на комісії»		x				x
284 «Тара під товарами»		x				x
285 «Торгова націнка»	x				x	
289 «Транспортно-заготівельні витрати»		x				x
Усього за рахунком 28						

ЖУРНАЛ ЗАКІНЧЕНО «__» _____ 20__ р.

Виконавець _____
(підпис)

У Головній книзі суми оборотів відображено
«__» _____ 20__ р.

Головний бухгалтер

ДОДАТОК К
ЖУРНАЛ 5 А

за _____ 20__ р.

За кредитом рахунків:
 20 «Виробничі запаси»,
 22 «Малоцінні та швидкозношувані предмети»,
 23 «Виробництво»,
 24 «Брак у виробництві»,
 25 «Напівфабрикати»,
 26 «Готова продукція»,
 28 «Товари»,
 39 «Витрати майбутніх періодів»,
 65 «Розрахунки за страхуванням»,
 66 «Розрахунки з оплати праці»,
 класу 8 «Витрати за елементами»,
 класу 9 «Витрати діяльності».

I. З кредиту рахунків 90, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99 в дебет рахунків

№ з/п	Дебет рахунків	Кредит рахунків									Усього
		№ 90	№ 92	№ 93	№ 94	№ 95	№ 96	№ 97	№ 98	№ 99	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	79 »Фінансові результати»										
2											
3											
4											
5											
6	Усього										
7	Відмітки										

II. Витрати з податку на прибуток, витрати фінансової та інвестиційної діяльності, інші витрати

№ з/п	Дебет рахунків	Кредит рахунків з журналів 1, 2, 3, 4, 6					Усього
		3	4	5	6	7	
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Фінансові витрати						
1.1	Відсотки за кредит						
1.2	Інші фінансові витрати						
1.3	Усього за рахунком 95 «Фінансові витрати»						
2	96 «Втрати від участі в капіталі»						
3	Інші витрати						
3.1	Собівартість реалізованих необоротних активів						
3.2	Втрати від неопераційних курсових різниць						
3.3	Уцінка необоротних активів і фінансових інвестицій						
3.4	Списання необоротних активів						
3.5							
3.6							
3.7	Усього за рахунком 97 «Інші витрати»						
4	98 «Податки на прибуток»						
5	Усього						

III А. Витрати діяльності

III Б. Витрати за елементами

Продовження додатку К

IV. АНАЛІТИЧНІ ДАНІ ДО РАХУНКА 28 «ТОВАРИ»

Найменування	Сальдо на початок місяця		Обороти за місяць		Сальдо на кінець місяця	
	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит
281 «Товари на складі»		x				x
282 «Товари в торгівлі»		x				x
283 «Товари на комісії»		x				x
284 «Тара під товарами»		x				x
285 «Торгова націнка»	x				x	
289 «Транспортно-заготівельні витрати»		x				x
Усього за рахунком 28						

ЖУРНАЛ ЗАКІНЧЕНО «__» _____ 20__ р.

Виконавець _____
(підпис)

У Головній книзі суми оборотів відображено
«__» _____ 20__ р.

Головний бухгалтер _____
(підпис)

ВІДОМІСТЬ 5.1 аналітичного обліку запасів за рахунком N _____

за _____ 20__ р.

№ з/п	Показники	№ кореспон- дуючого рахунку	№ однорідної групи (виду)									
			№ складу (матеріально відповідальна особа)									
			4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	Залишок на початок місяця											
2	Надходження											
3												
4												
5												
6												
19	Усього надійшло											
20	Середній відсоток транспортно-заготівельних витрат											
21	Видаток											
22												
23												
24												
25												
26												
49												
50												
51	Усього видатку											
52	Залишок на кінець місяця											

Продовження додатку К

N з/п	N однорідної групи (виду)						Усього за обліковими цінами	Сума транспортно-заготівельних витрат	Усього за фактичною собівартістю
	N складу (матеріально відповідальна особа)								
	15	16	17	18	19	20			
14									
1									
2									
3									
4									
5									
6									
7									
8									
9									
10									
11									
12									
13									
14									
15									
16									
46									
47									
48									
49									
50									
51									
52									

« _ » _____ 20__ р.

Виконавець _____
(підпис)

ДОДАТОК Л

ЖУРНАЛ 6

за кредитом рахунків 70 «Доходи від реалізації», 71 «Інший операційний дохід», 72 «Дохід від участі в капіталі», 73 «Інші фінансові доходи», 74 «Інші доходи»,
75 «Надзвичайні доходи», 76 «Страхові платежі», 79 «Фінансові результати»
за _____ 20__ р.

N з/п	Дебет рахунків	Кредит рахунків								Усього
		N 70	N 71	N 72	N 73	N 74	N 75	N 76	N 79	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	16 «Довгострокова дебіторська заборгованість»			x			x	x	x	
2	30 «Каса»			x					x	
3	31 «Рахунки в банках»			x					x	
4	35 «Поточні фінансові інвестиції»	x	x	x			x	x	x	
5	36 «Розрахунки з покупцями та замовниками»			x	x	x	x		x	
6	37 «Розрахунки з різними дебіторами»			x				x	x	
7	66 «Розрахунки з оплати праці»			x	x	x	x	x	x	
8	68 «Розрахунки за іншими операціями»			x			x	x	x	
9	69 «Доходи майбутніх періодів»		x	x	x			x	x	
10	70 «Доходи від реалізації»	x	x	x	x	x	x			
11	71 «Інший операційний дохід»	x	x	x	x	x	x	x		
12	73 «Інші фінансові доходи»	x	x	x	x	x	x	x		
13	74 «Інші доходи»	x	x	x	x	x	x	x		
14	10, 11, 12, 14, 15, 19, 20, 22, 23, 25, 26, 28, 33, 34, 42, 44, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 55, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 72, 75, 76, 97									
15	Усього									
16	Відмітки									

II. Аналітичні дані про доходи

N з/п	Стаття доходів	Сума	
		за поточний місяць	за період з початку звітного року
1	2	3	4
1	Усього інших операційних доходів		
	з них:		
1.1	операційна оренда активів		
1.2	операційна курсова різниця		
1.3	реалізація інших оборотних активів		
1.4	штрафи, пені, неустойки		
1.5	доходи від експлуатації об'єктів житлово-комунального і соціально-культурного призначення		
2	Усього доходів від участі в капіталі за фінансовими інвестиціями		
	з них:		
2.1	в асоційовані підприємства		
2.2	в дочірні підприємства		
2.3	в спільні підприємства		
3	Усього інших фінансових доходів		
3.1	з них: дивіденди		
3.2	проценти		
3.3	фінансова оренда активів		
3.4	інші фінансові доходи		
4	Усього інших доходів		
	з них від:		
4.1	реалізації фінансових інвестицій		
4.2	реалізації необоротних активів		
4.3	реалізації майнових комплексів		
4.4	неопераційної курсової різниці		
4.5	безоплатного одержання активів		
4.6	списання необоротних активів		
4.7	інші доходи		
5	Доходи від реалізації продукції (робіт, послуг) за бартерними контрактами		

ЖУРНАЛ ЗАКІНЧЕНО «__» _____ 20__ р.

Виконавець _____
(підпис)

У Головній книзі суми оборотів відображено «__» _____ 20__ р.

ДОДАТОК М

ЖУРНАЛ 7

за кредитом рахунків 40 «Статутний капітал», 41 «Пайовий капітал», 42 «Додатковий капітал», 43 «Резервний капітал», 44 «Нерозподілені прибутки (непокріті збитки)», 45 «Вилучений капітал», 46 «Неоплачений капітал», 47 «Забезпечення майбутніх витрат і платежів», 48 «Цільове фінансування і цільові надходження», 49 «Страхові резерви»
за _____ 20__ р.

N з/п	Дебет рахунків	Кредит рахунків										Усього
		N 40	N 41	N 42	N 43	N 44	N 45	N 46	N 47	N 48	N 49	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	14 «Довгострокові фінансові інвестиції»	x			x	x	x		x	x	x	
2	15 «Капітальні інвестиції»	x			x	x	x				x	
3	20 «Виробничі запаси»	x			x	x	x		x		x	
4	35 «Поточні фінансові інвестиції»	x			x	x	x		x	x	x	
5	40 «Статутний капітал»	x		x	x	x			x	x	x	
6	41 «Пайовий капітал»		x	x	x		x	x	x	x	x	
7	42 «Додатковий капітал»			x					x	x	x	
8	43 «Резервний капітал»		x	x	x		x	x	x	x	x	
9	44 «Нерозподілені прибутки (непокріті збитки)»			x			x	x	x	x	x	
10	46 «Неоплачений капітал»		x		x	x		x	x	x	x	
11	48 «Цільове фінансування і цільові надходження»	x	x		x	x	x	x	x	x	x	
12	49 «Страхові резерви»	x	x	x	x	x	x	x	x	x		
13	50 «Довгострокові позики»	x		x	x	x	x		x		x	
14	51 «Довгострокові векселі видані»	x	x	x	x	x	x		x	x	x	
15	52 «Довгострокові зобов'язання за облігаціями»	x	x	x	x	x	x		x	x	x	

16	67 «Розрахунки з учасниками»			x	x	x	x			x	x	x			
17	10, 11, 12, 13, 22, 23, 25, 26, 28, 30, 31, 34, 39, 60, 62, 63, 64, 66, 68, 70, 79, 81, 82, 84, 91, 92, 93, 94														
18	Усього														
19	Відмітки														

ЖУРНАЛ ЗАКІНЧЕНО «__» _____ 20__ р.

Виконавець _____
(підпис)

У Головній книзі суми оборотів відображено
«__» _____ 20__ р.

Головний бухгалтер _____
(підпис)

ВІДОМІСТЬ 7.1 аналітичних даних рахунку 42 «Додатковий капітал»

за _____ 20__ р.

N з/п	Субрахунки	Сальдо на початок місяця		У дебет рахунку 42 з кредиту рахунків								Усього за дебетом	З кредиту рахунку 42 у дебет рахунків							Сальдо на кінець місяця		Усього з початку року		
		Дебет	Кредит	10 «Основні засоби»	13 «Знос необоротних активів»	44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)»	11, 12, 14, 15, 20, 22, 28, 35, 40, 41, 43, 45, 46, 74				10 «Основні засоби»		30 «Каса»	31 «Рахунки в банках»	11, 12, 13, 14, 15, 20, 22, 25, 26, 28, 35, 46, 48				Усього за кредитом	Дебет	Кредит			
							8	9	10	11					12	17	18	19				20	21	22
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
1	421 «Емісійний дохід»																							
2	422 «Інший вкладений капітал»																							
3	423 «Дооцінка активів»																							
3.1	Дооцінка основних засобів																							
3.2	Уцінка основних засобів																							
3.3	Дооцінка незавершеного будівництва																							
3.4	Уцінка незавершеного будівництва																							
3.5	Дооцінка нематеріальних активів																							
3.6	Уцінка нематеріальних активів																							

Продовження додатку М

3.7	Усього за субрахунком 423																				
4	424 «Безоплатно одержані необоротні активи»																				
5	425 «Інший додатковий капітал»																				
6																					
7	Усього																				

« _ » _____ 20_ р.

Виконавець _____
(підпис)

ВІДОМІСТЬ 7.2 аналітичних даних рахунку 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)»

за _____ 20__ р.

N з/п	Субрахунки	Сальдо на початок місяця		В дебет рахунку 44 з кредиту рахунків						Усього за дебетом	З кредиту рахунку 44 в дебет рахунків					Усього за кредитом	Сальдо на кінець місяця		Усього з початку року	
				40 «Статутний капітал»	43 «Резервний капітал»	79 «Фінансові результати»	41, 44, 67		41 «Пайовий капітал»		42 «Додатковий капітал»	43 «Резервний капітал»	44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)»	79 «Фінансові результати»	Дебет		Кредит	Дебет	Кредит	
		Дебет	Кредит	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
1	441 «Прибуток нерозподілений»																			
2	442 «Непокриті збитки»																			
3	443 «Прибуток, використаний у звітному періоді»																			
3.1	Виплати власникам нараховані (дивіденди)																			
3.2	Спрямування прибутку до статутного капіталу																			
3.3	Відрахування до резервного капіталу																			
3.4	Інше використання прибутку																			
3.5																				
3.11																				
3.12	Усього за субрахунком 443																			
4	Усього																			

«__» _____ 20__ р.

Виконавець

(підпис)

ВІДОМІСТЬ 7.3 аналітичних даних рахунку 47 «Забезпечення майбутніх витрат і платежів»
за _____ 20__ р.

N з/п	Показники	Сальдо місяця		В дебет рахунку 47 з кредиту рахунків								Усього за дебетом	Усього за кредитом	Сальдо на кінець місяця		Усього з початку року	
		Дебет	Кредит	31 «Рахунки в банках»	65 «Розрахунки за страхуванням»	66 «Розрахунки з оплати праці»	20, 23, 24, 25, 63, 68, 71							Дебет	Кредит	Використано (дебет)	Нараховано (кредит)
							7	8	9	10	11						
1	2	3		4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
1	471 «Забезпечення виплат відпусток»																
2	472 «Додаткове пенсійне забезпечення»																
3	473 «Забезпечення гарантійних зобов'язань»																
4	474 «Забезпечення інших витрат і платежів»																
4.1	Забезпечення наступних витрат на реструктуризацію																
4.2	Забезпечення наступних витрат на виконання зобов'язань щодо обов'язкових контрактів																
4.3																	
4.4																	
4.8	Усього за субрахунком 474																
7																	
8	Усього																

«__» _____ 20__ р.

Виконавець _____
(підпис)

ДОДАТОК Н
ГОЛОВНА КНИГА
РАХУНОК

номер і назва рахунку _____

Місяці	ОБОРОТИ ЗА ДЕБЕТОМ													З кредиту рахунку N _____ за Жур- налом N _____
	З кредиту рахунку N _____ за Жур- налом N _____	З кредиту рахунку N _____ за Жур- налом N _____	З кредиту рахунку N _____ за Жур- налом N _____	З кредиту рахунку N _____ за Жур- налом N _____	З кредиту рахунку N _____ за Жур- налом N _____	З кредиту рахунку N _____ за Жур- налом N _____	З кредиту рахунку N _____ за Жур- налом N _____	З кредиту рахунку N _____ за Жур- налом N _____	З кредиту рахунку N _____ за Жур- налом N _____	З кредиту рахунку N _____ за Жур- налом N _____	З кредиту рахунку N _____ за Жур- налом N _____	З кредиту рахунку N _____ за Жур- налом N _____	З кредиту рахунку N _____ за Жур- налом N _____	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	

*Горизонтальне продовження
ГОЛОВНОЇ КНИГИ*

Місяці	ОБОРОТИ ЗА ДЕБЕТОМ									РАЗОМ	Обороти за кредитом разом	ЗАЛИШОК		Місяці
	З кредиту рахунку N _____ за Жур- налом N _____	З кредиту рахунку N _____ за Жур- налом N _____	З кредиту рахунку N _____ за Жур- налом N _____	З кредиту рахунку N _____ за Жур- налом N _____	З кредиту рахунку N _____ за Жур- налом N _____	З кредиту рахунку N _____ за Жур- налом N _____	З кредиту рахунку N _____ за Жур- налом N _____	З кредиту рахунку N _____ за Жур- налом N _____	Дебет			Кредит		
15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	

ДОДАТОК О

РЕЄСТР ДЕПОНОВАНОЇ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ

за _____ 20__ р.

Порядковий N (табельний N)	Найменування цеху (відділу)	Номер платіжної відомості	Прізвище, ім'я та по батькові	Дата виникнення заборгованості	Сума невиданої заробітної плати	Відмітка про сплату (перерахування, списання, перенесення)			
						Дата	N документа	Сума	Підпис виконавця
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Усього									

Касир _____
(підпис)

Виконавець _____
(підпис)

Головний бухгалтер _____
(підпис)

«__» _____ 20__ р.

БУХГАЛТЕРСЬКА ДОВІДКА до Журналу _____ за _____ 20__ р.

N з/п	Зміст операції	Дебет	Кредит	Сума
1	2	3	4	5

Виконавець _____
(підпис)

Головний бухгалтер _____
(підпис)

«__» _____ 20__ р.

ДОДАТОК П

АРКУШ-РОЗШИФРОВКА за дебетом рахунку _____

№ документа	Дебет рахунків (субрахунків, статей)	Кредит рахунків									Разом
		3	4	5	6	7	8	9	10	11	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Усього											

«__» _____ 20__ р.

Виконавець _____
(підпис)

ДОДАТОК Р

Типова форма № П-6

ЗАТВЕРДЖЕНО
наказом Держкомстату України
від 5 грудня 2008 р. № 489

	Код ЄДРПОУ	
--	------------	--

Найменування підприємства (установи, організації)

Дата заповнення	П. І. Б.	Стать	Табельний номер	Індивідуальний ідентифікаційний номер	Професія, посада (код за Класифікатором професій)	Відпрацьовано днів (годин)

РОЗРАХУНКОВО-ПЛАТІЖНА ВІДОМІСТЬ ПРАЦІВНИКА

за _____ 20__ р.

№ з/п	Нараховано за видами оплат		№ п/п	Утримано	
	вид оплати	нараховано, грн		вид утримання	утримано, грн
	Фонд основної заробітної плати:				
1.	Тарифна ставка, посадовий оклад		1.	Видано за I-у половину місяця (аванс)	
2.	Комісійні від реалізації продукції			Внески на загальнообов'язкове державне соціальне страхування:	

Продовження табл.

3.	Гонорар, авторська винагорода штатним працівникам		2.	до Пенсійного фонду	
4.	Оплата праці за час перебування у відрядженні		3.	до Фонду зайнятості	
5.	Оплата за профнавчання інших працівників		4.	до Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності	
6.	Вартість продукції, виданої працівникам при натуральній формі оплати праці		5.	Податок на доходи фізичних осіб	
7.	Інші види нарахувань		6.	Профспілкові внески	
	Фонд додаткової заробітної плати:		7.	Аліменти	
8.	Премія		8.	Аванс в банк	
9.	Відсоткові або комісійні винагороди		9.	Каса (належить до видачі)	
10.	Оплата роботи в надурочний час, святкові та неробочі дні				
11.	Оплата днів відпочинку				
12.	Індексація заробітної плати				
13.	Компенсації працівникам у зв'язку з порушенням термінів виплати заробітної плати				
14.	Витрати на безкоштовний проїзд				
15.	Вартість форменого одягу				
16.	Відпустка за поточний місяць				

Продовження табл.

17.	Відпустка за наступний період				
18.	Інші нарахування за невідпрацьований час (простої, медогляд та ін.)				
19.	Суміщення професій				
20.	Розширення зони обслуговування або збільшення обсягу робіт				
21.	Виконання обов'язків тимчасово відсутнього працівника				
22.	Робота у важких і шкідливих та особливо важких і особливо шкідливих умовах праці				
23.	Інтенсивність праці				
24.	Робота в нічний час				
25.	Керівництво бригадою				
26.	Висока професійна майстерність				
27.	Класність водіям транспортних засобів				
28.	Високі досягнення праці				
29.	Виконання особливо важливої роботи на певний термін				
30.	Знання та використання в роботі іноземної мови				
31.	Допуск до державної таємниці				

Продовження табл.

32.	Дипломатичні ранги, персональні звання службових осіб, ранги державних службовців, кваліфікаційні класи суддів				
33.	Науковий ступінь				
34.	Нормативний час пересування у шахті				
35.	Робота на тери- торіях радіоактив- ного забруднення				
36.	Інші надбавки та доплати				
37.	Інші види нарахувань				
	Інші заохочувальні та компенсаційні виплати:				
38.	Винагороди та заохочення, що мають однора- зовий характер				
39.	Матеріальна допомога, що має систематичний характер				
40.	Виплати соціаль- ного характеру				
41.	Інші заохочу- вальні та компен- саційні виплати				
	Інші виплати, що не належать до фонду оплати праці:				
42.	Допомоги та інші виплати, що здійснюються за рахунок коштів фондів держав- ного соціального страхування				

Закінчення табл.

43.	Оплата перших 5 днів тимчасової непрацездатності за рахунок коштів підприємства				
44.	Дивіденди, відсотки, виплати за паями				
45.	Витрати на відрядження				
46.	Матеріальна допомога разового характеру				
47.	Внески підприємств на медичне та пенсійне страхування працівників				
48.	Інші види нарахувань				
Разом за весь період:					

Бухгалтер

_____ (підпис)

_____ П. І. Б.

ДОДАТОК С

Типова форма N П-7

ЗАТВЕРДЖЕНО

наказом Держкомстату України
від 5 грудня 2008 р. N 489

	Код ЄДРПОУ	
Найменування підприємства (установи, організації)	Дата заповнення	

РОЗРАХУНКОВО-ПЛАТІЖНА ВІДОМІСТЬ

(зведена)

за _____ 20__ р.

№ п/п	Нараховано за видами оплат		№ п/п	Утримано	
	вид оплати	нараховано, грн		вид утримання	утримано, грн
	Фонд основної заробітної плати:				
1.	Тарифна ставка, посадовий оклад		1.	Видано за I-у половину місяця	
2.	Комісійні від реалізації продукції			Внески на загальнообов'яз	
3.	Гонорар, авторська винагорода штатним працівникам		2.	до Пенсійного фонду	
4.	Оплата праці за час перебування у відрядженні		3.	до Фонду зайнятості	
5.	Оплата за профнавчання інших працівників		4.	до Фонду соціального	
6.	Вартість продукції, виданої працівникам при натуральній формі оплати праці		5.	Податок на доходи фізичних осіб	
7.	Інші види нарахувань		6.	Профспілкові	
	Фонд додаткової заробітної плати:		7.	Аліменти	
8.	Премія		8.	Аванс в банк	
9.	Відсоткові або комісійні винагороди		9.	Каса (належить до видачі)	
10.	Оплата роботи в надурочний час, святкові та неробочі дні				

11.	Оплата днів відпочинку				
12.	Індексація заробітної плати				
13.	Компенсації працівникам у зв'язку з порушенням термінів виплати заробітної плати				
14.	Витрати на безкоштовний проїзд				
15.	Вартість форменого одягу				
16.	Відпустка за поточний місяць				
17.	Відпустка за наступний період				
18.	Інші нарахування за невідпрацьований час (простої, медогляд та ін.)				
19.	Суміщення професій				
20.	Розширення зони обслуговування або збільшення обсягу робіт				
21.	Виконання обов'язків тимчасово відсутнього працівника				
22.	Робота у важких і шкідливих та особливо важких і особливо шкідливих умовах праці				
23.	Інтенсивність праці				
24.	Робота в нічний час				
25.	Керівництво бригадою				
26.	Висока професійна майстерність				
27.	Класність водіям транспортних засобів				
28.	Високі досягнення праці				
29.	Виконання особливо важливої роботи на певний термін				
30.	Знання та використання в роботі іноземної мови				

Продовження табл.

31.	Допуск до державної таємниці				
32.	Дипломатичні ранги, персональні звання службових осіб, ранги державних службовців, кваліфікаційні класи суддів				
33.	Науковий ступінь				
34.	Нормативний час пересування у шахті				
35.	Робота на територіях радіоактивного забруднення				
36.	Інші надбавки та доплати				
37.	Інші види нарахувань				
	Інші заохочувальні та компенсаційні виплати:				
38.	Винагороди та заохочення, що мають одноразовий характер				
39.	Матеріальна допомога, що має систематичний характер				
40.	Виплати соціального характеру				
41.	Інші заохочувальні та компенсаційні виплати				
	Інші виплати, що не належать до фонду оплати праці:				
42.	Допомоги та інші виплати, що здійснюються за рахунок коштів фондів державного соціального страхування				
43.	Оплата перших 5 днів тимчасової непрацездатності за рахунок коштів підприємства				
44.	Дивіденди, відсотки, виплати за паями				

Закінчення табл.

45.	Витрати на відрядження				
46.	Матеріальна допомога разового характеру				
47.	Внески підприємств на медичне та пенсійне страхування працівників				
48.	Інші види нарахувань				
Разом за весь період по організації:					

Головний бухгалтер

_____ (підпис)

_____ П. І. Б.

Навчальне видання

Світлана Анатоліївна Бурлан
Наталя Володимирівна Каткова
Олександр Юрійович Верланов

ФІНАНСОВИЙ ОБЛІК. ПРАКТИКУМ

Навчальний посібник

Редактор, технічний редактор *Ю. Бойченко*.
Комп'ютерна верстка, дизайн обкладинки *О. Гончарова*.
Друк, фальшовально-палітурні роботи *С. Волинець*.

Підп. до друку 24.11.2015 р.
Формат 70x84¹/₁₆. Папір офсет.
Гарнітура «Times New Roman». Друк ризограф.
Умовн. друк. арк. 17,55. Обл.-вид. арк. 9,28.
Тираж 300 пр. Зам. № 4677.

Видавець і виготовлювач: ЧДУ ім. Петра Могили.
54003, м. Миколаїв, вул. 68 Десантників, 10.
Тел.: 8 (0512) 50-03-32, 8 (0512) 76-55-81, e-mail: rector@chdu.edu.ua.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 3460 від 10.04.2009 р.